

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ.

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
643

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΤ' 89 ΣΧΒ

«Ομιλία»

ΑΡΧΑΙΑ ε/τ —

289

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

(ΕΚ ΤΑ)

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΡΡΩΗΣ ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ

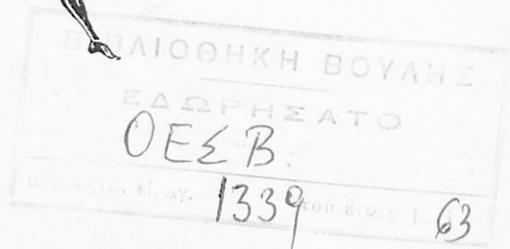

ΣΤ' 89 ΣΧΒ
Φίλιππος

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

002
413
828
643

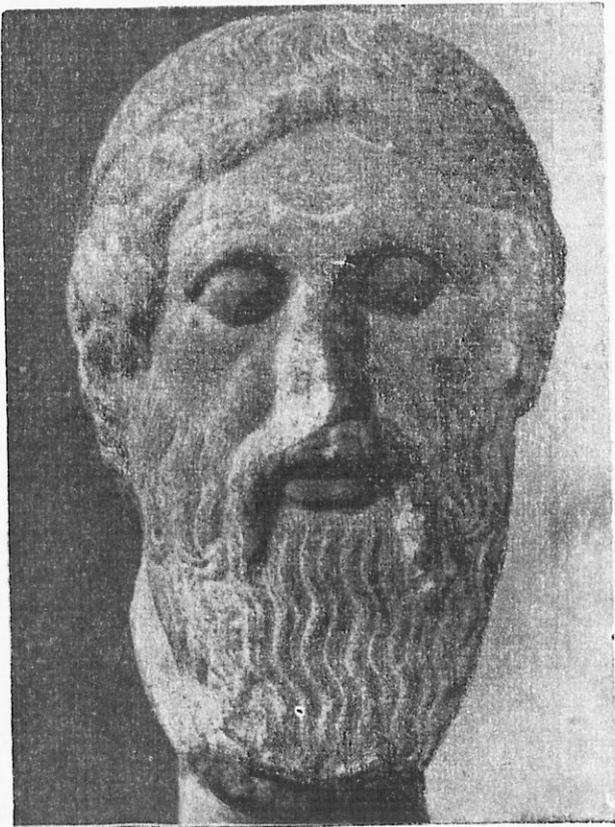
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

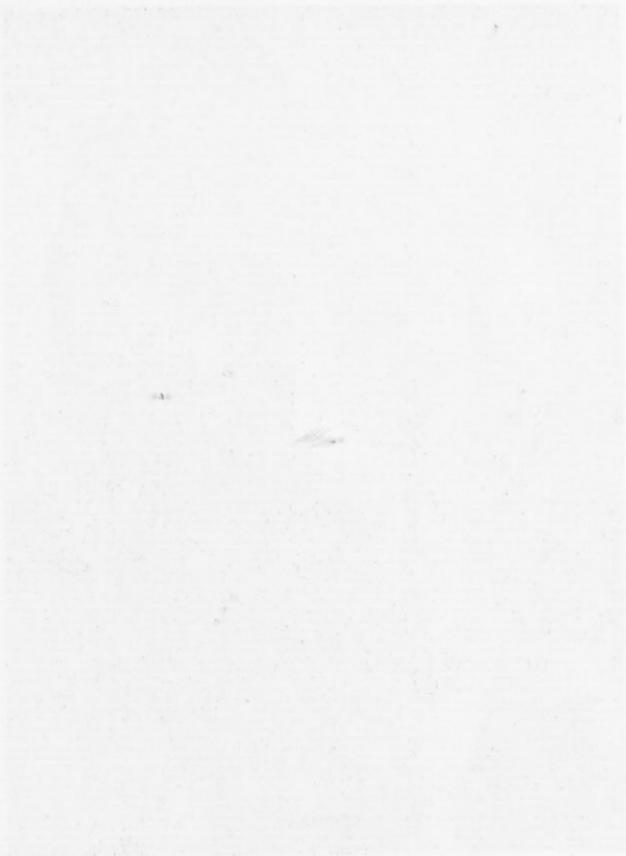
THE ILLIAD OF HOMER

ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΤΗΣ ΕΡΜΕΥΣΗΣ ΤΗΣ

Ο Μ Η Ρ Ο Σ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Το θέμα τῆς Ἰλιάδος καὶ ὁ Τρωϊκὸς μῦθος

Ἡ Ἰλιάς εἶναι τὸ παλαιότερον ἀπὸ τὰ δύο ποιήματα τοῦ Ὀμήρου, ἔχει δὲ ἐντελῶς διάφορον περιεχόμενον ἀπὸ τὴν Ὀδύσειαν. Ἀνήκει εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν ἐπῶν, τὰ ὁποῖα διηγοῦνται πολεμικὰ γεγονότα καὶ ἐξυμνοῦν ἥρωικὰς πράξεις.

Ἰδιαιτέρως τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος περιλαμβάνει ἕν ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον συνέβη κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς πολιορκίας τοῦ Ἰλίου καὶ τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ ἀναδειχθῇ ἡ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν ἡρώων, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον μέρος εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον. Εἰς τὴν διήγησιν τοῦ ἐπεισοδίου τούτου, διαρκείας πενήκοντα ἡμερῶν, περιορίζεται τὸ Ὀμηρικὸν ποίημα καὶ μόνον κατὰ σύμπτωσιν ἀναφέρει τὰς ἀφορμὰς ἢ καὶ ἄλλα συμβάντα τοῦ πολέμου. Ἡ ὅλη σύνθεσις τοῦ ἔπους τούτου προϋποθέτει ὅτι εἶναι γνωστὸς εἰς τοὺς ἀκροατὰς ὁ Τρωϊκὸς μῦθος ἀπὸ τὴν πρώτην ἀφορμὴν τοῦ πολέμου μέχρι τοῦ σημείου, ὅπου ἀρχίζει ἡ ἐπικὴ διήγησις.

Κατὰ τὸν μῦθον τούτον ὁ Πάρις, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Πριάμου, παραβιάζων τὴν ἱερότητα τῆς φιλοξενίας, ἀπήγαγε τὴν Ἑλένην, γυναῖκα τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Μενελάου, καὶ συναπεκόμισε βασιλικούς θησαυρούς. Πρὸς ἐκδίκησιν τῆς ὕβρεως ταύτης ὄργανώθη ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Τροίας ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς καὶ τῶν νήσων. Τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν εἶχεν ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν Ἀγαμέμνων, ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου. Στόλος ὑπερχιλίων πλοίων συνεκεντρώθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Αἰλίδος, καιμένης ἐπὶ τῆς Βοιωτικῆς ἀκτῆς, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπλευσαν ἐναντίον τῆς ἐχθρικῆς γῆς, τὴν ὁποίαν καὶ κατέκτησαν ὕστερα ἀπὸ ἀγῶνας δέκα ἐτῶν. Τοιοῦτος διεμορφώθη καὶ παρεδόθη ὁ Τρωϊκὸς μῦθος ἀπὸ τὴν ἐπικὴν ποίησιν.

Μέσα εἰς αὐτὸν ὅμως διέκριναν οἱ Ἕλληνας τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, ὅπως διακρίνομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἕν μέγα ἱστορικὸν γε-

γονός· ὅτι περί τὸ 1200 π.Χ. ἐγίνε μεγάλη καὶ ὀργανωμένη ἐξόρμησις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκατεστημένων ἤδη Ἑλληνικῶν φύλων, τῶν Πρωτοελληνῶν, ὅπως λέγονται σήμερον, πρὸς κατάκτησιν ἑδαφῶν τῆς Μ. Ἀσίας. Ἡ ἐξόρμησις αὕτη ἔφερεν εἰς ἀντιπαράταξιν τὰ ἠνωμένα κράτη τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἓνα συνασπισμὸν Μικρασιατικῶν κρατῶν, τῶν ὁποίων ἰσχυρότερον καὶ πλουσιώτερον ἦτο ἡ Τροία.

2. Ἡ Τροία καὶ ὁ πολιτισμὸς τῆς.

Ὅπως ἀπεδείχθη ἀπὸ ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ τεκμήρια, ἡ ΒΔ ἀκτὴ τῆς Μ. Ἀσίας ἀπετέλει τὸ ἰσχυρὸν κράτος τῆς Τροίας (βλ. χάρτην ἀρ. 1.), τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν ὑπὸ τὰ θαλασσινὰ κράτη, τὰ ἀκμάσαντα κατὰ τὴν 2αν π.Χ. χιλιετηρίδα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου. Τὸ κράτος τοῦτο εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν του καὶ ἄλλους γειτονικοὺς λαοὺς, οἱ ὅποιοι ἐκυβερνῶντο ἀπὸ ἰδίου βασιλεῖς. Ὁ λαὸς τῶν Τρώων δὲν ἦτο φυλετικῶς διάφορος ἀπὸ τοὺς λαοὺς, οἵτινες ἀπέτελλον τὰ Αἰγαιακὰ κράτη τῆς Ἑλλάδος. Εἶχε πολιτισμὸν ἀνεπτυγμένον, ὅπως περίπου καὶ αἱ Μυκῆναι καὶ τὸ Ἄργος, τὰ αὐτὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα καὶ ὁμοίαν λατρείαν. Ἐπὶ πλεόν οἱ Τρῶες εἶχον τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἡρωϊσμοῦ, τὸ ὁποῖον διακρίνει τοὺς ἀκμάσαντας Μεσογειακοὺς λαοὺς.

Διὰ τὸν Τρωικὸν πολιτισμὸν ἔχομεν ὡς ἀσφαλέστατα τεκμήρια τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνακαλύψεις, τὰς ὁποίας ἐπέτυχεν ὁ Ἑρ. Σχλήμαν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γουλ. Δαϊρπελδ. Κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, αἵτινες διενηργήθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀρχαίου Ἰλίου, ἀπεκαλύφθη αὐτὴ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου, ἣτις ἐκυριεύθη καὶ ἐπυρπολήθη ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν (βλ. εἰκ. ἀρ. 2). Εἰς αὐτὴν ἀνευρέθησαν λείψανα τοῦ τείχους (βλ. εἰκ. ἀρ. 3), οἰκῶν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, καθὼς καὶ διάφορα ἀντικείμενα Μυκηναϊκῆς τέχνης, ἣτις ἐπεκράτει καὶ εἰς τὴν Τροίαν, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα Αἰγαιακὰ κράτη. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐπικὴ διήγησις τοῦ Ὅμηρου φανερώνει πόσον ἦτο προηγμένος ὁ βίος καὶ ποία ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ ἀκμὴ τοῦ Τρωικοῦ λαοῦ.

3. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τῆς Τροίας.

Ἡ ἐκστρατεία ἐναντίον τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἀκμαίου τούτου κράτους ὑπῆρξεν ἡ πρώτη, ἣτις ὀργανώθη καὶ ἐπραγματοποιήθη μὲ κοινήν σύμπραξιν τῶν ἰσχυροτέρων Ἀχαικῶν κρατῶν. Ἡ σύμπραξις αὕτη

εἶναι ἡ ἀρχαιοτάτη ἱστορική περίπτωση, κατὰ τὴν ὁποίαν συνεργάζεται ὅλον τὸ ἔθνος μὲ τὰς φυλετικὰς του ἀρετὰς πρὸς κοινούς σκοπούς καὶ κοινὰ ἰδεώδη. Ὁ Θουκυδίδης λέγει ὅτι «πρὸ τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένα ἢ Ἑλλάς» (Α. 3).

Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἔγινε πρὸς κατάκτησιν τῶν πλουσίων ἐδαφῶν τῆς ΒΔ Μικρασιατικῆς παραλίας καὶ πρὸς ἀποικισμόν. Ἐφήσεν ἀνάμνησιν μεγάλου γεγονότος εἰς ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐγκατεστάθησαν κατοπιν ὡς ἀποικοὶ εἰς τὰς χώρας, ὅπου διεδραματίσθησαν τὰ γεγονότα αὐτά. Ἡ ἐπική ποίησις, ἡ ὁποία, καθὼς εἶναι γνωστόν, ἀνεπτύχθη εἰς τὰς πλουσίας καὶ εὐκραεῖς χώρας τῆς Μικρασιατικῆς παραλίας, εὗρεν ἀνεξάντλητον ποιητικὸν θέμα εἰς τοὺς θρύλους καὶ τὰς παραδόσεις περὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Φυσικὰ μὲ ποιητικὸν τρόπον παρέστησεν ὡς ὑπεράνθρωπα ἔργα τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου καὶ ἐξιδανίκευσε τοὺς ἥρωας, οἱ ὅποιοι ἔλαβον μέρος εἰς αὐτόν. Ἀπὸ τοὺς ἥρωικοὺς θρύλους καὶ ἀπὸ τὰς παραδόσεις παλαιότερων ἑπῶν ἐνεπνεύσθη ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Ἰωνίας τὸ θαυμάσιον ἔπος του, τὸ ὁποῖον διαιωνίζει εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀνθρωπότητος τὸν Τρωικὸν πόλεμον καὶ τοὺς ἥρωάς του.

4. Οἱ ἥρωες.

Κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν διήγησιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων Ἑλληνικῶν χωρῶν, ὅσοι συμμετέσχον εἰς τὴν Τρωικὴν ἐκστρατείαν, ἀνεγνώριζον ὡς ἀνώτατον ἀρχηγὸν τὸν βασιλεὺτατος πάντων «**Ἀγαμέμνονα**, ὅστις λέγεται «**βασιλεύτατος πάντων**» καὶ ἐξυμνεῖται ὡς ἐξοχὸν πρότυπον πολιτικῆς καὶ πολεμικῆς ἀρετῆς. Τὸ ἡγεμονικὸν μεγαλεῖον καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου διαφαίνεται εἰς ὅλην τὴν διήγησιν τῆς Ἰλιάδος. Συναρχηγὸς καὶ σχεδὸν ὁμότιμος πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα παρίσταται καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ **Μενέλαος**, ἀριστεύων πολλάκις εἰς τὰς μάχας, ἀλλ' ἄσκῶν μικροτέραν ἐπιρροὴν καὶ πρωτοβουλίαν εἰς τὸ στράτευμα.

Κατὰ τὰ μακρὰ ἔτη τοῦ πολέμου διεκρίθησαν καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατὰ τοὺς κοινούς πολεμικοὺς ἀγῶνας εἰς ἰδιαιτέραν ἀρετὴν ἕκαστος. Τοιοῦτοτρόπως ὁ ποιητὴς λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ παραστήσῃ διαφόρους τύπους ἠθικῶς καὶ νὰ ἐξάρῃ ἐκάστην ἀρετὴν ἐνσαρκωμένην εἰς

έν πρόσωπον. Τοιοῦτοι τύποι διαπρέπουν εἰς τὸ ποίημα τῆς Ἰλιάδος πολλοί, ἐκ τῶν ὁποίων περισσότερο ὑποδειγματικοὶ εἶναι : ὁ γέρον **Νέστωρ** βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν πείραν τῆς γεροντικῆς ἡλικίας του καὶ μὲ τὴν θαυμασίαν πειθῶ τῶν λόγων του διέπρεπεν εἰς τὰς βουλὰς, καὶ εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις ἔδιδε τὴν καλύτεραν καὶ φρονιμωτέραν λύσιν. Εἰς προκεχωρημένην ἡλικίαν ἐπίσης παρίσταται ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης **Ἰδομενεὺς**, λαμβάνων μέρος εἰς τὰς μάχας καὶ ἐκτελῶν μὲ ἐνθουσιασμόν νεανικὸν ὅ,τι θά συνετέλει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος. Τολμηρὸς καὶ πολυμήχανος πάντοτε ὁ **Ὀδυσσεὺς** χρησιμοποιεῖ τὴν γονιμότητα καὶ τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ νοῦ του διὰ τὸ κοινὸν καλόν, ἐπεμβαίνων εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ λαοῦ, λαμβάνων μέρος εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Ἐπίσης εὐφυῆς καὶ πολιτικὸς παρουσιάζεται ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἄργους **Διομήδης**, ἀλλ' ὁ ἦρωσ αὐτὸς διαπρέπει κυρίως εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν, ὡς ἐπίσης ὁ βασιλεὺς τῆς Σαλαμῖνος **Αἴας ὁ Τελαμώνιος** καὶ ὁ συνόνυμός του ἦρωσ **Αἴας ὁ Ὀϊλέως** ἀπὸ τὴν Λοκρίδα. Μαζὶ μὲ τοὺς πρώτους αὐτοὺς ἦρωσ ἀναφέρονται πολλάκις καὶ ἐξυμνοῦνται οἱ πιστοὶ τῶν φίλοι ἢ συναρχηγοί, ὡς ὁ **Μηριόνης** μὲ τὸν Ἰδομενεά, ὁ **Σθέnelος** μὲ τὸν Διομήδη κ. ἄ.

Ἡ πλοκὴ τῶν γεγονότων καὶ ἡ διαδοχὴ τῶν ἐπεισοδίων φέρει συχνὰ τὴν διήγησιν εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν ἐξύμνησιν τῶν ἀντιπάλων. Οἱ Τρῶες ἀμύνονται τοῦ πατρίου ἐδάφους μὲ γενικὸν ἀρχηγὸν τὸν Πριαμίδην **Ἔκτορα**, ὁ ὁποῖος ἐνσαρκώνει τὸν ἰδανικότερον τύπον τοῦ ἦρωσ καὶ ὑποτάσσει τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸ καθῆκον καὶ εἰς τὸ συναίσθημα τῆς τιμῆς. Εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐμφανίζονται καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς Τρῶες, ὡς ὁ μαντικὸς **Ἐλενος**, ἀδελφὸς τοῦ Ἔκτορος, ὁ **Πολυδάμας**, ὁ **Σαρπηδών**, ὁ **Αἰνεΐας**. Καὶ αὐτὸς, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ, ὁ **Πάρις** (Ἀλέξανδρος), ἐπιδεικνύει εἰς ὀρισμένας στιγμὰς ἥρωισμόν καὶ φιλοτιμίαν.

Ὁ κατ' ἐξοχὴν ὄμως ἦρωσ ὀλοκλήρου τοῦ ἔπους τῆς Ἰλιάδος εἶναι ὁ ἡμίθεος **Ἀχιλλεύς**, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἀπὸ τὴν Φθίαν μὲ τὸν φίλον του **Πάτροκλον** καὶ ἦτο μὲν ἀρχηγὸς ἑνὸς μικροῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλίας, ἀλλὰ διείπε μὲ τὰς χεῖράς του τὸ περισσότερο μέρος τοῦ πολέμου. Τιμᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς ὡς ὁ ἦρωσ τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς πολεμικῆς τέχνης, καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ δήμου διαπρέπει θαυμαστός εἰς τὸ κάλλος τῆς μορφῆς καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν

λόγων. Ἐνῶ ὁ Ἀγαμέμνων μὲ τὴν πολιτικὴν ἰσχύν του ἡγεμονεῖται ὡς π ο ι μ ῆ ν λ α ῶ ν, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων τῆς Φθίας λατρεύεται ὡς εἰδωλον ἀγερώχου ἥρωισμοῦ.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀχιλλέως κυριαρχεῖ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Ὅλοι τὸν θαυμάζουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης, ὅλοι τὸν ποθοῦν, ὅταν λείπῃ ἀπ' αὐτὴν. Ἡ αὐτοπεποίθις καὶ ἡ εὐγενικὴ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος αὐτοῦ ἀποτελοῦν τὸ ἠθικὸν κέντρον, περὶ τοῦ ὁποῖου πλέκεται μὲ θαυμαστὴν ποιητικὴν ἄρμονίαν τὸ ἦθος καὶ ἡ δρᾶσις τῶν ἄλλων προσώπων.

5. Ἡ ποιητικὴ ἀξία τῆς Ἰλιάδος.

Ἡ πλοκὴ εἰς τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος πραγματοποιεῖται ὄχι μόνον μὲ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτὴν ἐνότητα τῆς ἥρωικῆς μορφῆς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐξωτερικὴν ἀλληλουχίαν τῶν γεγονότων. Γίνονται μὲν συχνὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα μακραὶ παρεκβάσεις καὶ παρεμβάλλονται σκηναί, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι τόσον στενὰ συνδεδεμένα μὲ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ποιήματος· ἐν τούτοις δὲν χάνει κανεὶς ποτὲ τὴν αἴσθησιν ὅτι ἡ διήγησις προχωρεῖ πρὸς τὴν δέσιν καὶ τὴν λύσιν τῶν διδραματιζομένων. Δὲν παύει νὰ ἀναγνωρίζῃ τις ὅτι ὁ συνθέσας τὸ ποίημα εἶναι σοφός, χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ ἐπιδεικνύῃ σοφίαν, πάντοτε καλλιτέχνης, χωρὶς νὰ ἀναζητῇ μὲ ἐπιτήδευσιν νὰ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἄλλων. Μὲ ὅλην τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀφέλειαν περιγράφει τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, σκιαγραφεῖ μέσα εἰς αὐτὴν τοὺς ἰδανικοὺς τύπους καὶ ὑποδεικνύει εἰς τὸν ἄνθρωπον τοὺς μεγάλους σκοποὺς τῆς ὑπάρξεώς του.

Αὐτὸ τὸ κατορθώνει ὄχι μόνον μὲ τὴν τέχνην τῆς διηγήσεως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἄφθαστον δύναμιν τῶν λέξεων. Ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ἥρωας ἐμφανίζεται σταθερὰ εἰς τὴν φαντασίαν μας μὲ ὀρισμένα ἐπιθέτα, τὰ ὁποῖα φανερόνουν τὴν κυριωτέραν ἀρετὴν ἢ τὴν κατ' ἐξοχὴν ιδιότητά του. Οἱ λόγοι ἐξ ἄλλου, τοὺς ὁποῖους λέγουσιν αὐτοὶ εἰς δημοσίας συνεδριάσεις ἢ εἰς ἰδιωτικὰς συζητήσεις, συμπληρῶνουν τὴν μορφήν καὶ ἐμφανίζουν ἐντονότερον τὸν χαρακτήρα ἐκάστου. Αἱ εἰκόνες τῶν πραγμάτων καὶ αἱ περιγραφαὶ τῶν γεγονότων ἐπιτυγχάνονται μὲ δυνατὰς καὶ ἀπλᾶς λέξεις τόσον ἀκριβεῖς καὶ παραστατικαί, ὥστε νὰ ἀφήνουν ἀλησιμόνητον ἐντύπωσιν.

Εἰς τὰς σκηνάς καὶ εἰς τὰς συνομιλίας, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος, παριστάνεται κάθε εὐγενικὴ ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς, εἰς τὴν ὅποιαν φθάνει ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἰδικὴν του θέλησιν καὶ προσπάθειαν. Ὁ ποιητὴς μὲ τὴν καθαρὰν του ἀντίληψιν κατανοεῖ βαθύτατα καὶ ἐρμηνεύει θαυμάσια μὲ τὸν μαγικὸν του λόγον ποῖοι πόθοι καὶ ποῖα ἔργα ἐξυψώνουν τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὅταν ἓνας ποιητὴς γνωρίζῃ τὸ νόημα τῆς ζωῆς, γίνεται ὁ καλύτερος ἐρμηνευτὴς τῶν ἀξιών της καὶ ὁ πειστικώτερος διδάσκαλός μας, διὰ νὰ κερδήσωμεν αὐτὰς τὰς ἀξίας.

6. Ἡ Ἰλιάς διὰ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον.

Διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἱστορίαν ἄλλου λαοῦ ποίημα, τὸ ὁποῖον νὰ ἐπέδρασεν ἐπ' αὐτοῦ τόσον, ὅσον ἐπέδρασεν ἡ Ἰλιάς εἰς τὴν ἱστορικὴν καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀρετὴ, ὅπως ἐξεδηλώθη εἰς διαφόρους ἱστορικὰς ἐποχάς, ἐξεπήγασεν ἀπὸ τοὺς στίχους τῆς Ἰλιάδος. Ἡ παντοῖα Ἑλληνικὴ ἀρετὴ. Ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῶν ἡρώων τῆς Ἰλιάδος ἐνεπνέοντο οἱ Ἕλληνες τῶν ἱστορικῶν χρόνων τὸ πολεμικὸν μένος καὶ ἐπειθοντο ὅτι ἀξίζει κανεὶς νὰ θυσιάζεται δι' ἓνα μέγαν σκοπόν. Ἡ πίστις ὅτι ὑπάρχουν ἠθικαὶ ἀξίαι αἰωνίως σταθεραὶ ἐτροφοδοτήθη μὲ ὅσα συνέβησαν ἢ ἐλέχθησαν εἰς τὴν Ἰλιάδα. Καὶ ὁ Σωκράτης ἀκόμη, ὅταν ἐδήλωσεν ὅτι προτιμᾷ τὸν θάνατον ἀπὸ τὸν ἀφιλοσόφητον βίον, ὑπενθύμισεν εἰς τοὺς δικαστὰς του (Ἀπολογία κεφ. 16) ὅτι εἰς τοῦτο μμεῖται τὸν Ἀχιλλέα, ὅστις ἐπροτίμησε νὰ ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἀθετήσῃ φιλικὸν χρέος (Ἰλιάδος Σ 98).

Ἐκτὸς τούτου, ὡς εἶναι ἤδη γνωστόν, ὁ Ὅμηρος ὑπῆρξεν ὁ κατ' ἐξοχὴν καλλιτεχνικὸς παιδαγωγὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἡ ἱστοροποιημένη καλαισθησία καὶ ἡ θαυμαστὴ παρατηρητικότης, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην, ἦσαν διδάγματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμύησε τὴν Ἑλληνικὴν διάνοιαν ἡ τέχνη τοῦ Ὀμήρου. Ἡ γλυπτικὴ, ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ ἀγγειογραφία τῶν ἱστορικῶν χρόνων συχνὰ ἐξέλεγε θέματα ἀπὸ τὰς τελείας περιγραφὰς τοῦ Ὀμήρου (βλ. εἰκόνας ὑπ' ἀριθ. 9 - 11) καὶ τὰ ἐξετέλει μὲ τὴν ἀπαράμιλλον τεχνικὴν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει καὶ τὴν Ὀμηρικὴν ποίησιν.

Ἰδιαιτέρως ἐνεπνέοντο καὶ ἐδιδάσκοντο ἀπὸ τὰ Ὀμηρικὰ ποιη-

ματα, και μάλιστα από την Ίλιάδα, οί μεταγενέστεροι ποιηταί και ιδίως οί τραγικοί. Έντονα βλέπομεν τὰ ἴχνη τῆς ἐπιδράσεως ταύτης εἰς τὰς ἀρχαίας τραγωδίας, πολλάι ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχουν ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ Τρωικοῦ μύθου. Ἐξ ἄλλου τὸν πλοῦτον τῶν λέξεων και τοὺς ποιητικοὺς τρόπους τοῦ Ὀμήρου μετεχειρίσθησαν και οί τραγικοί ποιηταί, διὰ νὰ ἐκφράσουν ἀπὸ σκηνῆς τὰς σκέψεις και τὴν φιλοσοφίαν των. Διὰ τοῦτο και ὁ Αἰσχύλος ἔλεγε διὰ τὰς τραγωδίας αὐτοῦ, ὅτι εἶναι ψυχία ἀπὸ τὰ μεγάλα δεῖπνα τοῦ Ὀμήρου, ὁ δὲ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐμιμήθη εἰς πολλὰ τὸν Ὀμηρον, ἀπεκλήθη φιλόμ η ρ ο ς.

Και ὕστερα ἀπὸ τόσοις αἰῶνας, ἀφοῦ τόσοις μετεβλήθη τὸ περιεχόμενον και ὁ τρόπος τοῦ βίου, τὰ Ὀμηρικὰ ποιήματα ἔχουν πάντοτε νὰ προσφέρουν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς γενεὰς τὴν ἀπλὴν και μεγάλην σοφίαν τῆς ζωῆς μετὰ τὴν ὥραιότεραν ἐκφρασιν και ἀποτελοῦν τὸ ἀφθαστον, τὸ τέλειον ὑπόδειγμα ποιητικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον εἶναι συγχρόνως πολῦτιμος ἔθνικὸς θησαυρός. Ὅπως και εἰς τὴν Ὀδύσειαν, ἐπίσης και εἰς τὴν Ίλιάδα ἀναγνωρίζομεν τὸν πλάστην τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, τὸν ποιητὴν τῆς Ἑλλάδος.

...αποδοτικότητα των επενδύσεων, η οποία είναι ο λόγος που οι επενδυτές προτιμούν να επενδύσουν σε χώρες με υψηλή αποδοτικότητα. Η αποδοτικότητα των επενδύσεων είναι ο λόγος που οι επενδυτές προτιμούν να επενδύσουν σε χώρες με υψηλή αποδοτικότητα. Η αποδοτικότητα των επενδύσεων είναι ο λόγος που οι επενδυτές προτιμούν να επενδύσουν σε χώρες με υψηλή αποδοτικότητα.

...αποδοτικότητα των επενδύσεων, η οποία είναι ο λόγος που οι επενδυτές προτιμούν να επενδύσουν σε χώρες με υψηλή αποδοτικότητα. Η αποδοτικότητα των επενδύσεων είναι ο λόγος που οι επενδυτές προτιμούν να επενδύσουν σε χώρες με υψηλή αποδοτικότητα. Η αποδοτικότητα των επενδύσεων είναι ο λόγος που οι επενδυτές προτιμούν να επενδύσουν σε χώρες με υψηλή αποδοτικότητα.

...αποδοτικότητα των επενδύσεων, η οποία είναι ο λόγος που οι επενδυτές προτιμούν να επενδύσουν σε χώρες με υψηλή αποδοτικότητα. Η αποδοτικότητα των επενδύσεων είναι ο λόγος που οι επενδυτές προτιμούν να επενδύσουν σε χώρες με υψηλή αποδοτικότητα. Η αποδοτικότητα των επενδύσεων είναι ο λόγος που οι επενδυτές προτιμούν να επενδύσουν σε χώρες με υψηλή αποδοτικότητα.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Ι Λ Ι Α Σ

A

Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οἰωνοῖσί τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή, 5
ἔξ οὔ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἄτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλεὺς. 7

**Ἀσέβεια τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν ἱερεὺ Χρῦσῆν.
Λοιμὸς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.**

Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι ; 8
Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθεὶς
νοῦσον ἀνά στρατὸν ὤρσε κακὴν, ὀλέκοντο δὲ λαοί, 10
οὔνεκα τὸν Χρῦσῆν ἠτίμασεν ἀρητῆρα
Ἄτρεΐδης· ὁ γὰρ ἦλθε θεὸς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενός τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
στέμματ' ἔχων ἐν χερσίν ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος
χρυσέφῳ ἀνά σκῆπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιοὺς, 15
Ἄτρεΐδα δὲ μάλιστα δῦω, κοσμήτορε λαῶν·

« Ἀτρεΐδαι τε καὶ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοί,
 ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
 ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὐ δ' οἴκαδ' ἰκέσθαι·
 παῖδα δ' ἐμοὶ λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι, 20
 ἀζόμενοι Διὸς υἱὸν ἐκηβόλον Ἀπόλλωνα ».

Ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
 αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
 ἀλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἦνδανε θυμῷ,
 ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν· 25

« μή σε, γέρον, κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κίχλει
 ἢ νῦν δηθύνοντ' ἢ ὕστερον αὖτις ἰόντα,
 μή νύ τοι οὐ χραίσμη σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο.
 τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω· πρὶν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
 ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργεϊ, τηλόθι πάτρης, 30
 ἰστὸν ἐποιχομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιώσασαν·
 ἀλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὣς κε νέηαι ».

Ὡς ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπέθετο μῦθον·
 βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῆνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·
 πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιῶν ἠρᾶθ' ὁ γεραῖος 35
 Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠύκομος τέκε Λητώ·

« κλυθὶ μευ, ἀργυρότοξ', ὃς Χρῦσην ἀμφιβέβηκας
 Κίλλαν τε Ζαθήην Τενέδοιό τε Ἴφι ἀνάσσεις,
 Σμινθεῦ, εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
 ἢ εἰ δὴ ποτέ τοι κατὰ πῖονα μηρί' ἔκηα 40
 ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τόδε μοι κρήνην ἐέλδωρ·
 τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσι ».

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,
 βῆ δὲ κατ' Οὐλύμπιοι καρήνων χωόμενος κῆρ,
 τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην. 45
 ἔκλαγξαν δ' ἄρ' οἴστοι ἐπ' ὤμων χωομένοιοι,
 αὐτοῦ κινηθέντος· ὁ δ' ἦε νυκτὶ ἐοικώς.

ἔξειτ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' Ἴον ἔηκε·
 δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένητ' ἀργυρέοιο βιοῖο.
 οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπώχετο καὶ κύνας ἀργούς, 50
 αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφίεις
 βάλλ'. αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί. 52

Ἄγορά λαοῦ. Μαντεία Κάλχαντος.

Ἐννήμαρ μὲν ἀνά στρατὸν ὤχετο κῆλα Θεοῖο, 53
 τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
 τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη· 55
 κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὄρατο.
 οἱ δ' ἔπει οὖν ἤγερθεν ὀμηγερέες τ' ἐγένοντο,
 τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
 « Ἄτρεΐδη, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας ὀτῶ
 ἄψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν, 60
 εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾶ καὶ λοιμὸς Ἀχαιοῦς.
 Ἄλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρείομεν ἢ ἱερῆα,
 ἢ καὶ ὄνειροπόλον, καὶ γὰρ τ' ὄναρ ἐκ Διὸς ἐστίν,
 ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
 εἴτ' ἄρ' ὄγ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται εἴθ' ἑκατόμβης, 65
 αἴ κεν πῶς ἀρνῶν κνίσσης αἰγῶν τε τελείων
 βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι ».
 Ἦ τοι ὁ γ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔξετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
 Κάλχας Θεστορίδης, οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
 ὃς ἤδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα, 70
 καὶ νήεσσ' ἠγήσατ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω
 ἣν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·
 ὃ σφιν εὖ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
 « ὦ Ἀχιλλεῦ, κέλεαί με, δίφιλε, μυθήσασθαι
 μῆνιν Ἀπόλλωνος ἑκατηβελέταο ἄνακτος· 75

τοιγάρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μοι ὄμοσον
ἢ μὲν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν·
ἢ γὰρ ὄτομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὅς μέγα πάντων
Ἀργείων κρατέει καὶ οἱ πείθονται Ἀχαιοί.

κρείσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρι. 80
εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσῃ,
ἐν στήθεσσιν ἐοῖσι· σὺ δὲ φράσαι εἴ με σώσεις ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς·
« θαρσήςσας μάλα εἰπέ θεοπρόπιον ὅ τι οἶσθα· 85
οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα διίφιλον, ᾧ τε σὺ, Κάλχαν,
εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
οὐ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο
σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει
συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἶπης, 90
ὅς νῦν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὐχεται εἶναι ».

Καὶ τότε δὴ θάρσησε καὶ ἠῦδα μάντις ἀμύμων·
« οὐτ' ἄρ' ὅ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται οὐθ' ἐκατόμβης,
ἀλλ' ἔνεκ' ἀρητῆρος, ὃν ἠτίμησ' Ἀγαμέμνων
οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα, 95
τοῦνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἐκηβόλος ἠδ' ἔτι δώσει·
οὐδ' ὅ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λαιγὸν ἀπόσει,
πρὶν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἐλικώπιδα κούρην
ἀπριάτην ἀνάποιον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἐκατόμβην
ἐς Χρῦσην· τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπίθοιμεν ».

Ἦ τοι ὅ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
ἦρωες Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαινοι
πίμπλαντ', ὅσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἔϊκτην.
Κάλχαντα πρότιστα κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε· 100
« μάντι κακῶν, οὐ πῶ ποτέ μοι τὸ κρήρυον εἶπας.

αἰεὶ τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,
 ἐσθλὸν δ' οὔτε τί πω εἶπας ἔπος οὔτ' ἐτέλεσσας.
 καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις
 ὡς δὴ τοῦδ' ἕνεκά σφιν ἐκηβόλος ἄλγεα τεύχει, 110
 οὐνεκ' ἐγὼ κόρης Χρυσΐδος ἀγλά' ἄποινα
 οὐκ ἔθελον δέξασθαι, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
 οἴκοι ἔχειν· καὶ γάρ ῥα Κλυταιμΐστρης προβέβουλα
 κουριδίης ἀλόγου, ἐπεὶ οὐ ἔθέν ἐστι χειρείων,
 οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε τι ἔργα. 115
 ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τό γ' ἄμεινον·
 βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι.
 αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἐτοιμάσατ', ὄφρα μὴ οἶος
 Ἄργείων ἀγέραστος ἔω, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε·
 λεύσσετε γάρ τό γε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλη ». 120
 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
 « Ἄτρεΐδῃ κῦδιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων,
 πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἄχαιοί·
 οὐδέ τί που ἴδμεν ξυνήια κείμενα πολλά,
 ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται, 125
 λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.
 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε θεῶ πρόες· αὐτὰρ Ἄχαιοὶ
 τριπλῆ τετραπλῆ τ' ἀποτίσομεν, αἶ κέ ποθι Ζεὺς
 δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξλαπάξαι ».
 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων· 130
 « μὴ δὴ οὕτως, ἀγαθός περ ἐὼν, θεοσεῖκελ' Ἀχιλλεῦ,
 κλέπτε νόφ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις.
 ἢ ἐθέλεις, ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὐτῶς
 ἦσθαι δευόμενον, κέλευαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι·
 ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἄχαιοί, 135
 ἄρσαντες κατὰ θυμόν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται·
 εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι

ἦ τεδὸν ἦ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἦ Ὀδυσῆος
 ἄζω ἐλών· ὁ δὲ κεν κεχολώσεται, ὄν κεν ἴκωμαι.
 ἀλλ' ἦ τοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεθα καὶ αὖτις, 140
 νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἄλλα δῖαν,
 ἐν δ' ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἐκατόμβην
 θείομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρυσήϊδα καλλιπάρηρον
 βήσομεν· εἰς δὲ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω,
 ἦ Αἴας ἦ Ἰδομενεὺς ἦ δῖος Ὀδυσσεὺς 145
 ἦε σύ, Πηλεΐδῃ, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
 ὄφρ' ἡμῖν ἐκάεργον ἰλάσσειαι ἱερά· ῥέζας ». 147

Ἔρις Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως.

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδραϊδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς· 148
 « ὦ μοι, ἀναιδείῃν ἐπιειμένε, κερδαλέοφρον,
 πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν 150
 ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι ἢ ἀνδράσιν ἴφι μάχεσθαι ;
 οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἔνεκ' ἧλυθον αἰχμητῶν
 δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὐ τί μοι αἵτιοί εἰσιν·
 οὐ γὰρ πῶ ποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν οὐδὲ μὲν ἵππους,
 οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ, ἐριβόλακι βωτιανείρῃ 155
 καρπὸν ἐδηλήσαντ', ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ μεταξύ
 οὔρεά τε σκιδόνετα θάλασσά τε ἠχῆεσσα·
 ἀλλὰ σοί, ὦ μέγ' ἀναιδές, ἄμ' ἐσπόμεθ', ὄφρα σὺ χαίρης,
 τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε, κυνῶπα,
 πρὸς Τρώων· τῶν οὐ τι μετατρέπη οὐδ' ἀλεγίζεις· 160
 καὶ δὴ μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
 ᾧ ἐπι πολλὰ μόγησα, δόσαν δέ μοι υἷες Ἀχαιῶν.
 οὐ μὲν σοί ποτε ἴσον ἔχω γέρας, ὅππότε' Ἀχαιοὶ
 Τρώων ἐκπέρσωσ' ἐὺ ναιόμενον πολίεθρον·
 ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυαἴκιος πολέμοιο 165

χειρες ἐμαί διέπουσ', ἀτάρ ἦν ποτε δασυὸς ἴκηται,
 σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
 ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπεὶ κε κάμω πολεμίζων·
 νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ', ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
 οἴκαδ' ἔμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδέ σ' οὔτω 170
 ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύζειν ».

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα ἀναξ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
 « φεῦγε μάλ', εἴ τι θυμὸς ἐπέσσυται, οὐδέ σ' ἐγὼ γε
 λίσσομαι εἵνεκ' ἐμεῖο μένειν· παρ' ἐμοί γε καὶ ἄλλοι
 οἳ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεὺς. 175
 ἔχθιστος δὲ μοὶ ἐσσι διοτρεφέων βασιλῆων·
 αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε.
 εἰ μάλ' αὖ καρτερός ἐσσι, θεὸς που σοὶ τό γ' ἔδωκεν.
 οἴκαδ' ἰὼν σὺν νηυσὶ τε σῆς καὶ σοῖς ἐτάροισι
 Μυρμιδόνεσσιν ἀνασσε, σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγιζώ 180
 οὐδ' ὕθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε·
 ὡς ἔμ' ἀφαιρεῖται Χρυσήϊδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
 τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηὶ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἐτάροισι
 πέμψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω βρισηίδα καλλιπάρηον
 αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε, τὸ σὺν γέρας, ὄφρ' εὐ εἰδῆς 185
 ὅσπον φέρτερός εἶμι σέθεν, στυγῆή δὲ καὶ ἄλλος
 ἴσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθῆμεναι ἄντην ».

Ὡς φάτο· Πηλεΐωνι δ' ἄχος γένετ', ἐν δὲ οἱ ἦτορ
 στήθεσσιν λασιόισι διάνδιχα μερμηριζεν,
 ἦ ὅ γε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ 190
 τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' Ἀτρεΐδην ἐναρίζοι,
 ἦε χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν.
 ἦος ὁ ταῦθ' ὤρμαινε κατὰ φρένα καὶ θυμόν,
 ἔλκετο δ' ἐκ κολοεῖο μέγα ξίφος. ἦλθε δ' Ἀθήνη
 οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη, 195
 ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσα τε κηδομένη τε.

στῆ δ' ὀπισθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἔλε Πηλεΐωνα
 οἴῳ φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὐ τις ὄρατο.
 θάμβησεν δ' Ἀχιλλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
 Παλλὰδ' Ἀθηναίην· δεινῶ δέ οἱ ὕσσε φάανθεν· 200
 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

« τίπτ' αὖτ', αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, εἰλήλουθας ;
 ἦ ἵνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδαο ;
 ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι οὔτω·
 ἦς ὑπεροπλήσει τάχ' ἂν ποτε θυμὸν ὀλέσσει ». 205

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
 « ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τεὸν μένος, αἶ κε πίθηαι,
 οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἤκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
 ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλεύουσά τε κηδομένη τε.
 ἀλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἔλκεο χειρὶ· 210
 ἀλλ' ἦ τοι ἔπεσιν μὲν ὀνειδισον, ὡς ἔσεται περ·
 ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται.
 καὶ ποτέ τοι τρὶς τόσσα παρέσσειται ἀγλαὰ δῶρα
 ὕβριος εἴνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν ».

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· 215
 « χρὴ μὲν σφώϊτερόν γε, θεά, ἔπος εἰρύσασσθαι
 καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὡς γὰρ ἄμεινον.
 ὅς κε θεοῖς ἐπιπειθήται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ ».

Ἦ καὶ ἐπ' ἀργυρέῃ κώπῃ σχέθε χεῖρα βαρεῖαν,
 ἀψ δ' ἐς κουλεὸν ὦσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθησε 220
 μύθῳ Ἀθηναίης· ἠ δ' Οὐλύμπόνδε βεβήκει
 δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.

Πηλεΐδης δ' ἐξαὔτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσι
 Ἀτρεΐδην προσέειπε, καὶ οὐ πῶ λῆγε χόλοιο·
 « οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο, 225
 οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα λαῶ θωρηχθῆναι
 οὔτε λόχονδ' ἰέναι σὺν ἀριστήεσσι Ἀχαιῶν

τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κήρ εἶδεται εἶναι.
 ἤ πολὺ λώϊόν ἐστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
 δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι ὅς τις σέθεν ἀντίον εἴπη· 230
 δημοβόρος βασιλεύς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·
 ἤ γὰρ ἂν, Ἀτρεΐδῃ, νῦν ὕστατα λωβήσαιο·
 ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὁμοῦμαι·
 ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὐ ποτε φύλλα καὶ ὄζους 235
 φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομῆν ἐν ὄρεσσι λέλαιπεν,
 οὐδ' ἀνάθηλῆσει· περὶ γὰρ βῶ εἰ χαλκὸς ἔλεψε
 φύλλα τε καὶ φλοιὸν· νῦν αὖτέ μιν υἷες Ἀχαιῶν
 ἐν παλάμῃς φορέουσι δικασπόλοι, οἳ τε θέμιστας
 πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος·
 ἤ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἕξεται υἷας Ἀχαιῶν 240
 σύμπαντας· τότε δ' οὐ τι δυνήσεται ἀχνύμενός περ
 χραισμεῖν, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἐκτορος ἀνδροφόνιοι
 θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἐνδοθι θυμὸν ἀμύξεις
 χωόμενος, ὅ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας». 144

Ἐπέμβασις τοῦ Νέστορος

Ὡς φάτο Πηλεΐδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ 245
 χρυσεῖοις ἤλοισι πεπαρμένον, ἕζετο δ' αὐτός.
 Ἀτρεΐδης δ' ἐτέρωθεν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ
 ἠδυεπῆς ἀνόρουσε, λιγύς Πυλίων ἀγορητής,
 τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέειν αὐδῆ·
 τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων 250
 ἐφθίαθ', οἳ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
 ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσαν.
 ὅ σφιν εὖ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
 «ὦ πόποι, ἤ μέγα πένθος Ἀχαιίδα γαῖαν ἰκάνει·
 ἤ κεν γηθήσαι Πριάμος Πριάμοιό τε παῖδες 255

ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ,
 εἰ σφῶιν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοιιν,
 οἷ περι μὲν βουλὴν Δαναῶν, περι δ' ἐστὲ μάχεσθαι.
 Ἄλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἔμοιο.
 Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἤε περ ὑμῖν 260
 ἀνδράσιν ὠμίλησα, καὶ οὐ ποτὲ μ' οἷ γ' ἀθέριζον.
 οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι,
 οἷον Πειρίθοόν τε Δρύαντά τε, ποιμένα λαῶν,
 Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
 Θησέα τ' Αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν. 265
 κάρτιστοι δὴ κείνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν·
 κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο,
 φηρσὶν ὄρεσκόοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσσαν.
 καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον ἐκ Πύλου ἐλθῶν,
 τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί· 270
 καὶ μαχόμεν κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγὼ· κείνοισι δ' ἂν οὐ τις
 τῶν, οἷ νῦν βροτοὶ εἰσιν ἐπιχθόνιοι, μαχέοιτο.
 καὶ μὲν μευ βουλέων ζύνιεν πείθοντό τε μῦθῳ.
 ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὑμεες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον.
 μήτε σὺ τόνδ' ἀγαθός περ ἐὼν ἀποαίρεο κούρη, 275
 ἀλλ' ἔα, ὡς οἷ πρῶτα δόσαν γέρας υἱες Ἀχαιοῶν·
 μήτε σὺ, Πηλεΐδη, ἔθειλ' ἐριζέμεναι βασιλῆι
 ἀντιβίην, ἐπεὶ οὐ ποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
 σκηπτοῦχος βασιλεύς, ᾧ τε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν.
 εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ, 280
 ἀλλ' ὅδε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.
 Ἄτρεΐδη, σὺ δὲ παῦε τεὸν μένος· αὐτὰρ ἐγὼ γε
 λίσσομ' Ἀχιλλεῖη μεθέμεν χόλον, ὅς μέγα πᾶσιν
 ἔρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῖο ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων· 285
 « καὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῦραν ἔειπες,

ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,
 πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
 πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἅ τιν' οὐ πείσεσθαι οἴω.
 εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἔόντες, 290
 τοῦνεκά οἱ προθέουσιν ὀνειδέα μυθήσασθαι » ;

Τὸν δ' ἄρ' ὑποβλήδην ἠμείβετο δῖος Ἀχιλλεύς·
 « ἦ γὰρ κεν δειλὸς τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην,
 εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπείζομαι, ὅττι κεν εἵπησ.
 ἄλλοισιν δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἐμοί γε 295
 σήμαιν'· οὐ γὰρ ἐγὼ γ' ἔτι σοὶ πεισεσθαι οἴω.
 ἄλλο δέ τοι ἔρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσι·
 χερσὶ μὲν οὐ τοι ἐγὼ γε μαχήσομαι εἵνεκα κούρης
 οὔτε σοὶ οὔτε τῷ ἄλλῳ, ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες·
 τῶν δ' ἄλλων, ἅ μοί ἐστι θεῶν παρὰ νηὶ μελαίνῃ, 300
 τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἀνελὼν ἀέκοντος ἐμεῖο.
 εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι, ἵνα γινώωσι καὶ οἴδε·
 αἰψά τοι αἶμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρί ».

Ὡς τῷ γ' ἀντιβίοισι μαχεσσαμένῳ ἐπέεσσιν
 ἀνστήτην, λῦσαν δ' ἀγορῆν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν. 305

306 - 611 : Ὁ Ἀγαμέμνων, διὰ τὴν ἐξιλεώσῃ τὸν Ἀπόλλωνα, ἀπέ-
 στείλειν εἰς τὸν ἱερέα Χρῦσην τὴν θυγατέρα του καὶ μίαν ἑκατόμβην.
 Ἐκτελῶν ὁμως τὴν ἀπειλήν του ἀφῆρσεν ἀπὸ τὸν Ἀχιλλεῖα τὴν
 Βρισηίδα, τὴν ὁποίαν αὐτὸς εἶχε λάβει ὡς γέρας πολέμου. Ὁ ἡμίθεος
 ἦρως ἐπεκαλέσθη τὴν μητέρα του Θετίην, ἡ ὁποία ἀνήλθεν ἀπὸ τὴν βα-
 θεϊαν θάλασσαν εἰς τὸν αἰγλήεντα Ὀλυμπον καὶ ἰκέτευσε τὸν Δία
 ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ της. Ὁ μέγιστος τῶν θεῶν ὑπεσχέθη εἰς τὴν Νηρηίδα,
 ὅτι θὰ τιμήσῃ τὸν Ἀχιλλεῖα καί, διὰ τὴν καταστήσῃ ἔτι μᾶλλον πι-
 στευτὴν τὴν ὑπόσχασίν του,

« ... κυανέησιν ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων· 528
 ἀμβρόσια δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος

κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον». 1 530

Ἡ ὑπόσχεσις αὐτῆ τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Θέτιν ἐπροκάλεσε τὴν ὀργὴν καὶ τὰ παράπονα τῆς Ἥρας, ἀλλ' ἐπενέβη ὁ Ἥφαιστος καὶ συνεφιλίωσε τοὺς γονεῖς του.

B

Κατὰ τὴν ἐπομένην νύκτα ὁ Ζεὺς ἔστειλεν ἀπατηλὸν ὄνειρον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν παρεπλάνησε νὰ πιστεύσῃ, ὅτι, ἂν συνῆπτε μάχην μὲ τοὺς Τρῶας, θά ἐκυρίευσεν τὸ Ἴλιον.

Συγκαλέσας λοιπὸν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀχαιῶν τὸν στρατὸν εἰς ἀγορὰν προσεποιήθη κατ' ἀρχάς, ὅτι ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἴλιου. Μὲ χαρὰν ἤκουσε τὸ συγκεντρωμένον πλῆθος τὴν δῆθεν ἀπόφασιν τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ πάντες ἔσπευδον νὰ ἐτοιμάσουν τὰ πλοῖα πρὸς ἀναχώρισιν. Ἐπενέβη ὁμοῦς ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὄχι μόνον συνεκράτησε τοὺς χαλκοχίτωνας Ἀχαιοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνέπνευσεν ὀρμὴν πρὸς μάχην. Ἦρχισαν οἱ ἡγεμόνες νὰ διακοσμοῦν τὸ ἀπειροπληθὲς στράτευμα, ὅπου ἔξοχος ὑπὲρ πάντας διεκρίνετο ὁ Ἀγαμέμνων, ὁμοῖος μὲ τὸν τε ρ ι κ έ ρ α υ ν ο ν Δία. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς γενικῆς αὐτῆς ἐξορμήσεως ἀριθμοῦνται εἰς τὴν ῥαψωδίαν ταύτην τὰ πλοῖα καὶ ὀνομάζονται οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀχαιῶν κατὰ πόλεις, καθὼς ἐπίσης οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἡγεμόνες σύμμαχοι τῶν Τρῶων.

Γ

I - 120 : Οἱ δύο στρατοί, συνταχθέντες ὑπὸ ἰδίου ἀρχηγοῦ ἐκάτερος, ἐξεκίνησαν ἐναντίον ἀλλήλων. Οἱ μὲν Τρῶες κ λ α γ γ ἦ τ' ἐ ν ο π ἦ, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ σιωπηλοὶ μένεα πνειοντες καὶ ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ ἑαυτῶν. Τῶν Τρῶων ἐπρομάχει ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος, ὅστις ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τοὺς ἐξοχωτέρους ἥρωας τῶν Ἀχαιῶν. Ἐντρομος ὁμοῦς ὠπισθοχώρησεν, ὅτε εἶδε τὸν Μενέ-

1. Λέγεται ὅτι ἀπὸ τοὺς στίχους αὐτοὺς ἐνεπνεύσθη ὁ Φειδίας, διὰ νὰ πλάσῃ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ.

λαον νά ὀρῶ ἔναντίον του, καί μόλις ὑπὸ τὰς ἐπιπλήξεις τοῦ ἀδελφοῦ του Ἐκτορος ἀπεφάσισε νά ἀναμετρηθῇ μὲ τὸν ἀντιπαλόν του. Ἐπρότεινε μάλιστα νά κριθῇ ὁ πόλεμος εἰς τὴν μονομαχίαν αὐτὴν καὶ νά ἀπόσχουν τῆς μάχης οἱ ἄλλοι. Ἡ πρότασις αὕτη ἐγίνε δεκτὴ καὶ ἀπὸ τὰς δύο παρατάξεις. Ἐνῶ δὲ ἐστάλησαν κήρυκες, διὰ νά καλέσουν τὸν βασιλέα Πρίαμον καὶ νά ἐτοιμάσουν τὰς θυσίας διὰ τὴν τελετὴν τῶν ὀρκίων, οἱ Ἀχαιοὶ ἐξεδύθησαν τὰ ὄπλα καὶ ἀνεκλίθησαν εἰς τὰς ἀσπίδας των.

Ἐμφάνισις τῆς Ἑλένης εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἰλίου.

- Ἴρις δ' αὖθ' Ἑλένη λευκωλένω ἄγγελος ἦλθεν, 121
 εἰδομένη γαλόφω, Ἀντηγορίδαο δάμαρτι,
 τὴν Ἀντηγορίδης εἶχε κρείων Ἐλικίων,
 Λαοδίχην, Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην.
 τὴν δ' εὖρ' ἐν μεγάρω· ἡ δὲ μέγαν ἰστὸν ὕφαινε, 125
 δίπλακα πορφυρέην, πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους
 Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
 οὓς ἔθεν εἴνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἄρηος παλαμάων.
 ἀγχοῦ δ' ἰσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἴρις·
 « δεῦρ' ἴθι, νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδῃαι 130
 Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
 οἷ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον πολύδακρυν Ἄρηα
 ἐν πεδίῳ, ὄλοσσο λιλαϊόμενοι πολέμοιο,
 οἱ δὴ νῦν ἔαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,
 ἀσπίσι κικλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν. 135
 αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρηίφιλος Μενέλαος
 μακρῆς ἐγγείησι μαχήσονται περὶ σείο·
 τῷ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις ».
 Ὡς εἰποῦσα θεὰ γλυκὺν ἴμερον ἔμβαλε θυμῷ
 ἀνδρός τε προτέρου καὶ ἄστεος ἠδὲ τοκῆων· 140
 αὐτίκα δ' ἀργεννῆσι καλυψαμένη ὀθόνησιν

ὄρματ' ἐκ θαλάμοιο τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα,
 οὐκ οἶη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δὺ' ἔποντο,
 Αἰθρη, Πιπθῆος θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις.
 αἶψα δ' ἔπειθ' ἴκανον ὄθι Σκαιαὶ πύλαι ἦσαν. 145

Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον ἠδὲ Θυμοίτην
 Λάμπον τε Κλυτίον θ' Ἰκετάονά τ', ὄζον Ἄρηος,
 Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, πεπνυμένω ἄμφω,
 ἦατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῆσι πύλῃσι,
 γήραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ 150
 ἐσθλοί, τεττίγεσσιν ἑοικότες, οἳ τε καθ' ὕλην
 δενδρέφω ἐφεζόμενοι ὅπα λειριόεσσαν ἰεῖσιν·
 τοῖοι ἄρα Τρώων ἠγῆτορες ἦντ' ἐπὶ πύργῳ.
 οἱ δ' ὡς οὖν εἶδονθ' Ἐλένην ἐπὶ πύργῳ ἰοῦσαν,
 ἦκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον· 155
 « οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς
 τοιῆδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν·
 αἰνῶς ἀθανάτησι θεῆς εἰς ὄπα ἔοικεν.
 ἀλλὰ καὶ ὧς τοίη περ ἐοῦσ' ἐν νηυσὶ νεέσθω,
 μηδ' ἡμῖν τεκέεσσά τ' ὑπίσσω πῆμα λίποιτο ». 160

Ὁ θαυμασμὸς τῶν Τρώων διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας.

Ἦς ἄρ' ἔφαν, Πρίαμος δ' Ἐλένην ἐκαλέσσατο φωνῆ· 161
 « δεῦρο πάροισ' ἐλθοῦσα, φίλον τέκος, ἕξου ἐμεῖο,
 ὄφρα ἴδῃ πρότερόν τε πόσιν πηροῦς τε φίλους τε —
 οὐ τί μοι αἰτία ἐσσί, θεοὶ γὰρ μοι αἰτιοὶ εἰσιν,
 οἳ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρον Ἀχαιῶν — 165
 ὧς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνης,
 ὅς τις ὄδ' ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠὲς τε μέγας τε.
 ἦ τοι μὲν κεφαλῇ καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι,
 καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὐ πῶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,

οὐδ' οὕτω γεραρόν· βασιλῆι γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε ». 170

Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισιν ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
 « αἰδοῖός τέ μοι ἔσσι, φίλε ἔκυρέ, δεινός τε·
 ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἀδεῖν κακός, ὅπποτε δεῦρο
 υἱεὶ σῶ ἐπόμην, θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα
 παῖδά τε τηλυγέτην καὶ ὀμηλικίην ἐρατεινήν. 175
 ἀλλὰ τά γ' οὐκ ἐγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέτηχα.
 τοῦτο δέ τοι ἔρέω, ὅ μ' ἀνείρσαι ἤδὲ μεταλλάξ·
 οὗτός γ' Ἀτρεΐδης, εὐρὸ κρείων Ἀγαμέμνων,
 ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής·
 δαῆρ αὐτ' ἐμὸς ἔσχε κυνώπιδος, εἴ ποτ' ἔην γε ». 180

Ὡς φάτο, τὸν δ' ὁ γέρον ἠγάσσατο φώνησέν τε·
 « ὦ μάκαρ Ἀτρεΐδη, μοιρηγενές, ὀλβιόδαιμον,
 ἧ ῥά νύ τοι πολλοὶ δεδμήματο κοῦροι Ἀχαιῶν.
 ἦδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
 ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας ἀνέρας αἰολοπάλους, 185
 λαοὺς Ὀτρῆος καὶ Μύθδονος ἀντιθέοιο,
 οἳ ῥα τότε ἔστρατόωντο παρ' ὄχθας Σαργγαρίοιο·
 καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην
 ἤματι τῶ, ὅτε τ' ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι·
 ἀλλ' οὐδ' οἱ τόσοι ἦσαν, ὅσοι ἐλίκωπες Ἀχαιοί ». 190

Δεύτερον αὐτ' Ὀδησῆα ἰδὼν ἐρέειν ὁ γεραῖός·
 « εἶπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε, φίλον τέκος, ὅς τις ὅδ' ἐστί·
 μείων μὲν κεφαλῇ Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδαο,
 εὐρύτερος δ' ὠμοῖσιν ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι.
 τεύχεα μὲν οἱ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρη, 195
 αὐτὸς δὲ κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν·
 ἀρνεῖῶ μιν ἔγωγε ἔτσικω πηγεσιμάλλω,
 ὅς τ' ὀίων μέγα πῶν διέρχεται ἀργεννάων ».

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειθ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
 « οὗτος δ' αὖ Λεαρτιάδης πολύμητις Ὀδυσσεύς, 200

ὅς τράφη ἐν δήμῳ Ἰθάκης κρηναῆς περ' εἰούσης
εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά ».

Τὴν δ' αὖτ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα·
« ὦ γύναι, ἧ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες·
ἤδη γὰρ καὶ δεῦρό ποτ' ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεὺς 205
σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης σὺν ἀρηιφίλῳ Μενελάῳ·
τοὺς δ' ἐγὼ ἐξείνισσα καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα,
ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά.
ἀλλ' ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν,
στάντων μὲν Μενέλαος ὑπείφερχεν εὐρέας ὤμους, 210
ἄμφω δ' ἐξομένω γεραρότερος ἦεν Ὀδυσσεύς.
ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον,
ἧ τοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολὺμυθος
οὐδ' ἀφαιμαρτοσπῆς, εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν. 215
ἀλλ' ὅτε δὴ πολὺμητις ἀναΐξειεν Ὀδυσσεύς,
στάσκειν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πῆξας,
σκήπτρον δ' οὔτ' ὑπίσω προπρηγὲς ἐνώμα,
ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν, αἰδρεῖ φωτὶ εἰοικῶς·
φαίης κε ζάκοτόν τε τιν' ἔμμεναι ἄφρονά τ' αὐτως. 220
ἀλλ' ὅτε δὴ ὅπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος εἶη
καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν εἰοικότα χειμερίησιν,
οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆϊ γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος·
οὐ τότε γ' ὦδ' Ὀδυσῆος ἀγασσάμεθ' εἶδος ἰδόντες ».

Τὸ τρίτον αὖτ' Αἴαντα ἰδὼν ἐρέειν ὁ γεραῖός· 225
« τίς τ' ἄρ' ὄδ' ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἤϋς τε μέγας τε,
ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν τε καὶ εὐρέας ὤμους ; »

Τὸν δ' Ἐλένη τανύπεπλος ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
« οὗτος δ' Αἴας ἐστὶ πελώριος, ἔρκος Ἀχαιῶν·
Ἰδομενεὺς δ' ἐτέρωθεν ἐνὶ Κρήτεσσι θεὸς ὦς 230
ἔστηκ', ἀμφὶ δὲ μιν Κρητῶν ἀγοὶ ἠγερέθονται.

πολλάκι μιν ξείνισσεν ἀρήφιλος Μενέλαος
 οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ, ὅποτε Κρήτηθεν ἴκοιτο.
 νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας ὄρῳ ἐλίκωπας Ἀχαιοὺς,
 οὓς κεν εὖ γνοίην καὶ τ' οὖνομα μυθησαίμην· 235
 δοιῶ δ' οὐ δύναμαι ιδέειν κοσμήτορε λαῶν,
 Κάστορά θ' ἱππόδαμον καὶ πύξ ἀγαθὸν Πολυδεύεα,
 αὐτοκασιγνήτω, τῷ μοι μία γείνατο μήτηρ.
 ἦ οὐχ ἐσπέσθην Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς,
 ἦ δεύρω μὲν ἔποντο νέεσσ' ἐνι ποντοπόροισι, 240
 νῦν αὖτ' οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν,
 αἴσχεα δειδίότες καὶ ὀνειδέα πόλλ', ἃ μοί ἐστιν ».

Ὡς φάτο, τοὺς δ' ἤδη κάτεχεν φυσίζοος αἴα
 ἐν Λακεδαίμονι αὔθι, φίλῃ ἐν πατρίδι γαίῃ. 244

245 - 461 : Μετὰ τοὺς ὅρκους ἤρχισεν ἡ μονομαχία, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Μενέλαος ἐπληξε μὲ τὸ δόρυ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ προσεπάθησε νὰ τὸν φονεύσῃ μὲ τὸ ξίφος. Ἄλλ' ἢ Ἀφροδίτῃ μὲ τὴν θεϊκὴν τῆς δύναμιν τὸν ἐξήρπασεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον καὶ τὸν ἔσωσεν εἰς τὸ ἐν Ἰλίῳ ἀνάκτορόν του.

Δ

Ἡ νίκη πάντως ἦτο ὑπὲρ τοῦ Μενελάου καί, κατὰ τοὺς ὅρκους, οἱ Τρῶες ὑπεχρεοῦντο νὰ ἀποδώσουν τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς θησαυροὺς, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀρπάσει ὁ Πάρις ἀπὸ τὴν Σπάρτην. Ἐν τούτοις οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ ἀπεφάσισαν ἄλλα. Κατὰ θέλημα τῆς Ἥρας ἐπανήρχισεν ἡ μάχη, διότι εἰς ἀπὸ τὴν παράταξιν τῶν Τρῶων, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων Πάνδαρος, παρεβίασε τοὺς ὅρκους καὶ ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον. Ἡ μάχη τότε συνήφθη κρατερὰ, διότι καὶ οἱ θεοὶ ἔλαβον μέρος εἰς αὐτήν. Ὁ Ἄρης καὶ ὁ Ἀπόλλων ὑπὲρ τῶν Τρῶων, ἡ δὲ Ἄθηνᾶ ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν.

Ε

Μάχη πρὸ τοῦ Ἰλίου. Ἀνδραγαθήματα τοῦ Διομήδους.

Ἐνθ' αὖ Τυδεΐδῃ Διομήδῃ Παλλὰς Ἀθήνη 1
 δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἴν' ἐκδηλὸς μετὰ πᾶσιν
 Ἀργείοισι γένοιτο ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.
 δαΐε οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ,
 ἀστέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅς τε μάλιστα 5
 λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος Ὀκεανοῦ·
 τοῖόν οἱ πῦρ δαΐεν ἀπὸ κρατὸς τε καὶ ὤμων,
 ὄρσε δέ μιν κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο.
 Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης, ἀφνειὸς ἀμύμων,
 ἱρεὺς Ἡφαιστοῖο· δῶα δέ οἱ υἱέες ἦστην, 10
 Φηγεὺς Ἰδαῖός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
 τῶ οἱ ἀποκριθέντε ἐναντίω ὀρηθῆτην·
 τῶ μὲν ἀφ' ἵπποιν, ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὄρνυτο πεζός.
 οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
 Φηγεὺς ῥα πρότερος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος· 15
 Τυδεΐδew δ' ὑπὲρ ὄμων ἀριστερόν ἤλυθ' ἀκωκὴ
 ἔγχεος, οὐδ' ἔβαλ' αὐτόν· ὁ δ' ὕστερος ὄρνυτο χαλκῶ
 Τυδεΐδης· τοῦ δ' οὐχ ἄλιον βέλος ἐκφυγε χειρός,
 ἀλλ' ἔβαλε στήθος μεταμάζιον, ὥσε δ' ἀφ' ἵππων.
 Ἰδαῖος δ' ἀπύρουσε λιπῶν περικαλλέα δίφρον, 20
 οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ καταμένοιο·
 οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν,
 ἀλλ' Ἡφαιστος ἔρυτο, σάωσε δὲ νυκτὶ καλύψας,
 ὡς δὴ οἱ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχήμενος εἶη. 25
 ἵππους δ' ἐξελάσας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς
 δῶκεν ἑταίροισιν κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας.
 Τρῶες δὲ μεγάθυμοι ἐπεὶ ἴδον υἷε Δάρητος

τὸν μὲν ἀλευάμενον, τὸν δὲ κτάμενον παρ' ὄχρεσφι,
 πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἰθάγη
 χειρὸς ἔλοῦσ' ἐπέεσσι προσηύδα θεῶν Ἄρηα· 30
 « Ἄρες, Ἄρες βροτολοιγέ, μαιφόνε, τειχεσιπλήτη,
 οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς
 μάρνασθ', ὅπποτέροισι πατήρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξῃ,
 νῶϊ δὲ χαζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν ; »

Ἦς εἰποῦσα μάχης ἐξήγαγε θεῶν Ἄρηα· 35
 τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ' ἠϊόνετι Σκαμάνδρῳ,
 Τρῶας δ' ἔκλιναν Δαναοί· ἔλε δ' ἄνδρα ἕκαστος
 ἡγεμόνων· πρῶτος δὲ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
 ἄρχον Ἀλιζώνων, Ὀδίων μέγαν, ἔκβαλε δίφρου·
 πρῶτῳ γὰρ στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν 40
 ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε,
 δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

Ἰδομενεὺς δ' ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο Μήνονος υἱὸν
 Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβόλακος εἰληλούθει.
 τὸν μὲν ἄρ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχει μακρῷ 45
 νύξ' ἔππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὄμον·
 ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, στυγερός δ' ἄρα μιν σκότος εἶλε.

Τὸν μὲν ἄρ' Ἰδομενεὺς ἐσύλευον θεράποντες·
 υἱὸν δὲ Στροφίοιο Σκαμάνδριον, αἴμονα θήρης,
 Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἔλ' ἔγχει ὀξυόεντι, 50
 ἐσθλὸν θηρητῆρα· δίδαξε γὰρ Ἄρτεμις αὐτῇ
 βάλλειν ἄγρια πάντα, τὰ τε τρέφει οὔρεσιν ὕλη·
 ἀλλ' οὐ οἱ τότε γε χραῖσμι' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
 οὐδὲ ἐκηβολίαι, ἧσιν τὸ πρὶν γ' ἐκέκαστο.
 ἀλλὰ μιν Ἀτρεΐδης δουρικλειτὸς Μενέλαος 55
 πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μετάφρενον οὔτασε δουρὶ
 ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασεν,
 ἤριπε δὲ πρηγῆς, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, τέκτονος υἷον
 Ἀρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα 60
 τεύχειν· ἔξοχα γὰρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη·
 ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτῆνατο νῆας εἴσας
 ἀρχεκάκουσ, αἱ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γέγοντο
 οἳ τ' αὐτῶ, ἐπεὶ οὐ τι θεῶν ἐκ θέσφατα ἤδη.
 τὸν μὲν Μηριόνης, ὅτε δὴ κατέμαρπτε διώκων, 65
 βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἡ δὲ διαπρὸ
 ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἤλυθ' ἀκωκῆ
 γυνῆ δ' ἔριπ' οἰμώξας, θάνατος δὲ μιν ἀμφεκάλυψε.

Πήδαιον δ' ἄρ' ἔπεφνε Μέγης, Ἀντήνορος υἷον,
 ὃς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ' ἔτρεφε διὰ Θεανῶ
 Ἴσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσει ᾧ. 70
 τὸν μὲν Φυλεΐδης δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
 βεβλήκει κεφαλῆς κατὰ ἰνίον ὀξείῃ δουρί·
 ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός·
 ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἔλε χαλκὸν ὀδοῦσιν. 75

Εὐρύπυλος δ' Εὐαίμονίδης Ὑψήνορα δῖον,
 υἷον ὑπερθύμου Δολοπίονος, ὃς ῥα Σκαμάνδρου
 ἀρητῆρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὧς τίετο δήμῳ,
 τὸν μὲν ἄρ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός,
 πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μεταδρομάδην ἔλασ' ὦμον 80
 φασγάνῳ ἀίξας, ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν·
 αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε· τὸν δὲ κατ' ὄσσε
 ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

Ὡς οἳ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
 Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι μετῆι,
 ἢ μετὰ Τρώεσσι ὀμιλέοι ἢ μετ' Ἀχαιοῖς. 85
 θῦνε γὰρ ἄμ. πεδίον ποταμῶ πλήθοντι ἑοικῶς
 χειμάρρῳ, ὃς τ' ὄκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας·
 τὸν δ' οὐτ' ἄρ τε γέφυραι ἐερμέναι ἰσχανόωσιν,

οὐτ' ἄρα ἔρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθιλέων 90
 ἐλθόντ' ἔξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίση Διὸς ὕμβρος·
 πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν·
 ὡς ὑπὸ Τυδεΐδῃ πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες
 Τρώων, οὐδ' ἄρα μιν μίμνον πολέες περ ἔοντες.

Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς 95
 θύνοντ' ἄμ πεδίον προ ἔθεν κλονέοντα φάλαγγας,
 αἰψ' ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἐτιταίνετο καμπύλα τόξα,
 καὶ βάλ' ἐπαΐσσοντα τυχῶν κατὰ δεξιὸν ὄμιον,
 θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ἔπτατο πικρὸς οἰστός,
 ἀντικρὺ δὲ διέσχε, παλάσσετο δ' αἵματι θώρηξ. 100
 τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
 « ὄρνυσθε, Τρῶες μεγάθυμοι, κέντορες ἵππων·
 βέβληται γὰρ ἄριστος Ἀχαιῶν, οὐδέ ἔφημι
 δῆθ' ἀνσχέσσεσθαι κρατερὸν βέλος, εἰ ἐτεόν με
 ὄρσεν ἀναξ Διὸς υἱὸς ἀπορονύμενον Λυκίηθεν ». 105

“Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος· τὸν δ' οὐ βέλος ὦκ' δάμασσεν,
 ἀλλ' ἀναχωρήσας πρόσθ' ἵππουιν καὶ ὄχεσφιν
 ἔστη, καὶ Σθένελον προσέφη, Καπκνήσιον υἱόν·
 « ὄρσο, πέπον Καπκνηιάδῃ, καταβήσσο δίφρου,
 ὄφρα μοι ἐξ ὠμοιο ἐρύσσης πικρὸν οἰστόν ». 110

“Ὡς ἄρ' ἔφη, Σθένελος δὲ καθ' ἵππων ἄλτο χαμᾶζε,
 πὰρ δὲ στάς βέλος ὦκ' διαμπερὲς ἐξέρουσ' ὦμου·
 αἷμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῦ χιτῶνος.
 δῆ τότε ἔπειτ' ἠρᾶτο βοήν ἀγαθὸς Διομήδης·
 « κλυθί μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνη, 115
 εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
 δηΐω ἐν πολέμῳ, νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη·
 δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἐλεῖν καὶ ἐς ὄρμην ἔγχεος ἐλθεῖν,
 ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ μέ φησι
 δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἠελίοιο ». 120

“Ὡς ἔφατ’ εὐχόμενος· τοῦ δ’ ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη,
 γυῖα δ’ ἔθρηκεν ἑλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεῖν·
 ἀγχοῦ δ’ ἰσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

« θαρσῶν νῦν, Διομήδεις, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·
 ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώϊον ἦκα 125

ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἱππότα Τυδεύς·
 ἀχλὺν δ’ αὖ τοι ἀπ’ ὀφθαλμῶν ἔλον, ἣ πρὶν ἐπῆεν,
 ὄφρ’ εὖ γιγνώσκῃς ἡμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα.

τῷ νῦν, αἶ κε θεὸς πειρώμενος ἐνθάδ’ ἵκηται,
 μή τι σύ γ’ ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι 130

τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἰ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
 ἔλθῃσ’ ἐς πόλεμον, τήν γ’ οὐτάμεν ὀξεί χαικῶ ».

Ἡ μὲν ἄρ’ ὡς εἰποῦσ’ ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,

Τυδείδης δ’ ἐξαῦτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη,
 καὶ πρὶν περ θυμῷ μεμαῶς Τρώεσσι μάχεσθαι· 135

δὴ τότε μιν τρεῖς τόσσον ἔλεν μένος, ὡς τε λέοντα,
 ὅν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῶ ἐπ’ εἰροπτόχοις ὄτεσσι

χραύσῃ μὲν τ’ αὐλῆς ὑπεράλμενον οὐδὲ δαμάσῃ·
 τοῦ μὲν τε σθένος ὄρσεν, ἔπειτα δέ τ’ οὐ προσαμύνει,

ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τὰ δ’ ἐρῆμα φοβεῖται· 140

αἶ μὲν τ’ ἀγχιστῖναι ἐπ’ ἀλλήλησι κέχυνται,

αὐτὰρ ὁ ἐμμεμαῶς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς·

ὡς μεμαῶς Τρώεσσι μίγῃ κρατερὸς Διομήδης.

Ἐνθ’ ἔλεν Ἀσπύνοον καὶ Ὑπεύρονα, ποιμένα λαῶν,

τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βαλῶν χαικῆρεϊ δουρί, 145

τὸν δ’ ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῖδα παρ’ ὄμων

πληξ’, ἀπὸ δ’ αὐχένος ὄμων ἐέργαθεν ἠδ’ ἀπὸ νώτου.

τοὺς μὲν ἔασ’, ὁ δ’ Ἀβαντα μετόχετο καὶ Πολύιδον,

υἱέας Εὐρυδάμαντος, ὄνειροπόλοιο γέροντος·

τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐκρίνατ’ ὄνειρους, 150

ἀλλὰ σφεας κρατερὸς Διομήδης ἐξενάριξε·

βῆ δὲ μετὰ Ξάνθον τε Θόωνά τε, Φαίνοπος υἱε,
 ἄμφω τηλυγέτω· ὁ δὲ τείρετο γήραϊ λυγρῶ,
 υἷον δ' οὐ τέκετ' ἄλλον ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι.
 ἔνθ' ὅ γε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δ' ἐξάινυτο θυμὸν
 ἄμφοτέρω, πατέρι δὲ γόνυ καὶ κήδεα λυγρὰ
 λειπ', ἐπεὶ οὐ ζῶοντε μάχης ἐκ νοστήσαντε
 δέξατο· χηρωσταὶ δὲ διὰ κτῆσιν δατέοντο.

Ἐνθ' υἱας Πριάμοιο δύο λάβε Δαρδανίδαο
 εἰν ἐνὶ δίφρῳ ἐόντας, Ἐγέμμονά τε Χρομίον τε.
 ὡς δὲ λέων ἐν βουσί θορῶν ἐξ ἀγέλας ἄξῃ
 πόρτιος ἢ βόας, ζύλοχον κάτα βοσκομενάων,
 ὡς τοὺς ἀμφοτέρους ἐξ ἵππων Τυδέος υἷος
 βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχε' ἐσύλα·
 ἵππους δ' οἷς ἐτάροισι δίδου μετὰ νῆας ἐλαύνειν.

Ἡ μεγίστη ἔντασις τῆς μάχης.

Τὸν δ' ἴδεν Αἰνεΐας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,
 βῆ δ' ἕμεν ἄν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγγχειάων
 Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενος, εἴ που ἐφεύροι·
 εὔρε Λυκάονος υἷον ἀμύμονά τε κρατερόν τε,
 στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῦ ἔπος τέ μιν ἀντίον ἠΐδα·
 « Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον ἰδὲ πεπερόντες οἴστοι
 καὶ κλέος ; ᾧ οὐ τίς τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνὴρ,
 οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέο γ' εὐχεται εἶναι ἀμείνων.
 ἀλλ' ἄγε τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ βέλος, Διὶ χειῖρας ἀνασχών,
 ὅς τις ὅδε κρατέει καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
 Τρῶας, ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσεν·
 εἰ μὴ τις θεὸς ἐστὶ κοτεσσάμενος Τρῶεσσιν
 ἱρῶν μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἐπι μῆνις ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαῶς υἷος·

- « Αινεία, Τρώων βουληφόρε χαλκοχιτώνων, 180
 Τυδεΐδη μιν ἔγωγε δαΐφρονι πάντα ἔτικω,
 ἀσπίδι γιγνώσκων αὐλώπιδί τε τρυφαλείη,
 ἵππους τ' εἰσορόων· σάφα δ' οὐκ οἶδ' εἰ θεός ἐστιν.
 εἰ δ' ὅ γ' ἀνὴρ, ὅν φημι, δαΐφρων Τυδέος υἱός,
 οὐχ ὅ γ' ἀνευθε θεοῦ τάδε μίνεταί, ἀλλά τις ἄγχι 185
 ἔστη· ἀθανάτων, νεφέλη εἰλυμένος ὤμους,
 ὃς τούτου βέλος ὠκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλῃ.
 ἦδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καί μιν βάλον ὄμιον
 δεξιὸν ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλιο·
 καί μιν ἔγωγ' ἐφάμην Ἀἰδωνῆι προιάψειν, 190
 ἔμπης δ' οὐκ ἐδάμασσα· θεός νύ τίς ἐστι κοτήεις.
 ἵπποι δ' οὐ παρέασι καὶ ἄρματα, τῶν κ' ἐπιβαίην·
 ἀλλὰ που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἔνδεκα δίφροι
 καλοὶ πρωτοπαγεῖς νεοτευχέες· ἀμφὶ δὲ πέπλοι
 πέπτανται· παρὰ δέ σφιν ἐκάστω δίζυγες ἵπποι 195
 ἐστᾶσι κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας.
 ἦ μὲν μοι μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων
 ἐρχομένῳ ἐπέτελλε δόμοις ἐνὶ ποιητοῖσιν·
 ἵπποισίν μ' ἐκέλευε καὶ ἄρμασιν ἐμβεβαῶτα
 ἀρχεῦειν Τρώεσσιν κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας· 200
 ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην — ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν —
 ἵππων φειδόμενος, μὴ μοι δευοῖατο φορβῆς
 ἀνδρῶν εἰλομένων, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδην.
 Ὡς λίπον, αὐτὰρ πεζὸς ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα
 τόξοισιν πίσυνος· τὰ δὲ μ' οὐκ ἄρ' ἔμελλον ὀνήσειν. 205
 ἦδη γὰρ δοιοῖσιν ἀριστήεσσιν ἐφῆκα,
 Τυδεΐδη τε καὶ Ἀτρεΐδη, ἐκ δ' ἀμφοτέροισιν
 ἀτρεκές αἶμ' ἔσσευα βαλῶν, ἥγειρα δὲ μᾶλλον.
 τῷ ῥα κακῇ αἴσῃ ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα
 ἤματι τῷ ἐλόμην, ὅτε Ἴλιον εἰς ἐρατεινὴν 210

ἡγεόμην Τρώεσσι, φέρων χάριν Ἑκτορι δῖω.
 εἰ δέ κε νοστήσω καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι
 πατρίδ' ἐμὴν ἄλοχόν τε καὶ ὑπερφές μέγα δῶμα,
 αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φώς,
 εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῶ ἐν πυρὶ θείῃη
 χερσὶ διακλάσσας· ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ ». 215
 Τὸν δ' αὖτ' Αἰνείας Τρώων ἀγὸς ἀντίον ἤυδα·

« μὴ δὴ οὕτως ἀγόρευε· πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
 πρὶν γ' ἐπὶ νῶ τῶδ' ἀνδρὶ σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν
 ἀντιβίῃη ἐλθόντε σὺν ἔντεσι πειρηθῆναι. 220
 ἀλλ' ἄγ' ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσσο, ὄφρα ἴδῃαι
 οἷοι Τρώιοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο
 κραιπνὰ μάλ' ἐνθα καὶ ἐνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι·
 τῷ καὶ νῶϊ πόλινδε σαώσεται, εἴ περ ἂν αὐτε
 Ζεὺς ἐπὶ Τυδεΐδῃ Διομήδει κῦδος ὀρέξῃ. 225
 ἀλλ' ἄγε νῦν μάστιγα καὶ ἠνία σιγαλόεντα
 δέξαι, ἐγὼ δ' ἵππων ἐπιβήσομαι, ὄφρα μάχωμαι·
 ἢ σὺ τόνδε δέδεξο, μελήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
 « Αἰνεία, σὺ μὲν αὐτὸς ἔχ' ἠνία καὶ τεῶ ἵππω· 230
 μᾶλλον ὑφ' ἠνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἄρμα
 οἴσεται, εἴ περ ἂν αὐτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν·
 μὴ τῷ μὲν δείσαντε ματήσεται, οὐδ' ἐθέλητον
 ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ποθέοντε,
 νῶϊ δ' ἐπαΐξας μεγαθύμου Τυδέος υἱός 235
 αὐτῷ τε κτείνῃ καὶ ἐλάσσει μώνυχας ἵππους.
 ἀλλὰ σὺ γ' αὐτὸς ἔλαυνε τέ' ἄρματα καὶ τεῶ ἵππω,
 τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ὀξείῃ δουρί ».

Ὡς ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἄρματα ποικίλα βάντες,
 ἐμεμαμῶτ' ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἔχον ὠκέας ἵππους. 240
 τοὺς δὲ ἴδε Σθέnelος, Καπανήιος ἀγλαὸς υἱός,

αἴψα δὲ Τυδεΐδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « Τυδεΐδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
 ἄνδρ' ὀρώω κρατερῶ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι,
 ἔν ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὁ μὲν τόξων ἐὺ εἰδώς, 245
 Πάνδαρος, υἱὸς δ' αὖτε Λυκάονος εὐχεται εἶναι·
 Αἰνείας δ' υἱὸς μὲν ἀμύμονος Ἀγχίσαο
 εὐχεται ἐκγεγάμεν, μήτηρ δέ οἱ ἐστ' Ἀφροδίτη.
 ἀλλ' ἄγε δὴ χαζώμεθ' ἐφ' ἵππων, μηδέ μοι οὕτω
 θῦνε διὰ προμάχων, μή πως φίλον ἦτορ ὀλέσσης ».

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
 « μή τι φόβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν ὀϊώ.
 οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζονται μάχεσθαι
 οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν· 255
 ὀκνεῖω δ' ἵππων ἐπιβαινέμεν, ἀλλὰ καὶ αὐτως
 ἀντίον εἴμ' αὐτῶν τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη.
 τούτω δ' οὐ πάλιν αὐτίς ἀποίσετον ὠκείας ἵπποι
 ἄμφω ἀφ' ἡμείων, εἴ γ' οὖν ἕτερός γε φύγησιν.
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν· 260
 αἶ κέν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος ὀρέξῃ
 ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δὲ τούσδε μὲν ὠκείας ἵππους
 αὐτοῦ ἐρυκακέειν ἐξ ἄντυγος ἠνία τείνας,
 Αἰνείαιο δ' ἐπαῖξαι μεμνημένος ἵππων,
 ἐκ δ' ἐλάσαι Τρώων μετ' εὐκνήμιδας Ἀχαιοῦς.
 τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἧς Τρωί περ εὐρύοπα Ζεὺς 265
 δῶχ' υἱὸς ποινήν Γανυμήδεος, οὐνεκ' ἄριστοι
 ἵππων, ὅσοι ἕασιν ὑπ' ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
 τῆς γενεῆς ἐκλεψεν ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγχίσης,
 λάθρη Λαομέδοντος ὑποσχῶν θήλεας ἵππους·
 τῶν οἱ ἐξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλη. 270
 τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάντη,
 τῷ δὲ δῦ' Αἰνείη δῶκεν, μῆστωρε φόβοιο.

εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἀροίμεθά κε κλέος ἐσθλόν ».

Ὡς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
τὼ δὲ τάχ' ἐγγύθεν ἤλθον ἐλαύνοντ' ὠκέας ἵππους. 275
τὸν πρότερος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
« καρτερόθυμε, δαίφρον, ἀγαυοῦ Τυδεΐος υἱέ,
ἧ μάλα σ' οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο, πικρὸς οἰστός·
νῦν αὖτ' ἐγγεῖη πειρήσομαι, αἶ κε τύχωμι ».

Ἡ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προῖει δολιχόσκιον ἐγγχος 280
καὶ βάλῃ Τυδεΐδαο κατ' ἀσπίδα· τῆς δὲ διαπρὸ
αἰχμῆ χαλκείῃ πταμένη θώρηκι πελάσθη·
τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄυσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
« βέβληται κενεῶνα διαμπερές, οὐδέ σ' οἶω
δηρὸν ἔτ' ἀνσχῆσεσθαι· ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκας ». 285

Τὸν δ' οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερός Διομήδης·
« ἤμβροτες οὐδ' ἔτυχες· ἀτὰρ οὐ μὲν σφῶϊ γ' οἶω
πρὶν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρὶν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα
αἵματος ἄσαι Ἄρηα, ταλαύρινον πολεμιστῆν ».

Ὡς φάμενος προέηκε· βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνη 290
ῥῖνα παρ' ὀφθαλμόν, λευκοῦς δ' ἐπέρησεν ὀδόντας.
τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε χαλκὸς ἀτειρής,
αἰχμῆ δ' ἐξελύθη παρὰ νεύατον ἀνθереῶνα·
ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ
αἰόλα παμφανόωντα, παρέτρεσαν δὲ οἱ ἵπποι 295
ὠκύποδες· τοῦ δ' αὔθι λύθη ψυχὴ τε μένος τε.

Αἰνεῖας δ' ἀπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρί τε μακρῷ,
δεισῆς μὴ πῶς οἱ ἐρυσαίατο νεκρὸν Ἀχαιοί.
ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ βαῖνε λέων ὧς ἀλκί πεποιθώς,
πρόσθε δὲ οἱ δόρυ τ' ἔσχε καὶ ἀσπίδα πάντοσ' ἔτσην, 300
τὸν κτάμεναι μεμαώς, ὅς τις τοῦ γ' ἀντίος ἔλθοι,
σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδεΐδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν,

οἷοι νῦν βροτοὶ εἰς· ὁ δὲ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.
 τῷ βάλεν Αἰνεῖας κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε μηρὸς 305
 ἰσχύϊ ἐνστρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι·
 θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε·
 ὣσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος· αὐτὰρ ὅ γ' ἦρωσ
 ἔστη γνυξ ἑριπῶν καὶ ἑρείσατο χειρὶ παχείῃ
 γαίης· ἀμφὶ δὲ ὕσσε κελαινὴ νυξ ἐκάλυψε. 310

Καὶ νῦν κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο ἀναξ ἀνδρῶν Αἰνεΐας,
 εἰ μὴ ἄρ, δὲξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἄφροδίτη,
 μήτηρ, ἣ μιν ὑπ' Ἀγχίση τέκε βουκολέοντι·
 ἀμφὶ δ' ἑὸν φίλον υἷον ἐχεύατο πῆγχε λευκῶ,
 πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμ' ἐκάλυψεν, 315
 ἕρκος ἔμμεν βελέων, μὴ τις Δαναῶν ταχυπόλων
 χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἔλοιτο.

318 - 909 : Ἄφου διέσωσε τὸν Αἰνεΐαν ἢ Ἄφροδίτη, ἐπληρώθη καὶ αὐτὴ εἰς τὸ θεϊκὸν τῆς χεῖρι ἀπὸ τῆν αἰχμῆν τοῦ Διομήδους. Τὴν παρηγόρησε καὶ τῆς ἐθεράπευσε τὸ τραῦμα ἢ μητέρα τῆς Διώνη, ἐν τῷ μεταξύ δὲ ὁ Ἄπόλλων ἐπανέφερεν εἰς τὴν μάχην τὸν Ἄρην, ὅστις ἐνεψύχωσε τοὺς Τρῶας. Θεραπευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἄπόλλωνος καὶ ὁ Αἰνεΐας ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος ἐλάμβανε ποικίλας φάσεις. Ἀριστεύων πάντοτε ὁ Διομήδης ἐπλήγωσε καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν τοῦ πολέμου.

Z

1 - 236 : Τέλος οἱ θεοὶ ἐγκατέλειψαν τὴν μάχην, ἐνῶ οἱ Τρῶες ἤρχισαν νὰ κάμπτωνται ὑπὸ τὴν ὀρμὴν τῶν Ἀχαιῶν. Ὁ Τελαμώνιος Αἴας πρῶτος διέρρηξε τὴν φάλαγγα τῶν Τρῶων καὶ οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες ἐφόνευσαν ἐκλεκτοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους. Τὸ Ἴλιον ἐκινδύνευε νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ὅτε ὁ Πρᾶμιδης Ἐλενος, ἕριστος οἰνοπόλος, παρῶτρυνε τὸν ἀδελφὸν Ἔκτορα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ προτρέψῃ τὰς γηραιὰς Τρωάδας νὰ ἰκετεύσουν τὴν Ἀθηνᾶν.

Καί, ἐνῶ ἔξω τοῦ τείχους ἐξηκολούθει ἄγριος ὁ ἀγών, ὁ Ἴκτωρ ἀφῆκε τοὺς συμπολεμιστὰς του, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν.

Ἴκεσία τῶν εὐγενῶν Τρωάδων εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

- Ἴκτωρ δ' ὡς Σχαιιάς τε πύλας καὶ φηγῶν ἴκανε, 237
 ἀμφ' ἄρα μιν Τρώων ἄλοχοι θεόν ἠδὲ θυγατρὸς
 εἰρόμενοι παῖδάς τε κασιγνήτους τε ἕτας τε
 καὶ πόσιας· ὁ δ' ἔπειτα θεοῖς εὐχέσθαι ἀνώγει 240
 πάσας ἐξείησι· πολλῆσι δὲ κήδε' ἐφῆπτο.
- Ἄλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο δόμον περικαλλέ' ἴκανε,
 ξεστοῆς αἰθούσῃσι τετυγμένον — αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
 πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
 πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ παῖδες 245
 κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῆς ἀλόχοισιν·
 κουράων δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς
 δώδεκ' ἔσαν τέγρει θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
 πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ γαμβροὶ
 κοιμῶντο Πριάμοιο παρ' αἰδοίης ἀλόχοισιν — 250
 ἔνθα οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίη ἤλυθε μήτηρ
 Λαοδίκην εἰσάγουσα, θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην·
 ἐν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·
 « τέκνον, τίπτε λιπῶν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας ;
 ἦ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἴες Ἀχαιῶν 255
 μαρνάμενοι περὶ ἄστου· σὲ δ' ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν
 ἐλθόντ' ἐξ ἄκρης πόλιος Διὶ χειῖρας ἀνασχεῖν.
 ἀλλὰ μὲν, ὄφρα κέ τοι μελιθῆδα οἶνον ἐνείκω,
 ὡς σπείσης Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
 πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὐτὸς ὀνήσῃσι, αἶ κε πίησθα. 260
 ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει,
 ὡς τὴν κέκμηκας ἀμύνων σοῖσιν ἔτησι ».

- Τὴν δ' ἡμίβειτ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἔκτωρ·
 « μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα, πότνια μῆτερ,
 μή μ' ἀπογυιώσης, μένεος δ' ἀλκῆς τε λάθωμαι· 265
 χερσὶ δ' ἀνίπτουσιν Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
 ἄζομαι· οὐδέ πη ἔστι κελαινεφέϊ Κρονίωνι
 αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάσθαι.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγγελείης
 ἔρχεο σὺν θυέσσιν, ἀολλίσσασα γεραιάς. 270
 πέπλον δ', ὅς τις τοι χαριέστατος ἦδὲ μέγιστος
 ἔστιν ἐνὶ μεγάρῳ καὶ τοι πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
 τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠὔκομοιο,
 καὶ οἱ ὑποσχέςθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῶ
 ἦνις ἠκέστας ἱερευσέμεν, αἶ κ' ἔλεήσῃ 275
 ἄστῃ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα,
 αἶ κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίου ἱρῆς,
 ἄγριον αἰχμητῆν, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγγελείης
 ἔρχεο, ἐγὼ δὲ Πάριον μετελεύσομαι, ὄφρα καλέσσω, 280
 αἶ κ' ἐθέλῃσ' εἰπόντος ἀκουέμεν· ὥς κεν οἱ αὔθι
 γαῖα χάνοι· μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτρεφε πῆμα
 Τρωσὶ τε καὶ Πριάμῳ μεγαλήτορι τοῖό τε παισίν.
 εἰ κείνόν γε ἴδοιμι κατελθόντα Ἀἴδος εἴσω,
 φαίην κεν φρέν' ἀτέρπου οὐζύος ἐκλελαθέσθαι ». 285
- Ἦς ἔφαθ', ἥ δὲ μολοῦσα ποτὶ μέγαρ' ἀμφιπόλοισι
 κέκλετο· ταὶ δ' ἄρ' ἀόλλισσαν κατὰ ἄστῃ γεραιάς.
 αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον κατεβῆσέτο κηώνεντα,
 ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
 Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδῆς 290
 ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλῶς εὐρέα πόντον,
 τὴν ὁδὸν ἦν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν·
 τῶν ἔν' ἀειραμένη Ἐκάβῃ φέρε δῶρον Ἀθήνη,

ὅς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν ἠδὲ μέγιστος,
 ἀστήρ δ' ὡς ἀπέλαμπεν· ἔκειτο δὲ νείατος ἄλλων. 295
 βῆ δ' ἰέναι, πολλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαί.

Αἰ δ' ὅτε νηὸν ἴκανον Ἀθήνης ἐν πόλει ἄκρη,
 τῆσι θύρας ὤϊξε Θεανῶ καλλιπάρηος,
 Κισσηίς, ἄλοχος Ἀντήνορος ἵπποδάμοιο·
 τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκον Ἀθηναίης ἱέρειαν. 300
 αἰ δ' ὄλολυγῆ πᾶσαι Ἀθήνη χειρὰς ἀνέσχον·
 ἠ δ' ἄρα πέπλον ἐλοῦσα Θεανῶ καλλιπάρηος
 θῆκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠῦκόμοιο,
 εὐχομένη δ' ἠρᾶτο Διὸς κούρη μέγαλοιο·
 « πότνι' Ἀθηναίη, ῥυσίπτολι, δῖα θεᾶων, 305
 ἄξιον δὴ ἔγχος Διομήδεος, ἠδὲ καὶ αὐτὸν
 πρηγέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων,
 ὄφρα τοι αὐτίκα νῦν δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῶ
 ἦνις ἠκέστας ἱερεύσομεν, αἰ κ' ἐλεήσης
 ἄστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα. 310
 Ὡς ἔφατ' εὐχομένη, ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.

Ὁ Ἔκτωρ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πάριδος.

Ὡς αἰ μὲν ῥ' εὐχοντο Διὸς κούρη μέγαλοιο, 31
 Ἔκτωρ δὲ πρὸς δώματ' Ἀλεξάνδροιο βεβήκει
 καλά, τὰ ῥ' αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἳ τότε ἄριστοι
 ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβόλακι τέκτονες ἄνδρες, 315
 οἳ οἱ ἐποίησαν θάλαμον καὶ δῶρα καὶ αὐλὴν
 ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἔκτορος, ἐν πόλει ἄκρη.
 ἐνθ' Ἔκτωρ εἰσῆλθε δίφιλος, ἐν δ' ἄρα χειρὶ
 ἔγχος ἔχ' ἐνδεκάπηχυν· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
 αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης. 320
 τὸν δ' εὖρ' ἐν θαλάμῳ περικαλλέα τεύχε' ἔποντα,

ἀσπίδα καὶ θώρακα, καὶ ἀγκύλα τόξ' ἀφώνοντα·
 Ἀργεῖη δ' Ἑλένη μετ' ἄρα δμῶησι γυναιξίν
 ἦστο, καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα κέλευε.
 τὸν δ' Ἔκτωρ νείκεσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσι· 325
 « δαιμόνι', οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ.
 λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος
 μαρνάμενοι· σέο δ' εἴνεκ' αὐτὴ τε πτόλεμός τε
 ἄστυ τόδ' ἀμφιδέδηγε· σὺ δ' ἂν μαχέσαιο καὶ ἄλλω,
 ὃν τινά που μεθιέντα ἴδοις στυγεροῦ πολέμοιο. 330
 ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα ἄστυ πυρὸς δηῖοιο θέρηται ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
 « Ἔκτορ, ἐπεὶ με κατ' αἴσαν ἐνείκεσας οὐδ' ὑπὲρ αἴσαν,
 τοῦνεκά τοι ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μευ ἄκουσον·
 οὐ τοι ἐγὼ Τρώων τόσπον χόλω οὐδὲ νεμέσσι 335
 ἤμην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ' ἄχει προτραπέσθαι.
 νῦν δέ με παρειποῦσ' ἄλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσιν
 ὠρμησ' ἐς πόλεμον· δοκέει δέ μοι ὧδε καὶ αὐτῷ
 λώιον ἔσσεσθαι· νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρα.
 ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, Ἀρήια τεύχεα δύω· 340
 ἢ ἴθ', ἐγὼ δὲ μέτειμι· κιχῆσεσθαι δέ σ' οἴω ».

Ὡς φάτο, τὸν δ' οὐ τι προσέφη κορυθαίολος Ἔκτωρ·
 τὸν δ' Ἑλένη μύθοισι προσηύδα μελιχίοισι·
 « δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηχάνου ὀκρυοέσσης,
 ὧς μ' ὄφελ' ἤματι τῷ, ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ, 345
 οἴχεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα
 εἰς ὄρος ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
 ἔνθα με κῦμ' ἀπόερσε πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τάδε γ' ὧδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο,
 ἀνδρὸς ἔπειτ' ὠφελλον ἀμείνωνος εἶναι ἄκοιτις, 350
 ὃς ἤδη νέμεσίν τε καὶ αἴσχεα πόλλ' ἀνθρώπων.
 τούτῳ δ' οὔτ' ἄρ νῦν φρένες ἔμπεδοι οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω

ἔσσονται· τῷ καὶ μιν ἐπαυρήσεσθαι ὄτω.
 ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε καὶ ἔξεο τῷδ' ἐπὶ δίφρῳ,
 δᾶερ, ἐπεὶ σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν 355
 εἶνεκ' ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου ἔνεκ' ἄτης,
 οἷσιν ἐπὶ Ζεὺς θῆκε κακὸν μόνον, ὡς καὶ ὀπίσσω
 ἀνθρώποισι πελώμεθ' αἰδιμοὶ ἐσσομένοισι ».

Τὴν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἔκτωρ·
 « μὴ με κάθιζ', Ἐλένη, φιλέουσά περ' οὐδέ με πείσεις· 360
 ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὄφρ' ἐπαμύνω
 Τρώεσσ', οἳ μέγ' ἐμεῖο ποθὴν ἀπέοντος ἔχουσιν.
 ἀλλὰ σύ γ' ὄρνυθι τοῦτον, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός,
 ὡς κεν ἔμ' ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψῃ ἔοντα.
 καὶ γὰρ ἐγὼν οἰκόνδε ἐλεύσομαι, ὄφρα ἴδωμαι 365
 οἰκῆας ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἷόν.
 οὐ γὰρ οἶδ', ἣ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἴζομαι αὖτις,
 ἣ ἤδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν Ἀχαιῶν ».

**Συνομιλία τοῦ Ἔκτορος
 μετὰ τὴν γυναῖκά του Ἀνδρομάχην.**

Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἔκτωρ· 369
 αἶψα δ' ἔπειθ' ἴκανε δόμους εὖ ναιετάοντας, 370
 οὐδ' εὖρ' Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν,
 ἀλλ' ἣ γε ζῆν παιδί καὶ ἀμφιπόλῳ εὐπέπλω
 πύργῳ ἐφεστήκει γούωσά τε μυρομένη τε.
 Ἔκτωρ δ' ὡς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν,
 ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών, μετὰ δὲ δμῳῆσιν ἔειπεν· 375
 « εἰ δ' ἄγε μοι, δμῳαί, νημερτέα μυθήσασθε·
 πῆ ἔβη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροιο ;
 ἢ ἐς γαλῶν ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
 ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι

Τρωαὶ εὐπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἰλάσκονται ; » 380
 Τὸν δ' αὖτ' ὀτρυνή ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 « Ἐκτορ, ἐπεὶ μάλ' ἄνωγας ἀληθέα μυθήσασθαι,
 οὔτε πη ἐς γαλόων οὔτ' εἰνατέρων εὐπέπλων
 οὔτ' ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι
 Τρωαὶ εὐπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἰλάσκονται, 385
 ἀλλ' ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἴλιου, οὔνεκ' ἄκουσε
 τεύρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν.
 ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῦχος ἐπειγομένη ἀφικάνει,
 μαινομένη εἵκυῖα· φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη ».
 Ἡ ῥα γυνὴ ταμίη, ὁ δ' ἀπέσσυτο δώματος Ἐκτωρ 390
 τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖτις εὐκτιμένας κατ' ἀγυιάς.
 εὔτε πύλας ἴκανε διερχόμενος μέγα ἄστῳ
 Σκαιάς, τῇ ἄρ' ἔμελλε διεξιμεναι πεδίονδε,
 ἐνθ' ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἦλθε θεούσα
 Ἀνδρומάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἡετίωνος, 395
 Ἡετίων, ὃς ἔναιεν ὑπὸ Πλάκῳ ὕληέσση,
 Θήβῃ Ἰποπλάκῃ, Κιλίκεσσ' ἀνδρῶσιν ἀνάσσων·
 τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἐκτορι χαλκοκορυστῇ.
 ἥ οἱ ἔπειτ' ἦντησ', ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῇ,
 παῖδ' ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσ' ἀταλάφρονα, νήπιον αὐτως, 400
 Ἐκτορίδην ἀγαπητόν, ἀλίγκιον ἀστέρι καλῶ,
 τόν ῥ' Ἐκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
 Ἀστυάνακτ'· οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἐκτωρ.
 ἦτοι ὁ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῇ·
 Ἀνδρומάχη δὲ οἱ ἄγχι παρίστατο δάκρυ χέουσα, 405
 ἐν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζε·
 « δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδ' ἐλεαίρεις
 παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἡ τάχα χήρη
 σεῦ ἔσομαι· τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ
 πάντες ἐφορηθέντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἶη 410

σεῦ ἀφαμαρτούση χθόνα δύμεναι· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη
 ἔσται θαλπωρή, ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον ἐπίσπης,
 ἀλλ' ἄχε' οὐδέ μοι ἔστι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ.
 ἢ τοι γὰρ πατέρ' ἄμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεύς,
 ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλικίων εὖ ναιετάουσαν, 415
 Θήβην ὑψίπυλον· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἡετίωνα,
 οὐδέ μιν ἐξενάριξε, σεβάσσατο γὰρ τό γε θυμῶ,
 ἀλλ' ἄρα μιν κατέκχε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν,
 ἦ δ' ἐπὶ σῆμ' ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν
 νύμφαι ὄρεστιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο. 420
 οἳ δέ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν,
 οἳ μὲν πάντες ἰῶ κίον ἤματι "Αἶδος εἴσω·
 πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς
 βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῆς ὄτεσσι.
 μητέρα δ', ἢ βασιλεύεν ὑπὸ Πλάκῳ ὕλησση, 425
 τὴν ἐπεὶ ἄρ' δεῦρ' ἤγαγ' ἄμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν,
 ἂψ ὅ γε τὴν ἀπέλυσε λαβῶν ἀπερείσι' ἄποινα,
 πατρός δ' ἐν μεγάροισι βάλ' "Αρτεμις ἰοχέαιρα.
 "Ἐκτορ, ἀτὰρ σύ μοι ἔσσι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ
 ἦδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης· 430
 ἀλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ,
 μὴ παῖδ' ὄρφανικὸν θήης χήρην τε γυναῖκα·
 λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἔρινον, ἔνθα μάλιστα
 ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος.
 τρεῖς γὰρ τῆ γ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἳ ἄριστοι 435
 ἀμφ' Αἴαντε δῦο καὶ ἀγακλυτὸν Ἴδομενεῖα
 ἦδ' ἀμφ' Ἀτρεΐδας καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν·
 ἢ πού τις σφιν ἐνισπε θεοπροπίων εὖ εἰδώς,
 ἢ νυ καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει »).

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος "Ἐκτορ· 440
 « ἦ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει, γύναι· ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς

αιδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἐλκεσιπέπλους,
 αἶ κε κακὸς ὧς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο·
 οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς
 αἰεὶ καὶ πρῶτοισι μετὰ Τρῶεσσι μάχεσθαι, 445
 ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος ἠδ' ἑμὸν αὐτοῦ.
 εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
 ἔσσεται ἡμαρ, ὅτ' ἂν ποτ' ὀλόγη Ἴλιος ἱρή
 καὶ Πριάμος καὶ λαὸς εὐμμελίῳ Πριάμοιο.
 ἀλλ' οὐ μοι Τρῶων τόσσον μέλει ἄλλος ὀπίσσω, 450
 οὔτ' αὐτῆς Ἐκάβης οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος
 οὔτε κασιγνήτων, οἳ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
 ἐν κονίησι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
 ὅσσον σεῦ, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
 δακρυόεσσαν ἄγηται, ἐλεύθερον ἡμαρ ἀπούρας· 455
 καὶ κεν ἐν Ἄργει ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ἰστὸν ὑφαίνεις,
 καὶ κεν ὕδωρ φορέεις Μεσσηίδος ἢ Ὑπερείης
 πόλλ' ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ' ἐπικείσεται ἀνάγκη·
 καὶ ποτέ τις εἶπῃσιν ἰδὼν κατὰ δάκρυα χέουσαν·
 "Ἐκτορος ἦδε γυνή, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι 460
 Τρῶων ἵπποδάμων, ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο."
 ὧς ποτέ τις ἐρέει· σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλλος
 χήτει τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἡμαρ.
 ἀλλὰ με τεθνηῶτα χυτῆ κατὰ γαῖα καλύπτοι,
 πρὶν γέ τι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἐλκηθμοῖο πυθέσθαι ». 465
 Ὡς εἰπὼν οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἐκτωρ·
 ἄψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ἐϋζώνιοι τιθήνης
 ἐκλινθη ἰάχων, πατρός φίλου ὕψιν ἀτυχεῖς,
 ταρβήσας χαλκὸν τε ἰδὲ λόφον ἵππιοχαίτην,
 δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας. 470
 ἐκ δὲ γέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ·
 αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἐκτωρ,

καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανώωσαν·
 αὐτὰρ ὃ γ' ὄν φίλον υἷὸν ἐπεὶ κύσε πῆλὲ τε χερσίν,
 εἶπε δ' ἐπευξάμενος Διὶ τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσι· 475
 « Ζεῦ ἄλλοι τε θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
 παῖδ' ἐμόν, ὡς καὶ ἐγὼ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσι,
 ὧδε βίην τ' ἀγαθόν, καὶ Ἰλίου Ἴφι ἀνάσσειν·
 καὶ ποτέ τις εἴποι 'πατρός γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων'
 ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἕναρα βροτόεντα 480
 κτείνας δῆιον ἄνδρα, χαρεῖη δὲ φρένα μήτηρ ».

ᾧ εἰπὼν ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσίν ἔθηκε
 παῖδ' ἐόν· ἢ δ' ἄρα μιν κηώδει δέξατο κόλπῳ
 δακρυόεν γελάσασα· πόσις δ' ἐλέησε νοήσας,
 χειρὶ τέ μιν κατέρεζεν ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ' τ' ὀνόμαζε· 485
 « δαιμονίη, μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ.
 οὐ γάρ τις μ' ὑπὲρ αἴσαν ἀνὴρ Ἄϊδι προιάψει·
 μοῖραν δ' οὐ τίνα φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
 οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
 ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε, 490
 ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
 ἔργον ἐποιχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεςσι μελήσει
 πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί, τοὶ Ἰλίῳ ἐργεγάσιν ».

ᾧ εἰπὼν φωνήσας κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἔκτωρ
 ἵππουριν· ἄλοχος δὲ φίλη οἰκόνδε βεβήκει 495
 ἐντροπαλιζομένη, θαλερόν κατὰ δάκρυ χέουσα.
 αἶψα δ' ἔπειθ' ἔκανε δόμους εὖ ναιετάοντας
 Ἔκτορος ἀνδροφόνοιο, κιχῆσατο δ' ἔνδοθι πολλὰς
 ἀμφιπόλους, τῆσιν δὲ γόον πάσῃσιν ἐνῶρσεν.
 αἶ μὲν ἔτι ζῶν γόον Ἔκτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ· 500
 οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο
 ἔξεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χειῖρας Ἀχαιῶν.

Οὐδὲ Πάρις δῆθ' ἔβηνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν,

ἀλλ' ὅ γ', ἐπεὶ κατέδου κλυτὰ τεύχεα, ποικίλα χαλκῶ,
 σέυατ' ἔπειτ' ἀνὰ ἄστυ, ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς. 505
 ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτῃ,
 δεσμὸν ἀπορρήξας θείῃ πεδίῳο κροαίνων,
 εἰωθὼς λούεσθαι ἑϋρρεῖος ποταμοῖο,
 κυδιόων ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται
 ὤμοις ἀΐσσονται· ὁ δ' ἀγλατῆφι πεποιθώς, 510
 ῥίμφα ἐ γούνα φέρει μετὰ τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων·
 ὡς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης
 τεύχεσι παμφαίνων ὡς τ' ἡλέκτωρ ἐβεβήκει
 καρχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον· αἶψα δ' ἔπειτα
 "Ἐκτορα δῖον ἔτετμεν ἀδελφεόν, εὖτ' ἄρ' ἔμελλε 515
 στρέψεσθ' ἐκ χώρης, ὅθι ἦ ὀάριζε γυναικί.
 τὸν πρότερος προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
 « ἦθεῦ', ἦ μάλα δὴ σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω
 δηθύνων, οὐδ' ἤλθον ἐναίσιμον, ὡς ἐκέλευες ; »
 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη καρυθαίολος Ἐκτωρ· 520
 « δαιμόνι', οὐκ ἂν τίς τοι ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος εἶη,
 ἔργον ἀτιμῆσειε μάχης, ἐπεὶ ἄλκιμὸς ἐσσι·
 ἀλλὰ ἐκὼν μεθιεῖς τε καὶ οὐκ ἐθέλεις· τὸ δ' ἐμὸν κῆρ
 ἄχνηται ἐν θυμῶ, ὅθ' ὑπὲρ σέθεν αἴσχε' ἀκούω
 πρὸς Τρώων, οἳ ἔχουσι πολὺν πόνον εἴνεκα σεῖο. 525
 ἀλλ' ἴομεν· τὰ δ' ὀπισθεν ἀρεσσόμεθ', αἶ κέ ποθι Ζεὺς
 δώῃ ἐπουρανίοισι θεοῖς αἰειγενέτησι
 κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάροισιν,
 ἐκ Τροίης ἐλάσαντας εὐκνήμιδας Ἀχαιοῦς » .

Η

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἐκτορος καὶ τοῦ Πάριδος εἰς τὸ στρατόπεδον ἔδωσε τόσῃν χαρὰν εἰς τοὺς Τρῶας, ὅσῃν αἰσθάνονται ναῦται κουρα-

σμένοι από κωπηλασίαν, όταν πνεύση οὔριος ἄνεμος. Κατὰ προτροπήν τοῦ Ἑλένου ὁ Ἔκτωρ προεκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τὸν ἄριστον τῶν Ἀχαιῶν. Ἐγίνε κλήρωσις μεταξὺ ἑννέα ἡρώων καὶ ἔλαχεν εἰς τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Ἔκτορα. Ἰσόπαλοι εἰς τὴν αἰχμὴν καὶ ἐξίσου θεοφιλεῖς οἱ δύο ἦρωες ἐμονομάχησαν μέχρις ἐσπέρας χωρὶς ἀποτέλεσμα. Τέλος ἔπαυσεν ὁ ἀγὼν. Τὴν ἐπομένην ἔγινε προσωρινὴ ἀνακομή, διὰ νὰ περισυλλεγοῦν οἱ νεκροί. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Ἀχαιοὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐνισχύσουν τὸ στρατόπεδόν των μὲ τείχος καὶ τάφρον.

Θ

Ὅταν ἡ αὐγὴ ἐφώτισε τὸν κόσμον, ὁ Ζεὺς συνεκάλεσε τοὺς θεοὺς εἰς ἀγορὰν καὶ τοὺς ἀπηγόρευσε νὰ ἐπεμβαίνουν εἰς τὴν μάχην ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ἀντιπάλου. Αὐτὸς μετέβη εἰς τὸν Ἴδην καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἔβλεπε τὴν πόλιν τῶν Τρῶων καὶ τὸ ναυτικὸν στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην ἐκείνης τῆς ἡμέρας ὁ Κρονίδης ἐχάρισε νίκην καὶ δόξαν μεγάλην εἰς τοὺς Τρῶας, ἐπέφερε δὲ συμφοράς εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. Οἱ Τρῶες, καίτοι ὀλιγώτεροι, ἀπόθησαν τοὺς ἐχθροὺς ἕως τὰ ὀχυρώματα τοῦ στρατοπέδου ἰων. Ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθησε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἕως ὅτου ἐκάλυψε τὴν γῆν ἡ μέλαινα νύξ. Παρέμειναν ἐν τούτοις οἱ Τρῶες ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπαναλάβουν τὴν ἐπομένην τὴν ἐπίθεσίν των. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἔκαιον μεγάλας πυράς, διὰ νὰ φοβίσουν περισσότερο τοὺς ἤδη τρομαγμένους Ἀχαιοὺς.

I

1 - 181 : Περίλυπος ὁ Ἀγαμέμνων ἐκάλεσε τοὺς ἀρχηγοὺς εἰς νυκτερινὴν συνέλευσιν καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου. Ὁ Νέστωρ ὅμως καὶ ὁ Διομήδης ἀντέστησαν εἰς τὴν πρότασιν αὐτήν. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα πρεσβείαν, διὰ νὰ τὸν ἰκετεύσουν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν μάχην. Διὰ τὴν λεπτὴν ἀποστολὴν ἐξελέγησαν ὁ γέρον Φοῖνιξ, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Τελαμώνιος Αἴας. Οἱ δύο οὗτοι βασιλεῖς, ἀφοῦ ἦκουσαν τὰς συνετάς ὀδηγίας τοῦ Νέστορος, ἐξεκίνησαν.

Πρεσβεία πρὸς Ἀχιλλεῖα.

- Τῷ δὲ βάτην παρὰ θῆνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, 182
 πολλὰ μάλ' εὐχομένω γαιηόχῳ ἔνοσιγαίῳ
 ῥηιδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο.
 Μυρμιδόνων δ' ἐπὶ τε κλισίας καὶ νῆας ἰκέσθην, 185
 τὸν δ' εὖρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ,
 καλῆ δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ' ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν,
 τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων πόλιν Ἡετίωνος ὀλέσσαι·
 τῆ ὅ γε θυμὸν ἔτερπεν, αἶειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.
 Πάτροκλος δὲ οἱ οἶος ἐναντίος ἦστο σιωπῆ, 190
 δέγμενος Αἰακίδαην, ὅποτε λήξειεν αἶειδων.
 τῷ δὲ βάτην προτέρω, ἤγειτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
 στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφῶν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς
 αὐτῆ σὺν φόρμιγγι, λιπῶν ἕδος ἔνθα θάασεν.
 ὡς δ' αὐτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἶδε φῶτας, ἀνέστη. 195
 τῷ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς·
 « χαίρετον· ἦ φίλοι ἄνδρες ἰκάνετον· ἦ τι μάλα χρεώ,
 οἷ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἐστων ».
 Ὡς ἄρα φωνήσας προτέρω ἄγε δῖος Ἀχιλλεὺς,
 εἶσεν δ' ἐν κλισμοῖσι τάπησί τε πορφυρέοισιν. 200
 αἶψα δὲ Πάτροκλον προσεφώνεσεν ἐγγὺς ἔοντα·
 « μείζονα δὴ κρητῆρα, Μενoitίου νιέ, καθίστα,
 ζωρότερον δὲ κέραιε, δέπας δ' ἔντυνον ἐκάστω·
 οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ ».
 Ὡς φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπειθεθ' ἑταίρῳ. 205
 αὐτὰρ ὅ γε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῆ,
 ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' οἷος καὶ πίονος αἰγός,
 ἐν δὲ συδὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῆ.
 τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεὺς.
 καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρε, 210

πῦρ δὲ Μενoitιάδης δαΐεν μέγα, ισόθεος φώς.
 αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλόξ ἐμαράνθη,
 ἀνθρακιῆν στορέσας ὀβελούς ἐφύπερθε τάνυσσε,
 πάσσε δ' ἄλλος θείιοιο κρατευτῶν ἐπαείρας.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὤπτησε καὶ εἰν ἔλεοῖσιν ἔχευε, 215
 Πάτροκλος μὲν σῆτον ἔλων ἐπένειμε τραπέζῃ
 καλοῖς ἐν κανέοισιν, ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἄχιλλεύς.
 αὐτὸς δ' ἀντίον ἔζεν Ὀδυσσεύς θείιοιο
 τοίχου τοῦ ἑτέρουιο, θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει
 Πάτροκλον, ὃν ἑταῖρον· ὁ δ' ἐν πυρὶ βάλλε θυηλάς. 220
 οἱ δ' ἐπ' ἀνείαθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἰαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 νεῦσ' Αἴας Φοῖνικι· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
 πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας δείδεκτ' Ἄχιλλῆα.

Αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ αἱ παρακλήσεις
 τοῦ Ὀδυσσεύς.

« χαῖρ', Ἄχιλλεῦ· δαιτὸς μὲν εἴσης οὐκ ἐπιδευεῖς 225
 ἡμὲν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
 ἠδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν· πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ
 δαίνυσθ'· ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν,
 ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα, διοτρεφές, εἰσορῶντες
 δείδιμεν· ἐν δαιῆ δὲ σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι 230
 νῆας εὐσσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκῆν.
 ἐγγυὲς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὐλιν ἔθεντο
 Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλεκλειτοὶ τ' ἐπικουροί,
 κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατόν, οὐδ' ἔτι φασὶ
 σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνησιν πεσέεσθαι. 235
 Ζεὺς δὲ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
 ἀστράπτει· Ἐκτωρ δὲ μέγα σθένει βλεμεαίνων
 μαίνεται ἐκπάγλως, πίσυρος Διί, οὐδέ τι τίει

ἀνέρας οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δὲ ἐλύσσα δέδυκεν.
 ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι Ἡῶ δῖαν· 240
 στεύται γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα
 αὐτάς τ' ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
 δηλώσειν παρὰ τῆσιν ὀρινομένους ὑπὸ καπνοῦ.
 ταῦτ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μὴ οἱ ἀπειλὰς
 ἐκτελέσωσι θεοί, ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἶη 245
 φθίσθαι ἐν Τροίῃ, ἐκάς Ἄργεος ἵπποβότοιο.
 ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε καὶ ὀψέ περ υἱας Ἀχαιῶν
 τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ.
 αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, οὐδέ τι μῆχος
 βρεχθέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὐρεῖν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν 250
 φράζευ, ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ.
 ᾧ πέπον, ἧ μὲν σοὶ γε πατὴρ ἐπετέλλετο Πηλεὺς
 ἡματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνωνι πέμπε·
 ἔτενον ἐμόν, κάρτος μὲν Ἀθηναίῃ τε καὶ Ἥρῃ
 δώσουσ', αἶ κ' ἐθέλωσι, σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν 255
 ἴσχειν ἐν στήθεσσι· φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων·
 ληγέμεναι δ' ἔριδος κακομηγάνου, ὄφρα σε μᾶλλον
 τίωσ' Ἀργείων ἡμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.
 ὣς ἐπέτελλ' ὁ γέρον, σὺ δὲ λήθεαι· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
 παύε', ἕα δὲ χόλον θυμαλγέα· σοὶ δ' Ἀγαμέμνων 260
 ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο.
 εἰ δὲ σὺ μὲν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δὲ κέ τοι καταλέξω
 ὅσσα τοι ἐν κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῶρ' Ἀγαμέμνων·
 ἕπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
 αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους 265
 πηγροὺς ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
 οὐ κεν ἀλήϊος εἶη ἀνήρ, ᾧ τόσσα γένοιτο,
 οὐδέ κεν ἀκτῆμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
 ὅσσ' Ἀγαμέμνωνος ἵπποι ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.

δώσει δ' ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονα ἔργα ἰδύιας, 270
 Λεσβίδας, ἅς, ὅτε Λέσβον εὐκτιμένην ἔλες αὐτός,
 ἐξέλεθ', αἶ τότε κάλλιε ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
 τὰς μὲν τοι δώσει, μετὰ δ' ἔσσεται ἦν τότ' ἀπηύρα,
 κούρη Βρισῆος. 274
 ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὐτε 277
 ἄστῳ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώσωσ' ὀλαπάξαι,
 νῆα ἄλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηήσασθαι
 εἰσελθῶν, ὅτε κεν δατεώμεθα ληϊδ' Ἀχαιοί, 280
 Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτός ἐλέσθαι,
 αἶ κε μετ' Ἀργεῖην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν.
 εἰ δέ κεν Ἀργος ἰκοίμεθ' Ἀχαιϊκόν, οὔθαρ ἀρούρης,
 γαμβρός κέν οἱ ἔοις· τίσει δέ σε ἴσον Ὀρέστη,
 ὅς οἱ τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ. 285
 τρεῖς δέ οἱ εἰσι θυγατρὲς ἐνὶ μεγάρῳ εὐπῆκτω,
 Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα·
 τάων ἦν κ' ἐθέλησθα, φίλην ἀνάεδνον ἄγεσθαι
 πρὸς οἶκον Πηλῆος· ὁ δ' αὐτ' ἐπὶ μείλια δώσει
 πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὐ πώ τις ἐῆ ἐπέδωκε θυγατρί· 290
 ἑπτὰ δέ τοι δώσει εὐναϊόμενα πτολίεθρα,
 Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἴρην ποιήσσαν,
 Φηράς τε Ζαθέας ἠδ' Ἀνθειαν βαθύλειμον,
 καλὴν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν.
 πᾶσαι δ' ἐργῶς ἄλός, νέαται Πύλου ἡμαθόντος· 295
 ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύρρηγες πολυβοῦται,
 οἳ κέ σε δωτήησι θεὸν ὧς τιμήσουσι
 καὶ τοι ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
 ταῦτά κέ τοι τελέσειε μεταλλήξαντι χόλοιο. 300
 εἰ δέ τοι Ἀτρεΐδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον,
 αὐτός καὶ τοῦ δῶρα, σὺ δ' ἄλλους περ Παναχαιοὺς
 τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατόν, οἳ σε θεὸν ὧς

τίσους· ἦ γάρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄροιο.
 νῦν γάρ χ' Ἔκτορ' ἔλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι
 λύσσαν ἔχων ὀλοήν, ἐπεὶ οὐ τινά φησιν ὁμοῖον 305
 οἷ ἔμεναι Δαναῶν, οὓς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν ».

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπορρίπτει τὰς προτάσεις.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς·
 « διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
 χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν,
 ἦ περ δὴ φρονέω τε καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται, 310
 ὡς μὴ μοι τρύζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.
 ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀίδαο πύλησιν
 ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθη ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἶπη.
 αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὡς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·
 οὔτ' ἐμέ γ' Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἴω 315
 οὔτ' ἄλλους Δαναούς, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν
 μάρνασθαι δηΐοισιν ἐπ' ἀνδράσι νωλεμές αἰεὶ.
 ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
 ἐν δὲ ἰῆ τιμῇ ἡμὲν κακὸς ἦδὲ καὶ ἐσθλός·
 κάτθαν' ὁμῶς ὅ τ' ἀεργὸς ἀνὴρ ὅ τε πολλὰ ἐοργός. 320
 οὐδέ τί μοι περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῶ,
 αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.
 ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφερῆσι
 μάστακ', ἐπεὶ κε λάβησι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῆ,
 ὧς καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν ἀϋπνοὺς νύκτας ἴαυον, 325
 ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον πολεμίζων,
 ἀνδράσιν μαρνάμενος ὀάρων ἕνεκα σφετεράων.
 δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων,
 πεζὸς δ' ἔνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβωλον·
 τάων ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ 330

ἐξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον
 Ἀτρεΐδῃ· ὁ δ' ὄπισθε μένων παρὰ νηυσὶ θεῶσσι
 δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν.
 ἄλλα δ' ἀριστήεσσι δίδου γέρα καὶ βασιλεῦσι,
 τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν 335
 εἴλετ', ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα· τῇ παριαύων
 τερπέσθω. τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσι
 Ἀργείους; τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας
 Ἀτρεΐδης; ἢ οὐχ' Ἐλένης ἕνεκ' ἠυκόμοιο;
 ἢ μῦνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων 340
 Ἀτρεΐδαι; ἐπεὶ ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων
 τὴν αὐτοῦ φίλεει καὶ κήδεται, ὡς καὶ ἐγὼ τὴν
 ἐκ θυμοῦ φίλεον, δουρικτητὴν περ' εὐοῦσαν.
 νῦν δ', ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἴλετο καὶ μ' ἀπάτησε,
 μὴ μευ πειράτω εὖ εἰδότης· οὐδέ με πείσει. 345
 ἀλλ', Ὀδυσσεῦ, σὺν σοὶ τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι
 φραζέσθω νήεσσι ἀλεξέμεναι δῆμιον πῦρ.
 ἢ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο,
 καὶ δὴ τείχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
 εὐρεῖαν μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν· 350
 ἀλλ' οὐδ' ὡς δύναται σθένος Ἐκτορος ἀνδροφόνιο
 ἴσχειν. ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον,
 οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἐκτωρ,
 ἀλλ' ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἴκανεν·
 ἔνθα ποτ' οἷον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὀρμήν. 355
 νῦν δ', ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζέμεν Ἐκτορι δίω,
 αὔριον ἰρὰ Διὶ βέζας καὶ πᾶσι θεοῖσι,
 νηήσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἄλαθε προερύσσω,
 ὄψεται, αἶ κ' ἐθέλησθα καὶ αἶ κέν τοι τὰ μεμήλη,
 ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεύσας 360
 νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας·

εἰ δέ κεν εὐπλοίην δώῃ κλυτὸς ἐννοσίγαιος,
ῥηματί κε τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἰκοίμην ».

Κ

Οἱ δύο ἀρχηγοὶ ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. Κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεφάσισαν νὰ κατασκοπεύσουν τὸ ἐχθρικόν στρατόπεδον. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν ἐφόνευσαν ἕνα κατασκοπον τῶν Τρώων, τὸν Δόλωνα, ἀφοῦ προηγουμένως ἔμαθον ἀπὸ αὐτὸν τὰ σχέδια τοῦ Ἑκτορος διὰ τὴν μάχην τῆς ἐπομένης. Ἐφόνευσαν καὶ ἄλλον ἐπιφανῆ Τρῶα, τὸν Ῥῆσον, καὶ ἀπάγοντες τοὺς θαυμασίους Θρακικοὺς ἵππους τοῦ ἥρωος ἐπανῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον.

Λ

Μόλις ἐχάραξεν ἡ αὐγή, ἐξωπλίσθησαν οἱ ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἠρίστευσεν ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ἀπόθθησε τοὺς Τρῶας μέχρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἄλλ' ἐπληγώθησαν καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς.

Μ

Τότε ἡ ὁρμὴ τῶν Τρώων ἔγινεν ἀκάθεκτος. Ἐφθασαν μέχρι τοῦ τείχους, τὸ ὁποῖον ἐπροστάτευε τὸ Ἀχαιϊκὸν στρατόπεδον, καὶ παρὰ τὴν ἄμυναν, τὴν ὁποίαν ἐπρόβαλον οἱ δύο Αἴαντες, κατόρθωσαν νὰ εἰσορμήσουν ἐντὸς τοῦ χώρου, ὅπου ἦσαν ἀνεيلκυσμένα τὰ πλοῖα. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν διεκρίθησαν ἐκ τῶν Τρώων ὁ Σαρπηδῶν, ὁ Γλαῦκος καὶ ὑπὲρ πάντας ὁ Ἑκτώρ, ὅστις ἐνίσχυεν ὄλων τὴν ὁρμὴν καὶ τὸ φρόνημα. Ἦλεγξε μάλιστα τὸν Πολυδάμαντα, ὅστις ἐδειλίασεν, ὅταν ἐφάνη ἀπαίσσιος οἰωνός, καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν μὲ τὸν ἀθάνατον λόγον :

εἶς οἰωνός ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. 243

Ν

Μὲ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ποσειδῶνος ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν ἀνεχαιτίσθησαν κάπως οἱ Τρῶες. Καὶ οἱ δύο στραιοὶ ὑφίσταντο μεγάλην φθοράν. Μετὰ μικρὰν διακοπήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἑκτώρ συνε-

σκέφθη μὲ τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς, ἐπανήρχισεν ἡ μάχη ἀγριωτέρα καὶ φονικωτέρα παρὰ ποτέ.

Ξ

Οἱ τραυματισμένοι ἀρχηγοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἤκουον ἐντὸς τῆς σκηνῆς τῶν τὰς τρομερὰς κραυγὰς τῶν μαχομένων. Ἀκόμη μίαν φορὰν ἐπρότεινεν ὁ Ἀγαμέμνων νὰ φύγουν. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ κατώρθωσεν ὁ Ποσειδῶν μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἥρας νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Δία καὶ νὰ ἐνισχύσῃ πάλιν τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ ὁ μὲν Τελαμώνιος Αἴας ἐτραυμάτισε τὸν Ἔκτορα, ὁ δὲ Αἴας ὁ Ὀϊλέως ἀπόθῃσε τοὺς ἐχθροὺς μακρὰν ἀπὸ τὰ πλοῖα.

Ο

Ὅτε ὁ Ζεὺς ἀντελήφθη τὴν ἀπάτην, ἐπέπληξε σφοδρὰ τὴν Ἥραν καὶ διέταξε τὸν Ποσειδῶνα νὰ ἀφήσῃ ἀμέσως τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐθεραπεύθη καὶ ὁ Ἔκτωρ καὶ τοιοῦτοτρόπως οἱ Τρῶες ἀνέκτησαν τὸ θάρρος τῶν. Μέχρι τοῦ μέσου τοῦ Ἀχαϊκοῦ στρατοπέδου ἔφθασεν αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ Ἔκτωρ καὶ ἦτο ἤδη ἔτοιμος νὰ θέσῃ πῦρ εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Πρωτεσιλάου, ἐνῶ ὁ Πάτροκλος ἔσπευδε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ἀχιλλεῦα περὶ τοῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον διέτρεχον οἱ Ἀχαιοί.

Π

Καὶ ἤδη ἐπραγματοποιήθη τὸ θέλημα τοῦ Διός. Ἡ αἰθαιρεσία τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν υἱὸν τῆς Θέτιδος ἐπληρώθη πολὺ ἀκριβὰ. Μόνον ἂν ἤθελεν ὁ Ἀχιλλεὺς, θὰ ἐσφύζοντο οἱ Ἀχαιοί. Κατὰ τὴν δεινὴν αὐτὴν ὥραν ἐκάμφθη ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος. Ἐπέτρεψε κατ' ἀρχὴν εἰς τὸν Πάτροκλον νὰ ὀδηγήσῃ σῶμα Μυρμιδόνων εἰς τὴν μάχην ἐξωπλισμένος μὲ τὴν ἰδικὴν του ὑπέροχον πανοπλίαν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Πατρόκλου, τὸν ὁποῖον ἐνόμισαν ὡς τὸν πραγματικὸν Ἀχιλλεῦα, ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθροὺς. Παρασυρθεὶς ὁμως ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν του ὁ Πάτροκλος ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποῖαν ἔδωσε πρὸς τὸν Ἀχιλλεῦα, ὅτι θὰ ἠγωνίζετο μόνον, διὰ νὰ σώσῃ τὸν στόλον τῶν Ἀχαιῶν. Κατεδίωξε τοὺς Τρῶας εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἐπληρώθη ὁμως ἀπὸ τὸν Εὐφορβον καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ τὸν Ἔκτορα.

Ρ

Κρατερὰ μάχη συνήφθη γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου. Μετὰ πολύωρον ἄγωνα κατῶρθωσαν ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Μηριόνης νὰ πάρουν τὸν νεκρὸν προστατευόμενοι κατὰ τὴν ἀποχώρησίν των ἀπὸ τοὺς δύο Αἴαντας.

Σ

Μελανὸν νέφος λύπης ἐκάλυψε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀχιλλέως, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ φίλου του. Τοὺς θρήνους του ἤκουσεν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἡ Θέτις καὶ ἔσπευσε νὰ παρηγορήσῃ τὸν υἱὸν της. Τοῦ ὑπεσχέθη ὅτι τὴν ἐπομένῃ θά τοῦ φέρῃ νέαν πανοπλίαν, ἔργον τοῦ Ἥφαιστου, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπημένου συντρόφου του. Ἐξάλλος ὁ Ἀχιλλεὺς ὤρμησεν ἀμέσως εἰς καταδίωξιν τῶν Τρώων, ἐνῶ ἤδη ὁ Ἥφαιστος κατεσκευάζε δι' αὐτὸν περίτεχνον ἀσπίδα¹ καὶ θώρακα φαεινότερον ἀπὸ τὴν λάμπιν τῆς αὐγῆς καὶ κόρυθα μὲ χρυσὸν λόφον καὶ κνημίδας ἀπὸ λαμπρὸν κασσίτερον. Ταχεῖα ὡς ἰέραξ ἔφερεν ἡ Θέτις ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον εἰς τὸν υἱὸν της τὰ μαρμαίροντα ὄπλα.

Τ

Ὁ Ἀχιλλεὺς καλέσας τὸν λαὸν εἰς ἀγορὰν ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ λαμβάνῃ εἰς τὸ ἐξῆς μέρος εἰς τὴν μάχην. Ὁ Ἀγαμέμνων ὁμολόγησε δημοσίᾳ τὸ σφάλμα του καὶ ἐπῆλθε συμφιλίωσις τῶν δύο ἡρώων.

Υ

Τότε πλεόν ὁ Ζεὺς ἄφησε νὰ στραφῇ ἡ τύχη ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν. Εἰς γενικὴν συνέλευσιν τῶν θεῶν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ βοηθήσουν ὅποιον ἤθελον ἀπὸ τοὺς ἀγωνιζομένους θνητούς. Τοιοῦτοτρόπως ἡ πρὸ τοῦ Ἰλίου μάχη ἐγένεν ἀληθῆς θεομαχία. Ἡ Ἥρα, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ποσειδῶν, ὁ Ἑρμῆς, ὁ Ἥφαιστος, ἡ Ἄρτεμις, ὁ Ἀπόλλων, ἡ Λητώ, ὁ

1. Ἡ περιγραφή τῆς ἀσπίδος ταύτης ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι ἐπ' αὐτῆς παρίστανται διάφοροι εἰκόνες τοῦ βίου τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς. Ὅσοι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς θέλουν, δύνανται νὰ ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει εἰς τὴν ῥαμφιδίαν Σ τοὺς στίχους 478 - 608 καὶ νὰ περιγράψουν τὰ ἐν τῇ ἀσπίδι εἰκονιζόμενα.

Ξάνθος, ὁ θεὸς τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, καὶ ἡ Ἄφροδίτη κατήλθον εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἠγωνίσθησαν μαζί με τοὺς θνητοὺς ἐναντίον ἀλλήλων.

Φ

Ἐνίκησαν οἱ θεοί, ποὺ ἐπροστάτευον τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ εἰς τὴν ὄρμην τοῦ Ἀχιλλέως οἱ Τρῶες ὀπισθοχώρησαν. Ἐκινδύνευε νὰ κυριευθῆ τὸ Ἴλιον καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόλλων ἔμεινε ἀκόμη εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ἱεράν πόλιν.

Χ

Σὰν τρομαγμένα ἐλάφια ἐκλείσθησαν οἱ Τρῶες εἰς τὰ τείχη, καὶ μόνος ὁ Ἔκτωρ, συναισθανόμενος τὴν εὐθύνην του, ἔμεινε ἔξω τοῦ τείχους, διὰ νὰ περιμένῃ τὸν Ἀχιλλέα. Ἡ μοῖρα τοῦ γενναίου ἥρωος, ὅστις, ἔσφζε τὴν Τροίαν, εἶχεν ἀποφασισθῆ ἀπὸ τοὺς θεοὺς. Ἀπατημένος ἀπὸ τὴν Ἀθηναῖν ὁ ἐκλεκτὸς υἱὸς τοῦ Πριάμου δὲν κατώρθωσε νὰ πλήξῃ τὸν ἀντίπαλόν του καὶ ἐφρονεύθη ἀπ' αὐτόν. Ἐξηγριωμένος ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἐνθυμούμενος τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου « ἐ ξ ε ν ἄ ρ ι ξ ε τ ὀ ν ν ε κ ρ ὀ ν » καὶ με ὑπερηφάνειαν ἐφώναξεν εἰς τοὺς προσδραμόντας Ἀχαιοὺς :

«..... ἐπέφνομεν Ἔκτορα δῖον,
ὃ Τρῶες κατὰ ἄστρῳ θεῶ ὡς εὐχετόωντο».

Ἐπειτα τοῦ ἐτῆρῆσε τὰ πόδια, τοῦ ἐπέρασε βοεῖους ἱμάντας καὶ τὸν ἔδεσεν εἰς τὸ ἄρμα του, διὰ νὰ τὸν σύρῃ ἔως τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Ψ

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἐκτορος ἐγίνε μεγαλοπρεπῆς ἡ ταφή τοῦ Πατρόκλου. Ἀφοῦ ἔκαυσαν τὸν νεκρὸν καὶ ἀνήγειραν τὸν τύμβον, ὁ Ἀχιλλεὺς ὠργάνωσεν ἀγῶνας με θαυμαστά ἔπαθλα¹. Κατὰ τὰ ποικίλα ἀγωνίσματα ἐβραβεύθησαν βασιλεῖς καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς ἥρωες, οἱ ὅποιοι καὶ κατὰ τὰς μάχας ἠρίστευον.

Ω

1 - 143 : Πενθῶν διὰ τὸν Πάτροκλον ὁ Ἀχιλλεὺς διήρχετο ἀγωνιώ-

1. Οἱ βουλόμενοι ἐκ τῶν μαθητῶν ἄς ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει τὴν περιγραφὴν τῶν ἀθλητικῶν τούτων ἀγῶνων (Ψ στ. 257-897) καὶ ἄς διαγράψουν τὸ πρόγραμμα τῶν ἀγῶνων τούτων με τὴν φρασεολογίαν καὶ τοὺς δρους, ποὺ μεταχειρίζομεθα σήμερον.

δεις νύκτας καὶ περιεφέρετο κλαίων εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Εἰς τὴν μανίαν τοῦ ἔδενε τὸν νεκρὸν τοῦ Ἑκτοροῦ πίσω ἀπὸ τὸ ἄρμα τοῦ καὶ τὸν ἔσυρε γύρω ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Πατρόκλου. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου ἐξανέστησαν διὰ τὴν σκληρότητα αὐτὴν καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς προσέταξε τὴν Θέτιν νὰ συμβουλεύσῃ τὸν υἱὸν τῆς νὰ λυπηθῇ τὸν νεκρὸν καὶ νὰ τὸν ἀποδώσῃ εἰς τοὺς οἰκείους τοῦ πρὸς ἐνταφιασμόν. Συγχρόνως ὁ μέγας θεὸς διέταξε τὴν π ο δ ῆ ν ε μ ο ν Ἴριν :

« Βάσκ' ἴθι, Ἴρι ταχεῖα· λιποῦσ' ἔδος Οὐλύμπιοι 144
 ἄγγελον Πριάμῳ μεγάλῃτορι Ἴλιον εἶσω 145
 λύσσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆϊ φερέμεν, τά κε θυμὸν ἰήνηι,
 οἶον, μηδέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνῆρ.
 κῆρύξ τις οἱ ἔποιτο γεραίτερος, ὅς κ' ἰθύνουι 150
 ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν εὐτροχον, ἥδ' ἐ καὶ αὐτίς
 νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς.
 μηδέ τί οἱ θάνατος μελέτω φρεσὶ, μηδέ τι τάρβος.
 τοῖον γάρ οἱ πομπὸν ὀπάσσομεν ἀργεῖφόντην,
 ὅς ἄξει, ἥός κεν ἄγων Ἀχιλλῆϊ πελάσση.
 αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλλῆος. 155
 οὔτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους πάντας ἐρύξει·
 οὔτε γάρ ἐστ' ἄφρων, οὔτ' ἄσκοπος, οὔτ' ἀλιτήμων·
 ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ἰκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός ».
 Ὡς ἔφατ'· ὄρωτο δὲ Ἴρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα.
 ἔξεν δ' ἐς Πριάμοιο, κίχεν δ' ἐνοσπὴν τε γόον τε. 160
 παῖδες μὲν πατέρ' ἀμφὶ καθήμενοι ἐνδοθεν αὐλῆς
 δάκρυσιν εἶματ' ἔφυρον· ὁ δ' ἐν μέσσοισι γεραιὸς
 ἐντυπὰς ἐν χλαίνῃ κεκαλυμμένος· ἀμφὶ δὲ πολλῆ
 κόπρος ἔην κεφαλῇ τε καὶ αὐχένι τοῖο γέροντος,
 τὴν ῥα κυλινδόμενος καταμήσατο χερσὶν ἑῆσιν. 165
 θυγατέρες δ' ἀνά δώματ' ἰδὲ νυοὶ ὠδύροντο,
 τῶν μιμνησκόμεναι, οἳ δὴ πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ

χερσίν ὑπ' Ἀργείων κέατο, ψυχὰς ὀλέσαντες.
 στῆ δὲ παρὰ Πρίαμον Διὸς ἄγγελος, ἠδὲ προσηΐδα
 τυτθὸν φθειγξαμένη· τὸν δὲ τρόμος ἔλλαβε γυῖα· 170
 « θάρσει, Δαρδανίδη Πρίαμε, φρεσί, μηδέ τι τάρβει·
 οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὀσσομένη τὸδ' ἰκάνω,
 ἀλλ' ἀγαθὰ φρονέουσα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
 ὅς σευ ἀνευθεν ἐὼν μέγα κήδετα ἠδ' ἐλεαίρει.
 λύσασθαί σ' ἐκέλευσεν Ὀλύμπιος Ἐκτορα δῖον, 175
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆϊ φερέμεν, τὰ κε θυμὸν ἰήγη,
 οἶον, μηδέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνήρ.
 κῆρῶς τίς τοι ἔποιτο γεραίτερος, ὅς κ' ἰθύνοι
 ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν εὐτροχον, ἠδὲ καὶ αὖτις
 νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς. 180
 μηδέ τί τοι θάνατος μελέτω φρεσί, μηδέ τι τάρβος·
 τοῖος γάρ τοι πομπὸς ἅμ' ἔψεται ἀργεῖφόντης,
 ὅς σ' ἄξει, ἦός κεν ἄγων Ἀχιλλῆϊ πελάσση.
 αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλλῆος,
 οὐτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους πάντας ἐρύξει· 185
 οὔτε γάρ ἐστ' ἄφρων, οὔτ' ἄσκοπος, οὔτ' ἀλιτήμων·
 ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ἰκέττω πεφιδήσεται ἀνδρός ».

Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἴρις.
 αὐτὰρ ὁ γ' οὔτις ἅμαξαν εὐτροχον ἡμιονεῖην
 ὀπλίσει ἠνώγει, πείρινθα δὲ δῆσαι ἐπ' αὐτῆς. 190
 αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσετο κηώνοντα,
 κέδρινον, ὑψόροφον, ὃς γλήγεα πολλὰ κεχάνδει·
 ἐς δ' ἄλοχον Ἐκάβην ἐκαλέσσατο, φώνησέν τε·
 « δαιμονίη, Διόθεν μοι Ὀλύμπιος ἄγγελος ἦλθεν
 λύσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν, 195
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆϊ φερέμεν, τὰ κε θυμὸν ἰήγη.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ, τί τοι φρεσὶν εἶδεται εἶναι ;
 αἰνῶς γάρ μ' αὐτὸν γε μένος καὶ θυμὸς ἀνωγεν

κεῖσ' ἰέναι ἐπὶ νῆας ἔσω στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν ».

Ὡς φάτο· κώκυσεν δὲ γυνή καὶ ἀμείβετο μύθῳ· 200
 « ὦ μοι, πῆ δὴ τοι φρένες οἴχονθ', ἧς τὸ πάρος περ
 ἔκλε' ἐπ' ἀνθρώπους ξείνους ἠδ' οἷσιν ἀνάσσεις;
 πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος,
 ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς, ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
 υἱέας ἐξενάριξε; σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ. 205
 εἰ γάρ σ' αἰρήσει καὶ ἐσόψεται ὀφθαλμοῖσιν,
 ὤμηστῆς καὶ ἄπιστος ἀνὴρ ὄδε, οὐ σ' ἐλεήσει
 οὐδέ τί σ' αἰδέσεται. νῦν δὲ χλαίωμεν ἀνευθεν
 ἡμενοὶ ἐν μεγάρω· τῷ δ' ὡς ποθι μοῖρα κραταιῆ
 γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκον αὐτῆ, 210
 ἀργίποδας κύνας ἄσαι, ἐῶν ἀπάνευθε τοκῆων,
 ἀνδρὶ πάρα κρατερῷ, τοῦ ἐγὼ μέσον ἦπαρ ἔχοιμι
 ἐσθέμεναι προσφῦσα· τότε ἄντιτα ἔργα γένοιτο
 παιδὸς ἐμοῦ, ἐπεὶ οὐ ἐκαχιζόμενόν γε κατέκτα,
 ἀλλὰ πρὸ Τρώων καὶ Τρωιάδων βαθυκόλπων 215
 ἐσταότ', οὔτε φόβου μεμνημένον οὔτ' ἄλεωρῆς ».

Τὴν δ' αὐτε προσέειπε γέρον Πρίαμος θεοσείδης·
 « μὴ μ' ἐθέλοντ' ἰέναι κατερύκανε, μηδὲ μοι αὐτῆ
 ὄρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλευ· οὐδέ με πείσεις.
 εἰ μὲν γάρ τίς μ' ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευεν, 220
 ἢ οἱ μάντιές εἰσι, θυοσκοοὶ ἢ ἱερῆες,
 ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
 νῦν δ' — αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ καὶ ἐσέδρακον ἄντην —
 εἶμι, καὶ οὐχ ἄλιον ἔπος ἔσσειται. εἰ δέ μοι αἶσα
 τεθνάμεναι παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων, 225
 βούλομαι· αὐτίκα γάρ με κατακτείνειεν Ἀχιλλεύς,
 ἀγκᾶς ἐλόντ' ἐμὸν υἷόν, ἐπὴν γόου ἐξ ἔρον εἶην ».

Ἦ, καὶ φωριαμῶν ἐπιθήματα κάλ' ἀνέφγεν·
 ἔνθεν δώδεκα μὲν περικαλλέας ἔξελε πέπλους,

δώδεκα δ' ἀπλοῖδας χλαίνας, τόσσους δὲ τάπητας, 230
 τόσσα δὲ φάρεα καλά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας.
 χρυσοῦ δὲ στήσας ἔφερον δέκα πάντα τάλαντα·
 ἐκ δὲ δυ' αἰθωνας τρίποδας, πίσυρας δὲ λέβητας,
 ἐκ δὲ δέπας περικαλλές, ὅ οἱ Θρηῆκες πόρον ἄνδρες
 ἐξεσίην ἔλθοντι, μέγα κτέρας· οὐδέ νυ τοῦ περ 235
 φείσατ' ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων, περὶ δ' ἤθελε θυμῷ
 λύσασθαι φίλον υἱόν. ὁ δὲ Τρῶας μὲν ἅπαντας
 αἰθούσης ἀπέεργεν, ἔπεσσ' αἰσχροῖσιν ἐνίσσων·
 « ἔρρετε, λωβητῆρες, ἐλεγγέες· οὐ νυ καὶ ὑμῖν 240
 οἴκοι ἔνεστι γόος, ὅτι μ' ἤλθετε κηδήσοντες;
 ἦ ὀνόσασθ', ὅτι μοι Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν,
 παῖδ' ὀλέσαι τὸν ἄριστον; ἀτὰρ γνώσεσθε καὶ ὕμμες.
 ῥήτεροι γὰρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε,
 κείνου τεθνηῶτος, ἐναιρέμεν· αὐτὰρ ἐγὼ γε,
 πρὶν ἀλαπαζομένην τε πόλιν κεραϊζομένην τε 245
 ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, βαίην δόμον Ἄϊδος εἴσω ».
 Ἦ, καὶ σκηπανίῳ διέπ' ἀνέρας· οἱ δ' ἴσαν ἔξω,
 σπερχομένοιο γέροντος. ὁ δ' υἰάσιν οἷσιν ὀμόκλα,
 νεικείων Ἐλενόν τε Πάριν τ' Ἀγάθωνά τε δῖον
 Πάμμονά τ' Ἀντίφονόν τε βοῆν ἀγαθόν τε Πολίτην 250
 Δηίφοβόν τε καὶ Ἴππόθοον καὶ Δῖον ἀγαυόν·
 ἐννέα τοῖς ὁ γεραῖος ὀμοκλήσας ἐκέλευε·
 « σπεύσατέ μοι, κακὰ τέκνα, κατηφόνες· αἰθ' ἅμα πάντες
 Ἐκτορος ὠφέλετ' ἀντὶ θεῆς ἐπὶ νηυσὶ πεφάσθαι.
 ὦ μοι ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἴας ἀρίστους 255
 Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινά φημι λελεῖφθαι,
 Μήστορά τ' ἀντίθεον καὶ Τρωῖλον ἵπποιοχάρμη,
 Ἐκτορά θ', ὃς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, οὐδὲ ἔφκει
 ἀνδρὸς γε θνητοῦ πάϊς ἔμμεναι, ἀλλὰ θεοῖο·
 τοὺς μὲν ἀπώλεσ' Ἄρης, τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται, 260

ψεῦσταί τ' ὄρχησταί τε, χοροϊτυπήσιν ἄριστοι,
 ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἀρπακτῆρες.
 οὐκ ἂν δὴ μοι ἄμαξαν ἐροπλίσσαιτε τάχιστα
 ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, ἵνα πρήσωμεν ὁδοῖο; »

Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πατρὸς ὑποδείσαντες ὁμοκλήν, 265
 ἐκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν εὐτροχον ἡμιονεῖην,
 καλήν πρωτοπαγέα· πείρινθα δὲ δῆσαν ἐπ' αὐτῆς. 267
 ἐκ θαλάμου δὲ φέροντες εὐξέστης ἐπ' ἀπήνης 275
 νήεον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα·
 ζευζῶν δ' ἡμιόνους κρατερώνυχας ἐντεσιεργούς,
 τοὺς ῥά ποτε Πριάμῳ Μυσοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα.
 ἵππους δὲ Πριάμῳ ὑπαγον ζυγόν, οὓς ὁ γεραῖος
 αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλεν εὐξέστη ἐπὶ φάτνῃ. 280

Μετάβασις τοῦ Πριάμου

εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Τῷ μὲν ζευγνύσθην ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι 281
 κῆρυξ καὶ Πριάμος, πυκικὰ φρεσὶ μῆδε' ἔχοντες·
 ἀγγίμολον δέ σφ' ἦλθ' Ἐκάβη τετιηότι θυμῷ,
 οἶνον ἔχουσ' ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῆφι,
 χρυσέῳ ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε κιοίτην· 285
 στῆ δ' ἵππων προπάροιθεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·
 « τῆ, σπεῖσον Διὶ πατρί, καὶ εὐχεο οἴκαδ' ἰκέσθαι
 ἄψ ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν, ἐπεὶ ἄρ σέ γε θυμὸς
 ὀτρύνει ἐπὶ νῆας, ἐμεῖο μὲν οὐκ ἐθελούσης.
 ἀλλ' εὐχεο σύ γ' ἔπειτα κελαινεφέϊ Κρονίωνι, 290
 Ἰδαίῳ, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὄραται·
 αἶτει δ' οἰωνόν, ταχὺν ἀγγελον, ὅς τέ οἱ αὐτῷ
 φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὐκράτος ἐστὶ μέγιστον,
 δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,

τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴης Δαναῶν ταχυπόλων.
 εἰ δέ τοι οὐ δώσει ἐὼν ἄγγελον εὐρύοπα Ζεὺς,
 οὐκ ἂν ἐγὼ γέ σ' ἔπειτα ἐποτρύνουσα κελοίμην
 νῆας ἐπ' Ἀργείων ἰέναι, μάλα περ μεμαῶτα ».

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Πρίαμος θεοειδής·
 « ὦ γύναι, οὐ μὲν τοι τόδ' ἐφιεμένη ἀπιθήσω·
 ἐσθλὸν γὰρ Διὶ χειῖρας ἀνασχέμεν, αἶ κ' ἐλεήσῃ ».

Ἦ ῥα, καὶ ἀμφίπολον ταμίην ὄτρυν' ὁ γεραῖος
 χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον· ἡ δὲ παρέστη
 χέρνιβον ἀμφίπολος πρόχοόν θ' ἅμα χερσὶν ἔχουσα.
 νιψάμενος δὲ κύπελλον ἐδέξατο ἧς ἀλόχοιο·
 εὐχετ' ἔπειτα στάς μέσῳ ἔρκει, λείβε δὲ οἶνον
 οὐρανὸν εἰσανιδῶν· καὶ φωνήσας ἔπος ηὔδα·

« Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε μέγιστε,
 δός μ' ἐς Ἀχιλλῆος φίλον ἔλθεῖν ἧδ' ἐλεεινόν·
 πέμψον δ' οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, ὅς τε σοὶ αὐτῷ
 φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὐ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
 δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,
 τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴω Δαναῶν ταχυπόλων ».

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε μητίετα Ζεὺς.
 αὐτίκα δ' αἰετὸν ἦκε, τελειότατον πετεηνῶν,
 μόρφον θηρητῆρ', ὃν καὶ περκνὸν καλέουσιν.
 ὄσση δ' ὑψορόφοιο θύρη θαλάμοιο τέτυκται
 ἀνέρος ἀφνειοῦ, εὖ κληῖσ' ἀραρυῖα,
 τόσσ' ἄρα τοῦ ἐκάτερθεν ἔσαν πτερά· εἶσατο δὲ σφι
 δεξιὸς ἀίξας ὑπὲρ ἄστεος· οἱ δὲ ἰδόντες
 γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη.

Σπερχόμενος δ' ὁ γέρον ζεστοῦ ἐπεβήσεται δίφρου·
 ἐκ δ' ἔλασε προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου.
 πρόσθε μὲν ἡμίονοι ἔλκον τετράκυκλον ἀπήνην,
 τὰς Ἰδαῖος ἔλαυνε δαίφρων· αὐτὰρ ὕπισθεν

ἵπποι, τοὺς ὁ γέρον ἑφέπων μᾶστιγι κέλευε
 καρπαλίμως κατὰ ἄστυ· φίλοι δ' ἅμα πάντες ἔποντο
 πόλλ' ὀλοφυρόμενοι, ὡς εἰ θάνατόνδε κιόντα·
 οἱ δ' ἐπεὶ οὖν πόλιος κατέβαν, πεδίον δ' ἀφίκοντο,
 οἱ μὲν ἄρ' ἄφορροι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο,
 παῖδες καὶ γαμβροί· τῷ δ' οὐ λάθον εὐρύσοπα Ζῆν
 ἐς πεδίον προφανέντε· ἰδὼν δ' ἐλέησε γέροντα.

330

αἰψα δ' ἄρ' Ἑρμείαν, υἷον φίλον, ἀντίον ἠΐδα·
 « Ἑρμεία, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε φίλτατόν ἐστιν
 ἀνδρὶ ἑταιρίσσαι, καὶ τ' ἔκλυες, ᾧ κ' ἐθέλησθα·
 βᾶσκ' ἴθι, καὶ Πρίαμον κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
 ὡς ἀγαγ', ὡς μῆτ' ἄρ τις ἴδη μῆτ' ἄρ τε νοήσῃ
 τῶν ἄλλων Δαναῶν, πρὶν Πηλεΐωνάδ' ἰκέσθαι ».

335

Ὡς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 αὐτίκ' ἐπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα
 ἀμβρόσια χρύσεια, τὰ μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὑγρῆν
 ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο·
 εἴλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
 ὣν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει·
 τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς ἀργεῖφόντης.
 αἰψα δ' ἄρα Τροίην τε καὶ Ἑλλήσποντον ἴκανε.
 βῆ δ' ἰέναι κούρω αἰσυμνητῆρι εἰοικώς,
 πρῶτον ὑπηνήτη, τοῦ περ χαριεστάτη ἦβη.

340

345

Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν μέγα σῆμα παρεῖ Ἴλιοιο ἔλασσαν,
 στήσαν ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὄφρα πίοιεν,
 ἐν ποταμῷ· δὴ γὰρ καὶ ἐπὶ κνέφας ἤλυθε γαῖαν.
 τὸν δ' ἐξ ἀγχιμόλοιο ἰδὼν ἐφράσσατο κῆρυξ
 Ἑρμείαν, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε·
 « φράζεο, Δαρδανίδη· φραδέος νόου ἔργα τέτυκται.
 ἀνδρ' ὀρώω, τάχα δ' ἅμμε διαρραίσεσθαι οἴω.
 ἀλλ' ἄγε δὴ φεύγωμεν ἐφ' ἵππων, ἧ μιν ἔπειτα

350

355

γούνων ἀψάμενοι λιτανεύσομεν, αἶ κ' ἐλεήσῃ ».

᾿Ως φάτο· σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο· δείδιδε δ' αἰνῶς,
 ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι·
 στή δὲ ταφῶν· αὐτὸς δ' ἐριούνιος ἐγγύθεν ἐλθὼν, 360
 χεῖρα γέροντος ἐλών, ἐξείρετο καὶ προσέειπεν·
 « πῆ, πάτερ, ᾧδ' ἵππους τε καὶ ἡμιόνους ἰθύνεις,
 νύκτα δ' ἀμβροσίην, ὅτε θ' εὐδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
 οὐδὲ σύ γ' ἔδεισας μένεα πνείνοντας Ἀχαιοῦς,
 οἵ τοι δυσμενέες καὶ ἀνάρσιοι ἐγγυς ἔασι; 365
 τῶν εἶ τίς σε ἴδοιτο θοῆν διὰ νύκτα μέλαιναν
 τοσσάδ' ὀνειάτ' ἄγοντα, τίς ἂν δὴ τοι νόος εἴη;
 οὐτ' αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρων δέ τοι οὗτος ὀπηδεῖ,
 ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνη·
 ἀλλ' ἐγὼ οὐδὲν σε ῥέξω κακά, καὶ δέ κεν ἄλλον 370
 σεῦ ἀπαλεξήσαιμι· φίλω δέ σε πατρὶ ἐτίσκω ».

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
 « οὕτω πῆ τάδε γ' ἐστί, φίλον τέκος, ὡς ἀγορεύεις.
 ἀλλ' ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε χεῖρα,
 ὅς μοι τοιόνδ' ἤκεν ὀδοιπόρον ἀντιβολῆσαι, 375
 αἴσιον, οἷος δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητός,
 πέπνυσαί τε νόφ, μακάρων δ' ἔξ ἐσσι τοκῆων ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 « ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπε καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον, 380
 ἧέ πῃ ἐκπέμπεις κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά
 ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς, ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμνη,
 ἧ ἤδη πάντες καταλείπετε Ἴλιον ἱρήν
 δειδιότες· τοῖος γὰρ ἀνὴρ ὄριστος ὄλωλε,
 σὸς παῖς· οὐ μὲν γάρ τι μάχης ἐπεδευέτ' Ἀχαιῶν ». 385

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
 « τίς δὲ σὺ ἐσσι, φέριστε, τέων δ' ἔξ ἐσσι τοκῆων;

ὡς μοι καλὰ τὸν οἶτον ἀπότμου παιδὸς ἐνισπες ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 « πειρᾶ ἐμεῖο, γεραιέ, καὶ εἴρεαι Ἑκτορα δῖον. 390

τὸν μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ μάχη ἐνὶ κυδιανείρῃ
 ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα, καὶ εὖτ' ἐπὶ νηυσὶν ἐλάσσας
 Ἄργείους κτείνεσκε δαΐζων ὀξέϊ χαλκῷ·

ἡμεῖς δ' ἐσταότες θαυμάζομεν· οὐ γὰρ Ἄχιλλεύς
 εἶα μάρνασθαι, κεχλωμένος Ἀτρεΐωνι. 395

τοῦ γὰρ ἐγὼ θεράπων, μία δ' ἤγαγε νηὺς εὐεργής·
 Μυρμιδόνων δ' ἔξειμι, πατήρ δέ μοι ἐστὶ Πολύκτωρ·
 ἀφνειὸς μὲν ὅ γ' ἐστὶ, γέρων δέ δή, ὡς σύ περ ὄδω,
 ἔξ δέ οἱ υἱες ἕασιν, ἐγὼ δέ οἱ ἔβδομός εἰμι·

τῶν μέτα παλλόμενος κλήρω λάχον ἐνθάδ' ἔπεσθαι. 400

νῦν δ' ἦλθον πεδίοι' ἀπὸ νηῶν· ἠῶθεν γὰρ
 θήσονται περὶ ἄστου μάχην ἐλίκωπες Ἀχαιοί.
 ἀσχαλώσι γὰρ οἶδε καθήμενοι, οὐδὲ δύνανται
 ἴσχειν ἐσσυμένους πολέμου βασιλῆες Ἀχαιῶν ».

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής· 405
 « εἰ μὲν δὴ θεράπων Πηληιάδω Ἀχιλλῆος

εἶς, ἄγε δὴ μοι πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,
 ἥ ἔτι πὰρ νήεσσιν ἐμὸς πάϊς, ἦέ μιν ἤδη
 ἦσι κυσὶν μελεῖστί ταμῶν προὔθηκεν Ἀχιλλεύς ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης· 410
 « ὦ γέρον, οὐ πῶ τόν γε κίνεσ φάγον οὐδ' οἰωνοί,

ἀλλ' ἔτι κεῖνος κεῖται Ἀχιλλῆος παρὰ νηὶ
 αὐτως ἐν κλισίῃσι· δυωδεκάτῃ δέ οἱ ἠῶς
 κειμένῳ, οὐδέ τί οἱ χρῶς σήπεται, οὐδέ μιν εὐλαί
 ἔσθουσ', αἶ ῥά τε φῶτας ἀρηιφάτους κατέδουσιν. 415

ἦ μὲν μιν περὶ σῆμα ἐοῦ ἑτάροιο φίλιον
 ἔλκει ἀκηδέστως, ἠῶς ὅτε δῖα φανήη.
 οὐδέ μιν αἰσχύνει· θηοῦ κεν αὐτὸς ἐπελθὼν,

οἷον ἐερσήεις κεῖται, περὶ δ' αἶμα νένιπται,
 οὐδὲ ποθι μιαρὸς· σὺν δ' ἔλκεα πάντα μέμυκεν, 420
 ὅσσ' ἐτύπη· πολέες γὰρ ἐν αὐτῷ χαλκὸν ἔλασσαν.
 ὣς τοι κήδονται μάκαρες θεοὶ υἱὸς ἔηος,
 καὶ νέκυός περ ἐόντος, ἐπεὶ σφι φίλος περὶ κῆρι ».

᾽Ὡς φάτο· γήθησεν δ' ὁ γέρων καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
 « ὦ τέκος, ἧ ῥ' ἀγαθὸν καὶ ἐναίσιμα δῶρα διδοῦναι 425
 ἀθανάτοισι, ἐπεὶ οὐ ποτ' ἐμὸς πάϊς, εἴ ποτ' ἔην γε,
 λήθητ' ἐνὶ μεγάροισι θεῶν, οἳ ᾽Ολυμπον ἔχουσι·
 τῷ οἱ ἀπεμνήσαντο καὶ ἐν θανάτοῦ περ αἴση.
 ἀλλ' ἄγε δὴ τόδε δέξαι ἐμεῦ πάρα καλὸν ἄλεισον,
 αὐτόν τε ῥῦσαι, πέμψον δέ με σὺν γε θεοῖσιν, 430
 ὄφρα κεν ἐς κλισίην Πηληιάδεω ἀφίκωμαι ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 « πειρᾷ ἐμεῖο, γεραιέ, νεωτέρου, οὐδέ με πείσεις,
 ὅς με κέλει σέο δῶρα παρέξ ᾽Αχιλλῆα δέχεσθαι.
 τὸν μὲν ἐγὼ δεῖδοικα καὶ αἰδέομαι περὶ κῆρι 435
 συλεύειν, μὴ μοί τι κακὸν μετόπισθε γένηται.
 σοὶ δ' ἂν ἐγὼ πομπὸς καὶ με κλυτὸν ᾽Αργὸς ἰκοίμην,
 ἐνδυκέως ἐν νηὶ θεῶν ἢ πεζὸς ὀμαρτέων·
 οὐκ ἂν τίς τοι πομπὸν ὀνοσσάμενος μαχέσαιτο ».

Ἦ, καὶ ἀναΐξας ἐριούνιος ἄρμα καὶ ἵππους 440
 καρπαλίμως μάλιστα καὶ ἡνία λάζετο χερσίν,
 ἐν δ' ἔπνευσ' ἵπποισι καὶ ἡμιόνους μένος ἦϋ.
 ἀλλ' ὅτε δὴ πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον ἴκοντο,
 οἱ δὲ νέον περὶ δόρπα φυλακτῆρες πονέοντο·
 τοῖσιν δ' ἐφ' ὕπνον ἔχευε διάκτορος ἀργεῖφόντης 445
 πᾶσιν, ἄφαρ δ' ὤϊξε πύλας καὶ ἀπῶσεν ὀχῆας,
 ἐς δ' ἄγαγε Πριάμῳ τε καὶ ἀγλαὰ δῶρ' ἐπ' ἀπῆνης.
 ἀλλ' ὅτε δὴ κλισίην Πηληιάδεω ἀφίκοντο
 ὑψηλήν, τῆν Μυρμιδόνες ποίησαν ἀνακτι

δουρ' ἐλάτης κέρσαντες· ἀτὰρ καθύπερθεν ἔρεψαν 450
 λαχνήεντ' ὄροφον λειμωνόθεν ἀμήσαντες·
 ἀμφὶ δέ οἱ μεγάλην αὐλήν ποίησαν ἀνακτι
 σταυροῖσιν πυκνιοῖσι· θύρην δ' ἔχε μοῦνος ἐπιβλήης
 εἰλάτινος, τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρρήσσεσκον Ἀχαιοί,
 τρεῖς δ' ἀναοίγεσκον μεγάλην κληῖδα θυράων, 455
 τῶν ἄλλων· Ἀχιλεὺς δ' ἄρ' ἐπιρρήσσεσκε καὶ οἶος.
 δὴ ῥα τόθ' Ἑρμείας ἐριούνιος ᾤξε γέροντι,
 ἐς δ' ἄγαγε κλυτὰ δῶρα ποδώκεϊ Πηλεΐωνι,
 ἐξ ἵππων δ' ἀπέβαινεν ἐπὶ χθόνα, φώνησέν τε·
 « ὦ γέρον, ἦ τοι ἐγὼ θεὸς ἄμβροτος εἰλήλουθα, 460
 Ἑρμείας· σοὶ γάρ με πατήρ ἅμα πομπὸν ὄπασσεν·
 ἀλλ' ἦ τοι μὲν ἐγὼ πάλιν εἶσομαι, οὐδ' Ἀχιλλῆος
 ὀφθαλμούς εἴσειμι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἶη
 ἀθάνατον θεὸν ὧδε βροτούς ἀγαπαζέμεν ἄντην.
 τύνη δ' εἰσελθὼν λαβέ γούνατα Πηλεΐωνος, 465
 καὶ μιν ὑπὲρ πατρός καὶ μητέρος ἠΰκόμοιο
 λίσσεο καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν ὀρίνης ». 467

Ἡ συγκίνησις τοῦ Ἀχιλλέως

καὶ αἱ περιποιήσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν γέροντα ἡγεμόνα.

Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλύμπου 468
 Ἑρμείας· Πρίαμος δ' ἐξ ἵππων ἄλτο χαμαῖζε,
 Ἰδαῖον δὲ κατ' αἴθι λίπεν· ὁ δὲ μίμνεν ἐρύκων 470
 ἵππους ἡμιόνους τε· γέρων δ' ἰθὺς κίεν οἴκου,
 τῇ ῥ' Ἀχιλεὺς ἔζεσκε διίφιλος· ἐν δέ μιν αὐτὸν
 εὔρ', ἔταροι δ' ἀπάνευθε καθείατο· τῷ δὲ δὴ οἶω,
 ἥρωσ Ἀυτομέδων τε καὶ Ἄλκιμος, ὄζος Ἄρηος,
 ποίπνουον περεόντε· νέον δ' ἀπέληγεν ἐδωδῆς 475
 ἔσθων καὶ πίνων· ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα.

τούς δ' ἔλαθ' εἰσελθὼν Πρίαμος μέγας· ἄγχι δ' ἄρα στάς
 χερσὶν Ἀχιλλῆος λάβει γούνατα καὶ κύσε χεῖρας
 δεινὰς ἀνδροφόνους, αἳ οἱ πολέας κτάνον υἱας.
 ὡς δ' ὅτ' ἂν ἄνδρ' ἄτη πυκινὴ λάβῃ, ὅς τ' ἐνὶ πάτρῃ . 480
 φῶτα κατακτείνας ἄλλων ἐξίκετο δῆμον,
 ἀνδρὸς ἐς ἀφνειοῦ, θάμβος δ' ἔχει εἰσορόωντας,
 ὡς Ἀχιλλεὺς θάμβησεν ἰδὼν Πρίαμον θεοειδέα·
 θάμβησαν δὲ καὶ ἄλλοι, ἐς ἀλλήλους δὲ ἴδοντο.
 τὸν καὶ λισσόμενος Πρίαμος πρὸς μῦθον ἔειπεν· 485
 « μνηῆσαι πατρὸς σοῖο, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
 τηλίκου, ὡς περ ἐγών, ὄλοῦ ἐπὶ γήραος, οὐδῶ.
 καὶ μὲν που κεῖνον περὶναιέται ἀμφὶς ἐόντες
 τείρουσ', οὐδέ τις ἔστιν ἀρῆν καὶ λοιγὸν ἀμῦναι.
 ἀλλ' ἦ τοι κεῖνός γε σέθεν ζῶοντος ἀκούων 490
 χαίρει τ' ἐν θυμῶ, ἐπὶ τ' ἔλπεται ἤματα πάντα
 ὄψεσθαι φίλον υἷδν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντα.
 αὐτὰρ ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἱας ἀρίστους
 Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινὰ φημι λελεῖφθαι.
 πεντήκοντά μοι ἦσαν, ὅτ' ἤλυθον υἱες Ἀχαιῶν. 495
 ἐννεακαίδεκα μὲν μοι ἱῆς ἐκ νηδύος ἦσαν,
 τοὺς δ' ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες.
 τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος Ἄρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν·
 ὃς δέ μοι οἶος ἔην, εἴρυτο δὲ ἄστν καὶ αὐτούς,
 τὸν σὺ πρόφην κτείνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης, 500
 Ἐκτορα· τοῦ νῦν εἴνεχ' ἰκάνω νῆας Ἀχαιῶν
 λυσόμενος παρὰ σείο, φέρω δ' ἀπερείσι' ἄποινα.
 ἀλλ' αἰδεῖο θεοῦς, Ἀχιλλεῦ, αὐτόν τ' ἐλέησον,
 μνησάμενος σοῦ πατρός· ἐγὼ δ' ἐλεεινότερός περ·
 ἔτλην δ', οἷ' οὐ πῶ τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος, 505
 ἀνδρὸς παιδοφόνιοι ποτὶ στόμα χεῖρ' ὀρέγεσθαι ».
 Ὡς φάτο, τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἕμερον ὤρσε γόοιο·

ἀψάμενος δ' ἄρα χειρὸς ἀπώσατο ἦκα γέροντα.
 τῷ δὲ μνησαμένω, ὁ μὲν Ἑκτορος ἀνδροφόνιο
 κλαῖ' ἀδινά, προπάραιθε ποδῶν Ἀχιλλῆος ἔλυσθεις. 510
 αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς κλαῖεν ἐόν πατέρ', ἄλλοτε δ' αὐτε
 Πάτροκλον· τῶν δὲ στοναχὴ κατὰ δώματ' ὀρώρει.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥα γόοιο τετάρπετο δῖος Ἀχιλλεὺς, 513
 αὐτίκ' ἀπὸ θρόνου ὄρτο, γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη,
 οἰκτίρων πολίων τε κάρη πολίων τε γένειον,
 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « ἄ δειλ', ἧ δὴ πολλὰ κάκ' ἄνσχεο σὸν κατὰ θυμόν.
 πῶς ἔτλης ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος,
 ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς, ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς 520
 υἰέας ἐξενάριξα; σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ·
 ἀλλ' ἄγε δὴ κατ' ἄρ' ἔζευ ἐπὶ θρόνου, ἄλγεα δ' ἔμπης
 ἐν θυμῷ κατακειῖσθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ.
 οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρουροῖο γόοιο.
 ὧς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι, 525
 ζῶειν ἀχνυμένοις· αὐτοὶ δέ τ' ἀκηδέες εἰσίν.
 δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει,
 δῶρων, οἷα δίδωσι, κακῶν, ἕτερος δὲ ἐάων·
 ᾧ μὲν κ' ἀμμιξίας δῶη Ζεὺς τερπικέραυνος,
 ἄλλοτε μὲν τε κακῷ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῷ· 530
 ᾧ δὲ κε τῶν λυγρῶν δῶη, λωβητὸν ἔθηκε,
 καὶ ἐ κακῇ βοῦβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει,
 φοιτᾷ δ' οὔτε θεοῖσι τετιμένος οὔτε βροτοῖσιν.
 ὧς μὲν καὶ Πηλῆι θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα
 ἐκ γενετῆς· πάντας γὰρ ἐπ' ἀνθρώπους ἐκέκαστο 535
 ὄλβω τε πλούτῳ τε, ἄνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι,
 καὶ οἱ θνητῶ ἐόντι θεῶν ποίησαν ἄκοιτιν.
 ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῷ θῆκε θεὸς κακόν, ὅττι οἱ οὔ τι
 παίδων ἐν μεγάροισι γονὴ γένετο κρειόντων,

ἀλλ' ἓνα παῖδα τέκεν παναώριον· οὐδέ νυ τόν γε 540
 γηράσκοντα κομίζω, ἐπεὶ μάλα τηλόθι πάτρης
 ἦμαι ἐνὶ Τροίῃ σέ τε κήδων ἠδὲ σά τέκνα.
 καὶ σέ, γέρον, τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν ὄλβιον εἶναι·
 ὅσπον Λέσβος ἄνω, Μάκαρος ἔδος, ἐντὸς ἔεργει 545
 καὶ Φρυγίῃ καθύπερθε καὶ Ἑλλήσποντος ἀπείρων,
 τῶν σε, γέρον, πλούτῳ τε καὶ υἰάσι φασὶ κεκάσθαι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τοι πῆμα τόδ' ἤγαγον Οὐρανίωνες,
 αἰεὶ τοι περὶ ἄστῳ μάχαι τ' ἀνδροκτασίαι τε.
 ἄνσχεο, μῆδ' ἀλίεστον ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν·
 οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἱὸς ἔῃος, 550
 οὐδέ μιν ἀνστήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθησθα ». 551

Ἡ λύσις καὶ ὁ ἐνταφιασμός τοῦ Ἑκτοροῦ.

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής· 552
 « μὴ μέ πω ἐς θρόνον ἴζε, διοτρεφές, ὄφρα κεν Ἑκτορ
 κῆται ἐνὶ κλισίῃσιν ἀκηδής· ἀλλὰ τάχιστα
 λῦσον, ἴν' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω· σὺ δὲ δέξαι ἄποινα 555
 πολλά, τά τοι φέρομεν· σὺ δὲ τῶνδ' ἀπόναιο, καὶ ἔλθοις
 σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐπεὶ με πρῶτον ἔασας ». 557
 Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς· 558
 « μηκέτι νῦν μ' ἐρέθιζε, γέρον· νοέω δὲ καὶ αὐτὸς 559
 Ἑκτορά τοι λῦσαι· Διόθεν δέ μοι ἀγγελος ἦλθε
 μήτηρ, ἣ μ' ἔτεκεν, θυγάτηρ ἀλίιο γέροντος.
 καὶ δέ σε γιγνώσκω, Πρίαμε, φρεσίν, οὐδέ με λήθεις,
 ὅπτι θεῶν τίς σ' ἤγε θοάς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
 οὐ γάρ κε τλαίῃ βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδέ μάλ' ἠβῶν, 564
 ἐς στρατόν· οὐδέ γάρ ἂν φυλακοὺς λάθοι, οὐδέ κ' ὀχῆα
 ῥεῖα μετοχλίσσειε θυράων ἡμετεράων.
 τῷ νῦν μὴ μοι μᾶλλον ἐν ἄλγεσι θυμὸν ὀρίνης,

μή σε, γέρον, οὐδ' αὐτὸν ἐνὶ κλισίῃσιν ἐάσω
καὶ ἰκέτην περ ἔοντα, Διὸς δ' ἀλίτωμαι ἐφετμάς ». 570

Ὡς ἔφατ'· ἔδρυσεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπέθετο μῦθον.

Πηλεΐδης δ' οἴκοιο λέων ὡς ἄλτο θύραζε,
οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε δύο θεράποντες ἔποντο,
ἦρως Αὐτομέδων ἦδ' Ἄλκιμος, οὐς ῥα μάλιστα
τῷ Ἀχιλεὺς ἐτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα, 575

οἳ τόθ' ὑπὸ ζυγόφιν λύον ἵππους ἡμιόνους τε
ἔς δ' ἄγαγον κήρυκα καλήτορα τοῖο γέροντος,
κάδ' δ' ἐπὶ δίφρου εἴσαν· εὐσσάπτρου δ' ἀπ' ἀπήνης
ἦρεον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα.

κάδ' δ' ἔλιπον δύο φάρε' εὐννητόν τε χιτῶνα,
ὄφρα νέκυν πυκάσας δοίη οἰκόνδε φέρεσθαι. 580

δμῳάς δ' ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ' ἀμφὶ τ' ἀλειψαί
νόσφιν ἀειράσας, ὡς μὴ Πρίαμος ἴδοι υἱόν,

μὴ ὁ μὲν ἀχθυμένη κραδίη χόλον οὐκ ἐρύσαιτο.
παῖδα ἰδὼν, Ἀχιλῆϊ δ' ὀρινθείη φίλον ἦτορ, 585

καὶ ἐκατακτείνειε, Διὸς δ' ἀλίτηται ἐφετμάς.

τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμῳαὶ λοῦσαν καὶ χριῖσαν ἐλαίῳ,

ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
αὐτὸς τὸν γ' Ἀχιλεὺς λεχέων ἐπέθηκεν ἀείρας,

σὺν δ' ἔταροι ἥειραν εὐξέστην ἐπ' ἀπήνην. 590

ὦμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, φίλον δ' ὀνόμηγεν ἐταῦρον·

« μή μοι, Πάτροκλε, σκυδμαινέμεν, αἶ κε πύθηαι
εἰν Ἀϊδὸς περ ἐών, ὅτι Ἐκτορα δῖον ἔλυσα

πατρὶ φίλω, ἐπεὶ οὐ μοι ἀεικέα δῶκεν ἄποινα.
σοὶ δ' αὖ ἐγὼ καὶ τῶνδ' ἀποδάσσομαι, ὅσσ' ἐπέοικεν ». 595

Ἦ ῥα, καὶ ἐς κλισίην πάλιν ἦε δῖος Ἀχιλλεύς·

ἔζετο δ' ἐν κλισιῶν πολυδαϊδάλῳ ἔνθεν ἀνέστη,
τοίχου τοῦ ἐτέρου, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο μῦθον·

« υἱὸς μὲν δὴ τοι λέλυται, γέρον, ὡς ἐκέλευες,

κεῖται δ' ἐν λεχέεσσ' ἄμα δ' ἠοῖ φαινομένηφιν 600
 ὄψαι αὐτὸς ἄγων· νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου.
 καὶ γάρ τ' ἠύκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου,
 τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο,
 ἕξ μὲν θυγατέρες, ἕξ δ' υἱέες ἠβώνοντες.
 τοὺς μὲν Ἀπόλλων πέφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο 605
 χώμενος Νιόβη, τὰς δ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
 οὔνεκ' ἄρα Λητοῖ ἰσάσκετο καλλιπαρήφ'
 φῆ δοιῶ τεκέειν, ἣ δ' αὐτῇ γείνατο πολλούς·
 τῷ δ' ἄρα καὶ δοιῶ περ ἐόντ' ἀπὸ πάντας ὄλεσαν.
 οἱ μὲν ἄρ' ἐννήμαρ κέατ' ἐν φόνῳ, οὐδέ τις ἦεν 610
 κατθάψαι, λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων·
 τοὺς δ' ἄρα τῇ δεκάτῃ θάψαν θεοὶ Οὐρανίωνες.
 ἣ δ' ἄρα σίτου μνήσατ', ἐπεὶ κάμε δάκρυ χέουσα.
 νῦν δὲ που ἐν πέτρῃσιν, ἐν θύρῃσιν οἰοπόλοισιν,
 ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνάς 615
 νυμφάων, αἶ τ' ἀμφ' Ἀχελώιον ἐρρώσαντο,
 ἔνθα, λίθος περ ἐοῦσα, θεῶν ἐν κήδεα πέσσει.
 ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶι μεδώμεθα, δῖε γεραϊέ,
 σίτου. ἔπειτά κεν αὐτε φίλον παῖδα κλαίοισθα,
 "Ἴλιον εἰσαγαγών· πολυδάκρυτος δέ τοι ἔσται ». 620

Ἦ, καὶ ἀναΐξας ὄϊν ἀργυφον ὠκύς Ἀχιλλεύς
 « σφάξ' ἔταροι δ' ἔδερὸν τε καὶ ἄμφεπον εὔκατὰ κόσμον,
 μίστυλλον τ' ἄρ' ἐπισταμένως πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν,
 ὄπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα. 625
 Αὐτομέδων δ' ἄρα σῖτον ἐλών ἐπένειμε τραπέζῃ
 καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
 οἱ δ' ἐπ' ὄνειάθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 ἦ τοι Δαρδανίδης Πρίαμος θαύμαζ' Ἀχιλλῆα, 630
 ὅσσοις ἔην οἶός τε· θεοῖσι γὰρ ἄντα ἐφίκει.

- αὐτὰρ ὁ Δαρδανίδην Πρίαμον θαύμαζεν Ἀχιλλεύς,
 εισορόων ὄψιν τ' ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐς ἀλλήλους ὀρόωντες,
 τὸν πρότερος προσέειπε γέρον Πρίαμος θεοειδής·
- « λέξον νῦν με τάχιστα, διοτρεφές, ὄφρα καὶ ἤδη 635
 ὕπνω ὑπο γλυκερῶ ταρπώμεθα κοιμηθέντες·
 οὐ γάρ πω μύσαν ὅσσε ὑπὸ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν,
 ἐξ οὗ σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν·
 ἀλλ' αἰεὶ στενάχῳ καὶ κήδεα μυρία πέσσω 640
 αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον·
 νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην καὶ αἴθοπα οἶνον
 λαυκανίης καθέηκα· πάρος γε μὲν οὐ τι πεπάσμην ».
- Ἦ ῥ' Ἀχιλλεύς δ' ἐτάροισιν ἰδὲ δμῳῆσι κέλευσε
 δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ 645
 πορφύρε' ἐμβλάκειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
 γλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι.
 αἰ δ' ἴσαν ἐκ μεγάρου δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι,
 αἶψα δ' ἄρα στόρεσαν δοιῶ λέχε' ἐγκονέουσαι.
 τὸν δ' ἐπικερτομέων προσέφη πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς·
- « ἐκτὸς μὲν δὴ λέξο, γέρον φίλε, μή τις Ἀχαιῶν 650
 ἐνθάδ' ἐπέλθῃσιν βουλευφόρος, οἳ τέ μοι αἰεὶ
 βουλάς βουλεύουσι παρήμενοι, ἧ θέμις ἐστί·
 τῶν εἴ τις σε ἴδοιτο θοῆν διὰ νύκτα μέλαιναν,
 αὐτίκ' ἄν ἐξείποι Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν,
 καὶ κεν ἀνάβλησις λύσιος νεκροῖο γένηται. 655
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
 ποσσῆμαρ μέμονας κτερεῖζέμεν Ἔκτορα δῖον,
 ὄφρα τέως αὐτός τε μένω καὶ λαὸν ἐρύκω ».
- Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρον Πρίαμος θεοειδής·
- « εἰ μὲν δὴ μ' ἐθέλεις τελέσαι τάφον Ἐκτορι δῖο, 660
 ὧδέ κέ μοι ῥέζων, Ἀχιλεῦ, κεχαρισμένα θείης.

οἴσθα γάρ, ὡς κατὰ ἄστυ ἐέλμεθα, τηλόθι δ' ὕλη
ἀξέμεν ἐξ ὄρεος· μάλα δὲ Τρῶες δεδίασιν.

ἐννήμαρ μὲν κ' αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοάοιμεν,
τῆ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν, δαινυτό τε λαός· 665·
ἐνδεκάτῃ δέ τε τύμβον ἐπ' αὐτῷ ποιήσαιμεν,
τῆ δὲ δωδεκάτῃ πολεμίζομεν, εἰ περ ἀνάγκη ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
« ἔσται τοι καὶ ταῦτα, γέρον Πρίαμ' , ὡς σὺ κελύεις·
σῆσω γὰρ πόλεμον τόσσον χρόνον, ὅσσον ἀνωγας ». 670·

Ὡς ἄρα φωνήσας ἐπὶ καρπῷ χεῖρα γέροντος
ἔλλαβε δεξιτερήν, μὴ πως δείσει' ἐνὶ θυμῷ.
οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο,
κῆρυξ καὶ Πρίαμος , πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντες·
αὐτὰρ Ἀχιλλεύς εὐδε μυχῷ κλισίης εὐπῆκτου· 675·
τῷ δὲ Βρισηῖς παρελέξατο καλλιπάρης.

Ἄλλοι μὲν ῥα θεοὶ τε καὶ ἀνέρες ἵπποκορυσται
εὐδον παννύχιοι, μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ·
ἀλλ' οὐχ Ἑρμείαν ἐριούνιον ὕπνος ἔμαρπτεν,
ὄρμαίνοντ' ἀνὰ θυμόν, ὅπως Πρίαμον βασιλῆα 680·
νηῶν ἐκπέμψειε λαθὼν ἱερούς πυλαωρούς.

στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
« ὦ γέρον, οὐ νύ τι σοὶ γε μέλει κακόν, οἷον ἔθ' εὔδεις
ἀνδράσιν ἐν δηίοισιν, ἐπεὶ σ' εἶασεν Ἀχιλλεύς.
καὶ νῦν μὲν φίλον υἷὸν ἐλύσαο, πολλὰ δ' ἔδωκας· 685·
σεῖο δέ κε ζωοῦ καὶ τρίς τόσα δοῖεν ἄποινα
παῖδες τοὶ μετόπισθε λελειμμένοι, αἳ κ' Ἀγαμέμνων
γνώη σ' Ἀτρεΐδης, γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί ».

Ὡς ἔφατ'· ἔδεισεν δ' ὁ γέρων, κήρυκα δ' ἀνίστη.
τοῖσιν δ' Ἑρμείας ζεῦξ' ἵππους ἡμιόνους τε, 690·
ρίμφα δ' ἄρ' αὐτὸς ἔλαυε κατὰ στρατόν, οὐδέ τις ἔγνω.

Ἄλλ' ὅτε δὴ πόρον ἕξον εὐρρεῖος ποταμοῖο,

Εάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεὺς,
 Ἑρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον,
 ἡὼς δὲ κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν. 695
 οἱ δ' εἰς ἄστυ ἔλων οἰμωγῇ τε στοναχῇ τε
 ἵππους, ἡμίονοι δὲ νέκυν φέρον. οὐδέ τις ἄλλος
 ἔγνω πρόσθ' ἀνδρῶν καλλιζώνων τε γυναικῶν,
 ἀλλ' ἄρα Κασσάνδρη, ἱκέλη χρυσῆ Ἀφροδίτῃ,
 Πέργαμον εἰσαναβᾶσα φίλον πατέρ' εἰσενόησεν 700
 ἑσταότ' ἐν δίφρῳ, κήρυκά τε ἀστυβοώτην·
 τὸν δ' ἄρ' ἐφ' ἡμιόνων ἶδε κείμενον ἐν λεχέεσσιν·
 κώκυσέν τ' ἄρ' ἔπειτα γέγωνέ τε πᾶν κατὰ ἄστυ·
 « ὄψεσθε, Τρῶες καὶ Τρωάδες, Ἑκτορ' ἰόντες,
 εἴ ποτε καὶ ζῶντι μάχης ἐκ νοστήσαντι 705
 χαίρετ' », ἐπεὶ μέγα χάριμα πόλει ἦν παντί τε δήμῳ ».

Ὡς ἔφατ'· οὐδέ τις αὐτόθ' ἐνὶ πτόλει λίπετ' ἀνήρ,
 οὐδὲ γυνή· πάντας γὰρ ἀσχετον ἔκετο πένθος·
 ἀγχοῦ δὲ ζύμβληντο πυλάων νεκρὸν ἄγοντι.
 πρῶται τὸν γ' ἄλοχός τε φίλη καὶ πότνια μήτηρ 710
 τιλλέσθη, ἐπ' ἄμαξαν εὐτροχον ἀΐξασαι.
 ἀπτόμεναι κεφαλῆς· κλαίων δ' ἀμφίσταθ' ὄμιλος.
 καὶ νύ κε δὴ πρόπαν ἡμαρ ἐς ἥελιον καταδύντα
 Ἑκτορα δάκρυ χέοντες ὀδύροντο πρὸ πυλάων,
 εἰ μὴ ἄρ' ἐκ δίφροιο γέρων λαοῖσι μετηῦδα· 715
 « εἷξατέ μοι οὐρεῦσι διελθέμεν· αὐτὰρ ἔπειτα
 ἄσσεσθε κλαυθμοῖο, ἐπὴν ἀγάγωμι δόμονδε ».

Ὡς ἔφαθ'· οἱ δὲ διέστησαν καὶ εἷξαν ἀπήνη.
 οἱ δ' ἐπεὶ εἰσάγαγον κλυτὰ δώματα, τὸν μὲν ἔπειτα
 τρητοῖς ἐν λεχέεσσι θέσαν, παρὰ δ' εἷσαν ἀοιδοῦς 720
 θρήνων ἐξάρχους, οἳ τε στονόεσσαν ἀοιδῆν
 οἱ μὲν δὴ θρήνεον, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναιῖκες.
 τῆσιν δ' Ἀνδρομάχῃ λευκώλενος ἦρχε γόοιο,

- “Εκτορος ἀνδροφόνου κάρη μετὰ χερσὶν ἔχουσα·
 « ἄνερ, ἀπ’ αἰῶνος νέος ὦλεο, καὶ δέ με χήρην 725
 λείπεις ἐν μεγάροισι· πάϊς δ’ ἔτι νήπιος αὐτῶς,
 ὃν τέκομεν σύ τ’ ἐγὼ τε δυσάμμοροι· οὐδέ μιν οἴω
 ἦβην ἕξεσθαι· πρὶν γὰρ πόλις ἦδε κατ’ ἄκρης
 πέρσεται· ἦ γὰρ ὄλωλας ἐπίσκοπος, ὅς τέ μιν αὐτὴν
 ῥύσκει, ἔχες δ’ ἀλόχους κεδνάς καὶ νήπια τέκνα· 730
 αἰ δὴ τοι τάχα νηυσὶν ὀχθήσονται γλαφυρῆσι,
 καὶ μὲν ἐγὼ μετὰ τῆσι· σύ δ’ αὖ, τέκος, ἢ ἐμοὶ αὐτῇ
 εἴψαι, ἔνθα κεν ἔργα ἀεικέα ἐργάζοιο,
 ἀθλεύων πρὸ ἀνακτος ἀμειλίχου· ἢ τις Ἀχαιῶν
 ῥίψει χειρὸς ἐλὼν ἀπὸ πύργου, λυγρὸν ὄλεθρον, 735
 χιόμενος, ᾧ δὴ που ἀδελφὸν ἔκτανεν Ἐκτωρ
 ἢ πατέρ’ ἢ καὶ υἱόν, ἐπεὶ μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν
 Ἐκτορος ἐν παλάμῃσιν ὀδᾶξ ἔλον ἄσπετον οὐδας.
 οὐ γὰρ μείλιχος ἔσκε πατὴρ τοῦ ἐν δαί λυγρῆ·
 τῷ καὶ μιν λαοὶ μὲν ὀδύρονται κατὰ ἄστν. 740
 ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόον καὶ πένθος ἔθηκας,
 Ἐκτορ· ἐμοὶ δὲ μάλιστα λελείψεται ἄλγεα λυγρά.
 οὐ γὰρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χειρᾶς ὄρεξας,
 οὐδὲ τί μοι εἶπες πυκινὸν ἔπος, οὗ τέ κεν αἰεὶ
 μεμνήμην νύκτας τε καὶ ἡμέρας δάκρυ χέουσα ». 745
 Ὡς ἔφατο κλαίουσα· ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.
 τῆσιν δ’ αὖθ’ Ἐκάβη ἀδινού ἐξῆρχε γόοιο.
 « Ἐκτορ, ἐμῷ θυμῷ πάντων πολὺ φίλτατε παίδων,
 ἦ μὲν μοι ζωὸς περ ἐὼν φίλος ἦσθα θεοῖσιν. 750
 οἱ δ’ ἄρα σεῦ κήδοντο καὶ ἐν θανάτοιο περ αἴση·
 ἄλλους μὲν γὰρ παῖδας ἐμοὺς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς
 πέρνασχ’, ὃν τιν’ ἔλεσκε, πέρην ἄλδος ἀτρυγέτοιο,
 ἐς Σάμον ἔς τ’ Ἴμβρον καὶ Λῆμον ἀμιχθαλόεσσαν·
 σεῦ δ’ ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν ταναήκει χαλκῷ,

πολλά ῥυστάζεσκεν ἐοῦ περι σῆμ' ἐτάροιο, 755
 Πατρόκλου, τὸν ἔπεφνες· ἀνέστησεν δέ μιν οὐδ' ὤς.
 νῦν δέ μοι ἐρσήεις καὶ πρόσφατος ἐν μεγάροισι
 κεῖσαι, τῷ ἔκελος, ὃν τ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
 οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατάπεφνεν ».

᾽Ως ἔφατο κλαίουσα, γόον δ' ἀλίσστον ὄρινεν. 760
 τῆσι δ' ἔπειθ' Ἑλένη τριτάτη ἐξῆρχε γόοιο·
 « Ἐκτορ, ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ φίλτατε πάντων,
 ἧ μὲν μοι πόσις ἐστὶν Ἀλέξανδρος θεοειδής,
 ὅς μ' ἀγαγε Τροίηνδ'· ὡς πρὶν ὄφελλον ὀλέσθαι.
 ἤδη γὰρ νῦν μοι τόδ' εἰκοστὸν ἔτος ἐστίν, 765
 ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης·
 ἀλλ' οὐ πω σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος, οὐδ' ἀσύφηλον·
 ἀλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτει
 δαέρων ἢ γαλόων ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
 ἢ ἐκυρῆ — ἐκυρὸς δὲ πατῆρ ὡς ἦπιος αἰεὶ —, 770
 ἀλλὰ σὺ τὸν γ' ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες
 σῆ τ' ἀγανοφροσύνη καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσι.
 τῷ σέ θ' ἅμα κλαίω καὶ ἐμ' ἄμμορον ἀχνυμένη κῆρ.
 οὐ γὰρ τίς μοι ἔτ' ἄλλος ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
 ἦπιος οὐδὲ φίλος· πάντες δέ με πεφρίκασιν ».

᾽Ως ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δ' ἔστενε δῆμος ἀπείρων.
 λαοῖσιν δ' ὁ γέρων Πρίαμος μετὰ μῦθον ἔειπεν·
 « ἄξετε νῦν, Τρῶες, ξύλα ἄστυδε, μηδέ τι θυμῷ
 δείσῃτ' Ἀργείων πυκινὸν λόχον· ἧ γὰρ Ἀχιλλεὺς
 πέμπων μ' ὦδ' ἐπέτελλε μελαινάων ἀπὸ νηῶν, 780
 μὴ πρὶν πημανέειν, πρὶν δωδεκάτη μόλη ἡώς ».

᾽Ως ἔφαθ'· οἱ δ' ὑπ' ἀμάξῃσιν βόας ἡμιόνους τε
 ζεύγνυσαν, αἶψα δ' ἔπειτα πρὸ ἄστεος ἠγαρέθοντο.
 ἐννήμαρ μὲν τοί γε ἀγίνεον ἄσπετον ὕλην·
 ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη φαεσίμβροτος ἡώς, 785

καὶ τότε ἄρ' ἐξέφερον θρασὺν Ἑκτορα δάκρυ χέοντες,
ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν, ἐν δ' ἔβαλον πῦρ.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρῇ κλυτοῦ Ἑκτορος ἤγρετο λαός. 789

πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊῆν σβέσαν αἴθοπι οἴνῳ 791

πᾶσαν, ὅπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἔπειτα

ὄστέα λευκὰ λέγοντο κασίγνητοὶ θ' ἕταροί τε

μυρόμενοι, θαλερὸν δὲ κατείβετο δάκρυ παρειῶν.

καὶ τὰ γε χρυσεῖν ἐς λάρνακα θῆκαν ἑλόντες, 795

πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν·

αἶψα δ' ἄρ' ἐς κοίλῃν κάπετον θέσαν, αὐτὰρ ὑπερθε

πυκνοῖσιν λάεσσι κατεστόρεσαν μεγάλοισι·

ρίμφα δὲ σῆμ' ἔχεαν, περὶ δὲ σκοποὶ εἶατο πάντῃ,

μὴ πρὶν ἐφορμηθεῖεν εὐκνήμιδες Ἀχαιοί. 800

χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον· αὐτὰρ ἔπειτα

εὖ συναχειρόμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα

δώμασιν ἐν Πριάμοιο, διοτρεφέος βασιλῆος.

Ὡς οἱ γ' ἀμφίεπον τάφον Ἑκτορος ἵπποδάμοιο. 804

Ὁ Ἑκτωρ πυρπολῶν πλοῖον

ΜΕΡΟΣ Β΄

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ
ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- α') Σημασιολογικαί
- β') Γραμματικαί
- γ') Πραγματικαί

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΚΑ ΔΙΑΓΡΑΦΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΚΑ ΔΙΑΓΡΑΦΗ

1. Επιστημολογία
2. Επιστημολογία
3. Επιστημολογία

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ*

Α'. ΦΘΟΓΓΙΚΑΙ

α') Φωνηέντων

1. Ἴωνικὸν η ἀντὶ α: ἀγορή, κλισίη, νηός, νηῦς.
2. εἰ ἀντὶ ε: ἐτελείετο, Ἑρμείας, πνεῖω.
3. ου ἀντὶ ο: οὐλόμενος, Οὔλυμπος, κούρη, κουλεός.
4. υ ἀντὶ ο: ἄγυρις (ἀγορά).
5. Ἄσυναίρετα φωνήεντα εἰς τὴν ῥίζαν καὶ εἰς τὰς καταλήξεις: ἄεθλος, χρυσέω, δοκέει, φιλέουσα.
6. Συναίρεσις τοῦ ε + ο εἰς ευ: ἐμέο - ἐμεῦ, ῥύσκειο - ῥύσκειυ.
7. Παρεμβολὴ τοῦ ο πρὸ τῶν συνηρημένων καταλήξεων τῶν εἰς -άω ρημάτων: ἀντιώσαν, εἰσορόωντες, ἀσχαλώσι.

β') Συμφώνων

1. Ἀφομοίωσις τοῦ τελευταίου συμφώνου τῆς ἐκθλιβομένης προθέσεως κατὰ πρὸς τὸ ἐπόμενον σύμφωνον: κὰδ δὲ (κατὰ δέ), κάββαλε (κάτβαλε).
2. Διατήρησις τοῦ δ πρὸ τοῦ μ: ἴδμεν, ὄδμή.
3. Ἀνάπτυξις τοῦ τ μετὰ τὸ π εἰς τὰς λέξεις: π(τ)όλις, π(τ)όλεμος.
4. Εὐφωνικὸν ν εἰς τὴν ἀντωνυμίαν ἐγώ(ν).

* Ὁ πίναξ ἐπαναλαμβάνει τὰ ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας γνωστά γραμματικὰ φαινόμενα μὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

5. Μετάθεσις συμφώνων, *ιδία* τοῦ ρ, ἡγουμένου α: *κραδίη*, *κρατερός*.

Β'. ΑΡΘΡΑ

Τὰ ἄρθρα εἰς ἀντωνυμικὴν συνήθως χρῆσιν ἔχουν τοὺς ἑξῆς τύπους :

- Ἐν. γεν. : **τοῖο**. Πληθ. ὄνομ. : **τοί, ταί**.
 » γεν. : **τάων**.
 » δοτ. : **τοῖσι(ν), τῆσι(ν)**.

Γ'. ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

α') Πρώτη κλίσις.

1. Ἀρσενικά τινα τῆς α' κλίσεως ἔχουν εἰς τὴν ὄνομ. τοῦ ἐνικοῦ *κατάληξιν* - α: **νεφεληγερέτα, ἱππότα, αἰχμητά**.
2. Κατάληξις ἀρσ. εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικ. - αο ἢ - έω(ω): Ἀτρεΐ-**δαο, ἑκατηβελέταο, ἰκέτεω, ἔυμμελίω**.
3. Κατάληξις τῆς γεν. τοῦ πληθ. -άων καὶ -έων: **αἰχμητάων, θυράων, πασάων καὶ πασέων, πολλέων, μελαινέων**.
4. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -ησι(ν) ἢ -ης ἀντι -αις: **κλι-σίησι, αἰειγενέτησι, πνοιῆς**.

β') Δευτέρα κλίσις.

1. Κατάληξις τῆς γεν. τοῦ ἐνικ. -οιο: **χωομένοιο, φόβοιο, ἔλαφοιο**.
2. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -οισι(ν): **οἰωνοῖσι, Δαναοῖσι, ἑτάροισι**.

γ') Τρίτη κλίσις.

1. Κατάληξις τῶν πλαγ. πτώσ. τῶν εἰς -εύς: -ῆος, -ῆι, ῆα: Ὀδυσσῆος, Ἀχιλλῆι, ἱερῆα.
2. Αἰτιατ. τῶν εἰς -ις καὶ -υς βαρυτόνων εἰς -ν καὶ εἰς -α: ἔριν καὶ ἔριδα, κόρυν καὶ κόρυθα.
3. Κατάληξις τῆς δοτ. πληθ. εἰς **εσσι(ν): κύνεσσι(ν), Μυρ-μιδόνεσσι(ν), ἀριστήεσσι(ν)**.

4. Διατήρησις τοῦ ι τῶν φωνηεντολήκτων εἰς -ις : πόλιος, ὕβριος, πολίεσσι.

δ') Ἰδιαιτέρας πτωτικαὶ καταλήξεις.

1. Κατάληξις γεν. καὶ δοτ. ἐνικοῦ καὶ πληθ. ὅλων τῶν κλίσεων -φι(ν) (-ηφι, -οφι, -εσφι) : δεξιτερῆφι(ν), ζυγόφι(ν), ὄχεσφι(ν).

ε') Ἐπίθετα.

1. Τὸ ἐπίθετον πολὺς-πολὺ κλίνεται καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς καὶ κατὰ τὴν τρίτην καὶ κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν :

πολὺς καὶ πολλός, πολέες καὶ πολλοὶ
πολὺ καὶ πολλόν.

2. Τὸ ἐπίθετον σῶς εὐρίσκεται καὶ ὑπὸ τὸν τύπον σόος.

ς') Ἀριθμητικά.

1. Τύποι τοῦ ἀριθμ. δύο : δοιῶ, δύω, δοιοί, δοιαί.

2. Αἰολικός τύπος πίσυρες ἀντὶ τέσσαρες.

3. ἐείκοσι(ν) ἀντὶ εἴκοσι (ν).

4. Ἀρχαῖοι τύποι τακτικῶν : δεύτατος, τέτατος.

Δ'. ΑΝΤΩΝΥΜΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

α') Προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν :

1. Εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικοῦ : ἐμέο, ἐμεῦ, ἐμεῖο, μευ, ἐμέθεν
σέο, σεῦ, σεῖο, σευ, σέθεν

ἐο, εὔ, εἶο, εὐ, ἔθεν.

2. Εἰς τὴν ὄνομ. τοῦ πληθ. : ἡμεῖς - ἄμμες

ὕμεῖς - ὕμμες.

3. Εἰς τὴν δοτικ. τοῦ πληθ. : ἡμῖν - ἡμιν - ἄμμι(ν)

ὕμῖν - ὕμιν - ὕμμι(ν).

4. Εἰς τὴν αἰτιατ. τοῦ πληθ. : ἡμέας - ἄμμε

ὕμέας - ὕμμε.

β') Ἐπαναληπτικῆς :

Αἰτ. ἐνικ. τῆς ἐπαναληπτ. ἀντων. αὐτὸς - ἡ - ὁ καὶ εἰς τὰ τρία γένη : μιν (αὐτόν, - ἡν, - ὁ).

γ') Δεικτικῶν :

1. Οἱ τύποι ὁ, ἡ, τὸ (οἶ, αἶ καὶ τοί, ταί) ὡς δεικτικά ἀντωνυμῖαι.

2. Ἡ ἀντων. ἐκεῖνος ἄνευ τοῦ ε : κεῖνος.

δ') Κτητικῶν :

ἐμὸς

σός, τεὸς

έός, ἐή, ἐόν (ὅς, ἦ, ὄν).

ε') Ἀναφορικῶν :

1. Οἱ τύποι ὅ, ἧ, τὸ μὲ σημασίαν ἀναφορ. ἀντωνυμίας.

2. Ἡ γεν. ἐνικ. ἄρσεν. ὄου (οὗ) καὶ θηλ. ἔης (ἧς).

3. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντων. ὅστις : ὅτι.

ς') Ἀορίστων :

1. Ἡ γεν. καὶ δοτ. τῆς ἀντων. τίς : τέο, τευ - τεω, τω.

2. Τὸ οὐδέτερον : ὅτι, ὅτι - ὅτευ, ὅττεο - ὅττεω.

Ε'. ΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

α') Αὐξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός.

α') Αὐξησις : Παρωχημένοι χρόνοι ἄνευ αὐξήσεως : διαστήτην, λίσσετο, βάλλε, καλέσατο, γένετο.

β') Ἀναδιπλασιασμός : Συχνότατα γίνεται καὶ εἰς τὸν ἐνεργητ. καὶ μέσον ἀόριστον β' εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις : πεπιθεῖν, τεταρπόμενοι, κεχαροῖατο.

β') Προσωπικαὶ καταλήξεις.

α') Ὀριστικῆς :

1. Κατάληξις μέλλοντος β' προσ. ἐνικ. εἰς -εαι : παρελεύεσαι, δυνήεσαι.

2. Χρήσις μεικτοῦ ἀορίστου α' καὶ β' : ἴξον, ἐβήεσο.

3. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. ἀορ. εἰς -(θ)εν : ἤγερθεν, τάφεν, ἔμιχθεν.

4. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. παρακειμ. εἰς -αται (-νται) καὶ ὑπερσυντελ. εἰς -ατο (-ντο) : δεδαίαται, κατακείαται, δεδμήατο, ἐφθίατο, κέατο.

5. Χρήσις ἐκτεταμένων τύπων ῥημάτων τινῶν : θαλέθω (θάλλω), φθινύθω (φθίνω).

6. Συχνωτάτη χρήσις θαμιστικῶν ῥημάτων με κατάλ. -σκω : κα-
λέεσκε, δησάσκετο, ἔσκε (εἰμί).

β') Ὑποτακτικῆς :

1. Ἐγκλητικὸν φωνῆν ε καὶ ο ἀντὶ η καὶ ω : θείομεν, ἐλάσ-
σαι, (ἵνα) εἶδετε.

2. Καταλήξεις -μι, -σθα, -σι καὶ εἰς τὰ εἰς -ω ῥήματα : τύχω-
μι, ἐθέλησθα, φύγησι.

γ') Εὐκτικῆς :

Κατάληξις γ' πληθ. μέσου ἀορ. α' εἰς -ατο : κεχαροίατο, πυ-
θοίατο.

δ') Ἀπαρεμφάτου :

1. Τὸ ἐνεργητ. ἀπαρέμφατον ἔχει καταλήξεις -εν, -εναι, -μεν καὶ
-μεναι : πεισέμεν, φερέμεν, φανήμεναι, ἐλθέμεναι.

ε') Ἰδιαιτέροι σχηματισμοὶ χρόνων ῥημάτων τινῶν :

1. Σχηματισμὸς τοῦ ἀορ. β' τοῦ ῥ. ἔρχομαι ἐκ θέμ. ἐλυθ- :
ἤλυθον.

Σχηματισμὸς μέσου ἀορ. α' τοῦ ῥ. λύω ἀνευ -σα : λύμην,
λύτο.

3. Ἀόρ. β' ὑποτακτ. τοῦ βαίνω : βῆω (βῶ).

4. Προστακτ. ἀορ. β' τοῦ κλύω : κλύθι (ἐξ ἀρχαίου τύπου ἔκλυν).

γ') Ἀνώμαλα ῥήματα.

α') Εἰμί :

1. Διατήρησις τοῦ θέματος ἐσ- εἰς τὰ πρόσωπα : ἐσσί (εἶ)
ἔσσο (ἴσθι), ἔσκε (ἦν θαμιστ.).

2. Ἀσυναίρετοι τύποι : ἔην (ἦν), ἔω (ῶ), ἔωσι (ῶσι), ἐὼν (ὦν).

3. Κατάληξις βαρυτόνων εἰς τὴν εὐκτικ. : εἰσις (εἶσις), εἶοι (εἶη).

4. Ἀπαρέμφατον : ἔμμεν καὶ ἔμμεναι (εἶναι).

β') Οἶδα :

1. β' ἐνικ. ἐνεστ. ὀριστ. οἶδας καὶ α' πληθ. ἴδ-μεν.

2. Τὸ ἀπαρέμφ. καὶ τὸ θηλ. τῆς μετχ. ἐκ τοῦ θέμ. ἰδ- : ἴδμεναι,
ἰδυῖα.

3. Μέλλων εἰδήσω (ἐξ ἀχρήστου εἶδω) καὶ ἀπαρέμφ. εἰδησέμεν.

γ') Φημί :

Σχηματισμὸς εἰς μέσην φωνήν : φάο, ἔφατο, ἔφαντο, φάσθε,
φάσθαι.

δ') Εἶμι :

1. Σχηματισμὸς τοῦ παρατατικοῦ ἐκ θέμ. ι - : ἴσαν (ἤσαν).

ε') Κεῖμαι :

1. Ἐπικλὸς τύπος εἰς τὸ γ' πληθ. : κέονται.

Σ'. ΑΚΛΙΤΑ

α') Προθέσεις.

α') Ἐπιρρηματικῇ χρῆσιν τῶν προθέσεων : μετὰ δ' ἰὸν ἔηκε, ἀπὸ πατρὶ φίλω δόμεναι, νεῶν ἄπο.

β') Παρασχηματισμοὶ τῶν προθέσεων :

1. Ἡ πρόθεσις εἰς εἰς τύπον ἔς.

2. Ἡ πρόθεσις ἐν εἰς τύπον εἰν, ἐνί.

3. Ἡ πρόθεσις πρὸς εἰς τύπον προτί, ποτί.

β') Σύνδεσμοι.

α') Συνήθεις σύνδεσμοι παρ' Ὀμήρω: ἡμὲν - ἠδὲ (καὶ - καί), αὐτὰρ (δέ), οὐνεκα (ὅτι, διότι), κε(ν) (ἄν δυνατ.), αἶ κε (εἰ, ἄν, ἐάν), ὄφρα (ἵνα), ἄρα, ἄρ, ῥα, νυ(ν) (συμπερασματ. καὶ βεβαιωτ.).

γ') Ἐπιρρήματα.

α') Εἰς ἐπιρρηματικὴν χρῆσιν ἀπαντᾷ ἡ αἰτιατ. τοῦ οὐδετ. πολλῶν ἐπιθέτων εἰς ἐνικ. καὶ πληθ. : μέγα φωνήσας, ἀδινὰ στενάχων, πολλὸν ἄπο.

β') Συνήθη ἐπίσης ἐπιρρ. : σάφα, νόσφι, ἀέκητι, ὄχα, ἀντιβίην, διαμπερὲς κ. ἄ.

δ') Μόρια ἐν συνθέσει.

α') Στερητικὸν νη : νήπιος, νώνυμος, νηλεής.

β') Ἐπιτατικά ἀγα-, ἐρι-, ἀρι-, ζα- : ἀγακλυτός, ἐρίβωλος, ἀριπρεπής, ζάθεος.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ρ Α Ψ Ω Δ Ι Α Α

1 - 32

α') 1 - 7 : — **ἡ μῆνις - ιος** = ὀργή, θυμός. — **αἰίδω**· ἄδω = διηγοῦμαι με εὐδὴν, ψάλλω. μτβτ. — **οὐλόμενος**· ὀλόμενος· με ἐνεργ. σημ. = ὀλέθριος. Ἄορ. β' τοῦ ὀλλομαι κυρίως : ὁ ἄξιος ὀλέθρου, ὁ καταπραμένος. — **ἔθηκε**· τίθημι = δίδω, προξενῶ. — **ἴφθιμος** = ἀκμαῖος, γενναῖος. — **προιάπτω** = στέλλω. — **Ἄιδι**· δοτ. τοπ. ἀχρήστου ὀνόμ. Ἄις συνήθως ὀνομ. Ἄιδις = ὁ ἀόρατος θεὸς τοῦ Ἄδου (ἴτερ. α + Fid). — **αὐτούς**· τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ψυχάς. — τὰ **ἐλώρια** = ἡ λεία (ἔλωρ, ἐλεῖν). — **τεύχω** = κατασκευάζω, κάμνω. — **οἰωνός** = ὄρνεον. — **πᾶσι** = εἰς τὰ παντός εἶδους. — **ἐτελείετο** = ἐξεπληροῦτο· τελείω παράλλ. τύπος τοῦ τελέω. — **βουλή** = θέλησις, ἀπόφασις. — **ἔξ οὗ δή**· θά νοηθῆ καὶ πάλιν τὸ αἰεθε = ψάλλε, ἀπὸ τότε ἀκριβῶς πού... Πρβλ. καὶ Ὀδυσσεΐας α 10 : τῶν ἀμόθεν. — **τὰ πρῶτα** = κατὰ πρῶτον. — **διαστήτην ἐρίσαντε** = ἤλθον εἰς διάστασιν κατόπιν ἐρίδος. — **διῶς** = θεῖος, ἐπιφανής, ὑπέροχος (divus).

8 - 16 : — **τίς τ' ἄρα**· τὸ ἄρα ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰ προηγούμενα = καὶ πῶς λοιπόν. — **σφωε**· αἰτ. δυῖκ. τοῦ σφεῖς = αὐτοὺς τοὺς δύο. — **ξυνίημι ἐριδι** = φέρω εἰς σύγκρουσιν. — **μάχεσθαι**· ὥστε μάχεσθαι = ὥστε νὰ γίνουιν ἐχθροί. — **ὁ γάρ**· γὰρ διασαφ. — **χολοῦμαι** = ἐξεργίζομαι. — **ῶρσε**· ὄρνυμι μτβτ. = σηκώνω, προκαλῶ. — **ὀλέκομαι** =

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ἀναγραφομένων σημασιῶν ἐκάστης λέξεως ἡ τελευταία εἶναι ἡ μᾶλλον ἀρμόζουσα εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου.

Σημ. β'. Οἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ μόρια παρ' Ὀμήρῳ ἔχουν ποικίλας σημασίας καὶ συνήθως ἐνισχύουν τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως. Ἐνίοτε ὅμως παρεμβάλλονται χωρὶς νὰ ἐπηρεάζουν τὸν λόγον. Εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν περίπτωσιν δὲν ἐρμηνεύονται εἰς τὰς σημειώσεις.

καταστρέφωμαι (ὀλλομαι).— λαοὶ = ὁ στρατός. — οὕνεκα = διὰ τὸν λόγον ὅτι (ὅτου ἔνεκα). — τὸν Χρῦσση· τὸ τὸν ἐξάιρει τὴν προσωπικότητα τοῦ Χρῦσου = αὐτὸν τὸν Χρῦσσην, τὸν ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος.— ἀρητῆρ = ἱερεὺς (ἁράομαι = εὐχομαι). — τοὺς = ταχύς (θέω).— λύομαι· μέσ. ὠφελ. = λυτρώνω, ἐξαγοράζω διὰ λύτρων. — ἀπειρίσιος· ἀπειρίσιος = ἀτελείωτος, ἄπειρος.— τὰ ἄποινα = τὰ λύτρα. — στέμματ' Ἀπόλλωνος = σύμβολα ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος.— ἐκηβόλος = ὁ κατὰ βούλησιν βάλλων καὶ ἐπιτυγχανὼν τοῦ στόχου, τοξότης ἀλάθητος.— ἀνά = ἀνηρημένα. — λίσσομαι = παρακαλῶ, ἱκετεύω (λιτή, λιτανεύω-εἶα).— κοσμήτωρ = ἡγεμών, ἀρχηγός.

17 - 21 : — ἐυκνήμιδες = οἱ φέροντες καλὰς, στερεὰς κνημίδας. Τὸ ἐπιθετὸν ἀναφέρεται εἰς τὸν τέλειον ὀπλισμὸν τῶν Ἀχαιῶν. — δῶμα = κατοικία (δέμω = κτίζω, δόμος). — ἐκπέρθω = κυριεύω, ἐκπορθῶ. — εὖ· εὖ = μὲ τὸ καλῶ. — τὰ τ' ἄποινα = καὶ αὐτὰ τὰ λύτρα, τὰ ὑποῖα ἔφερον ὁ Χρῦσης.— δέχεσθαι· ἀπαρέμφ. μὲ σημασίαν προστακτ.— ἄζομαι = φοβοῦμαι καὶ σέβομαι (ἄγ-ος = τιμή, ἄγ-ιος, ἄγνός).

22 - 32 : — ἐνθα· χρον.— ἐπευφήμησαν = μετὰ βοῆς προέτρεψαν.— αἰδεῖσθαι· αἰδομαι μτβτ.— ἀγλαός = λαμπρός, μεγαλοπρεπής (ἀγάλλομαι).— ἀνδάνω θυμῷ = εὐχαριστῶ τὴν ψυχὴν (βίζ. σFad, ἄδος, ἡδός).— κακῶς = μὲ ὑβριστικὸν τρόπον.— ἀφήμι = ἀποπέμπω.— κρατερὸς = ἄγριος, σκληρός.— ἐπι-ἔτελλε· ἐπιτέλλω = δίδω προσταγὴν.— κίχων καὶ κίχημι = συναντῶ. — δηθύνω = βραδύνω, ἀργοπορῶ (δηθά).— αὐτὶς = πάλιν. — μή... οὐ χραίσμη = μήπως δὲν σὲ ὠφελήσῃ· χραισμέω = ὠφελῶ, χρησιμεύω.— νύ(ν)· μόρ. ἐγκλ. μή ν = μήπως δά.— ἐπεισὶ μιν καὶ γῆρας = ἐπέλθη εἰς αὐτὴν καὶ τὸ γῆρας, πρὶν γηράσῃ.— τηλόθι = μακρὰν (τηλοῦ, τῆλε).— ἡ πάτρη = ἡ πατρίς.— ἐποίχομαι ἱστὸν = πηγαινοέρομαι ἔμπρὸς εἰς τὸν ἀργαλειόν, ὑφαίνω.— τὸ λέχος = ἡ κλίνη (λεχώ, ἄλοχος).— ἀντιάω λέχος = κοιμῶμαι εἰς τὴν ἰδίαν κλίνην.— σαώτερος = ἀβλαβέστερος, ἀκεραϊότερος. Τὸ συγκριτικὸν ἀντὶ θετικοῦ σώος - σόος = σώως.— νέομαι = ἐπιστρέφω (βίζ. νεσ-, νόστος).

β') Πατρωνυμ. τοῦ Πηλεΐδης : Πηλεΐδης, Πηλεϊάδης, γεν. Πηλεϊάδεω.

— Ἀρχαιότερος τύπος τοῦ ἀριθ. δύο : **δύω**.

— Συγκοπτόμενος τύπος τοῦ ὀνόμ. *θηγάτηρ* καὶ εἰς τὴν αἰτιατ. **θύγατρα**.

— Ἐπικὸς ἀόρ. τοῦ *δέχομαι* : **ἐδέγμην** καὶ ἀπαρέμφ. **δέχθαι**.

— β' πρόσ. ὑποτακτ. τοῦ *νέομαι* : **νέηαι** (*νέη*).

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις* * : **τεῦχε**, **βασίληι**, **νοῦσον**, **μιν**, **κύνεσσιν**.

γ') **Μῆνιν Ἀχιλλῆος** : Οἱ στίχοι 1 - 7 συνοψίζουν ὀλόκληρον τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος καὶ συγχρόνως προεξαγγέλλουσι τὴν δραματικότητά τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια προσήλθον ἐκ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἡγεμόνων. — **θεά** : Ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται ἀορίστως τὴν θεότητα, ἣτις προστατεῖ τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν, διὰ νὰ τὸν ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος. Ἡ θεότης αὕτη εἶναι ἡ Μοῦσα ἢ αἱ Μοῦσαι, κόραι τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, θεαὶ τοῦ Ὀλύμπου καὶ αὐταί. (Πρβλ. καὶ Ὀδυσσεΐς α 1). Εἰς ὄρισμένα σημεῖα τῆς Ἰλιάδος ἀνανεῶνεται ἡ ἐπίκλησις αὕτη : *Ἔσπετε γῶν μοι, Μοῦσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι.* — **Πηλεΐάδης Ἀχιλλεύς** : Ὁ Ἀχιλλεύς ἦτο υἱὸς θνητοῦ ἀνδρός, τοῦ Πηλέως, ὅστις ἐβασίλευσεν εἰς τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ Φθίαν. Λαὸς αὐτοῦ ἦσαν οἱ Μυρμιδόνες. Τόσον ἡγάπησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ θεοὶ τὸν Πηλέα, ὥστε συνέζευξαν αὐτὸν μὲ τὴν Νηρηίδα Θέτιν καὶ παρεκάθισαν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. Μοναδικὸς γόνος ἐγεννήθη ἐκ τοῦ γάμου τούτου ὁ Ἀχιλλεύς, ὅστις ὑμνεῖται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν ἦρωες τοῦ πολέμου. (βλ. Εἰσαγ.). — **Ἀχαιοί** : Ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ὀρίζονται οἱ Ἕλληνας, οἵτινες μετέσχον τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Λέγονται καὶ Ἀργεῖοι, πιθανῶς διότι κατὰ τὴν μυθολογίαν αἱ Μυκῆναι μητρόπολιν εἶχον τὸ Ἄργος, τοῦ ὁποίου κατόπιν καὶ ἐγένοντο ἰσχυρότεραι. Λέγονται ἐπίσης Δαναοὶ ἐκ τοῦ μυθολογικοῦ βασιλείως τοῦ Ἀργεῖος Δαναοῦ, ὅστις ἦλθεν ὡς ἄποικος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. — **τεῦχε ἐλώρια κύνεσσιν οἰωνοῖσι τε** : κατὰ τὴν θρησκευτικὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων μεγίστη δυστυχία δι' ἓνα θνητὸν εἶναι νὰ μὴ τύχῃ τῆς νομίμου ταφῆς, ἀλλὰ νὰ γίνῃ τὸ σῶμά του βορὰ τῶν θηρίων καὶ τῶν

* Ἐν σελ. 91 - 96 παρατίθεται ἐπαναληπτικὸς πίναξ τῶν γνωστῶν ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐδος γραμματικῶν Ὀμηρικῶν τύπων μὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

ὄρνέων. Εἰς ταιούτην περίπτωσιν ἡ ψυχὴ δὲν εὐρίσκει ἡσυχίαν ἐν τῷ
 "Αδῆ.— **Ἀτρεΐδης**: Ὁ Ἀγαμέμνων, βασιλεύων ἐν Μυκῆναις, ὅπως καὶ
 ὁ Μενέλαος ἐν Σπάρτῃ, εἶναι υἱὸς τοῦ Ἀτρώεω, υἱοῦ τοῦ Πέλοπος,
 ὅστις ἴδρυσεν ἰσχυρότατον κράτος ἐν τῇ χώρᾳ, ἣτις ἀπ' αὐτοῦ ὠνο-
 μάσθη Πελοπόννησος.— **Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός**: Τέκνα δίδυμα τῆς Λη-
 τοῦς ἦσαν ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις, ἀλάθητοι καὶ οἱ δύο εἰς τὴν
 χρῆσιν τῶν τόξων (ἐκηβόλος - ἰοχέαιρα). — **ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν**: Οἱ
 ἐκστρατεύσαντες εἰς Τροίαν Ἕλληνες, προβλέποντες ὅτι ἡ πολιορκία
 τοῦ Ἰλίου θὰ ἦτο μακρά, εἶχον ἀνελεύσει εἰς τὴν ξηρὰν τὰ πλοῖα των
 καὶ ἐκεῖ πλησίον κατεσκευάσαν τὰς σκηνὰς των: Ἐπειδὴ τὸ πλῆθος
 τῶν σκαφῶν καὶ τὰ ἐξαρτήματα ἐγέμιζον σχεδὸν πᾶσαν τὴν ἔκτασιν,
 ὁ ποιητὴς πάντοτε ἀναφέρει τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον μὲ τὴν ἐκ-
 φρασιν «παρὰ νησὶ Ἀχαιῶν», «ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν». — **στέμματα ἔχων**
χρυσέω ἀνὰ σκῆπτρῳ: Διὰ τὴν ἐπισύρη περισσώτερον τὸν σεβασμὸν
 ὁ Χρῦσης, ἐκράτει μαζὶ μὲ τὸ σκῆπτρόν του καὶ κάποιον σύμβολον ἱε-
 ρείας, τὸ ὁποῖον ὑπενθύμιζε τὴν ιδιότητά του ὡς ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος.
 Συνήθως τὸ ἱεστῆριον σύμβολον ἦτο κλάδος ἐστεφανωμένος μὲ λευ-
 κὰ ἔρια.— **εὐκνήμιδες**: Αἱ κνημῖδες ἦσαν περιβλήματα τῶν κνημῶν ἀπὸ
 τῶν σφυρῶν μέχρι τοῦ γόνατος. Κατεσκευάζοντο ἀπὸ δέρμα ἢ ἀπὸ ἐλά-
 σματα χαλκοῦ. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐνὸς πολεμιστοῦ φέροντος βραχῶν θώ-
 ρακα καὶ τὴν μικρὰν ἀσπίδα ἐπροξένει ἰδιαίτεραν ἐντύπωσιν ἢ ποιότητος
 καὶ ἡ τέχνη τῶν κνημίδων (βλ. εἰκ. 4). Διὰ τοῦτο συχνάκις συναντῶ-
 μεν παρ' Ὀμήρῳ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα *εὐκνήμιδες*, *χαλκοκνήμιδες*. —
ἐν Ἀργεῖ: Ἀργος ἐλέγετο ἡ Ἀργολικὴ πεδιάς, ὅπου ἐξετείνετο τὸ
 βασίλειον τοῦ Ἀγαμέμνονος μὲ πρωτεύουσαν τὰς Μυκῆνας. Ἐνίστε
 Ἀργος λέγεται ὀλόκληρος ἡ Πελοπόννησος. Ἡ πόλις Ἀργος εἶναι τὸ
 βασίλειον τοῦ Διομήδους.

33 - 52

α') 33-42.— **ἔδεισεν**· *δειδο* = φοβοῦμαι (ρίζ. *δει-*, *δέος*, *δειλός*, *δει-
 νός*). — **ἀκέων** = *σιωπηλός* (*ἀκήν* = *σιωπηλῶς*). — **ὁ θῆις-ινός** = ἀμμου-
 διά.— **πολύφλοισβος** = πολυτάραχος. Τὸ ἐπίθ. ἀποδίδει τὸν ἦχον τῶν
 κυμάτων ἐκχνομένων ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. (*Λέξις ἡχοποιήτος*). — **ἀπά-
 νευθε** = μακράν, δηλ. πέραν τοῦ στρατοπέδου. — **κίω** = πορεύομαι.—
ἡρᾶτο πολλὰ = ἔκαμε ἐκτενῆ προσευχὴν. — **ἡῦκομος** = ἔχουσα ὡ-
 ραίαν κόμην. Ἐπίθ. ὠραίων γυναικῶν.— **κλύω** = ἀκούω, ἐπακούω. —

ἀργυρότοξος = ὁ ἔχων λαμπρὸν τόξον. Ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος. — ἀμφιβαίνω = προστατεύω. Κατὰ λέξιν : βηματίζω τριγύρω, διὰ τὴν προφυλάξω κάτι. Ἐδῶ ὁ πρκ. εἰς σημ. ἐνστ. — ζάθεος = ὁ κατ' ἐξοχὴν ἱερός (ζα (ἐπιτατ.) + θεός). — ἴφι = με δύναμιν, κραταιῶς (ἴς, ἰνός = δύναμις). — τοι· δοτ. χαριστ. εἰς τὸ ἔρεψα. — χαρίεντα = πρὸς εὐχαρίστησίν σου. Κτηγρ. εἰς τὸ νηόν. — ἐπι - ἔρεψα : ἐπαρέφω = θέτω ὄραφην, στεγάζω ναόν. — ἦ εἰ δὴ = ἦ ἂν πράγματι. — κατά· συναπτ. πρὸς τὸ ἔκμα (καίω). — πίων, πείωα, πῖον = παχύς. — μηρία = τεμάχια μηρῶν — περικεκαλυμμένα με λίπος. — κρήνην· κραίνω = ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ. — τὸ ἔέλδωρ = εὐχή, ἐπιθυμία. — τίνω = πληρώνω, τιμωροῦμαι.

43 - 52 : — Φοῖβος = λαμπρός, φωτοδότης (φάος). Ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος. — βῆ δὲ κατ(ὰ) = κατέβη δέ. — τὰ κάρηνα = αἱ κορυφαί. — χῶομαι = ὀργίζομαι. — τὸ κῆρ = καρδιά. — ἀμφηρεφής = κλειστός ἀπὸ παντοῦ (ἀμφι + ἐρέφω). — φαρέτρα = θήκη τῶν βελῶν (φέω). — ἔκλαγξαν = ἐβρόντησαν τὰ βέλη με τὸν χαρακτηριστικὸν ἦχον τῶν συγκρουομένων ὄπλων. (Λέξις ἠχοποιήτος). — διστός = τὸ βέλος. — ἦτε· πρκ. τοῦ εἶμι. — εοικῶς = ὁμοιάζω, φαινόμενος ὡς. — ἔζομαι = καθίζω. — μετὰ = μέσα, ἦτοι εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. — ἔηκε· ἦμι = ῥίπτω. — ὁ ἰός = βέλος. — δεινὴ (κατηγ.) κλαγγὴ (ἐ)γένετο = φοβερός ὑπῆρξεν ὁ συριγμός. — ὁ βιός = τὸ τόξον. — ὁ οὐρεὺς = ὁ ἡμίονος. — ἐποίχομαι = εἰσορμῶ, εἰσβάλλω. — ἀργός = ταχύς. — αὐτοῖσι = τοῖς ἀνδράσι. — ἐχευεὺς = αἰχμηρὸν (ἔχω + πύκη) [διότι τὰ φύλλα τῆς πύκης εἶναι αἰχμηρά]. — ἐφριείς· ἐφίημι = διευθύνω ἐναντίον. — αἰεὶ = διαρκῶς. — ὁ νέκυς = νεκρός. — θαμέες (- εἰαί) = πυκνοί, συνεχεῖς (θαμά, θαμίζω, θαμῶν).

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : βῆ, ἴφι, ὦμοισι, βιοῖο, κλυθι, νηός.

γ') βῆ δ' ἀκέων παρὰ θίνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης : Ὁ ποιητὴς ἐξάγει τὴν λύπην τοῦ γέροντος Χρύσου με μίαν μόνην λέξιν, ἀκέων. Ἄλλ' ἡ ὅλη σύνθεσις τοῦ στίχου προκαλεῖ βαθυτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὅστις νοερῶς βλέπει τὸν λυπημένον πατέρα νὰ ἐπιστρέφῃ πάλιν ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἐνῶ ὁ φλοῖσβος τῶν κυμάτων κάμνει ἀντίθεσιν μετὰ τὴν σιωπηλὴν ἀπελπισίαν του. — Χρύσην : Ἡ

Χρῦσα ἦτο παράλιος πόλις τῆς Τροίας, ὅπου ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων Σμινθεύς (ιδ. κατωτ.). — **Κίλλα** : Μικρὰ πόλις τῆς Τροίας, ὅπου ἐπίσης ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων. — **Τένεδος** : Ἡ γνωστὴ νῆσος ἢ προσκειμένη εἰς τὴν Τρωικὴν παραλίαν. — **Σμινθεύς** : Τὸ περίεργον τοῦτο ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος προῆλθεν ἀπὸ τὴν πίστιν ὅτι ὁ θεὸς καταστρέφον τοὺς μῦς (*σμίθους*) συντέλει εἰς τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἐξυγίανσιν ὠρισμένων τόπων. Ἀνάλογος ἦτο καὶ ἡ λατρεία Ἀπόλλωνος τοῦ *σαυροκτόνου*. — **νηὸν ἐπέερεψα** : Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Χρῦσου μαρτυροῦν ὅτι ἦτο κοινή ἡ χρῆσις τῶν ναῶν τοῦλάχιστον εἰς τὴν Μικρασιατικὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου. Ἀρχαιότερον οἱ θεοὶ ἐλατρεύοντο εἰς ὑπαιθρίους χώρους, εἰς κορυφὰς ὄρεων ἢ ἄλση. Φαίνεται ὅμως ὅτι κατὰ τόπους ὑπῆρχεν ἡ συνήθεια νὰ στεγάζῃται εἰς ναὸν τὸ ἄγαλμα ἐνὸς θεοῦ. — **τόξα - βέλη** (βλ. εἰκ. 5). — **ἐκλαγξαν χωμένοιοι κινήθεντος** : Αἱ ἀπότομοι κινήσεις τοῦ ἐξωργισμένου θεοῦ προκαλοῦν τὴν κλαγγὴν τῶν ἐντὸς τῆς φαρέτρας του βελῶν, ἐφ' ὅσον αὐτὸς κατέρχεται ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου. Ὡς πρὸς τὴν ὄψιν του ὁ ποιητὴς ἐπινοεῖ τὴν θαυμασίαν ἔκφρασιν : ὁ δ' ἦμε *τωκτὶ* εὐοικῶς. Ὁχι φωτεινὸν πρόσωπον οὔτε εὐεργετικὴ παρουσία, ἀλλὰ ὀργὴ καὶ ἀπειλή ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν ἀργυρότοξον θεόν, ὅστις κατέρχεται ἀπὸ τὴν οὐράνιον κατοικίαν του ὡς τιμωρὸς καὶ ἐκδικητὴς. — **πυραὶ νεκῶν** : Ὁ Ὀμηρὸς ὡς τρόπον ταφῆς ἀναφέρει πάντοτε καῦσιν τῶν νεκρῶν, ἐνῶ εἰς παλαιότεραν τοῦ Ὀμήρου ἐποχὴν οἱ νεκροὶ ἐθάπτοντο συνήθως, ὅπως φαίνεται καὶ εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τὸ ἔθιμον ταφῆς τῶν νεκρῶν ἐπανῆλθε κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.

53 - 100

α') 53 - 58 :— **ἐννῆμαρ** = ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας (*ἐννέα* + *ἡμαρ*). — **ῥοχοτο** = ἐρίπτοντο, ῥ. *οἴχομαι*. — τὸ **κῆλον** = ξηρὸν ξύλον, βέλος. — **ἀγορήνδε** = εἰς ἀγοράν, εἰς συνέλευσιν (*ἀγοίρω*). — **καλέσσατο** = προσεκάλεσε διὰ τῶν κηρύκων, ῥ. μέσ. διαθ. — **τῶ ἐπὶ φρεσὶ**· ἐπὶ φρεσὶ τοῦ. — **λευκώλενος** = λευκὰς ὠλένας ἔχουσα. — **κῆδομαι** = ἐνδιαφέρομαι, λυποῦμαι. — **ὅτι ῥα** = ἀφοῦ μάλιστα. Πάντοτε ἡ Ἥρα ἦτο προστάτις τῶν Ἀχαιῶν· καὶ τώρα περισσότερον συγκινεῖται βλέπουσα τὸν ἀφανισμόν των. — **ὄρατο**· *εἶδρα*. — **ἐπεὶ οὖν**· τὸ οὖν ἐπαναφέρει τὴν συνέχειαν τῆς διηγῆσεως περὶ συγκλήσεως τῆς ἀγορᾶς. — **ἤγερθεν**· ἤγέρθησαν, *ἀγείρομαι* = συνέρχομαι εἰς συνέλευσιν. — **ὀμηγερέες τ' ἐγέ-**

νοντο = εὐρέθησαν συγκεντρωμένοι καὶ ἔτοιμοι νὰ συζητήσουν. — τοῖσι μετέφρη = ὠμίλησε πρὸς αὐτούς. — ὠκύς - εἶα - ὕ = ταχύς, γοργός.

59 - 67 : — ἄμμε· ἡμᾶς. — παλιμπλαγχθέντας = ἀποπλανηθέντας, ἀποτυχόντας τοῦ σκοποῦ. Σειρὰ λέξεων : τῶν ὅτω ἄμμε ἄρ ἀπονοστήσειν παλιμπλαγχθέντας = τώρα νομίζω ὅτι ἡμεῖς θὰ γυρίσωμεν ὀπίσω χωρὶς νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μας. — ἄψ = ὀπίσω (ἀπό, Λατ. abs...). — εἴ γε = ἐάν βεβαίως. Ἡ ἀπόδοσις εἶναι τὸ ἄψ ἀπονοστήσειν. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀμφίβολον καὶ ἂν θὰ διασωθοῦν κἂν (εἴ φρόγοιμεν), παρεντίθεται καὶ ἄλλη ὑποθετικὴ πρότασις μὲ αἰτιολογικὴν σημασίαν : εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμῆ κλπ. Ὁ Ἀχιλλεὺς τονίζει ὅτι ὄχι μόνον ὁ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας των θὰ ματαιωθῆ, ἀλλὰ εἶναι καὶ ζήτημα, ἂν θὰ γυρίσουν ὀπίσω. — δαμᾶ· μέλλων τοῦ δάμνημι = δαμάζω, ἀφανίζω (δμοή, ἀδμής). — ἄγε· παρακελευσματικόν = ἔλα, ἄς... — ἐρείομεν· ἐρέω = ἐρωτῶ. — ἱερῆα - ὄνειροπόλον· οἱ δύο ὄροι δηλώνουν δύο διαφόρους τύπους μαντικῆς. Ὁ ἱερεὺς μαντεύει διὰ τῆς σπλαγγουσκοπίας, ὁ δὲ ὄνειροπόλος διὰ τῶν ὄνειρων. — ἦ καὶ ὄνειροπόλον = ἔστω καὶ ὄνειροπόλον = ἐξηγητὴν ὄνειρων. — τὸ ὄναρ· ἔλλειπτ., μόνον ὄνομαστ. καὶ αἰτιατ. — ὅς κ' εἴποι· τὸ κε = δυνητικόν. — ὅ τι = διὰ ποίαν αἰτίαν. — χῶομαι· Α 44. — εἴτ' ἄρα = μήπως τάχα. — εὐχῶλή = εὐχή, δέησις. — ἐπιμέμφομαι = κατηγοροῦμαι, παραπονοῦμαι. — ἐκατόμβη = θυσία μὲ ἄρθρα θύματα. — αἶ κέν πως = εἴ πως ἂν. Πλγ. ἐρώτησις ἐκ νοουμένου ῥήμ. σκοπεῖν, δηλ. νὰ ἐξετάσῃ ὁ μάντις τί θὰ ἦθελεν ὁ Ἀπόλλων, διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὸ κακόν. — κνίσσης ἀντιάσας = νὰ ἀντικρύσῃ, νὰ αἰσθανθῆ κνῖσαν. Τὸ ἀντιάω μετὰ γεν. ὡς συμμετοχῆς σημαντ. — τέλειος = ἄρτιος, χωρὶς ἐλάττωμα. — βούλεται· ὑποτακτ. — ἡμῖν· δοκτ. χαριστ. — ἀπὸ ἀμῦναι = νὰ ἀποτρέψῃ. — λοιγός = ὄλεθρος.

68 - 83 : — ἦ τοι ὅ γε· ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ τοῖσι δέ. Δηλ. αὐτὸς μὲν... ἐνώπιον δὲ τοῦ λαοῦ... — οἰωνοπόλος = ἐρμηνευτὴς οἰωνῶν. — ὄχα = κατὰ πολὺ, ἐξαιρετικῶς. Ἐπίρρ. προσδιορίζον πάντοτε τὸ ἄριστος. — ἦδη· ἦδει. — τὰ ἐόντα = τὰ παρόντα. — ἠγήσατο νήεσσι = ὠδήγησε διὰ τῆς προφητικῆς του δυνάμεως τὰ πλοῖα. — Ἴλιον εἶσω = καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς Ἀλλίδος μέχρι τοῦ Ἰλίου. — ἦν· κτητικ. — πόρε· ἄρρ. β' ἀγρήστου ἐνεστ. = παρέσχε, ἔδωκε. — σφιν ἀγο-

ρήσατο = ὁμίλησε πρὸς αὐτοὺς ἐπισήμως· ῥ. ἀγοράομαι. — **μετέειπε**· πρβλ. *μετέφη* Α 58. — **εὐφρονέων** = μὲ καλὴν διάθεσιν καὶ μὲ ὀρθὴν σκέψιν. — **κέλομαι** = προτρέπω, παρακινῶ. — **διίφιλος** = ὁ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία. — **μυθήσασθαι** = νὰ ἐρμηνεύσω διὰ τοῦ λόγου. — **ἐκατηβελέτης**· συνών. τοῦ *ἐκηβόλος*· Α 14. — **τοιγὰρ** = λοιπόν. — **συντίθημι**· ἔνν. *φρεσὶ* = προσέχω, ἔννοῶ. — **ἧ μὲν μοι ἀρήξειν** = ὅτι ἀληθῶς θὰ μὲ βοηθήσῃς. — **πρόφρων** - *πρόφρωνσσα* = πρόθυμος. — **ἧ γὰρ** = διότι ἀληθῶς. — **χολῶ** = ἐξοργίζω. — **μέγα κρατέει** = ἀσχεῖ μεγάλην ἐξουσίαν. — **κρείσσων (ἔστι)** = ὑπερισχύει. — **χῶσεται**· ἄορ. ὑποτακτ. — **χέρηι**· *χερήων* = κατώτερος. — **εἶ περ γὰρ** = διότι καὶ ἄν. — **χόλος** = ὀργή. — **αὐτῆμαρ** = τὴν αὐτὴν ἡμέραν. — **καταπέψη**· ῥ. *καταπέσσω* = καταστέλλω (ἢ πέψις). Πρβλ. *νεοελλ. καταπίνω τὸν θυμὸν μου*. — **μετόπισθεν** = εἰς τὸ μέλλον. — **ἔχω** = κρατῶ, διατηρῶ. — **κότος** = μνησικακία. — **ὄφρα τελέσῃ** = ἕως ὅτου ἐκτελέσῃ, ἔνν. τὴν ἐκδίκησιν. — **ἐν στήθεσσι ἐοῖσι**· *συναπτ. πρὸς τὸ ἔχει κότου*. — **φράζομαι** = σκέπτομαι.

84 - 91 : — **ἀπαμειβομαι** = ἀπαντῶ πρὸς. Ἡ ἀπὸ ἐκφράζει τὰς ἐκ περιτροπῆς ἀπαντήσεις. — **θαρσήσας μάλα** = μὲ πολὺ θάρρος. — τὸ **θεοπρόπιον** ἢ ἡ **θεοπροπία** = προφητεία, χρησμός. — **οὐ**· ἡ ἄρνησις ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸν στίχ. 88 *οὐ τις*. — **ὦ**· *συναπτ. πρὸς τὸ εὐχόμενος*. — **ἀναφαινώ** = φανερώνω, ἀποκαλύπτω. — **ἐπὶ χθονί** = ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. — **δέркоμαι** = βλέπω, κοιτάζω (*δράκων, νεοελλ. δραγάτης* = ὁ ἀγροφύλαξ). — **παρὰ νηυσί**· Α 12. — **οὐ βαρείας χεῖρας ἐποίσει σοι** = δὲν θὰ ἀσκήσῃ βίαν ἐναντίον σου. — **Ἄγαμέμνονα** = περὶ τοῦ Ἄγαμέμνονος. — **ἦν εἵπησ**· ἡ ὑπόθ. εἰς ὑποκτακτ. ἐκφράζει τὸ πιθανὸν γενέσθαι, ἐνῶ ἡ ἀπόδοσις εἰς ὀριστικὴν οὐκ ἐποίσει ἐκφράζει τὸ βέβαιον. — **πολλόν**· ἐπίρρ. = πολὺ. Πρβλ. *ὄχ' ἄριστος*. — **εὐχεται εἶναι** = διατείνεται, *καυχᾶται* ὅτι εἶναι. Ἡ περίφρασις *εὐχομαι εἶναι* *καταντᾶ* εἰς τὴν σημασίαν τοῦ *εἶμι*.

92 - 100 : — **αὐδάω** = ὀμιλῶ. — **ἀμύμων** = ἄψογος, ἀμειπτος (*στερ. ἀ + μῶμος*). — **οὐτ' ἄρ** = λοιπὸν οὔτε... — **εὐχλωλῆς** κλπ. Α 65. — **ἀρητήρ**· Α 11. — **ἀπολύω** = ἀπολυτρῶνω. — **ἄποινα**· Α 13. — **τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον. — **ἀεικῆς** = ἐπονειδιστος, φρικτὸς. — **λοιγός**· Α 67. — **ἀπωθῶ** = σπρώχνω, ἀπομακρύνω. — **ἀπὸ δόμεναι**· ὑποκμ.

τοὺς Δαναοὺς ἢ τὸν Ἀγαμέμνονα.— ὁ **ἐλίκωψ** — ἡ *ἐλικῶπις* = ἔχων εὐκίνητους καὶ ἐκφραστικούς ὀφθαλμούς (*ἐλικ* - ἐλίσσω + *ὄψ*). — **ἀπριάτην** = ἄνευ ἀμοιβῆς, δωρεάν (*ἀ* (στ.) + *επριάμην*). Ἐπίρρημα· πρβλ. *μάτην*, *ἄτην* κ.θ.— **ἀνάποινον** = ἄνευ λύτρων. Ἐπίρρ.— **τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπίθοιμεν** = τότε μόνον, ἀφ' οὗ τὸν ἐξιλιώσωμεν, θά τὸν ἐπέιθαμεν.

β') Μέσος τύπος τοῦ *ὁρῶ* μὲ ἐνεργητ. σημασίαν : **ὁρᾶτο**.

— Ἐπικὸς τύπος **σφὶν** ἀντὶ *σφίσιν*.

Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἤγερθεν, χολωσέμεν, ὄφρα, ἦν μαντοσύνην, πεπίθοιμεν, ἄμμε.

γ') **ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς :** Καὶ πρὸ τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων ὑπῆρχεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς πόλεις - κράτη ὁ θεσμὸς τοῦ νὰ συγκαλεῖται ὁ λαὸς εἰς δημόσιον τόπον, διὰ νὰ συσκεφθῇ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ ζητημάτων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. Κατὰ τὸ πλεῖστον τότε τὰ ἑλληνικὰ κράτη ἐκυβερνοῦντο ὑπὸ βασιλέων, οὗτοι δὲ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις συνεκάλουν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. Βεβαίως οἱ βασιλεῖς εἶχον τὴν πρωτοβουλίαν καὶ αὐτοὶ ἐπεκύρωναν τελικῶς τὰς ἀποφάσεις, εἶχον ὅμως δικαίωμα λόγου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν παρισταμένων. Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, ὅπως συνέβαινε κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου, ἡ ἀγορὰ συνεκαλεῖτο συχνότερον καὶ ὄχι μόνον ὑπὸ τοῦ ὑπερτάτου ἀρχηγοῦ, τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων βασιλέων. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεύς, κατ' ἔμπνευσιν τῆς Ἥρας, συγκαλεῖ τὴν ἀναφερομένην ἐδῶ ἀγοράν, τὴν ὁποίαν καὶ διευθύνει. — **μάντις :** Τὸ ἔργον τῶν μάντεων ἦτο νὰ ἐξακριβώσουν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ἐπὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια εἶχον γίνεσθαι. Σπανιώτερον ἐπροφῆτευον οἱ μάντις τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν ἢ ὑπεδείκνυσον τὸ πρακτέον. Οἱ μάντις ἐφήρμιζον διαφόρους τρόπους μαντικῆς, ἦτοι ἐκ τῶν *σπλάγγων τῶν θυμάτων* (*ἰερεῖς*), διὰ τῶν *ὄνειρων* (*ὄνειροπόλοι*) καὶ διὰ τῶν *οἰωνῶν* (*οἰωνοπόλοι*). Πλὴν ὅμως τούτων ἐγένετο μαντικὴ καὶ δι' *ἐμπύρων*, ἦτοι διὰ τῆς φλογὸς τῶν καιομένων θυμάτων, διὰ τοῦ *θοοῦσματος* τῶν φύλλων ἱερῶν δένδρων καὶ διὰ *διοσημιῶν*, δηλ. ἀστραπῶν, βροντῶν κ.τ.τ. — **κνίσσης ἀντιάσας :** Κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων οἱ θεοὶ ἀπελάμβανον τὸν εὐώδη καπνὸν τῶν καιομένων κρεάτων. — **τελείων :** Τὰ θυσιαζόμενα ζῶα ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐκλεκτά, δηλ. ἄρτια, εὐτραφεῆ καὶ εἰς τὴν πλήρη των

σωματικήν ἀνάπτυξιν. — **Κάλχας** : Ὁ περίφημος μάντις ἦτο υἱὸς τοῦ Θέσπορος καὶ διὰ τῆς προφητικῆς του ἱκανότητος ἤξευρε καὶ παρόντα καὶ μέλλοντα καὶ παρελθόντα. Πρὸ παντὸς ὅμως ἐξετιμήθη ὁ μάντις οὗτος ἀπὸ τὴν σοφὴν καθοδήγησιν, τὴν ὁποίαν παρέσχεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, ὅταν ἐπλευσαν κατὰ τοῦ Ἰλίου. Ἀξιοσημεῖωτον ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς γενικῶς ἐπρότεινε νὰ ἐρωτηθῆ ἕνας μάντις διὰ τὴν αἰτίαν τοῦ λοιμοῦ, ὁ δὲ Κάλχας αὐθορμήτως ἐγείρεται καὶ θεωρεῖ ὅτι ἡ παράκλησις ἀπευθύνεται εἰς αὐτόν : «*κέλευί με, δίφιλε, μωθήσασθαι...*». — **ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένου** : Εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς ἀντιλήψεως ὅτι ταυτίζει πάντοτε τὸ φῶς πρὸς τὴν ζωὴν, τὸ δὲ σκότος πρὸς τὸν θάνατον. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς ταυτίζει τὴν ὑπόσχασίν του πρὸς τὸν Κάλχαντα «*ἐφ' ὅσον ζῶ καὶ ἐφ' ὅσον βλέπω* ». Ἐξ ἄλλου συχνὰ ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος τὸν θάνατον ἐνὸς ἥρωος μὲ τὴν φράσιν «*τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν* ». — **ἐλικώπιδα κούρην** : Τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῆς λέξεως ἐκφράζει καὶ τὴν τοξοειδῆ γραμμὴν καὶ τὴν γοργότητα τῆς κινήσεως τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ λέξις εἶναι ἀπὸ τὰ ἐκφραστικώτερα ἐπίθετα τοῦ ἀνθρωπίνου κάλλους. Συχνάκις ἀναφέρεται παρ' Ὁμήρῳ ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς : «*ἐλικώπες Ἀχαιοὶ* » (A 389) καὶ ὡς ἐπίθετον ὠραίων γυναικῶν.

101 - 147

α') 101 - 105 : — στ. 101 = στ. 68. — **κρείων - οῦσα** = ἄρχων, κύριος· **εὐρὺ κρείων** = ὁ μέγα κράτος ἔχων. (Πρβλ. λατιν. late rex). — **ἄχθυμαι** = κατέχομαι ἀπὸ ἀχανάκτησιν. (ἄχος). — **τὸ μένος** = ἡ ὀρμή, τὸ πάθος. — **μέγα πίμπλαντο** = ἐγέμισαν πολὺ, ἐφοῦσκωσαν. — **φρένες**· κυρίως τὸ διάφραγμα καὶ γενικώτερον ἡ ψυχὴ. — **φρένες ἀμφιμέλαινοι** = ψυχὴ μαύρη τριγύρω, ὀλόμαυρη. — **ὄσσε** = οἱ δύο ὀφθαλμοί. — **οἱ** = αὐτῶ. — **λαμπετάω** = λάμπω. — **εἶκτην**· δυϊκ. ὑπερσυντελ. τοῦ *FéF(o)ika* = ὁμοιάζω. — **Κάλχαντα πρῶτιστα**· ἀσύνδετον διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως. — **κάκ' ὀσσομένους** = προσβλέπων ἀγρίως (ὄσσε).

106 - 115 : — **οὐ πῶ ποτε** = οὐδέποτε ἕως τώρα. — **τὸ κρήγυον** = κάτι ποῦ νὰ εἶναι καλόν. — **ἐστί τοι φίλα**· προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ ἀπροσώπ. : **ἐστί σοι φίλον** = ἀγαπᾶς, σοῦ ἀρέσει. — **ἐσθλός** = καλός. — **ἐτέλεσας** = ἔκαμες νὰ ἐκπληρωθῆ. — **καὶ νῦν** = ἐπίσης τώρα. — **ἐν**

Δαναοῖσι = ἐν τῇ συνελύσει τῶν Δαναῶν. — **θεοπροπέω** = λέγω θεοπροπίαις, ἐρμηνεύω τὰ θελήματα τῶν θεῶν· στ. 87. — **ἀγορεύεις** = λέγεις ἐπισήμως. — **ὡς δὴ** = ὅτι δῆθεν. — **σφιν** = τοῖς Δαναοῖς. — **τεύχω** = κάμνω, προξενῶ. — **κούρης Χρυσήιδος** = τῆς νεαρᾶς θυγατρὸς τοῦ Χρύσου. — **καὶ γὰρ ῥα** = διότι ἀληθῶς. — **προβέβουλα** = προτιμῶ (ἐν τῷ β' συνθετ. τὸ θέμα τοῦ βούλομαι). — **κουριδίη ἄλοχος** = νόμιμος σύζυγος. — **ἔθεν** = ἀπ' αὐτῆς. — **τὸ δέμας** = ἡ κορμοστασιά. — **ἡ φρυή** = αἱ φυσικαὶ γραμμαὶ καὶ κινήσεις τοῦ σώματος, ἡ χάρις. — **οὐτ' ἄρ φρένας** = οὐτε ἀλήθεια εἰς τὸν νοῦν. — **ἔργα** = ἐργόχειρα.

116 - 120: — **καὶ ὡς**· παρὰ τὰ χαρίσματα τῆς Χρυσήιδος καὶ τὴν προτιμήσιν μου εἰς αὐτήν. — **πάλιν δόμεναι** = ἀποδοῦναι. — **ἢ ἀπολέσθαι** = παρὰ νὰ χάνεται, καὶ ὅχι νὰ χάνεται. — **αὐτάρ**· ἐναντ. = ἀλλά. — **τὸ γέρας** = τὸ τιμητικὸν δῶρον. — **οἶος** = μόνος. — **ἔω**· ὤ. — **ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε** = διότι δὲν ἀρμόζει κἀν. — **λεύσσω** = βλέπω, κοιτάζω (λευκός, — lux). — **ὄ** = ὅτι. — **μοι**· δοτικ. ἀντιχαριστική. — **ἔρχεται ἄλλη** = πηγαίνει ἄλλοῦ, εἰς ἄλλον.

121 - 129: — **ποδάριχος** = ταχύπους (ποῦς + ἀρκέω). Πάντοτε εἰς τὴν φράσιν ποδάριχος διὸς Ἀχιλλεύς. — **κύνδιστε** = πανένδοξε (κῶδος = δόξα). — **φιλοκτέανος** = φιλοκερδής, πλεονέκτης (φιλ. + κτέανον = κτῆμα). — **πῶς γάρ**· ὁ γὰρ ἀπιολογεῖ τὴν λανθάνουσαν ἀντίρρησην τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς νὰ ἔλεγε: τοῦτο δὲν γίνεται, διότι πῶς... — **μεγάθυμος** = μεγαλόψυχος. Πρβλ. *μεγαλήτωρ*. — **οὐδέ τι** = καὶ οὐδὲ ὅπως. — **ἴδμεν ἴσμεν**. — **ξυνήια** = κοινὰ λάφυρα ὅλου τοῦ στρατοῦ (ξυνός = κοινός). — **κείμενα** = βαλμένα κατὰ μέρος, προσωρισμένα πρὸς διανομήν. — **τὰ μὲν...** τὰ = ὅσα βεβαίως... ταῦτα. — **ἔξεπράθμεν** = ἀπεκτήσαμεν ἀπὸ κυριευθείσας πόλεις. Βραχυλογικῶς ἀντί: ἐκπέρασσαντες πόλεις ἐκ πολλίων ἐλάβομεν. — **δέδασται**· δατέομαι = μοιράζομαι. — **λαοῦς**· ὑποκείμεν. τοῦ ἐπαγείρειν. — **παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν** = νὰ τὰ συγκεντρώσουν πάλιν πρὸς νέαν διανομήν. — **θεῶ** = κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ. — **προϊῆμι** = ἀφίνω, στέλλω. — **ἀποτίνω** = πληρώνω, ἀμείβω. Πρβλ. *τίνω*· Α 42. — **αἶ κέ ποθι** = ἐὰν ἴσως. — **δῶσι**· δῶ. — **πόλιον Τροίην** = τὴν Τρωικὴν πόλιν, ἐνν. τὸ Ἴλιον. — **εὐτείχεος** = καλοτειχιωμένος, ὀχυρός. — **ἔξαλαπάζω** = κυριεύω καὶ διαρπάζω πόλιν.

130 - 147 : κρείων · A 102.—μὴ δὴ οὕτως = ὅχι δὰ ἔτσι.—ἀγαθός περ ἑών = παρὰ τὴν ἐξαιρετικὴν σου ἀνδρείαν.—θεοείκελος = ὅμοιος μὲ θεόν (θεός + εἶκελος).—μὴ κλέπτε νόψ=μὴ σκέπτεσαι νὰ μὲ ἀπατήσης.—οὐ με παρελεύσαιο· παρόροχομαί τινα=προσπερνῶ κάποιον, ξεγελωῶ. Εἰς λαϊκὴν ἔκφρασιν «δὲν θὰ μοῦ τὴν καταφέρης».—ἡ ἐθέλεις = ἀλήθεια θέλεις.—ὄφρα ἔχης = ἵνα ἔχης, νὰ ἔχης.—αὐτός· τονίζει τὸ ὑποκείμεν. τοῦ ἔχης=σὺ διὰ τὸν ἑαυτὸν σου νὰ ἔχης.—αὐτάρ· ἀντ.θετ.—αὐτως = ἔτσι.—ἦμαι = κάθημαι.—δεύομαι = στεροῦμαι (δέομαι).—κέλει· A 74.—εἰ μὲν δώσουσι· θὰ νοηθῆ ὡς ἀπόδοσις : καλῶς ἔχει.—ἄρσαντες κατὰ θυμὸν = ἱκανοποιούντες τὴν ψυχὴν μου, ῥ. ἀραρίσκω = προσαρμύζω.—ὅπως ἔσται· πλγ. ἐρώτησις.—ἀντάξιον· ἐνν. ἐκείνου τὸ ὅποῖον χάνω.—ἐγὼ δὲ = ἐγὼ πάντως.—ἔλωμαι· ῥ. αἰροῦμαι=λαμβάνω. Ὑποτακτ. μετὰ τοῦ κεν ἰσοδυναμεῖ μὲ μέλλοντα ὀριστικῆς. Σειρὰ λέξ. : ἐγὼ δὲ ἰὼν αὐτός κεν ἔλωμαι ἢ τεὸν γέρας ἢ Αἴαντος.—τεός = σός.—ἄξω ἑλών· ταυτολογία πρὸς τὸ ἔλωμαι ἰὼν.—κέν κεχολώσεται· τὸ κεν ἐκφράζει τὴν πιθανότητα τοῦ πράγματος. Ὁ τετελ. μέλλον ἀντὶ ἀπλοῦ χολώσεται.—ὄν κεν ἴωμαι = ἐκεῖνος εἰς τὸν ὅποῖον θὰ ἔλθω. Ἐξακολουθεῖ διὰ τοῦ κεν νὰ δηλοῦται ἡ πιθανότης. Δηλ. ἂν συμβῆ νὰ μοῦ ἀρνηθῆτε ἄλλο γέρας, τότε θὰ γίνουν ὅλα αὐτά.—ἡ τοι = βεβαίως, ὅπωςδῆποτε.—μεταφράζομαι = σκέπτομαι κατόπιν.—αὐτις = ἄλλην φορὰν.—ἄγε· παρακλευσμ.—ἐμπρός.—ἐρύσομεν· ἀντὶ ἐρύσομεν. Τὸ ῥ. ἐρύω = καθελκύω.—ἄλς - ἄλός=θάλασσα.—ἐρέτης = κωπηλάτης.—ἐπιτηδῆς = ἐπιμελῶς. Τὸ ἐπίρρ. δηλώνει ὅτι ἡ ἐκλογή τῶν ναυτῶν πρέπει νὰ γίνῃ μὲ προσοχήν.—ἀγείρομεν... θείομεν... βήσομεν· ὑποτακτ. ἀντὶ ἀγείρομεν = ἄς συλλέξωμεν, θῶμεν, ἀνὰ βήσομεν = ἄς ἐπιβιβάσωμεν.—ἀρχός = ἀρχηγός. (Κατγρμ.).—βουληφόρος = μέλος τῆς βουλῆς τῶν γερόντων, ἐπίσημος (βουλήν + φέρω).—ἡέ = ἦ.—ἐκπαγλος = φοβερός (ἐκπλαγος, ἐκπλαγήναι).—ἐκάεργος = ὁ κατὰ βούλησιν ἐνεργῶν. Ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος.—ἱερά ῥέζω = τελεῶ θυσίας· ῥέζω = πράττω (ῥέκτης).

β')—Συγκριτικὸν τοῦ κακός : χερείων.

—Ὁ σύνδεσμος ὅτι : ὄ.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : δόμεναι, σῶν, ἔμμεναι, δώωσι, ἔθεν, ἔω, ἴδμεν, πολίων.

γ') εὐρὺ κρείων : Ἡ ἐπικράτεια τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐξετείνετο εἰς μέγα μέρος τῆς Πελοποννήσου. Περιελάμβανε τὰς Μυκῆνας, τὴν Κόρινθον, τὴν Σικυώνα, τὴν Πελλήνην, τὸ Αἴγιον καὶ ἐντὸς τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἄλλας πόλεις (Β 569 - 575). Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκητῶν, ὡς ἡγεμῶν τοῦ μεγαλύτερου κράτους, ἤσκει μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, διὸ καὶ λαμβάνει τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας.—**φρένες ἀμφιμέλαιαι :** Ἡ ἔκφρασις δηλώνει τὴν ἔντασιν τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἣ ὁποία συντελεῖ εἰς τὸ νὰ πλημμυρίσουν αἱ φρένες του ἀπὸ σκοτεινῶν αἵμα. Ἐξωτερικῶς δὲ περιγράφει ὁ ποιητὴς θαυμάσια τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὀργῆς αὐτῆς μὲ τὴν παρομοίωσιν ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ του ὁμοιάζον μὲ λάμπον πῦρ.—**μάντι κακῶν :** Καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὁ Κάλχας ἐμάντευσε δευνὰ διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. Ὅταν εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ στόλος τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν Αὐλίδα καὶ ἕνεκα νηνεμίας δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποπλεύσῃ, ὁ περίφημος μάντις ἐπέβαλεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ θυσιάσῃ τὴν πρωτότοκον κόρην του Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ ἐξιλεωθῇ ἡ θεὰ Ἄρτεμις, εἰς τὴν ὁποίαν κάποτε εἶχεν ἀσεβῆσαι ὁ Ἀγαμέμνων.—**οἴκοι ἔχειν :** Κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς ὁ οἰκοδεσπότης ἠδύνατο νὰ ἔχῃ πλὴν τῆς νομίμου συζύγου του, τῆς κορυθίδος ἀλόχου, καὶ ἄλλας γυναῖκας.—**Κλυταίμηστρα :** Ἦτο δίδυμος ἀδελφὴ τῆς Ἑλένης, θυγάτηρ τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως τῆς Σπάρτης, καὶ τῆς Λήδας.—**οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε ἔργα :** Ἡ ἀξία μιᾶς γυναικὸς ἐκτιμᾶται ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ σωματικὰ χαρίσματα (δέμας καὶ φωνή), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ἀρετὴν (φρένας) καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ καλαισθησίαν εἰς τὰ γυναικεῖα ἔργα.—**τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν :** Κατὰ τὴν μακροχρόνιον πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου οἱ Ἀχαιοὶ ἐπεχείρουν καὶ ἄλλας ἐπιδρομὰς εἰς παραλίους μάλιστα πόλεις, τὰς ὁποίας ἐκυρίευσαν καὶ ἐλεηλάτουν. Ἀπὸ τοιαύτας ἐπιχειρήσεις ἀπεκόμιζον λάφυρα, κοινὸν κτῆμα ὅλου τοῦ στρατοῦ (ξυνῆμα). Μεταξὺ τῶν λαφύρων κατελέγοντο καὶ εὐγενεῖς γυναῖκες, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν διανομὴν ἔδιδον εἰς τοὺς ἡγεμόνας ὡς ἐξάιρετον δῶρον (γέρας).—**εὐτείχεον πόλιν :** Τὸ τεῖχος τοῦ Ἰλίου ἦτο τόσον ὀχυρόν, ὥστε ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον οἰκοδομήσει τοῦτο οἱ θεοί. Τὸ γεγονόςδ ἄλλως τε ὅτι τὸ Ἰλιον ἀντέσχεν ἐπὶ δέκα ἔτη εἰς τὰς ἐφόδους τῶν Ἀχαιῶν μαρτυρεῖ ὅτι πράγματι ἡ πόλις ἦτο ἰσχυρότατα ὠχυρωμένη (βλ. εἰκ. 3).—**Αἴας :** Υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος, βασιλεὺς τῆς Σαλαμῖνος, ἦτο ὁ δεῦτερος κατὰ τὴν ἀνδρείαν ἦρωας μετὰ τὸν Ἀχιλλεῖα, τοῦ ὁποίου ἦτο καὶ ἐξάδελ-

φος, διότι ὁ Τελαμών καὶ ὁ Πηλεὺς ἦσαν ἀδελφοί.— **νῆα μέλαιναν** : Λέγονται οὕτω τὰ πλοῖα, διότι συνήθως εἶχον βαθὺ χρῶμα προσδιδόμενον εἴτε διὰ βαφῆς ἢ δι' ἐπαλείψεως πίσης. Εἰς ἓνα ναυτικὸν λαόν, ὅπως ἦσαν οἱ Ἕλληνες, ἔκαμνεν ἐντύπωσιν πᾶσα λεπτομέρεια σχετικῆ μετὰ τὸ χρῶμα καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν πλοίων. Ὁ Ὅμηρος μεταχειρίζεται ὡς κοσμητικὰ τῶν πλοίων ποικιλώτατα ἐπίθετα : *κωνόπορροι, φοινικοπάροιοι, μιλοπάροιοι, ἐῶσελμοι, ὠκύποροι νῆες κ.ἄ.*— **εἰς ἄλλα δῖαν** : Ἡ θάλασσα χαρακτηρίζεται ὡς θεῖκον στοιχεῖον λόγῳ τῆς ἀπεραντοσύνης της. Πᾶν μέγα καὶ ἄγνωστον θεωρεῖται συγγενές πρὸς τοὺς θεοὺς.— **βουληφόρος** : μετὰ τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ὀρίζονται οἱ εὐγενεῖς, οἵτινες συσκέπτονται μετὰ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν κοινῶν καὶ ἐκφράζουσιν ἐπ' αὐτῶν γνώμην.— **Ἰδομενεὺς** : Βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακεκριμένους ἀρχηγοὺς τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας.

148 - 187

α') 148 - 160 : — **ὑπόδρα** = μετὰ τοῦ ἄγριον βλέμμα (*ὑπό + ῥίζ. δρακ - δέρομαι*), ἐπίρρ.— **πόδας ὠκύς** · Α 48. — **ὦ μοι** · ἐπιφών. ἀγανακτήσεως.— **ἐπιειμένος** = ἐνδεδυμένος, ῥ. *ἐπί + ἐννυμαι, ἐφέννυμαι*.— **κερδαλέοφρων** = ὁ ἐπιζητῶν τὸ κέρδος (*κερδαλέος + φρήν*).— **πρόφρων** · Α 77.— **τοὶ ἔπεις** · σοὶ τοῖς λόγοις = εἰς τοὺς λόγους σου. — **ὄδον ἐλθέμεναι** = νὰ μεταβῆ εἰς τινὰ ἀποστολήν, δηλ. πρὸς βίαν, ἐνέδραν κ.τ.τ.— **Ἴφι** · Α 38.— **οὐ γὰρ ἐγώ** · ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν ὑπονοουμένην σκέψιν τοῦ Ἀχιλλέως ὅτι πρῶτος αὐτὸς δὲν θὰ ὑπακούῃ εἰς τὸ ἐξῆς τὸν Ἀγαμέμνονα. — **ἔνεκα Τρώων μαχησόμενος** = μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ πολεμήσω τοὺς Τρῶας. — **αἰχμητῆς** = ὁ χειριζόμενος δεξιῶς τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος, πολεμιστής. — **οὐ τι** = οὐδὲν.— **αἰτιός εἰμί τινι** = βλάπτω, ἀδικῶ τινά. — **ἐλαύνω** = ἀπάγω. — **οὐδὲ μὲν ἵππους** · ὁ μὲν βεβαιωτικός. — **ἐριβῶλαξ** = γῆ ἔχουσα μεγάλους βῶλους χρώματος, εὐφορος (*ἐρι (ἐπιτ.) + βῶλαξ*). — **βωτιάνειρα** = γῆ τρέφουσα ἄνδρας, τροφὸς ἡρώων (*βόσκω, βῶτωρ + ἀήρ*).— **δηλέομαι** = βλάπτω (*δηλητήριον*).— **ἐπεὶ ἦ** = διότι ἀλήθεια. — **οὐρεα σκιόεντα** = σκιερὰ, ἄγρια βουνά. — **θάλασσα ἠχέεσσα** = ἠχοῦσα ἀκαταπαύτως, πολυτάραχος.— **σοί** · ἡ ἄντων. τίθεται μετὰ ἔμφασιν πρὸ τοῦ ἄμ' ἐσπόμεθα. — **μέγα ἀναιδὲς** = ἀναιδέστατε. — **τιμὴν ἀρνύμενοι** = ἐπιδιώκοντες νὰ λάβωμεν ἐκδίκησιν.— **Μενελάω σοὶ τε** ·

δοτ. χαριστ. — **κυνῶπα**· μόνον εἰς κλητ. = ποῦ ἔχεις ὄμματα κυνός, ἀναιδέστατε. — **πρὸς Τρώων** = ἀπὸ τοῦς Τρῶας. — **μετατρέπομαι** = στρέφω πρὸς τι, προσέχω κάτι. — **τῶν οὐ τι μετατρέπη** = αὐτὰ διόλου δὲν τὰ λαμβάνεις ὑπ' ὄψιν. — **ἀλεγίζω** = φροντίζω, ἐνδιαφέρομαι.

161 - 171 : — **καὶ δὴ** = καὶ ἰδοῦ, καὶ ὀρίστε. — **αὐτός**· προσδιор. τὸ ὑποκείμεν. τοῦ ἀφαιρησέσθαι. — **ᾧ ἔπι**· ἐπὶ ᾧ = πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ὀποίου. — **μογέω** = κοπιᾶζω, κουράζομαι. — **υἶες Ἀχαιῶν** = οἱ Ἀχαιοί. Πρβλ. νεσελλ. τὰ Ἑλληροπόνοια = οἱ Ἑλληνες στρατιῶται. — **οὐ μὲν ἔχω** = δὲν ἔχω ἄλλως τε. — **εὐ ναϊόμενον** = κατοικουμένην ἀπὸ ἐκλεκτοῦς κατοίκους, εὐτυχή καὶ πλουσίαν εἰς λάφυρα. — **πτολίεθρον** = κάποιαν πόλιν. — **πολυαίξ** = προκαλῶν πολλήν ταραχήν, ὀρμητικός. — **διέπω** = διευθετῶ, διεξάγω. — **ἄτάρ** = ἐν τοῦτοις. — **δασμός** = διανομή λαφύρων. — **τὸ γέρας** = τὸ καθιερωμένον τιμητικὸν δῶρον. — **ὀλίγον τε φίλον τε** = μικρόν, ἀλλὰ ἀρκετὸν δι' ἐμέ. — **ἐπεὶ κε** = ὅσάκις. — **κάμνω** = κουράζομαι, μετὰ κατηγερμ. μετοχῆς. — **νῦν δέ**· τὸ δὲ ἐναντιομ. — **ἐπεὶ ἦ**· Α 156. — **φέρτερον** = καλύτερον. — **ἴμεν**· ἰέναι. — **κορωνίς**· μόνον εἰς τὴν ἔκφρ. *τησὶ κορωνίσι* = πλοῖα μὲ τοξοειδῆ ἄκρα. — **σ(οι)** = πρὸς χάριν σου. — **οἴω** = σκέπτομαι, εἶμαι διατεθειμένος. — **ἄτιμος** = περιφρονημένος. — **τὸ ἄφενος** = ἀγαθὰ, περιουσία (ἀφρευός = πλούσιος). — **ἀφύσσω** = σωρεύω.

172 - 187 : — **φεῦγε μάλα** = μάλιστα, νὰ φύγης. — **ἐπέσσυται**· ῥῆμ. ἐπισσεύομαι = σπεύδω, ἐπιθυμῶ. — **λίσσομαι**· Α 15. — **οἷ κε τιμήσουσι**· τὸ κέ μετὰ μέλλοντος ἐκφράζει τὸ ὀριστικόν. — **μητίετα** = σύμβουλος, πάνσοφος (*μητις, μητιόμαι*)· ἐπίθετον τοῦ Διός. — **ἐχθιστος** = μισητότατος. — **διοτρεφῆς** = ὁ παρὰ τοῦ Διός τραφεὶς, εὐγενῆς ἐπίθ. βασιλέων. — **καρτερός**· *κατερῶς* = ἰσχυρός. — **θεός που** = κάποιος θεός, νομίζω. — **σῆς** = σαῖς. — **Μυρμιδόνεσσιν** = εἰς τὴν χώραν τῶν Μυρμιδόνων. — **ἀλεγίζω**· Α 160. — **ᾔθομαι** = ἀνησυχῶ. — **κοτέω** = εἶμαι θυμωμένος (*κότος*· Α 82). — **δέ τοι** = μάλιστα. — **ὦς** = ἀφοῦ. — **τὴν μὲν πέμψω** = βεβαίως θὰ τὴν στείλω. — **κ(ἐ) ἄγω**· ἀντὶ ἄξω. — **ἡ κλισίη** = ἡ σκηνή (*κλίω*). — **φέρτερος** = ἀνώτερος. — **στυγέω** = ἀποστρέφομαι, ἀποφεύγω. — **φάσθαι ἴσον ἐμοὶ** = νὰ λέγῃ ὅτι εἶναι ἴσος μου. — **ὁμοιωθήμεναι** (*ἐμοὶ*) ἄντην = νὰ παραβάλλεται ἀναφαιδὸν μὲ ἐμένα.

β') Χρήσις τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου τοῦ οἴομαι : **οἶω** .

— Σχηματισμὸς τοῦ υἱὸς κατὰ τὰ τριτόκλ. υἱές .

Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **μητίετα, σέθεν, φάσθαι, αἰχμητῶν, καρτερός** .

γ') **ἀναιδείην ἐπιειμένε** : Ἡ ὀργίλη αὐτὴ ἔκφρασις τοῦ Ἀχιλλέως ἔχει ἀκριβεστάτην καὶ λεπτοτάτην ἔννοιαν. Ὁ ἐνδεδυμένος τὴν ἀναιδείαν φανερώνει αὐτὴν εἰς ὅλας τοὺς πράξεις, ὅπως ὁ καθεὶς ἔχει φανερὰ τὰ ἐνδύματά του.—**οὐ γὰρ ἐμὰς βοῦς ἤλασαν...** : Συχνότατη αἰτία πολέμου κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ἦτο ἡ διαρπαγὴ βοσκημάτων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν. Ἐὰν οἱ ὑφιστάμενοι τὴν ἐπιδρομὴν κατόρθωνον νὰ διασώσουν τὰς πόλεις των, ἐπεχείρουν κατόπιν πόλεμον ἐκδικήσεως.—**Φθία** : Λέγεται ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις τῶν Μυρμιδόνων ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ πατὴρ τοῦ Ἀχιλλέως Πηλεΐδης.—**οὔρεα σκίοεντα** : Ὑψηλὰ καὶ δύσβατα τὰ Θρακικὰ καὶ Μακεδονικὰ ὄρη χωρίζουν τὴν χώραν τῶν Τρώων ἀπὸ τὴν χώραν τοῦ Ἀχιλλέως. Τὸ ἐπίθετον **σκίοεντα** ὀρίζει τὴν σκοτεινὴν ὄψιν τῶν βουνῶν, τὰ ὅποια καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση.—**τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάω σοί τε** : Ἡ Τρωικὴ ἐκστρατεία εἶχε τὸν χαρακτῆρα τιμωρίας ἐπιβαλλομένης εἰς τοὺς Τρώας, διότι προσέβαλον τὴν τιμὴν τῶν Ἀτρειδῶν διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῆς Ἑλένης.—**ὀλίγον τε φίλον τε** : Ἡ ἔκφρασις αὕτη, ὅπως καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ « *δόσις ὀλίγη τε φίλη τε* » (ζ 208), ἔχει καταστῆ παροιμιώδης.—**μητίετα Ζεὺς** : Ὁ μέγιστος τῶν θεῶν χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ὄχι μόνον ὡς κύριος τῶν φυσικῶν δυνάμεων (*νεφεληγερέτα, εἰρίδουπος, κελαιφεγής*), ἀλλὰ καὶ ὡς θεὸς μὲ ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ιδιότητας. Ταύτας ἐκφράζουν τὸ συχνότατον τοῦ Διὸς ἐπίθετον **πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε** καὶ τὸ ἐδῶ ἀναφερόμενον **μητίετα**.—**Βρισηΐς** : Εἶναι ἡ κόρη τοῦ Βρισέως αἰχμαλωτισθεῖσα κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Λυρνησοῦ.

188 - 222

α') 188 - 201 : —τὸ **ἄχος** = λύπη, ἀγανάκτησις.— **ἐν στήθεσσίνοι** = μέσα εἰς τὸ στήθος του.—τὸ **ἦτορ** = ἡ καρδιά.— **λάσιος**=μαλλιαρός.— **διάνδιχα** = κατὰ δύο τρόπους (*διὰ - ἀνὰ - δίχα*). **μερμηρίζω** = διαλογίζομαι (*μερ - μέριμνα*) : **διάνδιχα μερμηρίζω** = εἶμαι μὲ δύο γνώμας, ἀμφιταλαντεύομαι.—**φάσγανον**=ξίφος (*ἀντὶ σφάγανον, σφά-*

ζω).—**ἐρύομαι** = σύρω, ἔλκω.—**ἐρύω**· Α 141.—**ἀνίστημι** = ἐγείρω
 τινά ἀπὸ τῆν θέσιν του. Ἐδῶ : νὰ τοὺς σηκώσῃ καὶ νὰ τοὺς διαλύσῃ.—
ὁ δέ· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ τοὺς μὲν.—**ἐναρίζω** = φονεύω.—**ἐρητύω**
 = ἀναχαιτίζω, συγκρατῶ.—**ἦρος** = ἔως.—**ὀρμαίνω** = ἀνακινῶ κατὰ
 νοῦν (ὀρμάω).—**κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν** = ἐνῶ ἐταλαν-
 τεύετο μεταξύ σκέψεως καὶ πάθους.—**ἔλκετο** = ἤρχισε νὰ σύρῃ.—**ὁ**
κολεός = θήκη ξίφους.—**ἤλθε δέ**· τὸ δέ ἐναντιωμ.— ἤλθεν ὁμως.—
πρὸ ἦκε· ῥ. προῖημι = ἐκπέμπω, ἀποστέλλω.—**ὁμῶς** = ὁμοίως, ἐξ-
 ίσου.—**κῆδομαι**· Α 56.—**ὄπιθεν** = ὀπισθεν.—**οἶος**· Α 118.—**θαμ-**
βῶ = ἐκπλήττομαι.—**μετὰ τρέπομαι** = στρέφω ὀπίσω.—**ἔγνω** = ἀνε-
 γνώρισε.—**δεινώ**· κατηγ. τοῦ ὄσσε.—**ὄσσε**· Α 104.—**φάανθεν**· ἐφάν-
 θησαν = ἤστραψαν.—**μιν** = αὐτήν. Συναπτ. τῶ προσηόδα.

202 - 214 : —**τίπτε**· τί ποτε = διατί λοιπόν.—**αὔτε** = πάλιν.—**αι-**
γίοχος = ὁ κρατῶν τῆν αἰγίδα· ἐπίθετ. τοῦ Διός.—**εἰλήλουθας**· εἰλή-
 λουθας.—τὸ **τέκος** = τὸ τέκνον.—**ἦ** = μήπως.—**ὑβρις** = ὑπεροψία, αὐ-
 θαιρσία.—**ἐκ ἐρέω τοι** = θὰ σοῦ βεβαιώσω.—**τελέεσθαι** = ὅτι θὰ
 πραγματοποιηθῇ.—**ἦς**· κτητ.—**ὑπεροπλίη** = ὑπεροψία, θρασύτης (ὑπέρο-
 οπλος).—**τάχα ποτέ** = γρήγορα κάποτε.—**θυμός** = ψυχή, ζωή.—
γλαυκῶπις = ἔχουσα σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμούς (γλαυκός =
 στυλπνός + ὦπ).—**τεόν**· σόν.—**ἄγε λῆγε** = ἔλα παῦσε.—**πίθαι**·
πίθομαι = πείθομαι.—**ὡς ἔσεται περ** = ὅπως βεβαιῶς θὰ γίνῃ.—**ἐξε-**
ρέω· Α 204.—**τετελεσμένον ἔσται** = θὰ ἐκπληρωθῇ.—**καὶ τρίς**
τόσα = ἀκόμη καὶ τριπλάσια.—**παρέσσεται τοι** = θὰ ἔλθουν κοντά
 σου, θὰ σοῦ δοθοῦν.—**ἴσχομαι** = συγκρατοῦμαι.—**ἡμῖν** = εἰς ἐμὲ καὶ
 εἰς τῆν Ἥραν.

215 - 222 : —**μὲν** = βεβαιῶς.—**σφωίτερον ἔπος** = τῆν ἐντολὴν
 ὑμῶν τῶν δύο (σφῶϊν δυῖα. τοῦ σύ).—**εἰρύσασθαι**· ἐρύομαι = σφίζω,
 φυλάττω.—**κεχολωμένον περ**· ἐναντ. μετοχ.—**ὡς** = οὕτως.—**ἐπι-**
πειθομαι = ὑπακούω.—**τ(ε) ἔκλυον**· ἀόρ. γνομ. Τὸ τὲ συνάπτει στε-
 νότερον τὰς δύο ἐννοίας : ἡ ὑπακοή πρὸς τοὺς θεοὺς ἔχει βέβαιον
 ἀποτέλεσμα νὰ εἰσακούσουν καὶ οἱ θεοὶ τὰς δεήσεις μας.—**κλύω**·
 Α 37.—**ἦ**=εἶπε· ῥῆμα ἡμῖ (Λατ. aio).—**ἡ κώπη**=ἡ λαβή.—**σχέθε**·
 ἔσχε· ἔχω = κρατῶ.—**ἄψ** = ὀπίσω.—**ῶσε**· ὠθῶ.—**οὐδ' ἀπίθησεν** =
 ὑπήκουσε. Σχῆμα λιτότητος.—**βεβήκει**· ὁ ὑπερσυντλ. δηλοῖ τὴν τα-

χειῶν ἐξαφάνισιν τῆς Ἀθηνᾶς.— μετὰ = μεταξὺ.— δαίμονες = θεοί.

β') Πατρωνυμικὸν τοῦ Πηλεὺς εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις : Πη-
λεΐωνος - ονι - ονα.

— Χρῆσις παραλλήλων τύπων τοῦ ἔως : ἦρος, εἰώς.

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ ὀπισθεν : ὀπιθε.

— Κτητικὴ ἀντωνυμία ἐπὶ δύο κτητόρων δευτέρου προσώπου :
σφωίτερον.

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ ἀορίστου τοῦ ἔχω : ἔσχεθον (ἔσχον).

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : φάανθεν, πίθηαι,
ὔβριος, ὤς, τεόν, φάσγανον.

γ') ἔλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος : Ἀφοῦ ἀμφοταλαντεύθη ὁ Ἀχιλλεύς, κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν στιγμὴν ἐπεμβαίνει ἡ Ἀθηνᾶ.— ἦλθε δ' Ἀθήνη : Οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ συγγότατα ἐμφανίζονται εἰς τοὺς Ὀμηρικοὺς ἥρωας, ἀόρατοι διὰ τοὺς ἄλλους, ὅπως τώρα ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα (οἶψι φανομένη) καὶ καθοδηγοῦν αὐτοὺς εἰς τὰς πράξεις των.— ξανθῆς κόμης : Χαρακτηριστικὸν καλλονῆς δι' ἀνδρας καὶ διὰ γυναῖκας ἐθεωρεῖτο ἡ ξανθὴ κόμη καὶ γενικώτερον ἡ κόμη, ὡς εἰκάζομεν ἀπὸ τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια χρησιμοποιοεῖ ὁ ποιητής : εὐπλόκαμος, εὐκόμος, κόρη κομόωντες κ.λ.— δεινὴ οἱ ὄσσε φάανθεν : Εὐστοχώτατα ὁ ποιητὴς ἐξάγει ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν δεινὴν ἀνταύγειαν τῶν ὀφθαλμῶν της, ἡ ὅποια προπάντων παρέλυσεν τὴν κίνησιν τοῦ Ἀχιλλεῦς καὶ τὸν ἔκαμε νὰ κρατήσῃ τὸ χεῖρι του.— αἰγίοχος : Λέγεται οὕτως ὁ Ζεὺς, διότι ὡς ἀσπίδα κρατεῖ αἰγίδα. Ἦτο δὲ ἡ αἰγὶς θεῖον καὶ τρομερὸν ὄπλον, συμβολίζον τὴν θύελλαν καὶ τὴν ἐκρηξίν τοῦ κεραυνοῦ (καταιγίς).— ἐπ' ἀργυρέῃ κώπῃ : Αἱ λαβαὶ τῶν ξιφῶν ἦσαν ποικιλώταται κατὰ τὸ σχῆμα καὶ κατὰ τὴν διακόσμησιν, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ ξίφη, ἅτινα εὑρέθησαν εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τοιοῦτοτρόπως ἐχρησιμοποιοῦντο λαβαὶ ἐξ ἐλέφαντος, ἐκ χρυσῶν ἐλασμάτων καὶ ἄλλων πολυτίμων ὑλῶν. Τὸ κυρίως ξίφος ἦτο ἀπὸ χαλκῶν (βλ. εἰκ. 6), εἶχε μῆκος ἑνὸς περίπου μέτρου, ἐφυλάσσετο ἐντὸς θήκης (τοῦ κολεοῦ) καὶ ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ διὰ λωρίου (τοῦ τελαμῶνος).

α') 223 - 232 : — **ἑξαῦτις** = ἐκ νέου.—**ἀταρτηρὸς** = βίαιος, δριμύς.—**οἰνοβαρῆς** = βεβαρημένος ὑπὸ οἴνου, μέθυσος.—**κυνὸς ὄμματα ἔχων**· περίφρασις τοῦ *κυνῶπα*.—**θωρήσομαι** = ἐτοιμάζομαι πρὸς μάχην (*θώραξ*).—**λόχος** = ἐνέδρα, ἐπικίνδυνος ἀποστολή.—**ἀριστεὺς** = ἡγεμών, ἀρχηγός.—**τλῆναι** = τολμᾶν. Ὁ ἀόρ. εἰς σημασίαν ἐνεστώτος.—**τό· ἰέναι λόχονδε**.—**ἡ κῆρ-ηρὸς** = ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου, ὁ θάνατος.—**εἶδετε** = φαίνεται.—**ἦ· εἰρωνικῶς** = βεβαίως, ἀλήθεια.—**λῶιον· λῶιον** = καλύτερον, συμφερώτερον.—**κατὰ στρατὸν** = εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ στρατοπέδου.—**δῶρα** = γέρα.—**ἀποαιρεῖσθαι· ἀφαιρεῖσθαι**.—**ὅς τις· ἀναφ.** ὑποθ. πρότασις. = *εἴ τις...*—**ἀντίον σέθεν** = ἐναντίον σου.—**δημοβόρος** = ὁ κατατρώγων τὰ δημόσια, ἀρπακτικὸς (*δημός + βοά, βιβρώσκω*). Ὁ *κατ'* ὀνομαστικὴν χαρακτηρισμὸς καὶ ἐν γένει ἡ ἀνακλόουθος κατασκευὴ τοῦ λόγου μαρτυρεῖ τὴν ἔξαρσιν τοῦ Ἀχιλλέως.—**ἐπεὶ·** αἰτιολογεῖ τὸ *δημοβόρος* ἐν σχέσει μετὰ τὴν ἀνεκτικότητά καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ὑπηκόων του.—**οὔτιδανός** = μηδαμινός, τιποτένιος.—**ἦ γάρ· ἐνν.** ἄλλως· τουτέστιν : ἂν δὲν εἶχες οὔτιδανούς ὑπηκόους.—**ὑστατα** = διὰ τελευταίαν φοράν.—**λωβήσαιο ἂν** = θὰ ἔκαμνες ἀτιμίαν· ῥ. *λωβάομαι λώβῃ*).

233 - 244 : — **ἔκ τοι ἐρέω·** Α 204. — **ἐπὶ** = πρὸς τούτοις, προσθέτως εἰς τὸν λόγον μου.—**τὸ μὲν** = τὸ ὅποσον βεβαίως.—**ὁ ὄζος** = ὁ κλάδος.—**φύω** = φυτρῶνω.—**τομῆ** = ὁ κορμὸς ἀπὸ τὸν ὅποσον ἐκόπη (*τέμνω*).—**ἀναθηλέω** = θάλλω, βλαστάνω.—**περὶ** = τριγύρω.—**ἔ** = αὐτό, δηλ. τὸ σκῆπτρον.—**χαλκός**—τὸ ὄρειχάλκινον ἐργαλεῖον.—**λέπω** = ξεφλουδίζω (*λεπίς*).—**μῖν** = τοῦτο, τὸ σκῆπτρον.—**φορέω** = κρατῶ διαρκῶς (*θαμιστ.* τοῦ *φέρω*).—**δικασπόλος** = ὁ ἀπονέμων τὸ δίκαιον.—**αἱ θέμιστες** = οἱ νόμοι, ἡ γνῶσις τοῦ δικαίου.—**ἐρύομαι** = σφίζω, διαφυλάττω.—**πρὸς Διὸς** = κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διός.—**ὁ δὲ** = οὗτος δέ.—**ἦ ποτε** = ἀναμφιβόλως κάποτε.—**ποθὴ Ἀχιλλῆος ἴξεται** = θὰ ποθῆσουν τὸν Ἀχιλλέα, θὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἀχιλλέως (*ἡ ποθὴ·* παράλληλος τύπος τοῦ *πόθος*).—**ἄχθυμαι** Α 103.—**χραιομέω·** Α 28.—**εὔτ(ε) ἂν** = ὅταν.—**ὕφ' Ἔκτορος·** ποιητ. αἰτ. εἰς τὸ *πίπτωσω*.—**ἀνδροφόνος** = ὁ φονεῶν ἄνδρας, φονικός.—**ἐνδοθι** = μέσα σου.—**ἀμύσσω** = ξεσχίζω, σπαράττω (*ἀμυχή*).—**χωό-**

μενος· Α 44.— ὁ τ(ε)· ὅς τε· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. Δηλ. θὰ θλίβουσαι σύ, διότι δὲν ἐτίμησες...— τίω = τιμῶ.

β') Παράλειψις τῆς ἐκθλίψεως κατὰ τὴν σύνθεσιν : ἀπό - αἰρεῖσθαι.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : εἰρύαται, μιν.

γ') οἰνοβαρές : Ἡ ὑπερβολικὴ οἰνοποσία ἐθεωρεῖτο κακὸν καὶ διὰ τοῦτο Ὁ Ἀχιλλεὺς ὀνειδίζει τὸν ἀντίπαλόν του μὲ τὸ ἐπίθετον αὐτό.— μέγαν ὄρκον : Ἐπίσημον ὄρκον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς συνήθεις διαβεβαιώσεις. Τοιοῦτος ἐπίσημος ὄρκος διὰ τοὺς βασιλεῖς ἦτο νὰ ὀρισθοῦν εἰς τὸ σκῆπτρόν των.— σκῆπτρον : Σύμβολον ἀρχόντων καὶ ἐν γένει ἐπισήμων προσώπων. Οἱ ἄρχοντες τὸ ἐκράτουν πάντοτε (φορέουσι) εἰς τὰς δημοσίας συγκεντρώσεις, ἐκτάκτως δὲ καὶ ὁμιλοῦντες εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκράτουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀγορευσεως σκῆπτρον, τὸ ὅποιον ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ κήρυκος. Τὰ σκῆπτρα τῶν βασιλέων ἦσαν πολλάκις χρυσοποικιλτα (κατωτέρω : Α 246).— χαλκός : Τὸ μέταλλον, τὸ ὅποιον ὁ Ὅμηρος λέγει χαλκὸν καὶ τὸ ὅποιον χρησιμοποιεῖται εἰς ὅπλα καὶ σκεύη, ἦτο ὀρείχαλκος, ἐφ' ὅσον ὁ καθαρὸς χαλκὸς εἶναι ἀκατάλληλος διὰ κατασκευὴν στερεῶν ἀντικειμένων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὀμήρου ἦτο γνωστὸς καὶ ὁ σίδηρος.— δικασπόλοι, οἱ θέμιστας πρὸς Διὸς εἰρύαται : Οἱ ἄνθρωποι τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων ἐπίστευον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔχει λάβει ἀπὸ τὸν Δία τὴν ἐντολὴν νὰ ἀπονέμη τὸ δίκαιον καὶ συγχρόνως τοὺς ἀγράφους τότε νόμους (τὰς θέμιστας), ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐδίκασε τοὺς ὑπηκόους του.— Ἔκτορος ἀνδροφόνοιο : Ὁ Ἔκτωρ ἦτο ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως Πριάμου, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Τρωικοῦ στρατοῦ. Ἀναφέρεται ἐδῶ διὰ πρώτην φοράν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐπεισοδίων τῆς Ἰλιάδος εἶναι ἀπὸ τὰ κύρια πρόσωπα τοῦ ἔπους. Ὡς πολεμιστὴς καὶ ὡς ἄνθρωπος εἶναι ἡ συμπαθεστέρα μορφή τῆς Ἰλιάδος καὶ ὕλαι του αἱ πράξεις ἐμπνέονται ἀπὸ τὸν εὐγενῆ σκοπὸν νὰ σώσῃ τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ τὴν τιμὴν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Τροίας.

245 - 284

α') 245 - 253 :— ποτι = πρὸς· συναπτ. γαίη.— βάλλω = ῥίπτω θέτω.— ἦλος=καρφί τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάνω πλατὺ μέρος κοσμεῖ τὸ σκῆ-

πυρον) — πεπαρμένος ῥ. πείρω = διαπερῶ, καρφώνω (περόνη). — ἡδυεπής = γλυκὺς εἰς τὴν ὁμιλίαν του· ἐπίθετον τοῦ Νέστορος. — ἀν(α)-ὄρουός = ἀναπηδῶ, ἐγείρομαι ταχέως. — λιγύς - εἶα - ὅ = ὁ ἔχων καθαρὰν φωνήν, εὐγλωττος. — ἀγορητής = ῥήτωρ (ἀγοράομαι). — τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης· καὶ ἀπὸ γλώσσης τοῦ... — γλυκίων· κτηρ. εἰς τὸ αὐδῆ. — αὐδῆ = ἡ ὁμιλία. — τῷ = κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του. — μέροψ = θνητὸς (μόρος = θάνατος). — ἐφθίατο· φθίω = παρέρχομαι, χάνομαι. — οἱ ἅμα· ἅμα οἱ = συγχρόνως μὲ αὐτόν. — τράφεν ἡδὲ ἐγένοντο = ἐτράφησαν καὶ ἐγεννήθησαν· σχῆμα πρωθύστερον. — ἡγάθεος = ἱερώτατος (ἄγαν + θεός). — μετὰ τριτάτοισιν = ἐπὶ τῆς τρίτης γενεᾶς. — στ. 253 ὡς στ. 73.

254 - 273 : — ὦ πόποι· ἐπιφών. θλίψεως = πό ! πό ! — ἦ = ἀληθῶς. — Ἀχαιὺς γαίη· κυρ. ἡ χώρα τῶν Ἀχαιῶν· ἐδῶ = ὁ λαὸς τῶν Ἀχαιῶν. — ἰκάνω = φθάνω, ἐπέρχομαι. — γηθέω = χαίρω, εὐφραίνομαι (γαίω, γάβω, Λατ. gaudeo). — κεχαροῖατο· ῥ. χαίρω. — σφῶϊν = διὰ σῆς τοὺς δύο. Πρβλ. Α 216. — μάρναμαι = πολεμῶ. Ἐδῶ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ νεοελληνικὸν τσακίζομαι. — περὶ ἐστέ = ὑπερέχετε. — βουλήν = κατὰ τὴν σκέψιν, τὴν πολιτικὴν σύνεσιν· αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — ἀρείων = καλύτερος, ἀνδριότερος. — ὁμιλῶ = συναναστρέφομαι. σχετίζομαι. — καὶ οἱ γε = καὶ αὐτοὶ ἐν τούτοις. — ἀθερίζω = δίδω ὀλίγην σημασίαν, περιφρονῶ. — οὐ γάρ· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀρείοσιν. — ἴδωμαι· ἡ ὑπτι. μὲ σημασίαν μέλλοντος. — ποιμὴν λαῶν = ἀρχηγός, ἡγεμὼν λαοῦ. — ἀντίθεος = ἀντιπαραβαλλόμενος μὲ θεούς, ἰσόθεος. — ἐπιείκελος = ὅμοιος. Πρβλ. θεοείκελος Α 131. — δὴ = πράγματι. — κάρτιστος· καρτίστος = γενναϊότατος· καρτίστοις = πρὸς γενναϊοτάτους ἀντιπάλους. — ἐπιχθόνιος = ὁ ἐπὶ τῆς χθονός, ὁ ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωπος. — ὁ φῆρ-ρός· θῆρ = θηρίον. — ὄρεσκιῶι = κάτοικοι τῶν ὄρεων (ὄρος + ζεῖμαι). — ἐκπάγλως· Α 146. — ἀπόλλυμι = ἀφανίζω. — τοῖσι μεθομίλειον = μετὰ τοῖσιν ὁμίλειον. — τηλόθεν = μακρόθεν. — ἀπίη γαῖα = μακρυνὴ χώρα. — κατ' ἔμ' αὐτόν = ὡς ἀνεξάρτητος ἡγεμὼν, μὲ τὸ ἰδικόν μου στράτευμα. — κείνοισι· συναπτ. μαχέοιτο. ῥῆμ. μαχέομαι - μάχομαι. — βροτὸς = θνητὸς (μόρος, Λατ. mors - tis). — καὶ μὲν = καὶ ἐπὶ πλεόν. Δηλ. ὄχι μόνον μὲ ἐκάλεσαν ὡς συμπολεμιστήν, ἀλλὰ ἤκουον καὶ τὰς συμβουλὰς μου. — βουλέων· βουλῶν. — ξύνιεν· ξυνέσαν = ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν.

274 - 284 : ὕμμες· ἑμεῖς. — ἀποαίρεο· ἀφαιροῦ· A 230. Μετὰ δύο αἰτίαι. : κοῦρη—τόνδε.—ἀγαθός περ ἐών· A 131. — ὡς πρῶτα = ἀφοῦ κατ' ἀρχήν.—γέρας· κτηρ.—ἀντιβίην = ὡς ἐχθρός, μὲ πείσμα.—ἔμμορε· προκμ. τοῦ μέτρομαι = λαμβάνω μέρος, ἔχω.—κῦδος· A 122.—(ἐ)γείνατο=ἐγέννησε· γείνομαι = γεννῶμαι.—φέρτερος· A 186.—πλέονεσσι· πλείωσι.—λίσσομαι· A 15.—'Αχιλλῆι· συναπτ. τῷ χόλον = τὴν ἐναντίον τοῦ 'Αχιλλέως ὀργήν σου.—μεθήμι = ἀφίνω, καταπαύω.—ὄς μέγα... 'Η σειρά τῶν λέξ. : ὄς πέλεται μέγα ἔρκος πολέμοιο κακοῖο πᾶσιν 'Αχαιοῖς.—τὸ ἔρκος = περίφραγμα, προπύργιον (εἴρω). Μετφρ. ἐπὶ ἐξόχων ἡρώων = ὑπερασπιστής. — πέλομαι = εἶμαι.

β') Ἰδιάζοντες τύποι συγκριτικῶν : γλυκίων (γλυκός), ἀρείων (ἀγαθός), πλέονες (πολλοί).

— φ ἀντὶ θ εἰς τὴν αἰολικὴν διάλεκτον : φῆρ ἀντὶ θῆρ.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ποτί, τρίτατος, κεχαροῖατο.

γ') Νέστωρ : Ἦτο υἱὸς τοῦ Νηλέως, βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ γηραιότερος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς, οἵτινες ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Τροίας. Ἦν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τοὺς στίχ. 250 - 252, θὰ ἦτο περίπου 75 ἐτῶν. Οἱ ὠραῖοι ὁμηρικὰ στίχοι 248 - 249 τὸν ἐξυμνοῦν ὡς ὑπέροχον ὁμιλητὴν. Μὲ τρεῖς φραστικούς τρόπους ἐκφράζει ὁ ποιητὴς τὴν θαυμαστὴν εὐφράδειαν τοῦ Νέστορος : ἠδυσπῆ τὸν χαρακτηρίζει διὰ τὴν ἐν γένει γλυκύτητα τοῦ λόγου του, λιγὸν διὰ τὸ κανονικὸν ὕψος τῆς φωνῆς καὶ διὰ τὴν καθαρὰν ἄρθρωσιν. Ἐπὶ πλέον δὲ μὲ τὸν βέροντα καὶ ἠχηρὸν στίχον 249 περιγράφει τὴν γοητείαν, ἣτις κατεῖχε τοὺς ἀκροατάς, ἐφ' ὅσον ὁ Νέστωρ ὠμίλει.— ἐν Πύλῳ : Τὸ βασίλειον τοῦ Νέστορος περιελάμβανε τὴν μέσην καὶ μεσημβρινὴν Ἠλείαν καὶ μέρος τῆς Μεσσηνίας. Ἦ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Νέστορος Πύλος δὲν ἔκειτο ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν τῆς Πύλου τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τριφυλίας πρὸς νότον τοῦ Ἀλφειοῦ.— Τρῶες μέγα κεν κεχαροῖατο θυμῷ : Συνετώτατα ὁ βασιλεὺς τῆς Πύλου ὑποδεικνύει εἰς τοὺς δύο ἐρίζοντας ἀρχηγούς, ὅτι διαφωνοῦν καὶ ἔριδες μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ γίνονται πρὸς ὄφελος καὶ πρὸς χαρὰν τῶν ἀντιπάλων.—Περίθουον, Δρύαντα... Πολύφημον : Οἱ ἦρωες οὐ-

τοι ἀνῆκον εἰς τὸν Θεσσαλικὸν λαὸν τῶν Λαπιθῶν, οἵτινες ἔγιναν περίφημοι διὰ τὸν πόλεμόν των ἐναντίον τῶν Κενταύρων. Ἰδιαιτέρως εἶναι γνωστός ὁ Πειρίθους, ὅστις ὑπῆρξε καὶ φίλος τοῦ Θησέως καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν θῆραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου. Ἐπίσης ὁ Πολύφημος ἀναφέρεται ὡς εἷς ἐκ τῶν Ἀργοναυτῶν.— **Θησέα τ' Αἰγείδην**: Οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν ὁποίων, ὡς γνωστόν, ἦρωες ἦτο ὁ Θησεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Αἰγέως, εἶχον παρὰδοσιν ὅτι ὁ Θησεύς ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην τῶν Λαπιθῶν κατὰ τῶν Κενταύρων.— **φηρσὶν ὄρεσκόωσι**: Πιθανώτατα ὑπονοοῦνται οἱ Κένταυροι, αἱ περίεργοι αὐταὶ διφυεῖς μορφαὶ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας κατὰ τὸ ἥμισυ ἄνδρες καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἵπποι. Οὗτοι διέμενον εἰς τὰ Θεσσαλικά ὄρη (ὄρεσκόωσι). Ὁ μῦθος ἀνέφερεν ὅτι οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν Κενταύρων προσκληθέντες εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πειρίθου μετὰ τῆς Ἴπποδαμείας ἠθέλησαν νὰ ἀρπάσουν τὴν νύμφην καὶ ἄλλας γυναῖκας. Συνήφθη τότε μάχη μεταξύ Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων. Τὸ θέμα τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ποίησιν καὶ ἐπίσης εἰς τὴν ἑλληνικὴν τέχνην. Πλεῖστοι ἀρχαῖοι ναοὶ ἐκοσμοῦντο μετὰ γλυπτὰς παραστάσεις τῆς κενταυρομαχίας (ἀέτωμα ναοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ, μετόπισι Παρθενῶνος, ζωφόρος Θησείου κ.ἄ.).— **ᾧ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν**: Μεταξὺ τῶν σκηπτούχων βασιλέων ὁ Ἀγαμέμνων εἶχε τὸ κῦδος νὰ εἶναι ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας. Καὶ ἐφ' ὅσον ὁ Ζεὺς τοῦ ἔδωκε τὸ ἐνδοξὸν τοῦτο ἀξίωμα, οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες ὀφείλουσαν νὰ σέβονται τὰς θελήσεις του.

—Κοίνατε ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Νέστορος, ἐὰν ὀρθῶς τὸν χαρακτήριζει ὁ Ὅμηρος ἡ δ υ ε π ἦ.

285 - 305

α') 285 - 291 :—στ. 285 ὡς Α 129.—**ναὶ δὴ γε** = ναὶ βεβαίως.—**κατὰ μοῖραν** = ὀρθῶς.—**περὶ ἔμμεναι**· Α 258.—**κρατέειν** = νὰ ἔχῃ ἰσχύον.—**ἀνάσσειν** = νὰ ἐξασκῆ βασιλικὴν ἐξουσίαν.—**σημαίνειν** = νὰ διδῆ διαταγὰς.—**ἄτινα οὐ πείσεσθαι** = ὅτι κανεὶς δὲν θὰ τὸν ὑπακούῃ εἰς αὐτά, ἦτοι εἰς τὰς ἐγωῖστικὰς αὐτὰς ἀπαιτήσεις.—**δῖω· οἴομαι**·—**αἰχμητῆς**· Α 152.—**τίθημι** = καθιστῶ, κάμνω.—**τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον.—**προθέουσι** = ἐπιτρέπουσι. Πιθανῶς ἀντὶ προτιθέασιν.—**ὄνειδος** = ὕβρις.

292 - 303:—**ὑποβλήδην** = διακόπτων αὐτὸν (ὑποβάλλω).—**οὐτιδανός**· Α 231.—**πᾶν ἔργον** = εἰς πᾶν ἔργον, εἰς ὅλα.—**ὑπέικω** = ὑποχωρῶ.—**ἄλλοισιν δὴ** = εἰς ἄλλους οἰουσθήποτε.—**ἐπιτέλλομαι** = προστάζω.—**μὴ γὰρ** = πάντως ὄχι.—**οἶω** Α 170.—**ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσι** = βάλτε εἰς τὸν νοῦν σου. Συνήθης ἔκφρασις παρ' Ὀμήρω. — **ἐγώ γε οὐ μαχήσομαι χερσὶ** = ἐγώ, ὡς Ἀχιλλεύς, δὲν θὰ καταδεχθῶ νὰ ἔλθω εἰς χεῖρας.—**μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες**=μοῦ ἐπήρατε ὅ,τι μοῦ ἐδώσατε.—**τῶν δὲ ἄλλων** = ἐκ τῶν ἄλλων ὅμως, δηλ. λαφύρων.—**ἀνελὼν οὐκ ἂν φέροις** = δὲν θὰ σηκώσης τίποτε, διὰ νὰ τὸ ἀποκομίσης.—**εἰ δ' ἄγε**· συμπληρ. : *εἰ δὲ βούλει, ἄγε*. — **πειρῶμαι** = κάμνω ἀπόπειραν, δοκιμάζω.—**αἶψα** = ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμὴν.—**κελαινὸν** = μαῦρον.—**ἔρωέω** = ἐκρέω μὲ ὀρμὴν.

304 - 305 : — **τῷ γε** = αὐτοὶ οἱ δύο.—**ἀντίβιος**· Α 278.—**ἀνστήτην**· δυϊκ. ἀόρ. τοῦ *ἀνίσταμαι*.—**λῦσαν** = διέλυσαν.

β') Σχηματισμὸς τοῦ ἀορίστου εἶπον ἐκ θέμ. **ἔειπες - ἔειπες**.

—Ὁ ἀόρ. τοῦ *γινώσκω* εἰς τὴν ὑποτακτ. κατ' ἐπέκτασιν : *γνώω, γνώωσι*.

—*Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ὅτι, ἄεκοντος, ἐμεῖο*.

γ') **ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες** : Ὁ Ἀχιλλεύς γενικεύει τὴν ὀργὴν του ἐναντίον ὅλων τῶν παρισταμένων, διότι δὲν τὸν ὑπεστήριξαν ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοιουτοτρόπως ἔγιναν σχεδὸν συνένοχοι τῆς ἀδικίας τοῦ Ἀτρείδου. Διὰ τοῦτο καὶ κατωτέρω ἡ ἀπειλὴ ἀποβλέπει εἰς ὅλους τοὺς παρόντας (*ἵνα γνώωσι καὶ οἶδε*).—**τῶν δ' ἄλλων** : Τὰ λάφυρα, τὰ ὅποια ἐπήρην ὁ ἴδιος ὁ Ἀχιλλεύς ἀπὸ διαφόρους πόλεις, τὰς ὁποίας ἐκυρίευσεν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅσα εἰς αὐτὸν ἔδωσαν ὡς γέρα οἱ Ἀχαιοί.

—*Ἀναγνωρίσατε τὰς βασικὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἀνθρωπίνας ἀδυναμίας τῶν δύο ἀρχηγῶν*.

α') 121 - 129 : αὔτε· αὖ = πάλιν, ἐξ ἄλλου. — λευκώλενος = ἔχουσα λευκὰς ὠλένας, γενικῶς λευκὰς χειῖρας. Ἐπίθ. ὠραίων γυναικῶν. — ἄγγελος· κατγρ. — εἶδομαι = παρουσιάζομαι ὑπὸ ἄλλην μορφήν, φαίνομαι ὡς... — ἡ γαλόως = ἀνδραδέλφη. — ἡ δάμαρ + τος = οἰκοδέσποινα, σύζυγος (ῥίζ. δεμ. - δόμος + ἀστ. — ἀστῶ) : Κυρίως = ἡ κοσμοῦσα τὸν οἶκον. — τήν· ἀναφορ. — κρείων· Α 102. — Λαοδίκην· παρθέσις εἰς τὸ γαλόω, ἀλλὰ καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἀναφ. τήν ἐτέθη εἰς αἰτιατικὴν. — τὸ εἶδος = τὸ πρόσωπον, ἡ μορφή. Αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — ἡ δίπλαξ = διπλῆ, γλαῖνα μὲ δύο ἐπιφανείας (δις + πλάξ = ἐπιφάνεια) — ἐνέπασσεν· ῥ. ἐμπάσσω = σκορπίζω, κεντῶ ἐδῶ κι' ἐκεῖ (πάσσω). ἄεθλος = ἀγών. — ἰππόδαμος = ὁ δαμάζων ἵππους, γενναῖος πολεμιστής. — χαλκοχίτων = ὁ ἔχων χάλκινον θώρακα. — ἔθεν· Α 14. — ὑπὸ παλαμάων = κάτω ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν χειρῶν. — ἀγχοῦ· ἄγχι = πλησίον. — ὠκέα· ὠκεῖα, Α 58.

130 - 138 : — δεῦρο = ἐδῶ. — ἴθι· εἶμι. — θέσκελος = θεόπνευστος, θαυμάσιος (θεός - κέλομαι = ὠθῶ). — οἶ = αὐτοὶ πού... — φέρω = ἐπάγω, κινῶ. — ὀλοός = ὀλέθριος (ὄλε - ὄλλωμι). — λιλαίομαι = ἐπιθυμῶ σφοδρά. — οἱ δὴ = αὐτοὶ λοιπόν. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οἶ πρῖν. — ἔαται· ἤμαι = κάθημαι. — παρά· ὡς ἐπίρρ. = πλησίον. — πέπηγεν = ἔχουν ἐμπηχθῆ. — ἡ ἐγχείη = τὸ δόρυ (παρᾶλλ. τύπος τοῦ ἔγχος). — τῷ κε νικήσαντι· δοτκ. κτητ. Τὸ κὲ ἀοριστολ. = εἰς ὅποιον τύχη νὰ νικήσῃ. — κεκλήσῃ· καλοῦμαι = ὀνομάζομαι, εἶμαι. — ἄκοιτις = ἡ σύζυγος (ἀθρ. α + κοίτη. Πρβλ. καὶ ἄλογος).

139 - 145 : ὁ ἴμερος = πόθος (ἰμείρομαι). — τοκεὺς = γονεὺς (τέκ - τίκτω). — ἀργεννός = λευκός, λαμπρός (πρβλ. ἐναργής). — ἡ ὀθόνη = λινὸν ὕφασμα, ἀπὸ τὸ ὅποῖον γίνεται ὁ γυναικεῖος χιτῶν καὶ ἡ

καλύπτρα τῆς κεφαλῆς.—**τέρην** - ρεῖμα - ρεῖ = λεπτός, τρυφερός· τέρεν δάκρυ = δάκρυ ἀπὸ τρυφερὰν ψυχῆν, δάκρυ πόνου.—**βοῶπις** = ἡ μεγαλόφθαλμος (βοῶς + ῥίξ. ὠπ-). Ἐπίθετον γυναικῶν καὶ μάλιστα τῆς θεᾶς Ἡρας.—**αἶψα** = εὐθύς, γρήγορα.—**ᾄθι**· οἶ = ἐκεῖ ὅπου.

146 - 160 : **ἀμφὶ Πριάμον** = μαζί με τὸν Πριάμον καὶ τὴν ἀκολουθίαν του, δηλ. τὸν Πάνθοον, τὸν Θυμοίτην κλπ. — **ᾄζος** = κλωνάρι, βλαστός. — **πεπνυμένος** = φρόνιμος (πέπνυμαι = ἔχω πνεῦμα, νοῦν). — **ἦατο**· ἦντο· ἦμαι Γ 134.— **δημογέροντες** = μέλη τῆς βουλῆς τῶν γερόντων.— **γῆραι**· δκ. τῆς αἰτίας. — **πολέμοιο δὴ πεπαυμένοι** = μὴ λαμβάνοντες πλέον μέρος εἰς τὰς μάχας.— **ἀγορητής**· Α 248.— **ἔσθλος** = καλός, σπουδαῖος.— **ἡ ὕλη** = τὸ δάσος.— **δενδρέω ἐφεζόμενοι· ἐζόμενοι ἐπὶ δένδρω**.— **ἡ ὄψ** - ὄπος = ἡ φωνή.— **λειριόεις** = λεπτός, γλυκὺς (λειριον = τὸ κρίνον· κυρίως λειριόεις = λεπτός καὶ τερπνός ὡς κρίνον).— **εἰῖσι**· ἦμι = ἀφίνω, βγάζω.— **τοῖοι** = αὐτοί· οἱ ἐπίσημοι, οἱ σοβαροί.— **ἡγήτωρ** = ἡγεμών, προύχων.— **ἦκα** = χαμηλοφώνως.— **οὐ νέμεσις**· οὐ νεμεσητόν ἐστι = δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτον. Ὑποκμ. τοῦ ἐστί· πάσχειν.— **ἀμφὶ τοιῆδε γυναικί** = διὰ μίαν τοιαύτην γυναῖκα.— **αἰνῶς** = καταπληκτικά.— **εἰς ὧπα** = εἰς τὸ πρόσωπον κατὰ συνεκδοχὴν = εἰς τὴν ἐμφάνισιν.— **καὶ ὧς** = παρὰ τὴν θαυμαστὴν καλλονὴν τῆς.— **νέομαι** = ἐπιστρέφω εἰς τὸν τόπον μου.— τὸ τέκος (τίκτω, τοκεὺς) = τὸ τέκνον.— **ὀπίσω** = κατόπιν, ὕστερα.— **πῆμα λείπομαι** = ἀφίνω συμφοράς.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **πολλέες, ἔαται, ἦατο**.

γ') Ἱρις : Ἡ ἀγγελιαφόρος τῶν θεῶν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Θαύμαντος καὶ τῆς Ἠλέκτρας. Ὅταν μεταφέρῃ μηνύματα τῶν θεῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐμφανίζεται συνήθως ὑπὸ ἄλλην μορφήν. Ἐξάιρεται πάντοτε ἡ ταχύτης αὐτῆς : πόδας ὠκέα Ἱρις, ἀελλόπονος, ποδιήμερος, χρυσόπτερος. — **Λαοδίχη** : Καὶ ἄλλοῦ ἀναφέρεται ὡς ἡ ὄραιοτέρα ἀπὸ τὰς θυγατέρας τοῦ Πριάμου. — **μέγαρον** : Τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου, ὅπου συνήθως γίνονται αἱ συγκεντρώσεις τῶν ἀνδρῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ βασίλισσα μετὰ τὰς ἀμφιπόλους τῆς δύναται νὰ παραμένῃ εἰς αὐτὸ ἐργαζομένη, ὅπως ἡ Ἀρήτη εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἀλκι-

νόου (ζ 'Οδυσσεΐας). Δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἐδῶ νὰ ἐννοῶται συνεκδοχικῶς ὅλη ἡ οἰκία τοῦ Πάριδος, ὅποτε πιθανώτατα ἡ 'Ελένη εἰργάζετο εἰς τὸν θάλαμον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ ἐξῆλθεν (ὄρματο ἐκ θαλάμοιο). Τὸν τύπον τοῦ 'Ομηρικοῦ ἀνακτόρου ἰδὲ εἰς 'Οδύσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 74 καὶ αὐτόθι εἰκ. ἀρ. 3.—**δίπλαξ χλαῖνα** : Ἡ χλαῖνα εἶναι τὸ ἐξωτερικὸν ἔνδυμα τῶν ἀνδρῶν, τὸ ὁποῖον ἐπιρρίπτεται ἐπὶ τοῦ χιτῶνος, στερεώνεται μὲ πόμπην καὶ τυλίγεται κατὰ βούλησιν εἰς τὸ σῶμα.—**πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους** : Ἡ ἱκανὴ ὑφάντρια ἠδύνατο νὰ ποικίλλῃ τὸ ὕφασμα μὲ διάφορα σχέδια, παρμένα ἀπὸ τὴν φύσιν ἢ τὴν καθημερινὴν ζωὴν. Ἡ 'Ελένη ἐπροτίμησε νὰ κεντήσῃ εἰς τὸ ἐργόχειρόν της εἰκόνας ἀπὸ τὸν Τρωικὸν πόλεμον, ὁ ὁποῖος ἀμέσως τὴν ἐνδιέφερε (ἔθεν εἶνεκα).—**χαλκοχίτων** : Βλ. 'Οδύσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 87.—**ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν** : Κατὰ τὴν διακοπὴν τῆς μάχης ὁ πολεμιστὴς ἐνεπήγγυεν εἰς τὴν γῆν τὸ δόρυ, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπίτηδες εἰς τὸ κάτω ἄκρον αἰχμηρᾶν προσεχόχην, τὸν σωροτήρα. Τοιοῦτοτρόπως ἦτο προχειρότερον νὰ τὸ χρησιμοποιοῦσῃ ὁ πολεμιστὴς εἰς περιπτώσιν αἰφνιδιασμοῦ. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ στρατιώτης ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἀναπαυτικὴν στάσιν κεκλιμένος ἐπὶ τῆς ἀσπίδος.—**αὐτίκα... ὄρματο** : Ἡ συγκίνησις τῆς 'Ελένης εἰς τὸ ἄκουσμα ὅτι θὰ μονομαχήσουν οἱ δύο τῆς σύζυγοι ἐκδηλώνεται εἰς τὴν ταχύτητα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐνδύεται καὶ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ θαλάμου.—**οὐκ οἶη** : Ποτὲ βασιλίσσαι ἢ ἄλλαι εὐγενεῖς γυναικες δὲν ἐξέρχονται μόναι, ἀλλ' ἀκολουθοῦμεν ἀπὸ ἀμφιπόλους, μίαν ἢ περισσοτέρας. Περὶ ἀμφιπόλων καὶ ὁμοῶν βλ. 'Οδύσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 77. Αἱ δύο ἀμφίπολοι, αἱ ὁποῖαι συνοδεύουν τὴν 'Ελένην, εἶχον ἀκολουθήσει τὴν κυρίαν των ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔμενον πάντοτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της.—**Σκαιαὶ πύλαι** : Ἦτο ἡ κυρία εἴσοδος τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου ἀριστερὰ (σκαιὸς = ἀριστερὸς) τῆς πόλεως, ὅπουθεν ἐφαίνετο ἡ θάλασσα καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.—**τεττίγεσιν ἑοικότες** : Ἡ φωνὴ τῶν τεττίγων πολλάκις ἐξυμνεῖται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ποιητάς. Ἀλλὰ εἶναι δύσκολον νὰ ἐννοήσωμεν τί ἀκριβῶς τοὺς ἔθελεν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἐντόμου τούτου, ἡ ὁποία εἰς ἡμᾶς φαίνεται μονότονος καὶ ἐκνευριστικὴ. Τὸ ἐπίθετον **λειριόεσσα** λαμβάνεται ἐδῶ ἐπὶ ἀκουστικῆς ἐντυπώσεως, ἐνῶ ἡ πρώτη αὐτοῦ σημασία ἐκφράζει αἰσθημα ὀράσεως.—**ἐπὶ πύργων ἰούσαν** : Ἐκθεν τῶν Σκαιῶν πυλῶν ὑπῆρχε πύργος, διότι ἐκεῖ τὸ μέρος τῆς πόλεως ἦτο εὐπρόσβλητον. Ἐν γένει τὰ τείχη τῶν ἀρχαίων πόλεων ἐνισχύονται κατὰ διαστήματα μὲ πύργους.

— *Νὰ ἐκτιμηθῇ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον παρουσιάζει καὶ ἐγκωμιάζει ὁ ποιητὴς τὴν καλλονὴν τῆς Ἑλένης.*

161 - 190

α') 161 - 170 : — **ἔφραν**· ἔφρασαν, ἔφησαν.— **φωνῆ** = μεγαλοφώνως, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὴν ἦκα (στ. 155) συνομιλίαν τῶν ἄλλων γερόντων.— **πάροιθε** = ἐμπρός. Συναπτ. πρὸς τὸ *ἐμεῖο*.— **ἴζευ**· ἴζομαι.— **ὁ πόσις - ιος** = ὁ σύζυγος, ὁ ἄνδρας (ῥίζ. *ποτ - πότιναι*, λατ. *pot - possum*).— **οἱ πηοὶ** = οἱ συγγενεῖς.— **οὔτι** = καθόλου.— **μοι**· δοτ. κρίσ. = κατὰ τὴν γνώμην μου.— **ἐφορμῶ**· μτβτ. = κινῶ ἐναντίον τινός.— **ὥς μοι καὶ ἐξονομήνης**· τὸ καὶ συνδ. : ὄφρα ἴδῃ... καὶ ἐξονομήνης. Ἐν τῷ μεταξὺ παρενεβλήθη ἢ παρένθ. : οὔτι... Ἀχαιῶν.— **ἐξονομαίνω** = ὀνομάζω, λέγω τὸ ὄνομα.— **πελώριος** = τεράστιος, πανύψηλος (*πέλωρ* = τέρας).— **ὄς τίς ἐστι**· πλαγ. ἐρώτ.— **ὄδε**· ὁ Πρίαμος δεικνύει ἀπὸ τὸν πύργον τὸν ἄνδρα.— **ἠὺς**· ἠέως = καλός, ὑπέροχος.— **ἦ τοι** = ἀλήθεια, τῷ ὄντι.— **κεφαλῇ** = κατὰ τὸ ἀνάστημα. Δοτ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ μείζονες. Ἀπὸ τὴν κεφαλὴν συνήθως φαίνεται ἢ διαφορὰ τοῦ ὕψους.— **ἔασι**· εἰσί.— **γεραρός** = ἐπιβλητικός, μεγαλοπρεπής.— **γάρ** = πράγματι.

171 - 180 : — **δίος** = θεϊκός, ὑπέροχος.— **αἰδοῖος ἐσσί** = προκαλεῖς σεβασμόν.— **ἐκυρός-ῆ** = πενθερός (*socer*).— **δεινός** = ὁ ἐμπνέων φόβον, εὐλάβειαν. Τὸ *δεινός* ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ *αἰδοῖος*. Ὁ σεβασμός τῆς Ἑλένης πρὸς τὸν πενθερόν της ἐγγίζει τὰ ὄρια τοῦ φόβου.— **ὡς ὄφελεν** = εἶθε, ἄμποτε.— **ἀδεῖν μοι** = νὰ μοῦ ἤρесе, νὰ προτιμοῦσα· ῥ. *ἀνδάω* = ἀρέσκω.— **θάλαμον**· συνεκδχ. = τὸ σπῆτι μου.— **γνωτοὶ** = οἱ συγγενεῖς (ῥίζ. *γενε - γίνομαι*).— **τηλύγετος** = νεαρός, ἀγαπητός.— **ἡ ὀμηλικίη** = αἱ συνομήλικοι.— **ἐρατεινός** = ἀγαπητός.— **τά γε** = αὐτὰ βέβαια, δηλ. νὰ προτιμήσω τὸν θάνατον.— **τὸ** = διὰ τοῦτο.— **τέθηκα κλαίουσα** = ἔχω λυώσει στὸ κλάμα· ῥ. *τήκομαι*.— **ἀνείρομαι** = ἐρωτῶ.— **μεταλλάω** = ἐνδιαφέρομαι νὰ μάθω.— **εὐρὺ κρείων**· A 102.— **ὁ δαῆρ - δαῆρος** = ὁ ἀνδράδελφος.— **αὐτε** = ἐξ ἄλλου, καὶ μάλιστα.— **ἔσκε ἦν**.— **κυνῶπις** = ἡ ἔχουσα βλέμμα κυνός, ἀδιάντροπη. Κατὰ γεν. *κυνώπιδος*, ὡς ἂν ἔλεγεν : *δαῆρ ἔσκεν ἐμοῦ κυνώπιδος*.

181 - 190 : **ἠγάσσατο τόν**· ἄγαμί τινα = ἐκφράζω τὸν θαυμασμόν μου διὰ κάποιον.—**μοιρηγενῆς** = ὁ γεννηθεὶς μὲ μοῖραν, καλότυχος (μοῖρα + γίγνομαι).—**ὄλβιοδαίμων** = εὐλογημένος ἀπὸ τὸν θεὸν (ὄλβιος + daίμων = ἡ τύχη).—**ἦ ῥά νυ** = ἀλήθεια λοιπόν.—**δεδμηάτο** = εἶχον ὑποταχθῆ· ῥ. δάμημι - δαμάω. Ὁ ὑπερσυντέλ. δηλώνει ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ πρὸ πολλοῦ ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα ἠκολούθησαν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκστρατείαν.—**κοῦροι Ἀχαιῶν**· ὡς καὶ νῆες Ἀχαιῶν = ἡ Ἀχαιϊκὴ νεότης.—**αἰολόπωλος** = ὁ ἔχων ταχεῖς πώλους, πολεμιστὴς μὲ γοργὸν ἄλογον (αἰόλλω = κινῶ ταχέως, αἰολος + πῶλος).—**λαοὶ** = ὑπήκοοι.—**ἐστρατώνωτο**· στρατάομαι = στρατοπεδεύω.—**ἐπίκουρος** = βοηθός, σύμμαχος.—**ἐλέχθην**· λέγομαι = συγκαταλέγομαι.—**ἦμαρ - ατος** = ἡμέρα.—**ἀντιάνειραι** = ἴσαι πρὸς ἀνδρας, γυναικες μὲ ἀνδρικὴν ψυχὴν καὶ δύναμιν.—**ἐλίκωπες**· Α 98.

β') Ποίους ἄλλους τέτους τοῦ **φημί** μεταξοῖζεται ὁ Ὅμηρος ;
— Πῶς σχηματίζονται τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ **εἰμί** ;
— Ποῖον γραμματικὸν φαινόμενον ἀναγοῖζεται εἰς τὸν τύπον **ἐστρατώνωτο** ;

γ') **Θεοὶ νύ μοι αἰτιοὶ εἰσιν** : Συχνὰ εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Ὀμήρου εὐρίσκωμεν τὴν ἠθικὴν ταύτην ἀντίληψιν, ὅτι δηλ. κύριος ὑπεύθυνος μιᾶς κακῆς πράξεως δὲν εἶναι ἐκεῖνος ποῦ τὴν κάμνει, ἀλλ' ὁ θεός, ὅστις τὸν ὤθησεν εἰς αὐτήν.—**εὐρὺ κρείων** : ὁ Ἀγαμέμνων χαρακτηρίζεται εὐρὺ κρείων ὄχι μόνον διὰ τὴν ἐδαφικὴν ἔκτασιν τοῦ κράτους του (Α 102), ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπιβολήν, τὴν ὅποιαν ἤσκει εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα.—**ἀμφοτέρον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής** : Ὁ ἰδεώδης τύπος βασιλέως τῆς ἡρωϊκῆς ἐποχῆς ἦτο νὰ ἔχῃ εὐγενικὴν ψυχὴν (ἀγαθός) καὶ νὰ διακρίνεται εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν (αἰχμητής). Τὸν στίχον τοῦτον ἐθαύμαζε κατ' ἐξοχὴν ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Φιλίππου, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἀνεγίνωσκε πολὺ τὴν Ἰλιάδα καὶ εἶχε τὴν φιλοδοξίαν νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τοὺς Ὀμηρικοὺς ἥρωας.—**Φρυγία** : Μικρὰ Φρυγία εἶναι ἡ χώρα ἡ ἐκτεινομένη εἰς τὰ ΒΔ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας (Βιθυνία), εἰς τὴν ὅποιαν ἀνήκει καὶ ἡ Τροία. Ἐδῶ ἐννοεῖται ἡ Μεγάλῃ Φρυγία, ἡ πρὸς Α ἐνδοχώρα διαρροεμένη ὑπὸ τοῦ Σαγγαρίου.—**Μύγδων καὶ Ὀτρεύς** : Εἶναι οἱ ἀδελφοὶ τῆς συζύγου τοῦ Πριάμου Ἐκάβης.—**Ἀμαζόνες** : Κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν ἦσαν αὗται

ἔθνος πολεμικῶν γυναικῶν, αἵτινες εἶχον ἴδιον κράτος παρὰ τὸν Θερμῶδοντα ποταμὸν πρὸς τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὸν Πόντον. Ἡ παράδοσις ἀνέφερε πολέμους τῶν Ἀμαζόνων πρὸς τοὺς πλησίον λαοὺς καὶ ἐπίσης ἐιστρατεῖαν αὐτῶν ἐναντίον τῶν Ἀθηῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἤττηθησαν ὑπὸ τοῦ Θησέως. Ἡ ἀρχαία τέχνη ἀπεικόνισε τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτὰς γυναῖκας εἰς περίοπτα ἀγάλματα (Ἀμαζὼν τοῦ Φειδίου, Ἀμαζὼν τοῦ Πολυκλείτου κ.ἄ.), εἰς ἀγγειογραφίας (ὁ Ἀχιλλεὺς φονεύων τὴν βασίλισσαν τῶν Ἀμαζόνων Πενθεσίλειαν), ἢ παρέστήσεν Ἀμαζονομαχίαις εἰς τὰ γλυπτὰ τῶν ναῶν (ζωφόρος ναοῦ Φιγαλείας, ἀέτωμα ναοῦ Ἀσκληπιοῦ Ἐπιδαύρου κ.ἄ.).

191 - 244

α') 191 - 198 : —**δεύτερον**· ἐπίρρ. συναπτ. πρὸς τὸ ἐρέεωε.—**εἶπ'** ἄγε μοι = ἔλα πές μου.—**τόνδε... ὄδε**· ὁ Πρίαμος δεικνύει ἐπανειλημμένως τὸν Ὀδυσσεά, διὰ τὴν καθορίσιν εἰς τὴν Ἑλένην διὰ ποῖον ἐρωτᾷ.—**μείων κεφαλῇ**· πρβλ. Γ 168 : *μείζονες κεφαλῇ*.—**ιδεῖ** = καί.—**ιδέσθαι**· συναπτ. πρὸς τὸ εὐρότερος ὤμοισιν = κάμνει ἐντύπωσιν μέ...—**τὰ τεύχεα**=τὰ ὄπλα (*τεύχω* = ἐτοιμάζω). — **οἱ**· δοτ. κτητ.—**πουλυβότεира χθῶν** = γῆ τρέφουσα πολλοὺς, εὐφορος (*πολὺς + βοτὸν - βόσχω*).—**αὐτὸς δέ**· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὰ τεύχεα.—**ὀκτίλος** = τὸ κριάρι.—**ἐπιπωλέομαι**· περιέρχομαι, πηγαίνω ἐδῶ κι' ἐκεῖ· θαμιστ. τοῦ πέλεσθαι.—**αἱ στίχες** = αἱ σειραὶ, αἱ τάξεις.—**εἶσκω** = παρομοιάζω. Ἡ ἐπανάληψις τῆς παρομοιώσεως *κτίλος ὡς, ἀρειῶν εἶσκω* γίνεται πρὸς μεγαλυτέραν ἔμφασιν.—**πηγεσίμαλλος** = ἔχων πυκνὸν τρίχωμα (*πήγνυμι + μαλλός*).—**οἷς** = πρόβατον.—τὸ **πῶν - πώεος** = τὸ κοπάδι.—**ἀργεννός**· Γ 141.

199 - 202 : —**ἐκγεγαυῖα**· *ἐκγεγονοῖα* = γεννηθεῖσα ἀπό...—**πολύμητις** = πολυμήχανος, ἔξυπνος (*πολὺς + μῆτις* = σκέψις)· πρβλ. *μητίετα Ζεὺς*.—**ἐν δήμῳ Ἰθάκης** = εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης.—**κραναδός** = βραχῶδης (*κράαις, κραάνος, κρααίον*). — **κραναῆς περ ἐούσης**· ἢ ἀντίθ. : ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς προέρχεται ἀπὸ χώραν βραχῶδη καὶ πτωχὴν, εἶναι εὐφρέστατος καὶ σοφὸς ἄνθρωπος.—τὰ **μήδεα** = αἱ σκέψεις.—**πυκνός** = σοφός, φρόνιμος.

203 - 215 : —**πεπνυμένος**· Γ 148.—**ἀντίον ἠῦδα** = ἀπῆντησε· ῥ. *αὐδάω* = ὀμιλῶ.—**ἦ μάλα** = ναὶ ἀληθέστατα.—**νημερτής** = ἀλάθης,

ἀκριβῆς (στερ. ἠ + ἀμαρτάνω), κατηγορημ. εἰς τὸ ἔπος.—σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίας· ἔνεκα ἀγγελίας σεῦ = διὰ τὴν φέρη μῆνυμα διὰ σέ. Τὸ σεῦ γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ἀγγελίας.—ξεινίζω = φιλοξενῶ.—φιλέω = κάμνω φιλικὰς περιποιήσεις πρὸς ἕνα ξένον, φιλεύω.—φυῆ = ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις. Ταύτην περιγράφει εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 210 - 211.—ἐδάην = ἔμαθα, ἐγνώρισα, ἀόρ. ἀφρ. ἔνεστ. (ῥίζ. δα—, δαίμων, ἀδαις).—μῆδεα πυκνά· Γ 202. Ἡ σύνεσις τοῦ Ὀδυσσεῶς περιγράφεται εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 212 - 224.—Τρώεσιν ἐν ἀγρομένοισιν = ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Τρώων. (μέσ. ἀόρ. β' μτχ. ῥ. ἀγείρομαι, ἀγρόμενοι).—ἔμιχθεν· ἐμίχθησαν = ἤλθον εἰς ἐπαφήν, παρουσιάσθησαν.—στάντων = ὁσάκις ἐστέκοντο ὄρθιοι. Ἡ μτχ. γεν. ἀπόλυτος εἶναι καὶ γεν. διαιρετ., διότι οἱ δύο ἄνδρες παρουσιάζονται μαζί : ἐξ αὐτῶν ὁσάκις.—ὑπείρεχεν = ὑπερεῖχεν.—ὠμούς· αἰτ. τοῦ κατὰ τι.—ἄμφω ἐξομένω· ὄνομαστ. ἀπόλυτος ἀντὶ ἀμφοῖν ἐξομένοιν.—γεραρός· Γ 170.—ὑφαινον μύθους καὶ μῆδεα = ὠμίλουν καὶ ἐξέφραζον τὰς σκέψεις των. Εἰς τὸ ὑφαινον περιέχεται ἡ ἔννοια τῆς πλοκῆς τῶν σκέψεων.—πᾶσι = παρουσία ὄλων.—ἦ τοι = πράγματι, ἀλήθεια.—ἐπιτροχάδην = γρήγορα, σύντομα.—παῦρος = ὀλίγος (λατ. paulus).—λιγέως = μὲ σαφῆνεια, καθαρά (πρβλ. καὶ Α 248 « λιγὸς Πυλίων ἀγορητής », ὅπου ἰδὲ καὶ σημ.).—πολύμυθος = φλύαρος, πολυλογᾶς.—ἀφαμαρτοεπῆς = ὁ ὀμιλῶν ἀνοήτως.—γένει = κατὰ τὴν ἡλικίαν.—ὑστερος = νεώτερος.

216 - 224 :—ἀναῖσσω = σηκώνομαι. Τὸ ῥ. πάντοτε ἐπὶ ὀρηκτικῆς κινήσεως. Ν' ἀποδοθῆ κατὰ τὴν μετάφρασιν ἢ χρῆσις τῆς εὐκτικῆς.—στάσκε = ἴστατο ἐπ' ἀρκετόν, θαμιστ. ἀόρ. τοῦ ἴσταμαι.—ὑπαί· ὑπὸ = κάτω.—ἰδεσκε· θαμιστ. ἀόρ. τοῦ ὄρω.—προπρηνές = πρὸς τὰ ἐμπρός.—νωμάω = κινῶ (νέμω).—ἄστεμφῆς = ἀκίνητος (στερ. α + στέμω = σείω).—ἔχεσκε = ἐκράτει συνεχῶς.—αἰδρις = ἀμαθής, ἄπειρος, ἀδέξιος (στερ. α + ἴδρις, οἶδα).—ὁ φῶς - τὸς = ὁ ἀνήρ.—ζάκοτος = ὀργίλος, ἀπότομος.—αὐτως = ἀκριβῶς ἔτσι, οὔτε περισσότερον οὔτε ὀλιγώτερον.—ὄψ-ὀπός· Γ 152.—μεγάλη = ἡχηρά.—εἶη· ἦμι = βγάζω.—χειμέριος = χειμερινός.—εἰρίζω = παραβγαίνω.—οὐ τότε... ἰδόντες· ἡ σειρὰ τῶν λέξ. : οὐ γὰρ τότε ὄδ' ἀγασσάμεθ' ἰδόντες εἶδος Ὀδυσσεῆος.—ἄγαμαι = θαυμάζω. Τὸ νόημα : ἀφοῦ τὸν ἠκούσαμεν τὴν ὀμιλῆν, μᾶς συνήρπασε τὸσον ὁ λόγος του, ὥστε δὲν μᾶς ἔκαμε πλέον ἐντύπωσιν ἢ γενοῦν ἐμφάνισίς του.

225 - 244 : — **ἦϋς**· Γ 167.—**ἔξοχος**—ἐξέχων, διακρινόμενος.—**τα-
νύπεπλος** = ἔχουσα μακρὸν πέπλον (*τανο-, τανύω+πέπλος*). Κυρ. : ἡ
ἔχουσα τεταμένον τὸν πέπλον, ἦτοι τὸ φόρεμα. Ἐπίθ. ἐκφράζων τὴν γυ-
ναικεῖαν χάριν καὶ κομψότητα.—**ἔρκος** Α 284.—**ἐτέρωθεν**· εἰς ἄλλο
μέρος τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀχαιῶν.—**οἱ ἀγοῖ** = οἱ ἡγεμόνες (ἄγω).—
ἡγερέθομαι = συναθροίζομαι (ἄγω — ἀγείρω). — **γνοίην κεν** = θά
ἤδυνάμην νὰ τοὺς ἀναγκωρίσω.— **καὶ τ' οὔνομα** = καὶ ὄν τὸ ὄνομα.—
μυθοῦμαι = λέγω.— **δοιῶ** = δύο.—**κοσμῆτωρ**· Α 16.—**πύξ** = εἰς τὴν
πυγμῆν· ἐπίρρ. (λατ. pugna).— **αὐτοκασίγητος** = ὁ αὐτάδελφος.—
τώ· δυϊκ. ἀναφ. ἀντων.— **μοι**· συναπτ. πρὸς μία, δηλ. ἐγέννησεν αὐ-
τοὺς ἢ ἰδία μητέρα ποὺ ἐγέννησε καὶ ἐμέ.— **γείνατο**· **γείνομαι** = γεν-
νῶμαι, **γείναμην** = ἐγέννησα.— **ἐσπέσθην**· **ἐσπόμην**· ἔπομαι.— **ἐρατει-
νός**· Γ 175.— **δεύρω**· **δεῦρο**.— **ἔποντο**· πληθ. μετὰ τὸν δυϊκ. **ἐσπέσθην**.
— **νέεσσ' ἐνι**· ἐν *νασί*.— **αὔτε**· ἀντιστοιχ. πρὸς τὸ *μέν*.— **καταδύομαι**
μάχην = κατέρχομαι εἰς τὴν μάχην.— **τὰ δονείδα** = αἱ κατηγορίαί,
αἱ ὕβρεις.— **ἄ μοι ἐστιν**· τὸ μοι δοτεκ. ἀντιχαρ. = τὰ ὅποια εἶναι εἰς
βάρος μου, τὰ ὅποια ἔχω ἐπάνω μου.— **κάτεχε**· **κατεῖχεν** = ἐκάλυπτε.
— **φυσίζοος** = φύουσα σπόρους, γεννήτρια (*φω-, φύω + ζεῖαι*).—
αἶα = γαῖα.— **αὔθι** = ἐκεῖ.

β') Τύποι παρακ. τοῦ *γίγνομαι* : **γεγαώς, γεγάσι**.

— Ἐπικὸς τύπος τῆς προθέσ. ὑπέρ : **ὑπεῖρ** καὶ ἐν συνθέσει : **ὑπεί-
ρεχε**.

— Ἄλλοι τύποι τῆς προθέσ. ὑπό : **ὑπαί, ὑπο**.

— Συνήθης χρῆσις τοῦ ἐπίρρ. **πολλάκι** (*πολλάκις*).

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ διττός, δύο : **δοιοί** (πληθ.) καὶ **δοιῶ** (δυϊκ.).

— Ἀνώμαλος ἀναδιπλασιασμός εἰς τὸ **δεΐδια** (*δέδια*).

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἤλυθε, σεῦ, τώ*.

γ') **Διὸς ἐκγεγαυῖα** : Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Ἑλένη εἶχε γεννηθῆ ἀπὸ
τὸν Δία καὶ τὴν Λήδαν, σύζυγον τοῦ Τυνδάρεω.— **Ἰθάκης κранаῆς**
περ εὐούσης : Συχνὰ ὁ Ὅμηρος τονίζει ὅτι ὁ πολυμήχανος ἦρωες τοῦ
Τρωικοῦ πολέμου Ὀδυσσεύς, ὁ καταπλήξας τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς
μὲ τὴν εὐφυῖαν του καὶ τὴν πολιτικὴν του σύνεσιν, προήρχετο ἀπὸ τό-
πον πτωχὸν καὶ ἀσήμαντον.— **σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης** : Ὁ Ὀδυσσεύς καὶ
ὁ Μενέλαος ἦλθον εἰς Τροίαν, διὰ νὰ ἀπαιτήσουν τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς

θησαυρούς τοὺς κλαπέοντας ὑπὸ τοῦ Πάριδος. Ἄλλα μὲ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Ἄντιμάχου, τὸν ὁποῖον ὁ Πάρις ἐδωροδόκησεν, ἀπέτυχεν ἡ ἀπόπειρα νὰ λυθῇ εἰρηνικῶς ἡ διαφορὰ καὶ διὰ τοῦτο ἐξεστράτευσαν οἱ Ἀχαιοὶ κατὰ τῆς Τροίας.—**ἐπιτροχάδην ἀγόρευεν :** Δὲν ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς τὴν ταχύτητα τοῦ λόγου, ἡ ὁποία εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν εἶναι ἐπαινετὴ, ἀλλὰ τὴν ἰκανότητα τοῦ Μενελάου νὰ διατυπώη γρήγορα τὰς σκέψεις του μὲ τρόπον περιληπτικὸν καὶ σαφῆ.—**ἄλλ' ὅτε δὴ ἀναΐξειεν Ὀδυσσεύς :** Οἱ στ. 216 - 224 ἀποτελοῦν ἀριστουργηματικὴν περιγραφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης. Ἐπὶ πλέον ἡ παρομοίωσις τῶν λόγων τοῦ Ὀδυσσεύς πρὸς νημάδας χειμερινῆς προκαλεῖ τὸν ἀναγνώστην νὰ φαντασθῇ τὴν πυκνότητα καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ὁμιλίας τοῦ ἥρωος τούτου.—**Αἶαντα :** Ἴδὲ Α 138.—**Ἰδομενεύς... θεὸς ὡς :** Καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Κρητῶν δὲν ὑστερεῖ εἰς μεγαλοπρέπειαν. Τὰ ταξίδια τοῦ Ἰδομενεύς εἰς τὴν Λακεδαίμονα (ὅποτε Κρήτηθεν ἴκοντο) ὑπενθυμίζουσι τὴν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ἡ ὁποία καὶ ἐν τῇ παραδόσει ἀναφέρεται καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας ἀποδεικνύεται. Θεσμοὶ καὶ ἔθιμα κοινὰ ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν δύο λαῶν καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.—**Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης :** Εἶναι οἱ δύο δίδυμοι ἀδελφοὶ τῆς Ἑλένης ὀνομαζόμενοι καὶ **Διόσκουροι**, διότι ἐγεννήθησαν, ὅπως καὶ ἡ Ἑλένη, ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας. Ἐδῶ παρίστανται καὶ οἱ δύο ὡς θνητοὶ (τοὺς δ' ἤδη κάτεχεν φρεσίζουσι αἶα). Ἄλλα κατ' ἄλλον μῦθον μεταγενεστέρων χρόνων ὁ Πολυδεύκης εἶχε γεννηθῆ ἀθάνατος καὶ ἐμοίρασε τὴν ἀθανασίαν του μὲ τὸν ἀδελφόν του κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διὸς, ὥστε διαδοχικῶς ἕμενον ὁ καθεὶς μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Ἄδην καὶ μίαν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ζωὴν.

— Ποίας βασιλικῆς ἀρετῆς ἀποδίδει ὁ Ὅμηρος εἰς τοὺς διαφόρους Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας ;

— Ποῖον συναίσθημα νοσησθεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Ἑλένης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς συνομιλίας της μὲ τὸν Πηλεῖον ;

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ λογοτεχνικῆς ἀπόψεως ἡ σκιρτή, ἣτις λαμβάνει χώραν ἐπὶ τοῦ πύργου τῶν Σκαιοῶν Πηλῶν.

α') 1-8 :—**ἔνθα**· χρον.—τότε.—**αὖ** = πάλιν, δέ. Τὸ αὖ ὡς μετβτικ., ὅταν ἡ ὄλη διήγησις ὑποδιαιρῆται εἰς μέρη.—**ἔκδηλος** = περιφανής.—**μετὰ πᾶσιν** = μετὰζὺ πάντων.—**δαῖε**· μετβτικ. = ἔκαμε νὰ λάμπη· ὑποκμ. ἡ Ἄθηνᾶ.—**ἡ κόρυς-θος** = ἡ περικεφαλαία.—**οἱ**· συναπτ. πρὸς τὸ **κόρυθος** ὡς δοτικ. κτητ.—**ἀκάματον** = ἀκούραστον, ἄσβεστον.—**ὀπωρινὸς** = ἐμφανιζόμενος κατὰ τὸ τέλος τοῦ θέρους.—**ἐναλίγκιος** = ὅμοιος.—**λαμπρόν**· ἐπίρρ. = λαμπρά.—**παμφαίνω** = λάμπω, φαντάζω.—**λελουμένος Ὀκεανοῖο** = ἀνατέλλον ἀπὸ τὸν Ὀκεανόν. Ἡ γενικ. τοπ. καὶ διαιρ. Κατὰ λέξιν : τοῦ ἐλούσθη εἰς τὸν Ὀκεανόν, ἀπὸ τὰ νερὰ τοῦ Ὀκεανοῦ.—τὸ **κάρ - κρατός** = ἡ κεφαλή.—**ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων**· ἐπανάληψις τῆς ἐννοίας : **κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος**.—**ὄρνυμι**· μεταβατ. = κινῶ, ὠθῶ.—**κλονέομαι** = καταδιώκομαι, ὠθοῦμαι (κλόνος = κίνησις, θόρυβος).

9 - 13 :—**ἀφνειὸς** = πλούσιος.—**ἀμύμων** = ἄψογος, εὐγενής (στερ. α + μῶμος).—**ἤστην**· ἤτην δυϊκ. παρατατ. τοῦ **εἶμι**.—**πᾶσα μάχη** = κάθε εἶδος μάχης.—**τῶ** = αὐτοὶ οἱ δύο.—**οἱ**· τῷ Διομήδει.—**ἀποκρινθέντε** = ἀποσπασθέντες ἀπὸ τὴν παράταξιν των.—**ἀφ' ἵπποιιν** = ἀπὸ τῶν ἄρμάτων.—**ἀπὸ χθονός**· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ **ἀφ' ἵππων**.—**ὄρνυτο**· ὄρνημαι = κινῶμαι ὀρμητικᾶ, ὀρμῶ.

14 - 24 :—**σχεδὸν** = πλησίον.—**προΐημι** = ἐξαπολύω, ῥίπτω πρὸς τὰ ἔμπρός.—**δολιχόσκιον** = ἔχον μακρὸν ξύλον, μακρόν· (δολιχός = μακρός· τὸ β' συνθ. ἄγνωστον).—**ἀκωκῆ** = αἰχμῆ (ἀκίς - ἀκή. Κατ' ἀναδίπλ. : ἀκωκή).—**χαλκῶ**. συνεκδχ. ἀντὶ **χαλκῆς ἔγχει**.—**τοῦ**· συναπτ. πρὸς τὸ **χειρός**.—**ἄλιον** = μάταιον, χωρὶς ἀποτέλεσμα.—**βέλος** = τὸ μακρόθεν ῥιπτόμενον ὄπλον· (βάλλω).—**μεταμάζιον** = μετὰζὺ τῶν μαστῶν.—**ῶσε** = τὸν ἔσπραξε καὶ τὸν ἔρριψε· ῥ. ὠθῶ.—**ἀπόρουσε**· ῥ. ἀποροῦ = πηδῶ μακράν.—**ὁ δίφρος** = τὸ μέρος τοῦ ἄρματος, ὅπου ἴσταται ὁ πολεμιστῆς καὶ ὁ ἡνίοχος, τὸ ἄρμα.—**οὐδ' ἔτλη** = καὶ

δὲν εἶχε τὴν τόλμην.—**περιβαίνω** = κινουῖμαι περίξ τινός, διὰ τὸ τὸν ὑπερασπίσω, προστατεύω.—**κταμένοιο**· μετχ. παθητ. ἄορ. β' τοῦ κτείνω.—**οὐδὲ γὰρ οὐδέ**· ἢ ἐπανάλ. οὐδὲ - οὐδὲ ἐντείνει τὴν ἄρνησιν.—**ἡ κῆρ - ρός** = ἡ μοῖρα, ὁ θάνατος.—**ἔρυτο**· ἔδυμαι = προσφυλάττω· ἄλλος τύπος τοῦ ὄρομαι.—**ὡς**· τελικ.—**οἱ** = τῷ 'Ηφαιστῷ' δοτικ. ἡθ. συναπτ. πρὸς τὸ γέρον = ὁ γέροντος, ὁ γέροντος, τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσεν ὁ "Ηφαιστος.—**πάγχυ** = ἐντελῶς, ἔλωσ διόλου.—**ἀκαχήμενος**· ἀχέω καὶ ἀχέω = λυπημένος, πικραμένος (ἄχος A 188, ἄχομαι, ἄχνημαι).

25 - 34 :—**ἵππους**· τοῦ ἄρματος τοῦ φονευθέντος Φηγεώς.—**ἐξελάσας** = ἀφου τοὺς ἔλυσε καὶ τοὺς ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸ ἄρμα.—**κατάγειν** = νὰ φέρουν κάτω πρὸς τὴν παραλίαν.—**ἀλευάμενον** = τραπέντα εἰς φυγὴν· β'. **ἀλέομαι** = ἀποφεύγω.—**ἄχεσφι**· τὰ ἄχεια = τὸ ἄρμα.—**ὀρίνθη**· ὀρίνω = διεγείρω, κινῶ.—**θοῦρος** = ὀρηκτικός, σφοδρός.—**βροτολοιγός** = ἀνθρωποφθόρος (βροτός+λοιγός).—**μιαϊφόνος** = μολυσμένος με φονικὸν αἷμα, φονικός.—**τειχεσιπλήτης** = καταστρέφων τείχη.—**μάρναμαι** = μάχομαι, ἀγωνίζομαι.—**ὀρέξῃ**· ὀρέγω = προσφέρω, παρέχω.—**νῶι** = ἡμεῖς οἱ δύο.—**χάζομαι** = ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.—**μῆνις**· A 1.

β') Παρατακτικὸς τοῦ εἰμι εἰς τὸν δυϊκὸν ἀπὸ τοῦ θέμ. ἐσ : ἦστην.

— Διατήρησις τοῦ ν πρὸ ὀδοντοφώνου : ἀποκρινθέντε.

— Ἐκτεταμένοι τύποι τοῦ ἀδελφός : ἀδελφεός, ἀδελφειός.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : παμφαίνησι, ἄχεσφι, νῶι.

γ') **Διομήδης** : Υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλέως τῆς πόλεως τοῦ Ἄργους, διαδεχθεὶς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Ἄδραστον. Μετέσχεν εἰς διαφόρους ἥρωικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἤδη ἀριστεύει εἰς σπουδαίαν τινὰ μάχην πρὸ τοῦ Ἰλίου. Ἐκ τῆς Τροίας ἐπανῆλθε σῶος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.—**ἀστέρι ὀπωρινῶ** : Πιθανώτατα ὁ ποιητὴς ἔχει ὑπ' ὄψιν τὸν Σείριον, τὸν λαμπρότατον τῶν ὀπλανῶν ἀστέρων, ἀνήκοντα εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κυβός. Τοῦτου ἢ ἐπιτολὴ συμπίπτει ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὀπώρης, ἦτοι μετὰ τὸν θέρος καὶ φθινοπώρου. Ἀνατέλλων ὁ ἀστὴρ αὐτὸς ἀπὸ θαλάσσιον ὀρίζοντα παρέχει εἰς τὸν ποιητὴν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἐξέρχεται καθαρὸς καὶ φωτοβόλος, ἀφου ἐλούσθη εἰς τὰ μυστηριώδη βᾶθη τῶν

υδάτων, πού περιβάλλουν τὴν γῆν.—ἵππους ἐξελάσας: Οἱ ἵπποι ἦσαν ἀπὸ τὰ πολυτιμότερα λάφυρα τοῦ πολέμου. Συγχά οἱ Ἀχαιοὶ ἤρωες καυχῶνται διὰ τὴν κατοχὴν ἐκλεκτῶν ἵππων, τοὺς ὁποίους ἀπεκόμισαν ἀπὸ τὴν μάχην.

35 - 83

α') 35 - 42:—**θοῦρον**· E 30.—**καθεῖσεν** = ἔβαλε νὰ καθίσῃ, ἐνεργ. ἀόρ. τοῦ καθίζομαι.—**ἠιόεντι**· ἠιώεις = ὁ ἔχων ὄχθας ὑψηλάς, ἐπομένως βαθεῖαν κοίτην· ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου.—**κλίνω** = κάμνω κάποιον νὰ κλίνῃ, τρέπω, εἰς φυγὴν.—**ἔλεν**· αἰῶ.—**ἀρχός** = ἀρχηγός.—**ἔκβαλε** = ἐξεπέταξε.—**στρεφθέντι** = ἐνῶ εἶχε τραπῆ εἰς φυγὴν.—**τὸ μετάφρενον** = τὸ μεταξὺ τῶν ὤμων μέρος τῶν νάτων, ἡ ῥάχις.—**ἐν...** **πῆξε**· ἐπέπυξε.—**μεσσηγὺς** = εἰς τὸ μέσον, μεταξὺ.—**διά...** **ἔλασσε** = διεπέρασε.—**δουπέω** = κάμνω κρότον (δοῦπος = ὁ κρότος πεσόντος σώματος, λέξ. ἠχοποιήτος).—**ἀραβέω** = βροντῶ (ὁ ἀραβος = ὁ κτύπος).

43 - 58:—**ἐνήρατο** = ἐφόνευσεν ἐν τῇ μάχῃ· ῥ. ἐναίρω.—**ἐριβῶλαξ**· A 155.—**εἰληλούθει** = ἐληλούθει.—**δουρικλυτός** = περίφημος εἰς τὸ δόρυ, πολεμιστὴς ξακουσμένος (δόρυ+κλύω = ἀκούω). **νύξε**· νύσσω = κτυπῶ.—**ἐπιβησόμενον** = τὴν στιγμὴν πού ἐπρόκειτο νὰ ἀναβῆ.—**ἤριπε**· ἐρείπω ἀμετβ. = πίπτω.—**τὰ ὄχεα**· E 28.—**ὁ σκότος** = τὸ σκότος.—**ἐσύλευον**· συλεύω = ἀφαιρῶ τὸν ὄπλισμὸν νεκροῦ πολεμιστοῦ (παράλλ. τύπος τοῦ συλάω).—**αἴμων** = ἔμπειρος.—**ὄξυοίεις** = σουβλερός, κοπτερός· (παράλλ. τύπος τοῦ ὄξύς).—**ἄγρια πάντα** = κάθε ἀγρίμι.—**τά τε τρέφει**· ἐνν. τὰ ἡμερώτερα ζῶα τοῦ δάσους ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἄγρια πάντα.—**χραῖσμε**· A 28.—**ιοχέαιρα** = τοξοῦτρια (ἰός = βέλος + χέω).—**ἐκηβολίαι** = αἱ ἐπιτυχίαι εἰς τὴν βολήν, ἡ τέχνη τοῦ τοξοῦειν· πρβλ. ἐκηβόλος A 21.—**ῆσιν**· δοτικ. τοῦ κατὰ τι.—**ἐέκαστο**· καίνομαι = διακρίνομαι, ἐξέχω.—**δουρικλειτός** = ἐνδοξος διὰ τὸ δόρυ, ἐνδοξος πολεμιστὴς (δόρυ + κλέω, κλείω, κλέος).—**ἔθεν**· A 114.—**οὔτασσε**· οὔτάω, ἢ οὔτάζω = πληγῶνω, κτυπῶ.—**μεσσηγὺς...** **ἔλασεν**· E 41.—**ἤριπε**· E 47.—**ἀράβησε**· E 42.

59 - 68:—**ἐνήρατο**· E 43.—**τέκτων** = ὁ τεχνίτης.—**ὅς**· δύναται νὰ ἐνν. καὶ ὁ Ἀρμονίδης καὶ ὁ Φέρεκλος, διότι καὶ περὶ τῶν δύο ἀνα-

φέρεται ὅτι ἦσαν τέκτονες.—**χερσίν**· συναπτ. πρὸς τὸ *τεύχειν*.—**δαίδαλα** = κάθε τεχνικὸν ἔργον, τεχνούργημα.—**ἔξοχα** = ἐξαιρετικά· ἐπίρρ.—**ἐφίλατο**· ἐφίλησε. **Ἀλεξάνδρω**· δοτικ. χαριστική.—**τεκτῆνατο**· τεκταίνομαι = κατασκευάζω.—**εἶσαι νῆες** = πλοῖα ναυπηγημένα σύμφωνα καὶ κανονικά.—**ἀρχεκάκους** = ποῦ ἔγιναν ἢ πρώτη αἰτία τοῦ κακοῦ.—**οἱ τ' αὐτῶ** = καὶ ἑαυτῶ.—**οὔτι** = οὐδὲν.—**θέσφατα** = προφητεῖαι, χρησμοί. Κυρίως τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰρημένα (θεός + φατός, *φημί*).—**καταμάρπτω** = καταφθάνω τινὰ φεύγοντα.—**διαπρὸ ἀντικρύ**· ἡ αἰχμὴ διεπέρασε διὰ τοῦ γλουτοῦ καὶ ἐβγήκεν ἐμπρὸς κατὰ τὴν κύστιν.—ἡ **κύστις-εως** = ἡ οὐροδόχος κύστις (κύω = φουσκώνω).—**ἤλυθε** = διῆλθε.—**ἀκωκῆ**· Ε 16.—**γνῦξ** = εἰς τὰ γόνατα, γονατιστὰ (γόνυ - γνῦξ).—**οἰμῶζω** = βγάζω θρηνώδη φωνήν.

69 - 75 : —**ἔπεφνε** = ἐφόνευσε (ρίζ. *φεν* - φόνος).—**ῥα** = πράγματι, στ' ἀλήθεια.—**πύκα** = μὲ φροντίδα, μὲ στοργήν.—**ἴσα** = ἐξ ἴσου.—**χαριζομένη** = διὰ τὴν εὐχαριστήσιν.—**κατὰ ἰνίον** = εἰς τὴν βάσιν τοῦ κρανίου.—**ἀν' ὀδόντας** = μέσα ἀπὸ τὰ δόντια.—**ὑπὸ γλῶσσαν** = εἰς τὸ κάτω, εἰς τὴν ρίζαν τῆς γλώσσης.—ἡ **κονίη** = ἡ σκόνη.—**ἔλεν ὀδοῦσιν** = ἐδάγκασε.

76 - 83 : —**ἀρητήρ**· Α 11.—**ἐτέτυκτο** = εἶχε γίνεσι, ἦτο· ῥ. *τεύχομαι*.—**τίετο**· *τίω* = τιμῶ.—**ἀγλαός** = μεγαλοπρεπής, ὠραῖος.—**μεταδρομάδην** = ἐνῶ ἔτρεχε κατόπιν του.—τὸ **φάσγανον**· Α 190.—**αἰτίας**· Γ 216.—**ἀπὸ δ' ἔξεσε** = ἀπέκοψεν εὐκόλως.—**ᾄσσε**· Α 104.—**πορφύρεος** = αἵματωμένος, σιοτεινός.

β') Μέσος ἄρρ. τοῦ φιλῶ μὲ ἐνεργητικ. σημασ. : ἐφίλατο.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **στήθεσφι**, **ἦσιν**, **ᾄσσε**.

γ') ἐπὶ **ἠιόνεντι Σκαμάνδρω** : Τὸ μέρος τοῦτο ἦτο σχεδὸν κάτω ἀπὸ τὰ τεῖχη τοῦ Ἰλίου. Ὁ ποταμὸς Σκάμανδρος λέγεται καὶ Ἐάνθος.—**Ἀλιζῶνες** : Λαὸς οἰκῶν παρὰ τὸν Πόντον, πιθανῶς οἱ Χάλυβες τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Οἱτοί, ὡς καὶ οἱ κατωτέρω ἀναφερόμενοι Λυδοί, Λύκιοι κ.ἄ., ἦλθον ὡς ἐπικούροι (σύμμαχοι) τὰ πολεμῆσιν μετὰ τῶν Τρώων. Εἰς τὸ Β στ. 816 - 877 ἀναφέρονται λεπτομερῶς ὅλοι οἱ σύμμαχοι τοῦ Πριάμου.—**Μήηνες** : λαὸς τῆς Λυδίας κατοικῶν ἀνατολικῶς

τοῦ Τιμόλου παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἑρμοῦ ποταμοῦ.—**Τάρνη**: Πόλις τῆς Λυδίας διαρροεμένη ὑπὸ τοῦ Πακτωλοῦ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τιμόλου, αἱ κατοπιν Σάρδεις.—**Μηριόνης**: Ἐξοχος πολεμιστῆς, ὅστις συνέπλευσε μὲ τὸν Ἴδομενέα ἀπὸ τῆν Κρήτην ὡς ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν.—**Μέγης**: Ἡγεμὼν τοῦ Δουλιχίου καὶ ὄλων τῶν Ἑλινάδων δυτικῶς τῆς Ἀκαρνανίας (Β 627).—**Θεανώ**: Ἱέρεια τῆς Ἀθηναῖς ἐν Τροίᾳ, κόρη τοῦ Κισσέως καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος.—**Εὐρύπυλος**: Βασιλεὺς τοῦ Ὁρμενίου τῆς Θεσσαλίας (Β 736).—**ἄρητῆρ Σκαμάνδρου**: Ὁ ποταμὸς Σκάμανδρος θεοποιεῖται καὶ συγχὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἢ τὸ τοῦ Ξάνθου λαμβάνει μέρος εἰς τὴν μάχην ὑπὲρ τῶν Τρώων. Λατρεύεται καὶ ὡς γενάρχης τῶν Τρώων, διότι ἡ θυγάτηρ τοῦτου Καλλιρρόη εἶχε σύζυγον τὸν Τρῶα.

— Μὲ ποίους φραστικὸν τρόπον παριστάνει ὁ Ὅμηρος τὸν θάνατον καὶ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῶν θηησόντων :

84 - 132

α') 84 - 94:—**πυνοέμαι**=εἶμαι εἰς τὸ ἔργον, ἀσχολοῦμαι.—**ὑσμίνη** = μάχη, συμπλοκή.—**Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γυνοίης...** Κατὰ σχμ. προλήψεως ἀντί: οὐκ ἂν γυνοίης ποτέροισι Τυδεΐδης μετεΐη.—**ποτέροισι μετεΐη**· μετὰ ποτέρων εἶη.— **ἦέ - ἦ**· εἶτε - εἶτε.—**ὀμιλέω** = συναναστρέφομαι, εἶμαι μὲ κάποιους.—**θῦνε**· θύνο = ὄρω.—**ἄμ πεδίον**· ἀνὰ πεδίον.— **πλήθων** = γεμάτος, φουσκωμένος.— **χειμαρρος** = ὄρητικὸς (χεῖμα, χειμῶν + ροο, ῥέω).—**ῶκα** = γρήγορα (πρὸβλ. ὠκύς).—**ἐκέδασσα**· κεδάννυμι = διαλύω, διασκορπίζω (παρὰλλ. τύπος τοῦ σκεδάννυμι).—**γέφυρα** = πρὸχωμα.—**ἄρα** = φυσικά.—**ἐερμέναι γέφυραι** = συνδεδεμένα στερεὰ προχώματα ῥ. εἶρω.—**ἰσχανάω** = κρατῶ, συγκρατῶ.—**ἡ ἀλῶη** = καλλιεργημένος τόπος, κήπος.—**ἐριθηλής** = καταπράσινος (ἐπιτ. ἔρι + θηλ. - θάλλω).—**ἐλθόντα**· τὸν ποταμὸν.—**ἐξαπίνης** = αἰφνιδίως.—**ἐπιβρίση**· ἐπιβρίθω = ἐπέρχομαι βαρῶς.—**ὁ ὄμβρος** = ἡ βροχή.—**ἔργα** = καλλιεργημένα ἐκτάσεις.—**αἰζήος** = θαλερός, ἀκμαῖος ἄνδρας.—**ὑπὸ Τυδεΐδην** = ὑπὸ τὴν ὄρμην τοῦ Τυδεΐδου.—**κλονέοντο**· Ε 8.—**μίμνον**· μίμνω = ὑπομένω.

95 - 105:—**τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε**· τὸ δ' οὖν ἐναντ.: = ἄλλ' ὅταν...—**ἐνόησε**· νοῶ = ἀντιλαμβάνομαι διὰ μιᾶς τῶν αἰσθήσεων, βλέπω.—**αἶψα** = ταχέως, ἀμέσως.—**ἐτιταίνετο**· τιταίνω = τεντώνω (τύπος

τοῦ τείνω με ἀναδιπλ.).—ἐπαΐσσοντα = ἐφορμῶντα, καθ' ἣν στιγμαῖν ὠρμούσε πρὸς τὰ ἐμπρός· (ῥ. αἰτσω Γ. 216).—τὸ γύαλον = τὸ ἔλασμα τὸ καλύπτον τὸν θώρακα.—διὰ ἕπτατο = διὰ μέσου τοῦ γυάλου ἐπέρασε. Τὸ ἕπτατο διὰ τὴν ταχύτητα τοῦ βέλους (ῥ. πετάννημι).—πικρὸς = ὀξύς, ποῦ προκαλεῖ δριμὺν πόνον.—ὁ διστός = τὸ βέλος.—παλάσσετε· ῥ. παλάσσω = μολύνω, λερώνω.—τῷ δ' ἐπὶ = καὶ ἐπὶ τούτῳ, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτήν.—αὖω = φωνάζω.—ὄρνυμαι = κινεῖσθαι, σπεύδω.—κέντρορες ἵππων = ἵππεῖς ἔξοχοι. Κυρίως οἱ κεντρίζοντες τοὺς ἵππους (κεντέω).—δηθὰ = ἐπὶ πολὺ.—ἀνσχῆσθαι· ἀνέχθαι.—ἐτεὸν = ἀληθῶς, χωρὶς νὰ με ἀπατήσῃ.—ῶρσε· ὄρονμι.—ἀναξ Διὸς υἱός· ἐνν. ὁ Ἀπόλλων.—ἀπορνύμενον· ἀπόρνωμαι.

106 - 120 : τὸν δέ = αὐτὸν ὅμως.—ἀναχωρέω = ἀποσύρομαι, γυρίζω ὀπίσω.—Καπανήιον· ἐπίθ. ἀντὶ τῆς γενικ. τοῦ πατρικοῦ ὀνόματος: Καπανῆος.—πέπων = ὄριμος, γλυκὺς, ἀγαπητὸς (ῥ. πέσσω)· κυρ. ὁ ψημένος ἀπὸ τὸν ἥλιον.—ὄφρα μοι ἐρύσσης = διὰ νὰ μοῦ βγάλῃς (ἐρύω = ἔλκω, τραβῶ). Ἡ δοκ. ;—καθ' ἵππων· ἀφ' ἵππων.—ἄλτο· ἄλλομαι = πηδῶ (ῥίζα σάλ-Λατ. salio).—διαμπερές = πέρα καὶ πέρα· ἐπίρρ. (διὰ + ἀνὰ + πέρας).—ἀνηκόντιζε = ἀνέβλυζεν ὀρηκτικά.—στρεπτὸς = πλεκτὸς (στρέφω).—χιτῶν = θώραξ.—δὴ τότε = ἐκείνην τὴν ὥραν.—ἠῤῥατο· ἠρῶμαι = προσεύχομαι.—βοὴν ἀγαθὸς = ὁ διακρινόμενος διὰ τὴν φωνὴν του κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης, βροντόφωνος.—κλυθί· Α 37.—αἰγίοχος = κρατῶν τὴν αἰγίδα· ἐπίθ. τοῦ Διός.—Ἄτρυτώνη = ἀκαταμάχητος, ἀνίκητος· ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς (στερ. α + τρώω = δαμάζω).—μοι καὶ πατρί· καὶ τῷ ἐμῷ πατρί.—φίλα φρονέω = ἔχω καλὴν γνώμην, θέλω τὸ καλὸν κάποιου.—δήιος = ἐχθρικός.—φίλοι· φιλῶ· πρβλ. ἐφίλατο· Ε 61.—ἐς ὄρμην ἔγχεος = εἰς τὴν βολὴν τοῦ δόρατος.—ἐλθεῖν· ὑποκμ.: ἄνδρα.—μ' ἔβαλε φθάμενος = ἐπρόφθασε νὰ με κτυπήσῃ.—ἐπεύχεται = κευχᾶται δι' αὐτό.

121 - 132 : —τὰ γυῖα = μέλη.—ἔθηκε· τίθημι = κάμνω.—μάχεσθαι· τὸ ἀπαρμφ. ὡς προστακτ.—ἦκα· ἵημι = ῥίπτω, βάλλω.—ἄτρομον = ἀτρόμητον.—ἔχεσκε = εἶχε πάντοτε· θαμιστ. τοῦ ἔχω.—σακέσπαλος = ὁ πάλλων τὴν ἀσπίδα, γενναῖος (τὸ σάκος = ἡ ἀσπίς + πάλλω).—ὁ ἵπποτα = ὁ ἵππεύς.—ἡ ἀχλὺς = τὸ σκότος.—ἐπῆεν· ἦν

ἐπί, δηλ. τῶν ὀφθαλμῶν.—αἱ κε· εἰ ἄν = ἔάν.—πειρώμενος· ἡ μγ.
 δηλώνει τὸν σκοπὸν τοῦ ἵκηται.—τὴν γε = αὐτὴν βέβαια.—οὐτάμεν·
 οὐτάω, οὐτάζω = πληγώνω· Ε 56.

β') Μικτὸς ἄορ. τοῦ βάλνω : ἐβήσετε, προσκτ. κατα-βήσεο.
 —Τύποι μέσ. ἄορ. β' κατὰ τὰ εἰς -μι ἄλλομαι : ἄλσο, ἄλτο.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : κλυθι, ἱππότα,
 ἐπῆεν, οὐτάμεν.

γ') Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός : Οὗτος ἦτο ὁ περιφημὸς τοξότης Πάνδαρος, ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων, οἱ ὅποιοι περιελαμβάνοντο εἰς τὸ κράτος τῆς Τροίας. Τὴν τοξευτικὴν ἐδιδάχθη παρά] τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ ὅποιος καὶ παρώτρυνεν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Λυκίαν. Αὐτὸς ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ διαλυθοῦν οἱ ὄρκοι καὶ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ μάχη, διότι κατὰ παρότρυνσιν τῆς Ἀθηναῖς ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον (Δ 88. Ἴδὲ καὶ περιήληψιν).—**θώρακος γύαλον** : Ὁ θώραξ τῶν Ὀμηρικῶν ἡρώων ἦτο χιτῶν πλεκτὸς (ἰδὲ κατωτέρω στρεπτοῖο χιτῶνος) ἢ δερμάτινος, ὁ ὅποιος ἐφορεῖτο περὶ τὸν κορμὸν ἄνευ χειρῶν. Καθίστατο ἰσχυρότερος ὁ θώραξ μὲ κοῖλα μετάλλινα ἐλάσματα, τὰ γύαλα.—**δίστος ἢ βέλος** : Εἶχε τρία κυρίως μέρη, τὴν αἰχμὴν, τὸ ξόλον καὶ τὸ πτερόν (βλ. εἰκ. 5). Ἐπειδὴ ἡ αἰχμὴ τοῦ βέλους ἦτο ἀκιδωτὴ, ἔπρεπε νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὴν πληγὴν μὲ πολλὴν προσοχὴν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σθένης ἀφῆρσεν ἀπὸ τὴν πληγὴν τοῦ Διομήδους τὸ βέλος διαμαρῆς, δηλ. ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος κατὰ τὴν κατεύθυνσιν πού εἶχεν, ὅταν ἐτρούπησε τὸν ὄμω τῶν Διομήδους.—**Σθένελος** : Ὁ Σθένελος καὶ ὁ Εὐρύαλος εἶχον πλεύσει μαζί μὲ τὸν Διομήδη, ἄγοντα στόλον ὀγδοήκοντα πλοίων ἀπὸ τὰ ΒΑ παράλια τῆς Πελοποννήσου (Ἄργος, Τροιζῆνα, Ἐρμιόνην, Αἴγινα κ.ἄ.) Βλ. Β 564.—...**ἀχλὺν δ' αὖ ἔλον** : Ἡ θεὰ δίδει εἰς τὸν Διομήδη τὴν ὑπεράνθρωπον δύναμιν νὰ διακρίνη τοὺς θεοὺς, οἱ ὅποιοι μεταμορφωμένοι εἰς ἀνθρώπους λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν μάχην.

—Νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ ποσαστατικότης τῆς εἰκότος (στ. 87 - 94).

α') 133 - 143 :—**ἐξαῦτις** = ἐκ νέου, πάλιν.—**πρόμαχοι** = οἱ πολεμιστοὶ τῆς πρώτης γραμμῆς.—**ἐμίχθη** = ἐπλησίασε, ἔσμιξε μέ... β. *μίγναι*.—**καὶ πρὶν περ** = μολονότι καὶ πρὶν.—**μεμαῶς** = ἐπιθυμῶν, με τὴν πρόθεσιν νά... μέμονα· παρακμ. με σημ. ἐνεστ.—**δὴ τότε** = τότε πλέον, τ.ἔ. μετὰ τὴν πληγὴν, τὴν ὅποιαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Πάνδαρον.—**τρίς τόσσον** = τριπλάσιον.—**ὄν ῥα** = τὸν ὅποιον βέβαια, ὅπως εἶναι σὺνηθες νὰ συμβῇ.—**εἰροπόκος** = πυκνόμαλλος (εἶρος = μαλλί + πόκος = πολύπη). Κυρίως ὁ ἔχων πόκους μαλλιοῦ.—**ἐπ' οἷεσσι**· συναπτ. πρὸς τὸ ποιμήν.—**οἷες**· Γ 198.—**χραύση**· *χραύω* = γκρατσουρίζω, ἐλαφρῶς πληγῶν.—**αὐλῆς**· τοῦ ἔργου τῆς αὐλῆς.—**αὐλή** = στάνη, τὸ μαντρί.—**ὑπεράλμενον** = τὴν στιγμὴν ποῦ ὑπεροπηδᾷ.—**οὐδὲ δαμάσση**· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ *χραύση μὲν* = τὸν ἐπλήρωσε μόνον χωρὶς νὰ τὸν ἀπατελειώσῃ.—**τοῦ**· τοῦ λέοντος.—**ῶρσεν**· ὄνομα.—**προσαμύνω** = δίδω βοήθειαν.—**κατὰ σταθμούς** = εἰς τὰ κλειστά παραπήγματα.—**δύεται**· *δύομαι* = χάνομαι.—**τὰ δέ**· ἐνν. *μῆλα* = πρόβατα.—**ἐρῆμα** = ἀπροστάτευτα.—**φοβεῖται** = τρέχουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ.—**αἱ μὲν οἷες** = προβατίνες.—**ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλησι** = μαζὶ ἢ μία ἐπάνω στὴν ἄλλη (*ἄγχι*).—**κέχυνται** = εἶναι σκορπισμέναι. Τὸ β. παριστᾷ τὸ θέαμα τῶν νεκρῶν προβάτων.—**ἐμμεμαῶς** = με πολλὴν ὀρμὴν.—**βαθεῖα αὐλή**· λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ τοίχου ἢ αὐλὴ λέγεται βαθεῖα.—**ὡς μεμαῶς** = με τόσον μένος.

144 - 151 :—**ὁ μαζός**· πρβλ. *μεταμάζιον*· Ε 49.—**χαλικήρης** = χάλκινος (*χαλκός* + *ἀφαιρίζω*).—**κλήϊδα** = κατὰ τὴν κλειῖδα.—**ἐέργαθεν**· παρατατ. τοῦ *εἶργω* = χωρίζω.—**μετοίχομαι** = πηγαίνω πρὸς.—**ὄνειροπόλος** = ἐρμηνευτὴς ὀνειρών, ὄνειροκρίτης (πρβλ. *οἰωνοπόλος* Α 69).—**τοῖς οὐκ... ὄνειρους**· ἢ σειρὰ τῶν λέξ. : ὁ γέρων οὐκ ἐχοίνατο ὄνειρους τοῖς (οὐκ) ἐχομένοις, δηλ. ὁ γέρων δὲν τοὺς ἐξήγησε πλέον τὰ ὄνειρα, ἀφοῦ δὲν ἐπανήλθον.—**ἐξεναρίζω** = ἀφαιρῶ τὰ ἐναρα, ἦται τὰ ὅπλα, φονευθέντος πολεμιστοῦ καὶ γενικῶς = φονεύω.

152 - 158 :—**τηλυγέτω**· Γ 175.—**τείρετο** = ἐταλαιπωρεῖτο· *τείρω* = κατατρύχω, ἐξαντλῶ.—**λιπέσθαι ἐπὶ κτεάτεσσι** = νὰ τὸν ἀφήσῃ εἰς τὴν περιουσίαν του κληρονόμον.—**ἐξαίνυτο**· *ἐξαίνυμαι* = ἀφαιρῶ, βγά-

ζω.—ὁ γόος = ὁ θρῆνος.—τὸ κῆδος = τὸ πένθος, ἢ λύπη.—λυγρὸς = θλιβερός.—οἱ χηρωσταὶ = οἱ πλάγιοι συγγενεῖς, κληρονόμοι (λατ. heres - edis).—διὰ δατέοντο = διεμοιράζοντο.

159 - 165:—λάβε = ἔλαβε· ὅπως εἰς τὴν νεοελλ.: τὸν παρέλαβε.—ἐν βουσί = μέσα εἰς ἀγέλην βοῶν: Ἡ ἐν δηλοῖ ὅτι ὁ λέων παραμένει μέσα εἰς τὴν ἀγέλην κατατρώγων βοῦς.—θορών· θρωῖσκω = πηδῶ.—ἄξι· ἄγνωμι = σπάζω, συντρίβω.—ἡ πόρτις-ιος = τὸ δαμάλι.—ἡ ξύλοχος = ἡ λόχη (ξύλον+ἔχω).—ἐξ ἵππων βῆσε = τοὺς ἠνάγκασε νὰ πέσουν ἀπὸ τὸ ἄρμα.—κακῶς = βιαίως· συναπτ. πρὸς τὸ βῆσε.—ἀέκοντας· ἄκοντας, ἦτοι ἀφοῦ προηγήθη πάλῃ.

β') Αἰολικὸς τύπος χραύω ἀντὶ χράω.

—Κατάληξις παρατατικοῦ -θεν: ἐέργαθεν.

γ') δὴ τότε μιν τρίς τόσσον ἔλεν μένος: Ἡ ὁρμή τοῦ Διομήδους μετὰ τὴν πληρῆν καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς Ἀθηῶν ἀξάνεται συνεχῶς. Ἀμέσως κατωτέρω περιγράφει ὁ ποιητὴς καὶ ἄλλους καταπληκτικούς ἄθλους τοῦ Ἀργεῖου ἥρωος, ὅστις ἐπέφερε μείστην φθορὰν εἰς τοὺς Τρῶας.—ξίφος: Ἐκ τοῦ πλησίον ὁ Διομήδης μεταχειρίζεται τὸ ὄπλον τοῦτο. Περὶ τούτου ἰδὲ A 194, πραγμ.

—Νὰ κριθῇ αἰσθητικῶς ἡ παρομοίωσις τοῦ Διομήδους πρὸς λέοντα, στ. 136 - 142 καὶ 161 - 162.

166 - 238

α') 166 - 178:—ἀλαπάζω = καταβάλλω, ἐξολοθρεύω.—αἱ στίχες· Γ 196.—ὁ κλόνος· Ε 8.—ἐγχειάων· ἢ ἐγχείη· Γ 137.—διζήμενος· διζήμεαι = ζητῶ.—ποῦ τοι· τὸ τοι δοτ. κτητ. εἰς τὸ τόξον.—τὸ κλέος· τὸ ὁποῖον ὁ Πάνδρ. εἶχεν ὡς τοξότης.—ῶ κλέϊ· δοτκ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ἐρίζεται.—ἐρίζομαι = συναγωνίζομαι, παραβγαίνω.—ἐνθάδε· εἰς τὴν Τροίαν.—ἔφρες· ἐφήμι = ῥίπτω ἐναντίον.—ἀνέχω χεῖρας = προσεύχομαι.—ὅστις ὄδε = ὅποιος καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς πού...—καὶ δὴ = καὶ ἤδη.—ἔοργα· παρακ. τοῦ ἔρδω = κάμνω.—ἐσθλός = ἔξοχος, γενναῖος.—λύω γούνατα = φονεύω.—εἰ μὴ = ἐκτὸς ἐάν.—

κοτεσσάμενος· κοτέω· Α 181.—**ιερῶν**· *ιερά* = αἱ θυσίαι· διότι δὲν ἐτελέσθησαν ὠρισμένα θυσίαι. Γεν. αἰτίας.—**χαλεπή δέ**· τὸ δέ = γάρ.—**ἔπι**· ἔπεισι = γίνεται, πίπτει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων.

179 - 191 :—**βουληφόρος**· Α 144.—**δαΐφρων**=ἐμπειρος μαχητῆς (*δα-*, *δαῖναι*, *δαίμων* + *φρήν*).—**πάντα** = κατὰ πάντα.—**ἔϊσκω** = παρομοιάζω.—**ἀσπίδι**· ἀπὸ τῆν ἀσπίδα.—**γινώσκων** = ἀναγνωρίζων.—**αὐλῶπις τρυφάλεια** = περικεφαλαία μὲ προσεζοχὰς ὡς κέρατα (Βλ. εἰκ. 4).—**σάφα**· *σαφῶς* = ἀκριβῶς, ἀσφαλῶς.—**ἄνευθε** = μακράν, χωρὶς ἄνευθε θεοῦ = χωρὶς τῆν προστασίαν κάποιου θεοῦ.—**μαίνεται τάδε** = ἔχει τόσην ὀρμὴν, μάχεται μὲ τόσην μανίαν.—**νεφέλη**· δοσκ. ;—**εἰλυμένος**· *εἰλύω* = τυλίγω, σκεπάζω.—**τούτου**· ἀπὸ τούτου, δηλ. τοῦ Διομήδους.—**κιχήμενον** = τῆν στιγμὴν ποὺ τὸν εὗρισκε· ῥ. *κιχάνω* - *κίχημι*. Α 26.—**ἔτραπεν**· *ἔτραφεν*.—**ἄλλη** = εἰς ἄλλην κατεύθυνσιν.—**ἦδη** = πρὸ ὀλίγου.—**γάρ**· αἰτιολογεῖ τῆν γνώμην τοῦ Πανδάρου, ὅτι ὁ Διομήδης προστατεύεται ἀπὸ θεῶν.—**ἐφάμην** = εἶπα, ἐπίστευσα.—**Αἰδωνῆι**· σπάν. τύπος τοῦ "Αἶδι· Α 3.—**προΐαψειν**· Α 3.—**ἔμπης δέ** = καὶ μ' ὅλα ταῦτα.—**κοτήεις** = θυμωμένος· συμπλ. *ἐμοί*.

192 - 205 :—**οὐ παρέασι**· οὐ παρέασι (*μοι*) = δὲν ἔχω ἐδῶ.—**κ' ἐπιβαίην**· τὸ *κε* δυνατ. Ἡ εὐκτ. ἔχει ἔννοιαν δυνατότητος καὶ εὐχῆς.—**ἀλλά που** = ἀλλὰ βέβαια.—**πρωτοπαγῆς**· μόλις κατεσκευασμένος, καινούργιος (*πρῶτον*+*πήγνυμι*).—**νεοτευχῆς**=μὲ καινούργια ἐξαρτήματα (*νέον*+*τεῦχος*). Τὰ δύο ἐπίθ. δηλώνουν ὅτι καὶ τὸ ὑλικὸν καὶ ἡ διακόσμησις τῶν ἀρμάτων ἦσαν καινούργη.—οἱ **πέπλοι** = ὑφάσματα, καλύμματα.—**πέπτανται**· *πετάννυμι* = ἀπλώνομαι.—**πὰρ δέ σφιν ἐκάστω**=παρ' ἐκάστω δὲ τούτων.—**δίζυγες**=συνεζευγμένοι.—τὸ **κρῖ** = ἡ κριθῆ.—**ἐρέπτομαι** = βόσκω, τρέφομαι.—**αἱ ὄλυραι**· εἶδος δημητριακῶν.—**ἦ μὲν** = καὶ ὅμως. Ἡ σειρά τῶν λέξ. : *ἦ μὲν γέρον* *αἰχμητὰ Λυκάων* *ἐπέτελλε μάλα πολλὰ μοι* *ἐροχόμενον*.—**ποιητὸς** = καλοκαμωμένος.—**ἐμβεβαῶτα**· ῥ. *ἐμβαίνω*.—**ἀρχεύω** = εἶμαι ἀρχηγός.—**ὕσμινη**· Ε 84.—**ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν** = καὶ θὰ ἦτο πολὺ καλῦτερον, ἐνν. : *εἰ ἐπιθόμην*.—**φρίδομαι** = προσέχω, φοβοῦμαι.—**δεύομαι** = χρειάζομαι, μοῦ λείπει κάτι.—**εἰλομένων**· *εἶλω* = συμπιέζω, περικλείω, πολιορκῶ.—**ἔδμεναι**· *ἔδω* = τρώγω.—**ἄδην** = ἄφθονα.—

τόξοισι· τόξω. Ὁ πληθ., διότι τὸ τόξον ἔχει πολλὰ μέρη.— **πίσυνος**· πεπορθὸς = διότι εἶχα ἐμπιστοσύνην.— **ὀνήσειν**· ὀνήθημι = ὠφελῶ, ἐξυπηρετῶ.

206 - 216. ἤδη = πρὸ ὀλίγου.— **δοιοῖσιν** = ἐναντίον δύο.— **ἀτρικῆς** = ἀληθινόν, πραγματικόν.— **ἔσσευα**· σέω = κάμνω νὰ τρέξῃ.— **ἡγειρα μάλλον** = τοὺς ἠῤῥῆσα τὴν μανίαν μὲ τὸ κτύπημα τοῦ βέλους.— **τῷ ῥα** = ὥστε λοιπόν.— **ἡ αἶσα** = ἡ μοῖρα, ἡ τύχη.— **πάσσαλος** = παλοῦκι, κρεμαστάρι.— **ἀγκύλος** = καμπυλωτός, κυρτός.— **τῷ** = ἐκείνῳ.— **φέρω χάριν** = χαρίζομαι.— **ὑψηρεφές**· ὑψηρεφής = μὲ ὑψηλὴν στέγην.— **ἀλλότριος φῶς** = ὁ ἐκ ξένης χώρας, πολέμιος.— **διακλάσας**· κλάω = σπάζω, κομματιάζω.— **ἀνεμῶλιος** = ἀνωφελής· κατηγρημ.— **ὀπηδεῖ**· ὀπηδέω = ἀκολουθῶ ὀπηδεῖ μοι (τὰ τόξα) = τὰ φέρνω μαζί μου.

217 - 228 : — **ἀγός** = ἡγεμών.— **οὔτως** = μὲ τόσην ἀπογοήτευσιν, μὲ τόσον παράπονον.— **πάρως** = πρὶν.— **οὐκ ἄλλως ἔσσεται** = δὲν θὰ γίνῃ ἄλλοιῶς, δὲν θὰ ἀλλάξῃ ἡ τύχη τῆς μάχης.— **νῶ** = ἡμεῖς οἱ δύο· ὑποκ. τοῦ πειρηθῆναι.— **ἐπὶ τῷδε ἀνδρὶ**· συναπτ. πρὸς τὸ ἐλθόντε.— **σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι**· ὀρίζει τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον θὰ πλησιάσουν τὸν ἐχθρόν, ἐνῶ τὸ σὺν ἔντεσι δηλώνει, ὅτι ὁ ἀγὼν θὰ γίνῃ σῶμα πρὸς σῶμα.— **ἀντιβίην** = μὲ ὄλην μας τὴν δύναμιν.— **τὰ ἔντεα** = τὰ ὄπλα.— **πειρηθῆναι** = νὰ κάμωμεν μίαν ἀπόπειραν.— **οἶοι** = τί εἶδους εἶναι.— **Τρώιοι ἵπποι** = οἱ ἵπποι τοῦ Τρώος.— **πεδίοιο**· συναπτ. πρὸς τὸ ἔνθα καὶ ἔνθα.— **κραιπνὰ** = πολὺ γρήγορα· ἐπίρρ.— **φέβομαι** = φεύγω.— **τῷ** = αὐτοὶ οἱ δύο ἵπποι.— **σαώσετον**· μέλλ. τοῦ σαῶω (παράλλ. τύπος τοῦ σώω καὶ σῶζω· A 32).— **εἰ περ ἂν αὔτε** = ἂν τυχὸν πάλιν ὡς καὶ πρότερον.— **ὀρέγω**· E 33.— **σιγαλόεις** = λαμπρός.— **δέδεξο**· δέχομαι = περιμένω νὰ ἀναμετρηθῶ μὲ κάποιον.— **μέλει μοί τι** = ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω διὰ κάτι.

229 - 238: — **μᾶλλον** = καλύτερα.— **ὑφ' ἡνιόχῳ** = ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἡνιόχου.— **οἴσετον**· δυϊκός.— **φέβομαι**· E 223.— **ματάω** = διστάζω, ἀπὸ φόβον δὲν κινεῖμαι.— **ἐκφερέμεν**· ὑποκμ. οἱ ἵπποι καὶ ἀντικμ. ἡμᾶς.— **φθόγγος** = φωνή.— **ποθέοντε**· αἰτιολ. μτχ.— **ἐπαῖξας νῶι αὐτῷ** = ὀρμήσας ἐναντίον ἡμῶν τῶν ἰδίων.— **κτείνῃ καὶ ἐλάσση**·

συνεχίζεται ἢ ἐνδοιαστ. πρότ. ἀπὸ τοῦ μὴ ματήσετον.—**ἐλάσσω**· ἐλάω= κινῶ, φέρω, παίρνω μαζὶ μου.—**μῶνυχας** = ἔχοντας μίαν ὀπλήν, δυνατούς (ῥίζ. σμ - τοῦ εἶς + ὄνυξ).—**ἐλαύνω** = σύρω, ὀδηγῶ.

β') Τὸ ἐπίθ. ἰερός εἰς τύπους : **ἱρόν, ἱρά, ἱρή** κτλ.

—Ἐνεργητ. ἄορ. β' τοῦ τρέπω ἐκ τοῦ θέμ. τραπ. : **ἔτραπον**.

— Παρακμ. μετοχ. τοῦ βαίνω κατὰ τὰ εἰς - μι : **βεβαῶς** (πρβλ. μεμαῶς).

Ἐπικὸς ἀόριστος καὶ μέλλον τοῦ δέχομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ : **δέδεξο, δεδέξομαι**.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : Ἴμεν, ἔνι, δευοίατο, παρέασι.

γ') **Αἰνεΐας** : Υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης, συγγενὴς τοῦ Πριάμου. Μετὰ τὸν Ἑκτορα ὁ ἀνδρείοτατος ἦρωας τῶν Τρώων, μολονῶντι δὲν ἦτο ὑπὲρ τοῦ πολέμου οὔτε καὶ ἐξ ἀρχῆς μετέσχεν εἰς αὐτόν. Προστατεύεται καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς του Ἀφροδίτης καὶ ὑπὸ ἄλλων θεῶν, οἱ ὅποιοι τὸν σφύζουν κατὰ τὰς διαφόρους μάχας. Κατὰ μεταγενεστέρην παράδοσιν, ὅταν ἔφυγε μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου, ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐγένε γενάρχης τοῦ λατινικοῦ γένους. Τὰ ταξίδια καὶ τὰς περιπετείας αὐτοῦ ἀφηγεῖται τὸ λατινικὸν ἔπος τοῦ Βεργιλίου *Αἰνεΐας*.— **ἱερῶν μηνίσας** : Πολλάκις ἡ ὀργὴ τῶν θεῶν ἀποδίδεται εἰς παράλειψιν θρησκευτικῶν καθηκόντων ἐκ μέρους τῶν θνητῶν. Ἰδίως ἐξώργιζε τοὺς θεοὺς ἢ παράλειψις θυσίας, τὴν ὅποιαν ἔταξαν (πρβλ. καὶ Α 65).— **ἀσπίδι γιννώσκων αὐλώπιδί τε τρυφαλεΐη** : = Αἱ πανοπλῖαι τῶν Ὀμηρικῶν βασιλέων διαφέρουν εἰς τὸ σχῆμα καὶ εἰς τὴν διακόσμησιν, ὥστε ἀπὸ αὐτὴν νὰ ἀναγνωρίζεται ἕκαστος ἦρωας. Μάλιστα εἰς τὴν ἀσπίδα εἶχεν ἕκαστος ἰδιαιτέρον σύμβολον, π.χ. θηρία, ὄφεις, κεφαλὴν δαίμονος κ.τ.τ.—**ἀμφὶ δὲ πέπλοι πέπτανται** : Ὑφάσματα πολυτελεῆ ἐκάλυπτον πολλάκις τὸν δίφρον πρὸς προφύλαξιν.— **ἵππων φριδόμενος** : Ἡ πρόνοια τοῦ Πανδάρου διὰ τοὺς ἵππους του μήπως πεινάσουν εἰς τὸ πολιορκημένον Ἴλιον, δὲν ἔχει τίποτε τὸ ὑπερβολικόν. Ἡ ἀγάπη τῶν ἠρώων πρὸς τὰ θαυμάσια αὐτὰ ζῶα ἀναφέρεται καὶ ἀλλαχοῦ εἰς τὴν Ὀμηρικὴν ποίησιν.— **ἐμεῖο κάρη τάμοι** : Ὅπως καὶ εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἔκφρασιν ἐπὶ μεγάλης ἀποφάσεως λέγεται « νὰ μοῦ κόρουν τὸ κεφάλι ἂν δέν... ». Ὁ Πάνδαρος εὐρίσκειται εἰς τὴν

φρικτήν θέσιν εκείνου, ὁ ὁποῖος βλέπει ὅτι κάτι, διὰ τὸ ὁποῖον καυχᾶται καὶ ἐπαινεῖται, δὲν ἀξίζει τίποτε.— **Τρώιοι ἵπποι** : Εἶναι οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἵππων τοῦ Τρώος. Τούτους εἶχε δώσει ὁ Ζεὺς εἰς τὸν Τρῶα ὡς ἀντάλλαγμα διὰ τὸν υἱὸν τοῦ Γανυμήδην, τὸν ὁποῖον ἤρπασε καὶ τὸν εἶχεν εἰς τὸν Ὀλυμπον ὡς οἰνοχόον.— **ἐγὼ δὲ ἵππων ἐπιβήσομαι** : Ὁ Αἰνείας ἕως τῶρα ὁμιλεῖ εἰς τὸν Πάνδαρον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Θὰ ἐπήγαιναν καὶ οἱ δύο ἐναντίον τοῦ Διομήδους ἐπὶ τοῦ ἄρματος. Ὁ Αἰνείας ἀφίνει εἰς τὸν σύντροφόν του νὰ ἐκλέξῃ, ἂν θὰ ἠγιοχῇ αὐτός, ἐνῶ ὁ ἴδιος (ὁ Αἰνείας) θὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν Διομήδη, ἢ ἂν θὰ μονομαχήσῃ ὁ Πάνδαρος, ἐνῶ αὐτὸς θὰ ἐπρόσεχε τὸ ἄρμα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, ὅπου δύο πολεμισταὶ θὰ ἐπιβοῦν ἄρματος, ὁ ἕνας θὰ ἐκτελέσῃ χρέη ἠγιοχου. Συνήθως ὅμως ὁ διευθύνων τὸ πολεμικὸν ἄρμα δὲν ἦτο πολεμιστής, ἀλλ' εἰδικὸς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

239 - 273

α') 239 - 250 :— **ποικίλος** = στολισμένος.— **ἐμμεμαῶτε** · Ε 142.— **ἔχον** = διηύθυναν.— **κεχαρισμένος** = ἀγαπημένος.— **ἐμῶ κεχαρισμένε θυμῷ** = φίλε τῆς καρδιάς μου.— **ἄνδρ(ε)** · δυϊκ.— **Ἴνα** · ἴς - ἰνός = νεῦρον, δύναμις· πρβλ. καὶ ἴφι ἀνάσσει· Α 38.— **ἀπέλεθρος** = ἀμέτρητος.— **ὁ μὲν... Αἰνείας δέ**· ἐπιμερισμὸς εἰς τὸ ἄνδρ.— **εὐχομαι** = καυχῶμαι. Ἡ συνήθης περίφρ. ὅταν λέγῃ κάποιος τὸ ὄνομά του : **εὐχομαι ἔμμεναι** = εἶμαι.— **ἐγεγάμεν υἱὸς Ἀγχιῖσσο**· ποιητικὸς πλεονασμὸς ἀντὶ ἐγκεγάμεν Ἀγχιῖσσο ῥ. ἐκγίγνομαι.— **χάζομαι** · Ε 34.— **μηδέ μοι**· τὸ μοι δοσκ. ἠθικὴ εἰς τὸ θῆνε.— **οὕτω**· ὅπως κάμνεις ὡς τῶρα.— **θῦνε**· Ε 87.— τὸ **ἦτορ** = ἡ καρδιά, ἡ ζωή.

251 - 259 :— **ὑπόδρα**· Α 148.— **μή τι ἀγόρευε** = μὴ κάνης κανένα λόγον.— **φρόβος** = φυγή.— **σὲ πεισέμεν**· ἀντικμ. ἐμέ.— **γενναῖον** = πρέπον εἰς τὸ γένος μου, τὴν καταγωγὴν μου.— **ἀλυσκάζω** = ἀποφεύγω, ξεφεύγω (ἐκτενέστ. τύπος τοῦ ἀλύσσω).— **καταπτώσω** = μαζεύομαι, ζαρώνω.— **ἐμπεδος** = σταθερὸς (πέδον = ἔδαφος).— **ὀκνεῖω** = διστάζω.— **καὶ αὕτως** = ἔστω καὶ ἔτσι, ἦτοι πεζῇ.— **τρεῖν**· τρέω = τρέπομαι εἰς φυγὴν (ὁ τρέσας = ὁ λιποτάκτης).— **τούτῳ**· ἀντικμ. τοῦ ἀποίσειτον.— **πάλιν** = ὀπίσω.— **ἀποίσειτον**· ῥ. ἀποφέρω = φέρω ὀπίσω.— **ἀφ' ἡμείων** = ἀπὸ τὰ χέρια μας.— **εἰ γ' οὖν** = ἐὰν βεβαίως.— **ἔτερος** = ὁ ἕτερος ἀπὸ τοὺς δύο.

260 - 273 : **πολύβουλος** = ὁ ἔχων πολλές βουλάς, ἐρευρητικός.— **ἐρουκαέω** = συγκρατῶ, κρατῶ (παράλλ. τύπος τοῦ ἐρούκω).— ἡ **ἀντυξ** = στεφάνη ἀπὸ μαλακὸν ξύλον ἐπάνω ἀπὸ τὰ τοιχώματα τοῦ διφρου (ἰδὲ πραγμ.).— **τείνας ἡνία** = ἀφοῦ προσδέσῃ τὰ ἡνία.— **Αἰνεῖαιο**· συναπτ. πρὸς τὸ ἵππων.— **ἐπαῖξαι ἵππων** = νὰ ὀρμήσῃς εἰς τοὺς ἵππους.— **μεινημένος** = χωρὶς νὰ ξεχάσῃς.— **μετ' εὐκνήμιδας Ἀχαιοῦς** = πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν εὐκνημ. Ἀχαιῶν.— **τοι**· βεβαιωτ. = ἀλήθεια.— **εὐρύοπα** = ὁ βλέπων εὐρέως, παντεπόπτῃς (εὐρὸν+ρίζ. ὀκ- ὄσσε - ὄπ -).— **ποινή** = ἀνταμοιβή, ἀποζημίωσις.— **οὐνεκα** = διὰ τὸν λόγον ὅτι.— **ὑπ' ἡῶ**... = κάτω ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν ἥλιον, εἰς ὅλην τὴν ὑφῆλιον.— **τῆς γενεῆς**· γενικ. διαιρετ.— **ὑποσχῶν** = ἀφοῦ ἐξευγάρωσε μὲ ἄρρενας ἵππους.— ἡ **γενέθλη** = τὸ γένος, ἡ βράτσα.— **αὐτός**· ὁ Ἀγχίσις.— **ἀτιτάλλω** = περιποιοῦμαι, ἀνατρέφω (ἀτάλλω, ἀταλός = παιδικός).— **μήστωρ φόβοιο** = ὁ ἐπινοῶν τρόπους νὰ προκαλέσῃ φυγὴν, ὁ προκαλῶν φόβον. Τὸ ἐπίθ. ἐδῶ ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἵππους. Συνήθως λέγεται ἐπὶ προσώπων.

β') Παρκαεῖμ. β' τοῦ ἐκγήνομαι : **ἐκγέγαα**· (πρβλ. καὶ ἐκγεγαῖα· Γ 199).

— Ποιητικὸς τύπος γενικῆς τοῦ νόος : **υἱός**.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **μεμαῶτε, Αἰνεῖαιο, εὐρύοπα, ἔασι**.

γ') **ποικίλα** : Τὴν διακόσμησιν τῶν ἄρμάτων θὰ φαντασθῶμεν ἢ μὲ ξυλογλυφὰς ἢ μὲ χρώματα. Ὡστε τὰ ἄρματα τῶν εὐγενῶν δὲν ἦσαν μόνον θαύματα πλοῦτου καὶ πολυτελείας, ἀλλὰ καὶ ἔργα τέχνης.— **οὐ γὰρ μοι γενναῖον** : Ὁ Ὅμηρος διακρίνει καὶ ἐξαιρεῖ τὴν ἀνδρείαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι καὶ προσωπικὸν θάρρος ἔχουν καὶ τὴν οἰκογενειακὴν τῶν παράδοσιν τιμοῦν. Γενικώτερον γνωρίζει ὁ ποιητὴς πόσῃ δυνάμει ἀσκεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ ἀποκτηθεῖσα ἀγαθὴ ἔξις. Παράβαλε καὶ Ζ 444 τὸν λόγον τοῦ Ἑκτορος : « μάθον ἔμμεται ἐσθλός ».— ἡ **ἀντυξ** : Στεφάνη ξυλίνη, ἡ ὅποια περιέκλειε τὸ ἄρμα ἐκ τῶν τριῶν μερῶν. Εἰς αὐτὴν προσεδένοντο τὰ ἡνία, ὡσάκεις τὸ ἄρμα ἔπρεπε νὰ μείνῃ χωρὶς ἡνίοχον, καὶ ἐξ ἄλλου ἐχρησίμευεν ὡς λαβὴ διὰ τὸν πολεμιστὴν.

α') 274 - 285:—τῷ δέ· ὁ Πάνδαρος καὶ ὁ Αἰνείας.—δαΐφρων·
 Α 184.—ἀγαυός = λαμπρός, ἔνδοξος.—ἡ μάλα οὐ = ὠρισμένως δέν.—
 βέλος ὠκὺ = τὸ ταχὺ βλήμα.—πικρὸς οἰστός· ἐπέξ. τὸ βέλος· Ε 110
 καὶ Α 51: βέλος ἐχεπευκές.—αἶ κε τύχωμι = ἴσως ἐπιτύχω.—ἡ ῥα
 = μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους.—ἀμπεπαλῶν· ἀναπάλλω = σείω πρὸς τὰ
 ἄνω.—δολιχόσκιον· Ε 15.—Τυδεΐδαο· γεν. κτητ. εἰς τὸ ἀσπίδα.—
 διαπρὸ πταμένη = ἀφοῦ ἐτρύπησεν ὡς πέρα.—πελάσθη θώρηκι =
 ἤγγισε τὸν θώρακα.—τῷ ἐπί· ἐπὶ τούτῳ = δι' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα,
 δι' αὐτὴν τὴν εὐστοχίαν του.—ἄυσε· Ε' 101.—ὁ κενεὼν = ἡ κοιλότης
 μεταξὺ τοῦ ἰσχίου καὶ τῶν πλευρῶν· (κενεός = ὁ κούφιος).—ἀνσχί-
 σσθαι· Ε 104.—τὸ εὐχος = ἡ καύχησις, ἡ δόξα.

286 - 296:—ταρβέω = φοβοῦμαι.—ἡμβροτες· ἄορ. τοῦ ἀμαρτά-
 τω = ἀπέτυχες εἰς τὴν βολήν.—οὐδ' ἔτυχε· ἐπανάλ. τῆς ἐννοίας τοῦ
 ἡμβροτες.—σφῶι· ὑποκείμε. τοῦ ἀποπαύεσθαι = σεῖς οἱ δύο.—μὲν ...
 γέ· οἱ δύο σύνδεσμοι βεβαιώνουν τὸ ἀντίθετον, ἦτοι: σὺ ἐνόμισες ὅτι
 μὲ ἐπληξες, τοῦναντίον ὅμως σεῖς οἱ δύο...—ἄσαι· ῥ. ἄω = κάμνω
 κάποιον νὰ χορτάσῃ, εὐχαριστῶ.—ταλαύρινος = ἀπτόητος, ἀτρόμητος·
 ἐπίθ. τοῦ Ἄρεως.—ἴθυνε = κατηύθυνε.—ῥίνα = πρὸς τὴν ῥίνα.—ἐπέ-
 ρησεν = διεπέρασε.—πρυμνός = ἔσχατος, κατὰ τὴν ῥίζαν.—ἄτειρής
 = ἀκατάβλητος, σκληρός.—ἐξελύθη = ἐθραύσθη.—νείατος = τελευ-
 ταῖος, εἰς τὴν βᾶσιν.—ὁ ἀνθερεῶν = τὸ πηγούνι.—στ. 294 ὡς Ε 58.—
 παμφανόων = στιλπνός, πὺλ λαμποκοπᾶ.—πατρατρέω = παραμερίζω
 φοβισμένος.—αὔθι = ἐκεῖ, ἐπὶ τόπου.

297 - 310:—ἀπόρουσε· ἐνν. τοῦ ἄρματος· ῥ. ἀπορούω· Ε 20.—
 ἐρυσάιατο· ἐρώω = σύρω, τραβῶ.—ἀμφὶ βαίνει· πρβλ. Ε 21: περι-
 βῆναι.—ἀλκί· ἀλκῆ· ἡ ἀλκή = ἡ δύναμις, ἡ ῥώμη.—πρόσθε· συναπτ.
 τῷ οἱ.—πάντοσ' εἶσῃν = ἐντελῶς κυκλοτερῆ. Κυρίως ἔχουσιν ἴσην
 ἀπόστασιν ὅλων τῶν σημείων τῆς περιφερείας ἀπὸ τοῦ κέντρου.—ὅστις
 ἀντίος ἔλθοι = ὅποιος τυχὸν ἐπλησίαζε τὸν νεκρὸν τοῦ Πανδάρου.—
 σμερδαλέα· ἐπίρρ. = φοβερά.—ἰάχω = ἐκβάλλω φωνάς, κραυγάζω.
 —τὸ χερμάδιον = ἡ πέτρα.—μέγα ἔργον = κάτι πολὺ δύσκολον, μιὰ
 δύσκολη δουλειά.—ῥέα· ῥεῖα - ῥαδίως.—ἰσχίον = ἡ κοτύλη τῶν ὀστέων

τῆς λεκάνης.— ἐνστρέφεται = κινεῖται ἐντός.—μιν· τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἰσχύου.— θλάσσε· θλάω = σπάζω.— πρὸς = προσέτι.— ῥῆξε· ὀήρημι = σπάζω, κόπτω.—τένοντε· ὁ τένον = τὸ νεῦρον, ὁ μῦς.— ὤσε ἀπὸ = ἐτραβήξε, ἀπέσπασε· ῥ. ὠθῶ.— ἡ ῥινός = τὸ δέριμα τοῦ σώματος.— αὐτάρ = ἀλλά.— ἔστη· δὲν ἔπεσεν ἐντελῶς.— γνύξ· Ε 68.— ἐρείδομαι = στηρίζομαι· μετὰ γεν. γαίης.— ἀμφί... ἐκάλυψε = ἐσκέπασε τριγύρω του.— κελαινός = μαῦρος, σκοτεινός.

311 - 317 :—ἀπόλοιτό κεν· ἀπόδοσις εἰς εὐκτ. τῆς ὑποθέσεως : εἰ μὴ ὀξὺ τόησε.—ὀξὺ = ταχέως.—μιν· τὸν Αἰνείαν.— ὑπ' Ἀγχιση τέκε = τὸν ἐγέννησε μὲ τὸν Ἀγχισην.—βουκολέω = βόσκω κοπάδια.. βουκολέοντι : μετχ. χρον.—χεύατο· χέω = χύνω, σκορπίζω.—πήχσε· ὁ πήχης, τὸ μέρος τῆς χειρὸς ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρπού· συνεκδ. : τὸ χέρι.— πτύγμα πέπλοιο ἐκάλυψε = ἔθεσεν ὡς κάλυμμα τὸν πέπλον τῆς.— ἔμεν· εἶναι· ἀπαρέμφ. εἰς δῆλωσην σκοποῦ.—ταχύπωλος = ὁ ταχεῖς ἵππους ἔχων.

β') Ἐπικὸς τύπος τοῦ β' προσ. παρακειμ. ἄνευ τοῦ σ : βέβληαι.
— Δοτικ. ἐνικ. τοῦ ὀνόματος ἀλήκη κατὰ μεταπλασμόν : ἀλί.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : τύχωμι, ἐρυσάι-
ατο, κτάμεναι, ῥέα, ἔμεν.

γ') ἐπὶ μακρὸν αὔσε : Ἦτο σύνηθες εἰς τοὺς Τρῶας πολεμιστὰς νὰ ἐκβάλλουν φωνὰς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἀγῶνος. Καὶ κατὰ τὴν πρώτην φορὰν, ὅτε ἐπληξεν ὁ Πάνδαρος τὸν Διομήδη, ἐπὶ μακρὸν αὔσε (Ε 101), καὶ κατωτέρω ὁ Αἰνείας ζητεῖ νὰ προσφυλάξῃ τὸ σῶμα τοῦ φίλου του σμεοδαλέα ἰάχων (Ε 303). Πρὸς τὰς θριαμβευτικὰς φωνὰς τοῦ Πανδάρου ἀντιτίθεται ἡ ψυχραιμία τοῦ Διομήδους (οὐ ταρβήσας) καὶ ἡ ἀπλῆ φράσις τοῦ ἡμιβορστος οὐδ' ἔτωχες, ἡ ὁποία ἔχει καταστῆ παροιμιώδης.—αἰχμῆ δ' ἐξελύθη παρὰ νεῖατον ἀνθερεῶνα : Κατὰ τὴν περιγραφήν τοῦ ποιητοῦ τὸ δόρυ ἐπληξεν τὸν Πάνδαρον ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω παρὰ τὸν ὀφθαλμὸν πρὸς τὴν ῥῖνα καὶ ἀφοῦ διεπέρασε τοὺς ὀδόντας ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν βᾶσιν τῆς σιαγόνος. Ἐν τούτοις ὁ Διομήδης ἦτο πεζός καὶ ὁ Πάνδαρος ὑψηλότερα ἐπὶ τοῦ ἄρματος, ὁπότε τῆς βολῆς

δὲν ἐξηγεῖται εὐκόλα, ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἔδαφος ἦτο ἀνώμα-
 λον καὶ ὁ Διομήδης ἴστατο ὑψηλότερα.—**χερμάδιον λάβε χειρί :** Συ-
 χνά εἰς τὰς Ὀμηρικὰς μάχας ρίπτονται λίθοι, διότι, ἀφοῦ ρίψῃ ὁ πολε-
 μιστὴς τὸ δόρυ, δὲν ἔχει πλέον ἄλλο ὄπλον, διὰ νὰ κτυπήσῃ ἀπὸ κάποιαν
 ἀπόστασιν. Ὅταν πλησιάσουν σῶμα πρὸς σῶμα, μονομαχοῦν μὲ ξίφος.
 —**οἶοι νῦν βροτοὶ εἶσι :** Μὲ τὸ νῦν ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ τὴν ἰδικήν του ἐπο-
 χήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Τρωικὸς πόλεμος εἶναι παρελθόν. Αἱ ἥρωα καὶ
 διηγῆσεις κάμνουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύουν, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἦσαν
 τελειότεροι.—**ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νύξ ἐκάλυπεν :** Ὁ Αἰνείας
 ἔχασε τὰς αἰσθήσεις του καὶ φυσικὰ πολὺ εὐκόλα θὰ τὸν ἐφόνευεν ὁ
 Διομήδης, ἂν δὲν ἐπενέβαινεν ἡ θεὰ μήτηρ του.—**ἐχεύατο πήχεε λευ-
 κώ . . . :** Ἡ ἐμφάνισις τῆς ὥραίας θεᾶς μὲ τὰ λευκὰ χέρια καὶ τὸν φαι-
 νὸν πέπλον ἀποτελεῖ θαυμασίαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν φρίκην καὶ τὴν
 ἀγριότητα τῆς αἵματοχυσίας.

α') 237 - 241 :—**φηγός** = δρῶς.—**ικάνω** = ἔρχομαι, φθάνω.—**ἀμφί μιν** = γύρω του.—**θέω** = τρέχω.—**ἄλοχος**· Λ 114.—**εἶρομαι** = ἐρωτῶ.—**παῖδας** = περί τῶν παιδῶν.—**κασίγνητος** = ἀδελφός.—**ὁ ἔτης** = συγγενής, φίλος.—**ὁ πόσις** = ὁ σύζυγος.—**ἔπειτα** = ἀκολούθως.—**ἄνωγα** = προστάζω· πρkm. με σημασίαν ἔνεστ.—**ἔξειης** = κατά σειράν, δηλ. εἰς ὅλας ἔδιδε τὴν ἰδίαν προτροπὴν νὰ προσεύχωνται εἰς τοὺς θεούς.—**δὲ** = ἐν τούτοις.—**τὸ κῆδος** = ἡ λύπη, τὸ πένθος.—**ἐφῆπτο** = ἐπέκειτο, ἐπεκρέματο, ῥ. ἐφάπτω.

242 - 253 :—**ὁ δόμος** = ἡ κατοικία, ἀνάκτορα (δέμω).—**ξεστός** = λεῖτος, γυαλιστός.—**ξεστῆς αἰθούσησι** = με στοὰς σχηματιζόμενας με κίονας ἀπὸ πελεκημένον, ἄρα καὶ στίλβον μάρμαρον.—**τετυγμένον**· ῥ. **τέγω** = κατασκευάζω.—**αὐτάρ**· ὡς συμπλεκτ. σύνδ. = καί.—**δεδημημένος**· ῥ. **δέμω** = οἰκοδομῶ.—**μνηστή ἄλοχος** = ἡ ζητηθεῖσα εἰς γάμον γυνή, ἡ νόμιμος σύζυγος.—**κούρη** = νεαρὰ γυνή, θυγάτηρ.—**τέγεος** = ἐστεγασμένος (**τέγω**, **στέγω** = στεγάζω· λατ. *tego*).—**αἰδοῖος** = ὁ ἄξιος σεβασμοῦ, σεμνός.—**ἐνθα** = ἐκεῖ, δηλ. καθὼς εἰσήρχετό τις εἰς τὸ περικαλλῆς ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου (στίχ. 242).—**ἡπιόδωρος μήτηρ** = γλυκειά, στοργικὴ μητέρα (ἡπιος + δῶρα).—**εἰσάγουσα** = ὀδηγοῦσα ἐντός.—**εἶδος** = μορφή· αἰτ. τοῦ κατὰ τι.—**ἐν φῦ**· **ἐνέφω** = προσεκολλήθη, ἔσφιξε.—**ἔκτ' ὀνόμαζεν** = τὸν προσεφώνει· ὁ στ. 253 ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα παρ' Ὀμήρω.

254 - 262 :—**τίπτε**· **τίποτε** ; = διατί ἄραγε ;—**θρασύς** = ἄγριος.—**ἡ μάλα δὴ** = ὀρισμένως, ἀσφαλῶς.—**τείρω** = κατατρίβω, καταπονῶ.—**δυσώνυμος** = ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα προκαλεῖ κακόν, κατηραμένος (**δυσ** + ὄνομα, ὄνομα).—**ἐνθάδε**· συναπτ. με τὸ ἐλθόντα.—**ἀνῆκεν** = παρώρμησε.—**ἄκρη πόλις** = τὸ ὑψηλὸν μέρος τῆς πόλεως, ἡ ἀκρόπολις.—**χειρας ἀνέχω** = ὑψώνω τὰ χεῖρα, προσεύχομαι.—**μελιθῦς** = γλυκὺς ὡς μέλι.—**ἐνείκω**· ὑποτακτ. ἄορ. ῥ. **φέρω**, ἡγρεῖα.—**σπέισης**· ῥ. **σπένδω**.—**καὐτός**· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ἀθανάτοισι·

δηλ. ὄχι μόνον τοὺς θεοὺς νὰ τιμῆσῃς, ἀλλὰ καὶ σὺ νὰ ἀισθανθῆς ἀνα-
κούφισιν.—**δὴνῆσαι**· *δὴνάμαι* = ἀπολαμβάνω, εὐχαριστοῦμαι.—**ἀνδρὶ**
δέ· τὸ δὲ εἰς τὴν σημ. τοῦ γάρ.—**κεκμηῶτι**· *κεκμηῶς ἀντὶ κεκμηῶς* =
πρkm. τοῦ *κῆμω* = κουράζομαι.—**ἄέξει**· *ἄέξω* = αὐξάνω.—**τύνῃ**· *σύ*.

263 - 278 :—**μέγας** = ὑψηλός.— **κορυθαίολος** = ποὺ ἀνεμίζεται ὁ
λόφος τῆς περικεφαλαίας του· ἐπομένως = εὐκίνητος, ὀρμητικός.—
μοι = χάριν ἐμοῦ, γιὰ μένα.—**αἰίρω** = σηκώνω, προσφέρω.—**μελί-**
φρων = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχὴν.— **ἀπογυιῶ** = παραλύω τὰ μέλη·
γυῖα = μέλη.—**λάθωμαι**· *λαθῶμαι, λήθω* εἰς τοὺς μεσ. τύπους = ξε-
χνῶ· *μὴ λάθωμαι μένεος* = μήπως χάσω τὴν ὁρμὴν μου. Λέγεται καὶ
ἢ ἀντίθ. ἔκφρ. : *μῆσασθε θεοῖδος ἀλκῆς*.—**χερσὶ δέ**... = ἄλλως τε μὲ
χέρια...—**λείβω** = χύνω κρασί διὰ σπονδῆν.—**αἶθοψ** = λαμπρός, σπιν-
θηροβόλος (*αἶθω* = λάμπω).—**ἄζομαι** = φοβοῦμαι, ἀπὸ εὐσέβειαν
ἀποφεύγω κάτι.—**οὐδέ πη** = κατ' οὐδένα τρόπον.—**ἔστι**· *ἔξεστι*.—
κελαινεφῆς = ὁ συνάγων μέλανα νέφη (*κελαινός*)· ἐπίθ. τοῦ Διός.—
ὁ **λύθρος** = λάσπη ἀπὸ αἵμα καὶ χῶμα.—**πεπαλαγμένος** = λερωμένος,
πιτσιλισμένος (ῥ. *παλάσσομαι, πηλός*, λατ. *palus*).—**νῆος** = ναός.—
ἀγγελεῖη· *ἄγγουσα τὴν λείαν*· ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, διότι αὐτὴν ἐπεκα-
λοῦντο κατὰ τὰς ληστρικὰς ἐπιδρομάς.—τὰ **θύεα** = αἱ θυσίαι, αἱ προσ-
φοραί.—**ἀολλίζω** = συγκεντρώνω.—**πέπλος** = γυναικεῖον φόρεμα.—
— **τοι**· συναπτ. πρὸς τὸ *ἔστι* = εἶναι γιὰ σένα, εἶναι κατὰ τὴν γνώμην
σου.—**χαριέστατος** = ὠραιότατος.—**ἠύκομος** = ἔχουσα ὠραίαν κόμην.
—**θὲς καὶ ὑποσχέσθαι**· τὸ ἀπαρέμφ. ὡς προστακτ. Ἀντικμ. τοῦ ὑπο-
σχέσθαι εἶναι τὸ *ἱερουσέμεν*.—**ἦνις** = ἐνὸς ἔτους, χρονιάρικος.—**ἠκέ-**
στας· *ἠκεστος* = ἀδάμαστος (στερ. *α*-*κεστός, κεντός, κεντέω*), κυ-
ρίως ἀκέντητος.—**αἶ κε** = ἐάν.—**ἐλεῶ** = εὐσπλαγχνίζομαι.—**ἀπόσχη**·
ἀπέχω μετβ. = κρατῶ μακρὰν, ἀπομακρύνω.—**μήτωρ**· E 272.

279 - 285 :—**μετελεύσομαι**· *μετέχομαι* = πηγαίνω πρὸς κάποιον.
—**εἰπόντος (ἐμοῦ)** = εἰς ὅ,τι τοῦ εἶπω.—**αὔθι** = ἐκεῖ, στὸν τόπο,
ὅπου βρίσκεται.—**χάνοι γαῖά οἱ** = νὰ ἀνοίξῃ δι' αὐτὸν ἡ γῆ, νὰ τὸν
καταπιῇ ἡ γῆ· ῥ. *χάσσω*.—**πῆμα**· κατηγρ. εἰς τὸ *μιν*.—**τοιοῦ**· *τοῦ*...
— **εἶσω Ἄιδος**· *δόμον Ἄιδος* = εἰς τὸν Ἄδην.—**ἄτερπος**· ἀντὶ *ἀτερο-*
πῆς = δυσάρεστος, πικρός.—**ἡ δίζυς** = ἡ λύπη, ἡ δυστυχία.—**ἐκλελα-**
θέσθαι = ὅτι ἐντελῶς ἐλησμένησε.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γράμματικῶς αἱ λέξεις : ἔνεσαν, εἰλήλου-
 θας, ἀνῆκε, πῆσθα, τύνη.

γ') Σκαιαὶ πύλαι : Ἴδε Γ 145.— φηγός : Τὸ δένδρον τοῦτο εἰς
 τὴν εἰσοδὸν τοῦ τείχους ἦτο διὰ τοὺς Τρῶας ἱερὸν δένδρον ἀφειρωμένον
 εἰς τὸν Δία.— δόμον περικαλλέα Πριάμοιο : Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριά-
 μου ἦσαν συγκρότημα πολλῶν κτιρίων, ὅπως συνέβαινε καὶ εἰς τὰ ἀνά-
 κτορα τῆς Ἑλλάδος (Μυκηνῶν, Τίρυνθος, Κρήτης κ.ἄ.). Τὸ κύριον
 μέρος τοῦ ἀνακτόρου ἦτο πάντοτε τὸ μέγαρον (δῶμα) καὶ ἡ πρὸ αὐτοῦ
 αἴθουσα. Ἐντὸς ὅμως τῆς αὐτῆς ὑπῆρχον καὶ ἄλλα κτίρια χρησιμεύον-
 τα ὡς ἰδιαιτέρας κατοικίαι τῶν βασιλοπαίδων, ὡς γυναικωνῖται, ὡς ἀ-
 ποθηῖαι, λουτρῶνες κλπ. Εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου θὰ φαντασθῶ-
 μεν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐτῆς σειρὰν τοιούτων κτιρίων, τὰ ὅποια ἔ-
 καμνον ἐντύπωσιν μὲ τοὺς ὠράκιους κίονας, οἱ ὅποιοι ἐκόσμουσαν τὴν εἰ-
 σοδὸν ἐκάστου (ξεστῆς αἰθούσῃσι).— χερσὶν ἀνίπτουσιν : Κατὰ τοὺς
 ἥρωϊκοὺς χρόνους ἦτο θρησκευτικὸν ἔθιμον νὰ πλύνουν τὰ χέρια, πρὶν
 κάμουν θυσίαν ἢ σπονδῆν.

286 - 341

α') 286 - 296:— μολοῦσα = ἐλθοῦσα, ῥ. βλώσκω - ἔμολον.— κέ-
 λομαι = παρακαλῶ, διατάσσω.— κατὰ ἄστνυ = περιελθοῦσα εἰς τὴν
 πόλιν.— θάλαμος = ἰδιαιτέρον δωμάτιον, ὅπου φυλάσσονται τὰ πολύ-
 τιμα πράγματα.— κηώεις = εὐώδης.— οἶ· τῆ Ἑκάβῃ.— παμποί-
 κιλα = ὀλοκέντητα.— ἔργα = ἐργόχειρα.— θεοειδής = θεόμορφος.—
 ἐπιπλῶς = ὅταν ἐπλευσε· ῥ. ἐπιπλέω.— τὴν ὁδὸν ἦν = κατὰ τὸ ταξίδι
 πού.— ἀνήγαγε = ἔφερε ἐπάνω. Ἡ ἀνά, διότι τὸ ταξίδι ἔγινε πρὸς
 Β.— εὐπατέρεια = ἀρχοντική. Κυρίως ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας.—
 ἀειραμένη· ἀειρώ· Ζ 264.— δῶρον· κατηγοροῦ.— νείατος = τελευ-
 ταῖος.— βῆ ἰέναι = ἐξεκίνησε.— μετασσεύομαι = πηγαίνω γρήγορα.

297 - 304 :— τῆσι· εἰς τὴν Ἑκάβην καὶ τὰς ἄλλας γράϊας.— ὦξε·
 οἶγω = ἀνοίγω.— Κισσηῖς = ἡ κόρη τοῦ Κισσέως.— ἔθηκαν· τίθημι
 εἰς τὴν σημ. τοῦ ποιῶ.— ὄλολυγῆ = μὲ φωνάς.— εὐχομαι = κάμνω
 δέησιν, παρακαλῶ.— ἀράομαι = προσεύχομαι.

305 - 341 :— ῥυσίπτολις = ἡ προστατεύουσα, ἡ σφύζουσα τὴν
 πόλιν (ὀύομαι + πτόλις).— ἄξον· ἄγνημι = θραύω.— δῆ = πλέον.—

στ. 308 - 310 = 274 - 276.— **ἀνανεύω** = σείω ἀρνητικά τὸ κεφάλι, ἀρνοῦμαι.

312 - 325 :—**δῶμα** = κατοικία, ἀνάκτορον.—**τεύχω** = κατασκευάζω, κτίζω.—**ἐριβῶλαξ**· Α 155.—**τέκτων**· Ε 59.—**ἐνθα** = ἐκεῖ.—**παροίθε**· συναπτ. πρὸς τὸ δουρὸς = ἀπὸ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ δόρατος.—**περὶ δέ** = καὶ γύρω εἰς τὴν βάσιν τῆς αἰχμῆς.—**περὶ θεέ** = τὴν περιέβαλλε· ῥ. θεῶ = τρέχω.—**ὁ πόρκης** = κρῖκος.—**τὸν δέ**· Ἀλέξανδρον.—**τὰ τεύχεα**· Γ 195.—**ἔπω** = ἀσχολοῦμαι μὲ κάτι.—**ἀγκύλος**· Ε 209.—**ἀφάω** = ψηλαφῶ, μεταπιάνω.—**μετά** = μεταξὺ.—**ἦστο**· ἦμαι.—**νεικέω** = ἐπιπλήττω.—**αἰσχρὰ ἔπη** = βαρεῖς, προσβλητικοὶ λόγοι.

326 - 331 :—**δαιμόνιος** = ἀλλόκοτος.—**οὐ καλὰ** = οὐ καλῶς.—**μέν**· βεβαιωτ.—**ὁ χόλος** = ὁ θυμὸς.—**φθινύθω** = φθειρόμαι, χάνομαι.—**αἰπὺς** = ὑψηλός.—**μάρναμαι** = μάχομαι.—**ἡ αὐτή** = κραυγὴ τῆς μάχης, ἡ μάχη.—**ἀμφιδέδηε** = ἀναψε γύρω· **δαίω** = καίω.—**μαχέσαιο ἄν** = θά ἐπέπληττες, θά ἔπρεπε νὰ ἐπιπλήττης.—**ὄν τινά που**· ἡ πρότ. εἶναι ἀναφ. ὑποθ. = ὅποιον ἴσως...—**μεθιέντα**· μεθίημι = ἀφίνω, παραμελῶ.—**στυγερός** = φρικαλέος.—**ἄνα**· ἐπίρρ. μὲ ἐννοιαν προσταγῆς = (σήχω) ἐπάνω.—**δήιος** = καυστικός, καταστρεπτικός (*δαίω*).—**θέρηται**· *θέρομαι* = καίομαι.

332 - 341 :—**ἡ αἶσα** = τὸ πρόπον, τὸ ὀρθόν· *κατ' αἶσαν* = ὀρθά, δίκαια, ὅπως μοῦ ἤξιζε.—**οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν** = ὄχι πέραν τοῦ ὀρθοῦ, ὄχι ἄδικα.—**τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον.—**σύνθεο**· *συντίθεμαι* = βάζω μαζί εἰς τὸν νοῦν μου, προσέχω τὸν λόγον κάποιου.—**οὐ τοι...** = ἀλήθεια ὄχι...—**νέμεσις - ιος** = ἀγανάκτησις.—**τὸ ἄχος** = ἡ λύπη.—**προτρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς κάτι, παραδίδομαι.—**παρειπούσα**· *παρεῖπον* = παρεκίνησα, ἔπεισα.—**ὄρμησε**· *ὄρμάω*· μετβτ. = κάμνω κάποιον νὰ κινήθῃ.—**μοι καὶ αὐτῶ** = ὅπως καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον.—**λῶιον**· *λῶον*· συγκρ. τοῦ *ἀγαθός*.—**ἐπαμείβομαι** = πηγαίνω ἐκ περιτροπῆς.—**ἐπιμένω** = περιμένω.—**ἀρήια** = πολεμικά.—**δύω** = νὰ ἐνδυσθῶ, νὰ φορέσω.—**μέτειμι** = ἔρχομαι κατόπιν.—**κιχῆσσεσθαι**· *κιχάνω, κίχημι*· Ε 187.

β') Ἴων. τύπος τοῦ ῥ. *ἐπιπλέω* : **ἐπιπλώω** καὶ *μετοχ.* *ἀόρ.* β' **ἐπιπλώως**.

— Δοτική τοῦ ὀνόματος *νέμεσις* : **νεμέσι**, ἀντὶ *νεμέσει*.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **ποτί**, **κατεβήσεται**, **τῆσι**, **ἦστο**.

γ') **ἐς θάλαμον κηώντα** : Τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐφυλάσσοντο τὰ ἐνδύματα, εὐωδίαζεν ἀπὸ τὰ ἀρώματα, τὰ ὅποια ἐτίθεντο μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων, διὰ νὰ προφυλάσσωνται αὐτὰ ἀπὸ τὸν σκῶρον καὶ διὰ νὰ ἀποκοτῶν ὠραίαν καὶ μόνιμον ὀσμὴν.—**ἔργα γυναικῶν Σιδονίων** : Τὰ λεπτὰ καὶ περίτεχνα κεντήματα τῶν πέπλων ἦσαν προϊόντα ἀνατολικῆς χειροτεχνίας, ὅπως συνέβαινε καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν καὶ σήμερον ἀκόμη. Ἰδίως αἱ πόλεις τῆς Φοινίκης ἦσαν κέντρα βιομηχανίας πολυτελῶν εἰδῶν, ὡς πολυτίμων βραχῶν, ἀρωμάτων κ.ἄ. Ἰδιαίτερος ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ἡ Σιδὼν ὡς κέντρον τέχνης (*πολυδαίδαλοι Σιδόνες*).—**Θεανώ** : Ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κισσέως, βασιλέως τῶν Θρακῶν, καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος.—**τὰς Ἀλέξανδρος ἤγαγε** : Ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὁ Πάρις ἐσυνέχισε τὰς ληστρικὰς του ἐπιθέσεις εἰς παραλίαι πόλεις τῆς Φοινίκης. Τὰ πειρατικὰ αὐτὰ ταξίδια, ὅπως λέγει ὁ Θουκυδίδης, ὄχι μόνον δὲν ἔφερον ὄνειδος κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐδόξαζον τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτὰ.—**ὀλολυγῆ** : Πιθανῶς ἔννοεῖ ὁ ποιητῆς ὀρησκευτικὰ ἐπιφωνήματα, τὰ ὅποια ἐπρόφερον ὅλοι μαζὶ μὲ ῥυθμὸν, ὅπως ἐγίνετο καὶ εἰς ἄλλας ἐπισήμους στιγμάς.—**θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν** : Ἐπαναλαμβάνεται ἐδῶ ὁ συνήθης τύπος τῶν Ὀμηρικῶν ἀνακτόρων μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ κύριον μέρος λέγεται *δῶμα* καὶ ἡ αἴθουσα *αὐλή*.—**ἔγχος ἐνδεκάπηχυ** : Δὲν γνωρίζομεν μὲ τί μέτρον ὑπολογίζει ὁ ποιητῆς τὸ μῆκος τοῦ δόρατος τοῦ Ἔκτορος. Ὅπως δὲ θέλει νὰ παραστήσῃ ὅτι τὸ δόρυ τοῦ ἥρωος τούτου ἦτο ἐξαιρετικὰ μακρόν.—**πόρκης** : Ὁ κρίκος αὐτὸς ἐστερέωνε τὴν αἰχμὴν εἰς τὸ ξύλον τοῦ δόρατος καὶ ἐπὶ πλέον ἐκόσμηε τὸ δόρυ.—**χόλον τόνδε** : Ὁ χόλος τοῦ Πάριδος προήρχετο ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἀπέτυχεν εἰς τὴν μονομαχίαν του μὲ τὸν Μενέλαον καὶ διὰ τοῦτο οἱ Τρῶες τὸν ὠνειδίζον.

— Ποῖον τόπον ἀνδρὸς ἐμφανίζει ἐδῶ ὁ Πάρις; Διακρίνατε τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἔκτορος.

α') 342 - 358 :—**μειλίχιος**=γλυκός, μαλακός.— **ὁ δαήρ**· Γ 180.—**κύων** = ἀναιδής.— **κακομήχανος** = κακοῦργος.— **διρυόεσσα** = φοικτή (κυρίως: κροῖεις, τὸ κρόος).—**ὡς ὄφελε** = εἶθε. Ἡ σειρά τῶν λέξε. : ὡς κακῆ θύελλα ἀνέμοιο ὄφελε οἴχεσθαι...—**ὄτε πρῶτον**=εὐθύς ὡς.—**οἴχεσθαι προφέρουσα** = νὰ μὲ ἤρπαζεν ἀμέσως.— **προφέρω**=ἀρπάζω, παρασύρω.—**θύελλα ἀνέμοιο** = ὀρμητικὸς ἄνεμος.— **πολύφλοισβος**· Α 34.—**κῦμα ἀπόερσε** = νὰ μὲ παρέσυρε τὸ κῦμα. (Ἡ πρότ. ἔχει δυνατικὴν σημασίαν. Παρελείφθη τὸ *κεν*)· ῥ. ἀπαυράω.— **πάρος** = πρὶν, παρὰ νὰ...—**ᾧδε** = ἔτσι ὅπως ἔγιναν.—**τεκμήραντο** = ὥρισαν, ἀπεφάσισαν ῥ. *τεγμαίρομαι* (*τέκμαρ* = τέλος).—**ἔπειτα** = μετὰ τὸ κακὸν ποῦ ἔκαμα.—**ἤδη** = νὰ ἤξευρε, νὰ ἐννοοῦσε. Ἐξακολουθεῖ ἡ ἀνεκλήρωτος εὐχὴ τῆς Ἑλένης.—**νέμεσις** = ἡ κατάρσις.— **αἴσχεια** = ὀνειδισμοί, αἱ ὕβρεις.— **ἔμπεδοι φρένες** = σταθερός, ὑγιὲς νοῦς.—**ὀπίσσω** = εἰς τὸ μέλλον.—**τῷ** = διὰ τοῦτο.—**ἐπαυρήσασθαι** = ὅτι θὰ ἀπολαύσῃ, θὰ πληρωθῇ.—**δίφρος** = κάθισμα χαμηλόν.—**πόνος** = κόπος, ἀγών.—**σε φρένας**· σου φρένας = τὴν ψυχὴν σου.— **ἀμφιβέβηκε** = περικυκλώνει, πιέζει.— ἡ **ἄτη** = ἡ ἁμαρτία, τὸ κακόν.— **ἐπὶ θῆκε** = ἐπέβαλε, προώρισε.— **ὀπίσσω**· Ζ 352.— **πέλομαι**· εἰμί.— **πελώμεθα αἰοίδιμοι** = νὰ γίνωμεν θέμα διὰ τραγοῦδι.— **ἔσσόμενοι** = οἱ μεταγενέστεροι.

359 - 368 :—**καθίζω** = βάζω κάποιον νὰ καθίσῃ.—**φιλέουσα** περ = ὅσον στοργικὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ περιποίησις σου.—**ἐπέσσυται** = σπεῦδει, θέλει· παρακμ. τοῦ *ἐπισσεύομαι* εἰς σημ. ἐνεστ.— **μέγα**· ἐπίρρ.— **ἐμεῖο**· γενικ. ἀντικμ. εἰς τὸ ποθῆν.—**ποθῆν ἔχουσι** = ποθοῦν, περιμένουν.— **ὄρνυθι**· ὄρνυμι.— **ἐπείγομαι** = βιάζομαι, κάμνω γρήγορα.— **καταμάρπτω** = προσφθάνω.—**οἱ οἰκῆες** = οἱ οἰκεῖοι.—**ἢ ἴξομαι αὐτίς** = ἢ νὰ ἔλθω πάλιν.— **ὑπότροπος** = ἐπιστρέφων.— **με**· συναπτ. πρὸς τὸ *δαμόωσιν*.—**ὑπὸ χερσὶ** = κάτω ἀπὸ τὰ χέρια. Ὡς δοτ. ὄργαν. ἢ κατὰ κυριολεξίαν, διότι ὁ φονεύμενος πίπτων εὐρίσκεται ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ φονεύοντος.— **δαμόωσιν** = δαμάουσι.

β') οὐ τι προσέφη : Ἴσως ἀπὸ ἀγανάκτησιν πρὸς τὸν ἀδελφόν του ἢ διότι ἡ Ἑλένη ἐπρόλαβε νὰ τοῦ ἀπευθύνῃ τὸν λόγον. Πάντως ἡ σιωπὴ αὐτῆ τοῦ Ἔκτορος εἶναι χαρακτηριστικὴ.— **ὅς ἤδη νέμεσιν** : Ἡ

Ἡ Ἑλένη παραπονεῖται ὅτι ὁ Πάρις δὲν ἠξέουρει τί προικαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὸν φόρον τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἄγνοια αὐτῆ τὸν κάμνει τόσοσ φανῶλον, διότι κατὰ τὰς ἠθικὰς ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μία πρᾶξις εἶναι ἠθικὴ ἢ ἀνήθικος, καθόσον ἐπιδοκιμάζεται ἢ κατακρίνεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.—**πελώμεθα αἰίδιμοι** : Ἡ ἀφορμὴ καὶ τὰ ἐπιεσόδια τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἐψάλλοντο εἰς ἐπικὰ ἄσματα, ἐνῶ ἤδη διήρκει ὁ πόλεμος. Ἡ ποιητικὴ παράδοσις διετήρησε τοιαῦτα ἄσματα μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ὀμήρου καὶ ταῦτα ὁ ποιητῆς ἔχων ὑπ' ὄψει κάμνει τὸν ὑπαινιγμὸν τοῦτον.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν τὰ συναισθήματα ποὺ κατέχουν τὴν Ἑλένην καὶ τὸ συναισθημα τοῦ Ἔκτορος.*

369 - 406

α') 369 - 380 :— **δόμοι εὔ ναιετάοντες** = ὠραία κατοικία. Κυφίως: σπίτι, ὅπου κατοικεῖ κανεὶς καλά. Τὸ ἐπίθ. λέγεται καὶ περὶ πόλεων.— **εὔπεπλος** = φέρουσα ὠραῖον φόρεμα, καλοντυμένη.— **γοάω** = θρηγῶ.— **μύρομαι** = θαυμάζω, κλαίω.— **ἀμύμων**· Ε 9.— **τέτμεν** = εὔρεν' ἔτετμον (πότμος).— **ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών**· ἰὼν ἐπ' οὐδὸν ἔστη.— ὁ **οὐδὸς** = τὸ κατώφλι.— **εἰ δ' ἄγε**· παρακλεισμοσ. Συμπλήρωσιν εἰ δὲ βούλει, ἄγε...— **νημερτής** = ἀλάνθαστος, ἀληθινὸς (νη) + ἀμαρτάνω).— **ἡ γαλόως**· Γ 122.— **ἡ εἰνάτηρ-έρος** = συννυφάδα.— **ἔς Ἀθηναίης**· ἔς νηὸν Ἀθηναίης.— **ιλάσκονται** = ζητοῦν νὰ ἐξελιώσουν. Ἐνεστ. ἀποπειρ.

381 - 389 :— **ὄτρηρός** = εὐκίνητος, πρόθυμος. Ἐπίθ. τῶν θεραπόντων.— **ἡ ταμῆ** = ἡ οἰκονόμος.— **μάλ' ἄνωγας**· τὸ μάλα εἰς τὴν σημ. τοῦ ἐντόνως, ῥητῶς.— **οὔνεκα** = διότι.— **τείρομαι** = καταβάλλομαι.— **κράτος** = ἡ νίκη, ἡ ὑπεροχὴ.— **ἀφικάνει**· ἐνεστ. με σημ. παρκμ.— **μαινομένη** = παραγμένη, ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ της.— **ἡ τιθήνη** = ἡ τροφὸς (ἀναδιπλ. θέμ. θη - θήλυς).

390 - 406 :— **ἦ**· Ε 280.— **ἀπέσσυτο** = ἔφυγε βιαστικὰ (σείω = φέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν).— **εὐκτιμένας** = καλὰ κτισμένας, καλοστροφόμενας.— **ἡ ἀγυῖα** = ἡ ὁδὸς.— **εὔτε** = ὅταν, τὴν στιγμὴν ποῦ...— **τῆ** = ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν.— **διεξίμεναι** = νὰ περάσῃ ἔξω.— **ἐνθα** = ἐκεῖ.— **πολύδωρος** = προικισμένη με πολλὰ χαρίσματα.— **ὑπὸ Πλάκω** = εἰς τὰς ὑποφείας τοῦ ἕρους Πλάκου.— **ὕληις** = δασώδης (ἡ ὕλη).— **Κι**

λίκεσιν ἄνδρεσιν = εἰς λαὸν Κιλικίων.— ἔχετο Ἔκτορι = εἴχετο ὑπὸ τοῦ Ἔκτορος, ἦτο γυναικίκα τοῦ Ἔκτορος.— χαλικοκορυστῆς = ὠπλισμένος μὲ χαλκὸν (κορούσσω = ὀπλίζω).— ἔπειτα = τότε.— ἀταλάφρων = ἀθῶρος, ἄκακος (ἀταλά = τρυφερὰ + φοῆρ).— αὐτως = ἔτσι.— ἀλίγκιος = ὅμοιος.— καλέεσκε = ἐκάλει συνήθως.— ἐρύετο· ῥύομαι = σφάζω· Ε 23.— μείδησεν· ῥ. μειδάω, μειδιάω.— ἄγχι οἱ = πλησίον του.— παρίστατο = ἐστέκετο πλάϊ του.— στ. 406 = Ζ 253.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : διεξιμέναι, Κιλικέσσι, καλέεσκε, ἔφατο.

γ') σὺν ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ : Δειγμα ἀρχοντικῆς καὶ ἀνέτου ζωῆς εἶναι ἡ εὐπρεπὴς ἐμφάνισις τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν ἀμφιπόλων.— ταμίη : Εἶναι ἡ οἰκονόμος καὶ ἐν γένει ἡ ἰθύνουσα τὰς ὁμοῦς εἰς τὰ ἔργα των. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐπροτιμᾶτο συνήθως ἡ μᾶλλον πιστὴ καὶ κάπως ἡλικιωμένη καὶ διὰ τοῦτο συχνὰ προσφωνεῖται αἰδοίῃ ταμίη.— ἐὺκτιμένας κατ' ἀγυιάς : Αἱ ὁδοὶ τῆς Ὀμηρικῆς πόλεως ἦσαν στρωμέναι μὲ λίθους καὶ ἄσβεστον. Εἰδικῶς περὶ τοῦ Ἰλίου ἐπιστοποιήθη τοῦτο ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλήμαν καὶ Δαϊρπελιδ.— Ἀνδρομάχη θυγάτηρ Ἡετίωνος : Ἀλησμόνητος γυναικεία μορφή ζωγραφεῖται εἰς τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ἡ σύζυγος τοῦ Ἔκτορος, ἡ ὁποία κατωτέρω ὑπενθυμίζει εἰς τὸν ἄνδρα τῆς τὴν θλιβερὰν ἱστορίαν τῆς ζωῆς τῆς. Εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρῶτην τῆς αὐτὴν ἐμφάνισιν ἐμπνέει συμπάθειαν καὶ θαυμασμὸν εἰς τὸν ἀναγνώστην.— Κιλικέσσι ἄνδρεσιν ἀνάσσω : Οἱ Κιλικεῖς τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων κατόικουν εἰς τὴν Μεγάλην Φρυγίαν διηρημένοι εἰς δύο. Καὶ οἱ μὲν εἶχον πρωτεύουσαν τὰς Θήβας, οἱ δὲ τὴν Λυρνησσόν. Εἰς χρόνους μεταγενεστέρους μετηνάστευσαν εἰς τὴν χώραν, ἥτις ἀπ' αὐτῶν ὠνομάσθη Κιλικία.— οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἐκτωρ : Ὁ Ἐκτωρ ὄχι μόνον διηρῆνε τὴν ἄμυναν τοῦ Ἰλίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν μάχην ἔδιδε λαμπρὸν παράδειγμα φιλοτιμίας καὶ ἥρωισμοῦ (πρβλ. καὶ τοὺς λόγους τῆς Ἑλένης 355).— μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῆ : Ἀριστοτέλης πάντοτε ὁ Ὅμηρος, ὅταν ζωγραφῆ τὰ ἀνθρώπινα πάθη, μεταχειρίζεται καὶ ἐδῶ ἀπλούστατον καὶ ἐκφραστικώτατον τρόπον, διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν στοργὴν καὶ συγχρόνως καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ Ἔκτορος διὰ τὴν τύχην τοῦ παιδιοῦ του.

α') 407 - 428 : **δαιμόνιε**· ἐδῶ ὡς προσφών. ἀγάπης = εὐλογη-
 μένε, καημένε.— **φθίσει**· μετβ. φθίω = ἀφανίζω.— **νηπίαχος** =
 μικρὸς (παράλλ. τύπος τοῦ νήπιος).— **ἄμμορος** = ἄτυχος, δυστυχῆς
 (στερ. α + μόρος).— **κέρδιον** = ὠφελιμώτερον, καλύτερον.— **ἀφα-**
μαρτάνω τινός = χάνω, στεροῦμαι κάτι.— **δύομαι χθόνα** = θάπτο-
 μαι, πεθαίνω.— ἡ **θαλπωρῆ** = ἡ παρηγορία.— **πότμον ἐπίσπης**· πότ-
 μον ἐφέπτο = ἀκολουθῶ τὴν κοινὴν μοῖραν, πεθαίνω· **ἐπίσπης**· ἀόρ.
 ὑποτακτ.: ἐδῶ ὡς τετελ. μέλλων.— **ἄχρα** = θλίψεις, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ
 θαλπωρή.— **ἄμος** = ἡμέτερος.— **ἐκ... πέρσεν**· πέρθω = λεηλατῶ κυ-
 ριευθεῖσαν πόλιν, πορθῶ.— **εὐ ναιετάουσαν**· Ζ 370.— **ἐξενάριξε**· Ε
 151.— **σεβάσαστο**· σεβάσομαι = ἡ συνείδησίς μου δὲν μὲ ἀφίνει.— **κα-**
τέκη· ἀόρ. τοῦ κατακαίω.— **ἔντα**· Ε 220.— **δαίδαλος**· Ε 60.— **χέω**
σῆμα = χάνω χῶμα, διὰ τὴν σχηματισθῆ τύμβος· γενικῶς = κάμνω τά-
 φον.— **νύμφαι ὀρεστιάδες** = νύμφαι τῶν ὀρέων.— **αἰγίοχος**· Ε 115.—
 ὁ **κασίγνητος** = ὁ ἀδελφός.— **ἰῶ· ἴος** - ἴα - ἴον = ἕνας - μία - ἕν.— **κατέ-**
πεφνε = ἐφόνευσε.— **ποδάρκης**· Α 121.— **ἐπὶ βουσί** = ἀνάμεσα εἰς
 τὰς βούς, ἐνῶν ἐπέβλεπον τὰ βόδια.— **εἰλίποδες** = ποὺ στρέφουν πρὸς
 τὰ μέσα τὰ πόδια. Ἐπίθ. τῶν βοῶν (βλ. καὶ Ὀδυσσ. α 92).— **ἀργεν-**
νός· Γ 141.— **βασίλευεν** = ἦτο βασίλισσα.— **δεῦρο** = εἰς τὸ στρατό-
 πεδον τῶν Ἀχαιῶν.— **ἄμα** = μαζὶ μέ.— τὸ **κτέαρ** - ατος = κτῆμα.—
 ἄψ = ὀπίσω, εἰς τὴν χώραν τῆς.— **ἀπερείσια ἄποινα**· Α 13.—
ιοχέαιρα· Ε 53.

429 - 439 :— **ἀτάρ** = ὅμως, λοιπόν.— **θαλερός** = ἰσχυρός, ἀκμαῖος.
 — **μίμνω** = μένω.— **ὄρφανικός** = ὄρφανός.— **στήσων**· ἴστημι· μετβ.
 = κάμνω νὰ σταθῆ, τοποθετῶ.— ὁ **ἔρινος** = ἡ ἀγριοσυκῆ (νεοελλ. ἔρ-
 νός).— **ἀμβατός** = ὅπου δύνανται κανεὶς νὰ ἀναβῆ, εὐπρόσβλητος.— **ἐπί-**
δρομος = ὅπου δύνανται κανεὶς νὰ πλησιάσῃ.— **ἔπλετο**· πέλομαι· ὁ ἀόρ.,
 διότι ἡ ἀπόπειρα ἐγένετο ἤδη.— **τῆ γε** = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖον.—
ἐπειρήσαντο = ἔκαμαν ἀπόπειραν.— **ἀγακλυτός** = θαυμασιῶς ἐνδο-
 ξος, τρανός (ἄγα—, ἄγαμι + κλυτός).— **ἡ που** = ἡ, ὡς φαντά-
 ζομαι.— **ἔνισπε**· ἐπέπο.— **θεοπρόπιον**· Α 85.— **ἡ νυ** = ἡ ἴσως.—
θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει = ἡ ψυχὴ των τοὺς παρορμαῖ καὶ τοὺς
 προτρέπει.

440 - 465:—**ἦ καί** = βεβαίως καί.—**μέλει μοι** = σκέπτομαι, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν.—**τάδε πάντα**· ὅσα εἶπεν ἡ Ἄνδρῳ.—**αἰνῶς** = πολύ.—**αἰδέομαι** = ἐντρέπομαι.—**ἐλιεσίπεπλος** = ἡ σύρουσα τὸν πέπλον. Τὸ ἐπίθ. ἐκφράζει τὴν χάριν τῶν εὐγενῶν γυναικῶν τοῦ Ἰλίου.—**κακὸς ὧς** = ὧς δειλός.—**νόσφιν** = μακράν.—**πολέμοιο**· συναπτ. πρὸς τὸ νόσφιν.—**ἀλυσκάζω**· Ε 253.—**μάθῃ** = ἔμαθα, ἐσυνήθισα.—**πρώτοισι**· κατηγορμ. εἰς τὸ Τρώεσσι = μὲ τοὺς Τρῶας, ποὺ εἶναι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν.—**ἀρνύμενος**· ἀποπειρατ. ἐνεστ. τοῦ ἄρνομαι = διασώζω.—**κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν** = μὲ τὴν καρδιά μου καὶ μὲ τὴν ψυχὴν μου. Δηλ. καὶ τὸ προαισθάνομαι καὶ τὸ καταλαμβάνω.—**ὄτ' ἂν ποτε** = ὅταν κάποτε θά...—**ὀλώλη** = θά εἶναι κατεστραμμένη.—**Ἰλιος ἰρή** = ἡ ἱερά, ἡ θεοφίλητος πόλις τοῦ Ἰλίου.—**ἑμμελίης** = ὁ καλὸς ἀκοντιστής, πολεμικὸς (εὐ + μελίη = τὸ ξύλον ἀπὸ τοῦ ὁποῖον κατασκευάζεται τὸ δόρυ).—**ἄλγος Τρώων** = ἡ λύπη τὴν ὁποῖαν θά αἰσθάνω διὰ τοὺς Τρῶας.—**οὐτ' αὐτῆς Ἐκάβης**· οὐτ' ἄλγος αὐτῆς Ἐκάβης.—**οἱ κεν πέσοιεν** = οἱ ὅποιοι πιθανὸν νὰ πέσουν.—**ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν**· πρβλ. Ζ 368 ὑπὸ χειρῶν Ἀχαιῶν.—**σεῦ**· ἐνν. ἄλγος.—**ἄγεται**· ἄρνομαι = παίρνω μαζί μου.—**ἐλεύθερον ἦμαρ** = τὴν ἐλευθερίαν σου.—**ἀπούρας**· ἀπαιρώω = ἀρπάζω, ἀφαιρῶ.—**καὶ κεν ὑφαίνοις** = καὶ ἴσως νὰ ὑφαίνης.—**πρὸς ἄλλης** = ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἄλλης.—**φορέω**· θαμιστ. τοῦ φέρω.—**ἀεκαζομένη** = χωρὶς νὰ θέλῃς, ἐξαναγκαζομένη (ἀέζων).—**κρατερὴ ἀνάγκη** = σκληρὰ ἀνάγκη.—**ἐπικίεσται**· ἐνν. σοι = θά σέ πιέζῃ.—**εἶπησι**· ἀφρ. ὑποτ. ἀντὶ μέλλ.—**ἀριστεύεσκε** = πάντοτε ἤριστευε· θαμιστ. τοῦ ἀριστεύω.—**μάχεσθαι**· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ἀριστεύεσκε.—**νέον ἄλγος** = νέα ἀφορμὴ νὰ αἰσθάνεσαι λύπην.—**χῆτεϊ** = ἀπὸ στέρησιν, διότι ἐστερήθης (τὸ χῆτος).—**ἀμύνειν**· συναπτ. πρὸς τὸ τοιοῦδε = τοιοῦτου, τόσον ἀνδρείου, ὁ ὁποῖος ἐν τούτοις δὲν σέ ἔσωσεν ἀπὸ τὴν δουλείαν.—**δούλιον ἦμαρ**· ἀντίθ. πρὸς τὸ ἐλεύθερον ἦμαρ.—**χυτὴ γαῖα** = χυμένος χῶμα· πρβλ. σῆμα χεῖν.—**ὁ ἐλκηθμός** = τὸ τράβηγμα.—**πυθέσθαι**· τὸ πνιθάνομαι εἰς γεν. σημασι. αἰσθήσεως.—**πρὶν πυθέσθαι βοῆς** = πρὶν ἀκούσω τίς φωνές σου.—**πρὶν πυθέσθαι ἐλκηθμοῖο** = πρὶν ἰδῶ νὰ σέ τραβοῦν.

β') Δωρ. τύπος τοῦ πρώτου προσώπου τῆς κτητικ. ἀντων. ἐπὶ πολλῶν κτητόρων : **ἄμος** (πρβλ. ἄμμες = ἡμεῖς καὶ ἄμμε = ἡμεῖς).

—'Επικός τύπος τοῦ εἶς - μία - ἓν = ἴος - ἴα - ἴον. Εἰς τὴν γεν. καὶ δοτ. ὁ τόνος καταβιβάζεται.

— Συγκεκομμένους τύπος τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ῥ. πέλομαι : ἔπλετο.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : εὐμμελίω, ἰρή, δυσμενέεσσι.

γ') πάντες ἐφορηθέντες : Ἡ Ἀνδρομάχη γνωρίζει τὴν ἀνδρείαν τοῦ συζύγου της, ἀλλὰ φοβεῖται τὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν θά τοῦ ἐπιτεθοῦν ἄθροοι οἱ ἐχθροί.— ἐκπέρσεν Θῆβην ὑψίπυλον : Τὸ γεγονός τοῦτο ἔγινε κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου, ὅπως ἱστορεῖται εἰς τὸ I 185.—οὐδέ μιν ἐξενάριξε... Οἱ ὀμηρικοὶ πολεμιστὰὶ τόσον ἠγάπων καὶ ἐτίμων τὰ ὄπλα των, ὥστε τὸ νὰ γυμνωθῇ ὁ νεκρὸς ἀπὸ τὰ ὄπλα του ἐθεωρεῖτο δυστυχία μεγαλύτερα καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτο ἡ πράξις τοῦ Ἀχιλλέως νὰ ἀφήσῃ ὀπλισμένον τὸν νεκρὸν Ἡετίωνα θεωρεῖται ἀπὸ τὴν Ἀνδρομάχην μεγαλοψυχία.— κατέκρηε : Ὡς μόνον τρόπον ταφῆς ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει τὴν καῦσιν τῶν νεκρῶν. Εἰς προγενεστέρας ἔμους τοῦ Ὁμήρου ἐποχάς, ὅπως ἐξάγεται ἐκ τῶν Μυκηναϊκῶν τάφων, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους συνηθέστερον ἦτο νὰ θάπτονται οἱ νεκροί. Ἡ τέφρα τοῦ καιομένου νεκροῦ ἐναπετίθετο εἰς τάφον καὶ ὑπεράνω ἐχύνετο χῶμα (σῆμα χέειν), ὥστε νὰ σχηματισθῇ λοφοειδὲς ὑψωμα (τύμβος). Τοῦτο ἀπετέλει τὸ μνημεῖον, τὸ σῆμα τοῦ νεκροῦ. Τοιοῦτοι τύμβοι σφίζονται πολλοί, ὡς ὁ λεγόμενος σήμερον ἐν Τροίᾳ τάφος τοῦ Πατρόκλου, ὁ τύμβος τῶν Μαραθωνομάχων κ.ἄ. — ἀμβρατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος : Κατὰ τὰς μυθολογικὰς παραδόσεις τὸ τεῖχος τοῦ Ἰλίου εἶχε κατασκευασθῆ ἀπὸ θεοῦ. Συνειργάσθη ὅμως κατὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ ὁ Αἰακός, καὶ ἀκριβῶς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θηταὶ χεῖρες κατεσκευάσαν, δὲν ἦτο τόσον ἰσχυρόν. Ἰχνη τῆς τειχοδομίας τοῦ Ἰλίου ἔχουν ἀνακαλυφθῆ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλήμαν. (Βλ. εἰκ. 3).—ἐλκεσίπεπλος : ὅπως καὶ τὰ ἐπίθετα ταυόπεπλος, βαθύπεπλος, βαθύζωνος, εὐπέπλος, ἐκφράζει τὴν γυναικεῖαν χάριν καὶ κομψότητα, ἡ ὁποία ἀξίζει νὰ ἐξαιρεθῆ, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἀπλότης τοῦ ἀρχαίου γυναικείου ἐνδύματος. Κατὰ τὴν καλλισθησίαν ἐκάστης ὁ πέπλος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀπλοῦν ὀρθογώνιον ὕφασμα, ἐλάμβανε διάφορον πτύχωσιν καὶ γραμμὴν.— μάθον ἔμμεναι ἐσθλός : Πρβλ. καὶ τὸ τοῦ Διομήδους ἐν E 253 : οὐ μοι γενναῖον ἄλυστά-

ζοῦσι μάχεσθαι οὐδὲ καταπιώσσειν.— εὖ τότε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν... Ὁ φόβος τοῦ Ἐκτορος ὅτι θά κυριευθῆ τὸ Ἴλιον δὲν ἦτο μόνον προαίσθημα ἀόριστον, ἀλλὰ καὶ λογικὴ πρόβλεψις. Ἡ ἐπιμονὴ τῶν πολιορκητῶν, αἱ ἀνδραγαθίαι των εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐπειθον τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Πριάμου, ὅτι ἡ Τροία ἀργὰ ἢ γρήγορα θά περιέλθῃ εἰς χεῖράς των. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς μεγαλυτέραν αἰγλήν ἀποκτᾷ ὁ θαυμάσιος ἥρωας, διότι ἀγωνίζεται μόνον διὰ τὴν τιμὴν καὶ διὰ τὸ καθῆκον.— ἐν Ἄργει: Ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ τὸ Θεσσαλικὸν Ἄργος. Ἐπίσης καὶ αἱ δύο ἀναφερόμεναι κρήναι, ἡ Μεσσηγίς καὶ ἡ Ὑπερείη, εὐρίσκονται ἐν Θεσσαλίᾳ. Ὁ Ἐκτωρ φοβεῖται μήπως ἡ Ἀνδρομάχη, ὡς σύζυγος τοῦ λαμπροτέρου ἥρωος τῶν Τρώων, δοθῆ ὡς ἐξαιρετον λάφυρον εἰς τὸν Ἀχιλλέα.

466 - 502

α') 466 - 475 :— ὀρέξατο· ὀρέγομαι=ἀπλώνω τὰ χεῖρα.—φαιδῖμος = λαμπρός, θαυμάσιος (παράλλ. τύπος τοῦ φαῖδρός).—εὐζωνος = ζωσμένη ὠραία, λυγερή· πρβλ. καὶ 372 σὺν ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ.—ιάχω = φωνάζω (*Faχ, FiFάχω, ἦχος*).—ἀτυχθεῖς· ἀτύχομαι=φοβοῦμαι, τρομάζω.—ταρβήσας· ταρβέω = φοβοῦμαι (τὸ τάρβος = ὁ φόβος).—ὁ λόφος = ἡ φούντα. Πρβλ. τὸ λοφίον τῶν στρατιωτικῶν πελτικῶν σήμερον.—ἰπιοχαίτης = ἀπὸ χαίτην ἵππου.—νεύω = κλίνω, γέρνω.—νοῶ = προσέχω, βλέπω.—ἐκ δὲ γέλασε· ἐγέλασε. Ἡ πρόθ. σημαίνει τὸν ἀυθόρητον γέλωτα, τὸν ὁποῖον ἐπροκάλεσεν ὁ τρόμος τοῦ παιδιοῦ.—παμφανώσαν = ἀπαστράπτουσαν· παμφαίνο ἐκτεν. τύπος τοῦ φαίνο.—κύσε· κινέω = φιλῶ (προσκυνῶ).—πῆλε· πάλλω = κινῶ, σείω. Ἐδῶ ἐκφράζει τὴν κίνησιν, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ μεγάλοι χορεύουν εἰς τὰ χεῖρα των τὰ μικρά.

476 - 481 :—τόνδε παῖδ' ἐμόν = τοῦτο τὸ παιδί μου.—ὥσπερ ἐγώ· ἐνν. ἐγενόμην.—ἀριπρεπής = ἐξέχων, ἐπιφανής. Ἐπεξ. τοῦ ὡς ἐγώ περ.—Τρώεσσι· δοτ. τοπ. = μετὰ τῶν Τρώων.—βίην· αἰτ. τοῦ κατὰ τι· ἡ βίη = ἡ ἰσχὺς, ἡ δύναμις.—ἀγαθὸν = ἀνδρεῖον.—ἱφι· Α 38.—εἶποι· καθαρὰ εὐκτικὴ ὡς καὶ τὸ κατωτέρω φέροι.—ὄδε γε = αὐτὸς δά, αὐτὸς βέβαια.—ἀνιόντα = ὅταν ἐπιστρέφῃ. Ἡ μετχ. προσδιορίζει τὸ ἐννοούμενον ἀντικμ. τοῦ εἶποι· αὐτόν.—τὰ ἔναρα = ἡ πανοπλία τοῦ φονευθέντος ἀντιπάλου. Τὰ ὅπλα γενικῶς (ἐναρίζω· Ε 151).—

βροτοίεις = αίματωμένος (ὁ βρότος = τὸ χυμένον αἷμα). — **δήιος** · E 117.

482 - 492 : — **κῆωδης** · κηώεις · Z 288. — **δακρυόεν γελάσασα** = ἐνῶ ἐγελοῦσε δακρυσμένη. — **καταρρέζω χειρὶ** = ὠπεύω μὲ τὸ χέρι. — **μοι = δι' ἐμέ.** — **ἀκαχίζο** · ἀκαχίζομαι = λυποῦμαι, πικραίνομαι. — **ὑπὲρ αἶσαν** = παρὰ τὴν μοῖραν, ἂν δὲν εἶναι τῆς μοίρας μου. — **προϊάπτω** · A 3. — **μοῖραν ... ἀνδρῶν** · ἡ σειρά : *φημί δὲ οὐ τινα ἀνδρῶν πεφυγμένον ἔμμεναι μοῖραν.* — **οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν** = οὔτε ὁ δειλός, οὔτε ἀκόμη καὶ ὁ γενναῖος. — **ἐπήν** · ἐπᾶν, ἐπειδὴν = εὐθὺς μόλις. — **κομίζω** = φροντίζω, καταγίνομαι. — **ἐποίχομαι ἔργον** = ἀσχολοῦμαι εἰς τὸ ἔργον μου. — **ἐγγεγάασι** · ἐγγεγόνασι.

494 - 502 : — **ἵππουρις** = ἔχουσα λόφον ἀπὸ τρίχας ἵππου. — **ἐντροπαλιζομένη** = στρέφουσα ὀπίσω τὸ κεφάλι. — **θαλερὸν δάκρυ** = μεγάλα, πικρὰ δάκρυα. — **κιχήσατο** · κιχᾶνω, κιχῆμι. — **ἐνδοθι** = μέσα εἰς τὸ ἀνάκτορόν της. — **ἐνῶρσε** · ἐνῶρομι. Τὸς θρήνους τῶν ἀμφιπόλων ἐπροκάλεσεν ἡ ἐμφάνισις τῆς δακρυσμένης Ἀνδρομάχης. — **γόον** · θρήνον. — **γόον** · ἐγόον = ἐθρήνησαν. Ἄφρ. β' τοῦ γοῶω. — **μιν** · ὑποκμ. τοῦ ἴξεσθαι. — **προφυγόντα** · **προφεύγω** = φεύγω ἐμπρὸς ἀπό..., σφίζομαι ἀπό...

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* **ἐκλίνθη, ἴφι, ἐγγεγάασιν.**

γ') **δεινὸν νεύοντα** : Ἡ κλίσις τοῦ Ἑκτορος πρὸς τὴν τιθήνην, διὰ τὴν πάρη τὸν Ἀστυάνακτα, ἔκαμε νὰ κινηθῇ τρομακτικὰ ἡ χαιτή τῆς περικεφαλαίας του. — **κηώδει κόλπῳ** : Τὰ ἀρώματα τῶν θαλάμων (πρβλ. Z 288) καὶ ὅσα μετεχειρίζοντο διὰ τὸ σῶμα συνετέλουν ὥστε νὰ εὐωδιάξῃ ὁ κόλπος τῆς Ἀνδρομάχης. Ἡ ἔκφρασις προσθέτει μίαν ἀκόμη λεπτομέρειαν, διὰ τὴν συμπληρωθῆ ἡ ἀρχοντικὴ ἐμφάνισις τῆς γυναικὸς τοῦ Ἑκτορος. — **δακρυόεν γελάσασα** : Ἐνας ἀρχαῖος ἐρμηνευτὴς τοῦ Ὀμήρου παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι τόσον δυνατὴ καὶ σοφὴ, ὥστε δὲν χρειάζεται νὰ ἐρμηνευθῇ. Θαυμάζεται ὡς ἔκφρασις μικτοῦ συναισθήματος : τῆς λύπης, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἡ Ἀνδρομάχη διὰ τὸν ἄνδρα της, καὶ τῆς ἀγαλλιάσεως, τὴν ὁποίαν ἔχει ὡς μητέρα, ὅταν αἰσθάνεται εἰς τὸν κόλπον της τὸ παιδί της. — **ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε** : Τοῦτο ὁ Ἑκτωρ δὲν λέγει ὡς ἐπίπληξιν εἰς τὴν Ἀνδρομάχην, ἀλλὰ τῆς τὸ προτρέπει ὡς μέσον, διὰ τὴν διασκεδάσῃ τοὺς φόβους καὶ τὰς ἀνησυχίας της.

392 - 502 :— Τὸ τεμάχιον τοῦτο τῆς Ἰλιάδος θεωρεῖται ἀριστοῦργημα ποιητικῆς τέχνης, παρόμοιον τοῦ ὁποῖου δὲν ἔχει ποτὲ γραφῆ εἰς καμμίαν ἄλλην γλῶσσαν. Εἶναι τεχνικῶς καὶ ψυχολογικῶς τὸσον τέλειον, ὥστε ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε νὰ προστεθῆ οὔτε νὰ ἀφαιρεθῆ τίποτε ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῆς οἰκογενειακῆς αὐτῆς σκηνῆς.

— Νὰ ἐξάσῃτε τὰ οἰκογενειακὰ συναισθήματα καὶ ἐν γένει τὸ ἦθος καὶ τῶν δύο προσώπων.

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ τέχνη τοῦ ποιητοῦ, ὅταν παρεμβάλλῃ εἰς τὴν ὀλιβροῦν συνομιλίαν τῶν δύο συζύγων τὸ ἐπεισόδιον τοῦ μικροῦ Ἀστυνάρακτος.

— Νὰ παρατηρηθῇ ἰδιαίτερος ἡ τρυφερὰ θλίψις, τὴν ὁποίαν ἐκφράζει ἡ μετοχή ἐντροπαλιζομένη.

503 - 529

α') 503 - 517 : οὐδὲ = ἐξ ἄλλου δέν...—**δηθύνω** = βραδύνω (δῆν, δηθά).—**κατέδου τεύχεα** = ἐφόρεσεν ὅλα τὰ ὄπλα του.—**ποικίλα** = πεποικιλμένα.—**σεύατο** = ἐπήγαινε βιαστικός.—**κραιπνός** = ταχύς (τῆς αὐτῆς ρίζ. μὲ τὸ καρπάλιμος).—**πεπειθώς** = ἐμπιστευόμενος.—**στατὸς** = κλεισμένος εἰς στάβλον.—**ἀκοστήσας** = ἀφοῦ ἔφαγεν ἄφθονον κριθάρι (ἀκοστή = κριθή).—**θείη**· ὑποτακτ. τοῦ θεῖο - θεῶ.—**κροαίνων** = κροτῶν τοὺς πόδας, καλπάζων.—**ποταμοῖο** = εἰς τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ.—**εὐρρεῖος**· εὐρρεής = εὐρυτος, ὀρηκτικός.—**κυδιών** = καμαρωτός· κυδιάω. = ὑπερηφανεύομαι (κῆδος).—**ἔχει** = κρατεῖ.—**ἀμφὶ ὤμοις** = ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῶν ὤμων του.—**ἀΐσσονται** = τινάσσονται.—**ἡ ἀγλαΐη** = ἡ ὀμορφιά.—**ρίμφα** = ταχέως.—**ἔ**· αὐτὸν ἀνακόλουθον πρὸς τὸ πεπειθώς.—**τὰ ἦθεα** = οἱ συνήθειες τρόποι.—**ὁ νομὸς** = ἡ βοσκή.—**κατὰ ἄκρης** = κατηφορικὰ ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν.—**ἠλέκτωρ** = ὁ λαμπρὸς ἥλιος.—**καγχαλῶν** = γελῶν, λάμπων ἀπὸ ἀγαλλίαςιν.—**ἔτετμεν**· Ζ 374.—**εὖτε** = τὴν στιγμὴν πού...—**ἡ χώρα** = ἡ θέσις.—**ἦ**· ἔη· κτητ.—**δαρίζω** = γλυκομιλῶ (ἡ ὄαο = ἡ σύζυγος. Κυρίως ὀμιλῶ τρυφερὰ σὰν γυναῖκα).

518 - 529 :—**ἠθεῖε** = ἀγαπητέ.—**ἦ μάλα δὴ** = μήπως ἀλήθεια.—**καὶ ἐσσύμενον**· μετχ. τοῦ σέδομαι = βιάζομαι. Τὸ καὶ ἐναντιωμ.—**ἐνεσίσιμον** = εἰς τὴν σωστὴν ὥραν.—**οὐκ ἂν... μάχης**· ἡ σειρά λέξις :

οὐ τις ἀνήρ, ὃς ἐνάσιμος εἶη, ἀτιμήσειεν ἂν τοι ἔργον μάχης.— ἐνάσιμος = δίκαιος.— ἀτιμάω = προσβάλλω, περιφρονῶ.— ἔργον τοι μάχης = τὸ μαχητικόν σου ἔργον, τὸ τί κάμνεις εἰς τὴν μάχην.— ἄλκιμος = γενναῖος.— μεθιεῖς· μεθήμι = παραμελῶ.— τὸ δ' ἐμὸν κῆρ = ἀλλὰ ἡ δική μου καρδιά.— ἄχνυμαι = θλίβομαι.— ἐν θυμῷ = μέσα μου.— ὑπὲρ σέθεν = περὶ σοῦ, διὰ σέ.— πρὸς Τρώων = ἀπὸ τοῦς Τρώας.— τὰ δὲ = αὐτὰ τὰ πράγματα, ἧτοι τὴν τιμὴν σου ὡς μαχητοῦ.— ἀρεσσόμεθα· ἀρέσκω = ἐπανορθῶ, διορθώνω.— αἶ κέ ποθι... ἐν μεγάροισι· σειρὰ λέξ. : αἶ κε δῶη ποθι Ζεὸς στήσασθαι κοιτῆρα ἐλευθέρων θεοῖς αἰγιγενέτησι ἐν μεγάροισι.— ποθι = ἴσως.— στήσασθαι· ὑποκμ. ἡμᾶς.— κρητῆρα ἐλεύθερον = κρατῆρα ἐλευθερίας, κρατῆρα πρὸς ἑορτασμόν τῆς ἐλευθερίας μας. Πρβλ. καὶ τὸ ἐκκλησ. « ποτήριον σοτηρίου ».— αἰγιγενέτης = αἰώνιος.— ἐλάσαντας· χρον.

β') Γεν. τοῦ ἐπιθέτου ἑυρωεῖς : ἑύρρεϊος.

— Γ' ἐνικ. β' ἄορ. ὑποτακτ. τοῦ δίδομι : δῶη.

γ') Κατὰ Περγάμου ἄκρης : Ἡ ἀκρόπολις τοῦ Ἰλίου ἐλέγετο Πέργαμος. Ἐπ' αὐτῆς ἐξετείνετο τὸ ἄστυ· ὅστις δὲ ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῶν πυλῶν, ἐπροχώρει ἀπὸ κατηφορικούς λιθαστρωμένους δρόμους. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω Z 391.— τὸ δ' ἐμὸν κῆρ ἄχνυται : Τὸ αἶσθημα τῆς τιμῆς εἶναι τόσον ἰσχυρὸν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑκτορος, ὥστε λυπεῖται βαθιὰ, ὅταν οἱ Τρῶες ἐξευτελίζουσι τὸν ἀδελφόν του, τὸν ὁποῖον ἐν τούτοις γνωρίζει ὅτι εἶναι ἔνοχος καὶ δειλός.— κρητῆρα ἐλεύθερον : Ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς πόλεως ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀχαιῶν θὰ ἐωρτάταζετο μὲ συμπόσια. Κατὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν εἰς τοὺς κρατῆρας θὰ παρεσκευάζετο ποτὸν διὰ σπονδὰς εὐχαριστηρίους πρὸς τοὺς θεοὺς, οἱ ὁποῖοι ἠλευθέρωσαν τὴν πόλιν.

α') 182 - 198 : — τῷ· εἰς δυῖκ., διότι τὰ κύρια πρόσωπα τῆς πρεσβείας εἶναι δύο, ὁ Αἴας καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. — **παρὰ θίνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης**· Α 34. — **γαιήοχος** = ὁ κρατῶν, ὁ συνέχων τὴν γῆν ἀπὸ τῶν ὑδάτων (γαιᾶ + ἔχω). — **ἐννοσίγαιος** = ὁ σείων ἐνδοθεν τὴν γῆν (ἐν - ὠθῶ + γαιᾶ, πρβλ. καὶ ἐνοσίχθων). — **πεπιθεῖν** = πεῖσαι. — **μεγάλας φρένας** = τὴν ὑπερήφανον ψυχὴν. — **ἡ κλισίη**· Α 185. — **λίγεια φόρμιγξ** = φόρμιγξ, ποῦ ἀποδίδει ὠραῖον ἤχον. — τὸ **ζυγόν** = ἡ ὀριζοντία ῥάβδος, ποῦ συνέχει τοὺς βραχίονας τῆς φόρμιγγος. — **ἄρετο· αἴρομαι** = παίρνω κάτι διὰ τὸν ἑαυτὸν μου. — **οἶ· συναπτ.** πρὸς τὸ ἐναντίος. — **δέγμενος** = περιμένων μετοχ. τοῦ δέχομαι (ῥίζ. δεκ-). — **βάτην προτέρω** = ἐπροχώρησαν. — **ταφῶν· ἄορ.** τοῦ τέθηται = κατέχομαι ἀπὸ ἐκπληξιν (τὸ τάφος = ὁ θαυμασμός). — **ἀνόρουσεν· ἀνορούω** = σηκώνομαι γρήγορα, ἀναπηδῶ. — τὸ **ἔδος** = τὸ κάθισμα. — **θάασσε** = ἐκάθητο, ῥ. θαάσσω. — **φίλοι ἄνδρες**· κατηγοριμ. — **δεικνύμενος** = τείνων πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας, δεξιούμενος. — **ἦ** = ὠρισμένως. — **χρεώ τί (ἐστι)** = κάποια ἀνάγκη. — **σκύζομαι** = εἶμαι ὠργισμένος.

199 - 204 : — **ἄγε προτέρω** = τοὺς ὠδήγησε παρέκει πρὸς τὴν σκηπὴν. — **εἶσεν** = τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν. (Ἐλλειπτ. ἄορ. εἶσον, εἶσα). — ὁ **κλισμός** = ἡ πολυθρόνα. — **καθίστα· καθίστη** προστακτ. τοῦ καθίστημι = τοποθετῶ, βάζω. Πρβλ. καὶ στήσασθαι κοητήρα (Z 528). — **ζωρότερον κέραιε** = κάμε τὸ κρᾶμα δυνατώτερον, δηλ. νὰ ἔχη ὀλιγώτερο νερὸ μέσα (κεραῖω - κερᾶω - κερᾶννμι). — τὸ **δέπας** = τὸ ποτήρι. — **ἐντύνω** = ἐτοιμάζω. — **φίλτατοι ἄνδρες**· κατηγοριμ. εἰς τὸ οἶ. — **ὑπέασι** = εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν στέγην. — τὸ **μέλαθρον** = ἡ στέγη τὸ σπίτι, ἡ κατοικία.

205 - 224 : τὸ **κρεῖον** = τὸ σανίδι, ὅπου κόβουν τὸ κρέας. — **κάββαλεν** = κατέβασε. — ἡ **αὐγὴ** = ἡ λάμπις. — **οἷς**· Γ 198. — **πίων· -εἶρα - ἴων** = παχὺς. — **σῦς** = χοῖρος (λατ. sus). — **σίαλος** = σιτευτός,

θρεφτάρι.— **θεθαλυϊαν ἀλοιφή** = πού εἶχεν ἄφθονον λίπος (*θάλλω*).
ἔχε τῶ = τοῦ ἐκρατοῦσε τὸ κρέας, διὰ τὸ νὰ τὸ κόψῃ.— **μιστύλλω** =
κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια τὸ κρέας.— **πείρω** = τρυπῶ, περνῶ.— **δαίω** ·
Z 329. — **φλοῆ ἐμαράνθη** · ἐπέξ. τὴν προηγούμενην φράσιν κατὰ πῶρ
ἐκάη.— **στορέσας** = ἀφοῦ ἄπλωσε, ἔστρωσε (*στορένημι*).— **τάνυσσεν** ·
τανίω = ἀπλώνω, ἀραδιάζω.— **πάσσω** = πασπαλίζω. — **ὁ ἄλς** - **ἄλδς**
= ἄλατι (λατ. sal). — Λέγεται **διος ἄλς**, διότι προσέρχεται ἀπὸ τὴν θά-
λασσαν, ἣτις ἐπίσης λέγεται « ἄλς διῶ ». — **αἱ κρατευταί** = οἱ λίθοι, εἰς
τοὺς ὁποίους στηρίζονται οἱ ὄβελοι. — **ἐπαίρω** = ἀνασηκώνω.— **ὄπτῶ**
= ψῆνω. — **ὁ ἐλεός** = τὸ τραπέζι, ὅπου κόπτεται τὸ ψημένο κρέας. —
χεύω = βάζω.— **αὐτός** · ὁ Ἀχιλλεύς. — **τοίχου τοῦ ἐτέριοιο** · γεν.
τόπου. — **θυηλαί** = τεμάχια ἐκλεκτὰ ἀπὸ τὰ θύματα.— τὸ **ὄνειαρ-ατος**
= ὠφέλιμον, ὠραῖον πρᾶγμα (*ὄνιημι* = ὠφελῶ).— **ιάλλω** = ἀπλώνω.
— ἡ **πόσις-ιος** = τὸ ποτόν. — **ἐδητύς** = φαγητόν (*ρίζ.* (*ἐδ.* - *ἐσθίω*).
ἐξ ἔντο = ἀπέβαλον· *ῥ. ἔμαι*.— **ἔρος** = ἐπιθυμία, ὄρεξις.— **δείδεκτο** ·
δεδίσκομαι = χαιρετίζω, πίνω εἰς ὑγείαν.

β') *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* **πεπιθεῖν, ὑπέασι, κάββαλεν, ἔρος.**

γ') **τερπόμενον φόρμιγγι λιγείη :** Ἡ μουσική, ὅπως καὶ ἡ ποίησις, ἐγοήτευε τοὺς Ἕλληνας καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἱστορικοῦ των βίου. Οἱ Ὀμηρικοὶ ἦρωες τὴν αἰσθάνονται καὶ τὴν ἐκτελοῦν οἱ ἴδιοι ἄδοντες ἐπικάς συνθέσεις (*κλέα ἀνδρῶν*).— **φόρμιγγξ ἢ κίθαρις :** Ἦτο τετράχορδον μουσικὸν ὄργανον, τοῦ ὁποίου οἱ δύο πῆχεις συνδέοντο διὰ τοῦ ζυγοῦ. Ἐπ' αὐτοῦ ἦσαν προσηρμοσμένοι οἱ κόλλαβοι (τὰ κλειδιά), διὰ τῶν ὁποίων ἐνετείνοντο αἱ χορδαί. Ἐκοσμεῖτο πολλάκις μὲ γλυφὰς καὶ κατεσκευάζετο ἀπὸ πολύτιμον ὕλικόν, ἐλεφαντοστοῦν, ἀργυρον κ.ἄ. (*κίθαριν περικαλλέα, φόρμιγγξ γλαφυρή, δαυδαλέη*). (Βλ. εἰκ. 8).— **δεικνύμενος :** Εἰδικώτερον τὸ ῥῆμα σημαίνει τὴν ἔκτασιν τῶν χειρῶν τοῦ οἰκοδεσπότου πρὸς ἐκεῖνον πού ἔρχεται. Ἡ χειρονομία αὕτη ἐκφράζει καὶ δεῖξιν καὶ εὐχάριστον ἐκπληξιν. — **θυηλαί :** Κατὰ τὰς ἐπισήμους θυσίας ἐκαίοντο μεγάλα τεμάχια κρέατος ἢ καὶ ὀλόκληροι μηροί, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σύνηθες γεῦμα δὲν ἐλησημονεῖτο τὸ θρησκευτικὸν καθήκον νὰ καύσουν εἰς τὴν πυρὰν μερικὰ τεμάχια κρέατος πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν.

α') 225 - 239 : — ἡ δαίς-τός = γεῦμα, φαγητόν. Κυρίως μερίδιον φαγητοῦ (δαίωμαι - δαίνωμαι). — εἶση· θηλ. τοῦ ἴσου· εἶση δαίς = τέλειον δεῦπνον. — οὐκ ἐπιδευεῖς (ἐσμέν) = δὲν στεροῦμεθα. — πάρα· πάρεστι· ἐνν. ἡμῶν. — μενοεικῆς = ὁ ἱκανοποιῶν τὴν ἐπιθυμίαν, ἀφθονός (μένος + εἶω). — δαίνυσθαι· δαίνωμαι = τρώγω εἰς συμπόσιον· τὸ ἀπαρέμφ. ἀπολύτ. εἰς δήλωσιν σκοποῦ = διὰ νά... — ἐπήρατος = ἐπιθυμητός (ἐπί + ἐράω). — μέμηλεν· ἐνν. ἡμῶν, μέλει μοί τινος. — δείδιμεν· δέδιμεν. — ἐν δοιῇ· ἐνν. ἐστὶ = εἶναι ἀμφίβολον. Ἡ σειρά : ἐν δοιῇ (ἐστι) ἢ σασσέμεν νῆας εὐσέλμους ἢ ἀπολέσθαι (ἡμῶς). — δύομαι ἀλκὴν = ἐνδύομαι δύναμιν, λαμβάνω μέρος εἰς τὴν μάχην. — ἡ αὐλῖς = τὸ κατὰ λυμα· αὐλῖν ἔθεντο = ἠύλισαντο, ἐστρατοπέδευσαν. — ὑπέρθυμος = ἔχων ὑπέροχον ψυχὴν. — τηλεκλειτός = ζακουστός, ὀνομαστός. Πρβλ. καὶ δορυκλειτός· Ε 55. — κηάμενοι· μέσ. ἀόρ. τοῦ καιώ. — φασί = βεβαιώνουν. — οὐ σχήσεται· (ὑποκμ. οἱ Τρώες) = ὅτι δὲν θὰ κρατηθοῦν. — ἐνδέξια σήματα = αἴσια σημεῖα. — φαίνω = φανερώνω. — βλεμαῖνω = ὑπερφηανεύομαι. — μαίνομαι = κυριεύομαι ἀπὸ μανίας. — ἐκπάγλως· Α 268. — πίσυρος· Ε 205. — τίω = τιμῶ, λογαριάζω (ρίζ. τι-τιμή). — λύσσα = πολεμικὴ μανία. — δέδυκέν ἐ = τὸν ἔχει κυριεύσει.

240 - 261 : — ἀρῶμαι = εὐχομαι. — στεῦται = διατείνεται, κάνει πῶς... ῥ. στεῦμαι. — τὰ κόρυμβα = τὰ ἀκροπρύμνια (κόρυς, κορυφή). — μαλερός = καταστρεπτικός. — πυρός· γενικ. τῆς ὕλης. — δῆώσειν· δηῖω = κατακόπτω, φονεύω. — ὀρινομένους· ὀρίνομαι = ταρασσομαι, περιέρχομαι εἰς σύγχυσιν. — αἰνῶς = καταπληκτικά, πολὺ. — οἰ·δοτικ. χαριστ. — αἴσιμον = πεπρωμένον. — φθίσθαι = νὰ χαθῶμεν· μέσ. ἀόρ. β' τοῦ φθίω. — ἱππόβοτον = ὅπου τρέφονται ἵπποι (ἵππος + βοτός, βόσκω). — ἄνα· Ζ 331. — μέμονας· μέμονα = ἐπιθυμῶ, θέλω. Παρακμ. μὲ σημασ. ἐνεστώτος. — εἰ μέμονας... ὄρυμαγδοῦ· ἡ σειρά : εἰ μέμονας ἐρέσθαι νῆας Ἀχαιῶν τειρομένους ὑπὸ ὄρυμαγδοῦ Τρώων. — καὶ ὀψέπερ = ἔστω καὶ ἀργά. — τείρομαι· Ζ 387. — ὄρυμαγδός = θόρυβος. — αὐτῶ τοι· σεαυτῶ. — τὸ μῆχος = τὸ μέσον, ὁ τρόπος. — ῥεχθέντος· ῥέζομαι = πράττομαι. — τὸ ἄκος = ἡ θεραπεία. — ἀλέξω = ὑπερασπίζω, βοηθῶ. (Πρβλ. τὰ συνήθη ἀλεξιζέραννον κ.ἄ.). — κακὸν ἤμαρ = τὸ κακόν, ἡ συμφορά. (Πρβλ. ἐλευθερον ἤμαρ, δούλιον ἤμαρ κ.ἄ.).

ὦ πέπον. — Ε 109. — ἦ μὲν = καὶ ὅμως. — τὸ κάρτος· κράτος. — ἴσχειν· ἀπαρέμφ. ὡς προστ. τοῦ ἴσχω = συγκρατῶ. — φιλοφροσύνη = ὑποχωρητικότης, μαλακοὶ τρόποι. — κακομήχανος = προξενῶν κακόν· πρβλ. καὶ Ζ 344. — θυμαλγής = λυπηρός. — μεταλλήξαντι· μεταλλήγω = παύω. Ἡ μετοχ. ὑποθετ.

262 - 282 : — εἰ δέ... Δύναται νὰ συμπληρωθῇ : εἰ δὲ βούλει, ἦ νὰ ἐξηγηθῇ ὡς παρακείμεσις : ἀλλὰ ἔλα... — τρίποδες ἄπυροι = μὴ χρησιμοποιοῦμενοι ἐπὶ τῆς πυρᾶς, διακοσμητικοί. — αἰθων = ἀπαστρέπτων, στιλπνός, ἐπιθ. μετᾶλλων καὶ μετᾶλλίνων ἀντικειμένων. — πηγός = εὐρωστος (πήγημι). — ἀθλοφόρος = ὁ λαμβάνων βραβεῖον, ἵππος τοῦ στίβου. — ἄροντο· αἴρωμαι = σηκώνω, κερδίζω. — ἀλῆιος = ἀκτῆμων (στερ. α + λῆιον = χωράφι). — ἐρίτιμος = πολῦτιμος. — ἀμύμων = ἄφογος. — εὐκτίμενος = καλῶς οἰκοδομημένος (εὐ - κτίω, κτίζω). — ἐξέλετο· ἐξαιροῦμαι = ξεχωρίζω καὶ παίρνω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου. — ἀπήυρα· ἀπαιρῶ, ἀπούρας· Ζ 455. — παρέσεται = θὰ σοῦ ἔλθουν, θὰ σοῦ δοθοῦν. — ἀλαπάζω = λεηλατῶ. — ἄλις· ἐπίρρ. = ἀρκετά, ἄφθονα. — νηήσασθαι· νηέω = σωρεύω, φορτώνω. — दाτέομαι = μοιράζομαι μὲ ἄλλους. — ἡ λῆις - ἶδος = τὰ λάφυρα τοῦ πολέμου.

283 - 306 : — τὸ οὔθαρ = ὁ μαστός. οὔθαρ ἀρούρης = εὐφρορὸς γῆ. — τηλύγετος· Γ 175. — ἡ θαλίη = ἡ ἀφθονία, τὰ ἀγαθά. — ἐῦπηκτος = στερεὸς (πηκτός, πήγημι). — τῶν· τῶν = τούτων, γεν. διαιρ. — ἀνάεδνος = ἄνευ ἔδνων, χωρὶς νὰ δώσης δι' αὐτὴν τίμημα. Ἴδε πραγμ. — ἄγομαι = παίρνω μαζί μου. — ἐπὶ = ἐπὶ πλέον. — τὰ μείλια = χαροποιὰ δῶρα (μειλίχιος, μειλίσσω). — εὔναιόμενα· πρβλ. εὔναιετάουσαν πόλιν· Ζ 415. — ποιήεις = γεμᾶτος χλόην, χλοερὸς (ποία, πῶα). — ζάθεος· Α 38. — βαθύλειμος = ὁ ἔχων βαθεῖς λειμῶνας. — νέαται· ὑπερθετ. τοῦ νέος = ἀκρόταται, εἰς τὰ ἀκρότατα ὅρια. — ἡμαθόεις = ἀμμάδης (ἄμαθος). — πολύρρηνες = ἔχοντες πολλὰ πρόβατα (πολὺν + ἀρήν = πρόβατον). — πολυβούτης = ὁ ἔχων πολλοὺς βοῦς, πλούσιος. — ἡ δωτήνη = δῶρον προαιρετικὸν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς θέμιστας. — τοὶ ὑπὸ σκῆπτρῳ = ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν σου, ὡς ὑπήκοοί σου. — λιπαρός = λαμπρός, πλούσιος. — θέμιστες = ὑποχρεωτικὰ εἰσφορὰ διὰ τὸν βασιλέα. — ἀπήχθετο = ὑπῆρξε μισητός. — κηρόθι

= κατάκαρδα. — σφι = δι' αὐτοῦς, εἰς τὰ μάτια των. — χ' (ε) : νε· δυ-
νητ. — ἔνεικαν· ἀόρ. τοῦ φέρω.

β') Μετοχή τοῦ οἶδα ἐκ θεμ. ἰδ - : ἰδυίας.

— Ὑποτακτ. τοῦ εἰμί : ἔω (ἔωσιν) καὶ εὐκτική : ἔοιμι (ἔοις).

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : δειδμεν, φθίσθαι, φράζου, ἐθέλησθα.

γ') δύσαι ἀλκίην : Ἡ χρῆσις τοῦ ῥήματος δύομαι ἢ ἄλλων συν-
νόμων μὲ ἀντικείμενον λέξιν, ἣτις σημαίνει ἀρετὴν ἢ κακίαν, εἶναι
συνήθης παρ' Ὀμήρῳ. Λέγεται καὶ ἐπιειμένος ἀλκίην. Πρβλ. καὶ ἀναι-
δείην ἐπιειμένε· Α 149. — κόρυμβα : Ἐκαστον πλοῖον ἔφερε διακο-
σμητικὰ ἐξαρτήματα καὶ εἰς τὴν πρῶραν καὶ εἰς τὴν πρῶμνην. Ἐδῶ ὁ
ποιητὴς ἀναφέρει τὰ τῆς πρῶμνης, τὰ ὅποια θὰ ἀφῆρει ὁ Ἐκτωρ, διὰ τὰ
ἀναθέση ὡς τρόπαια εἰς τοὺς θεοὺς. — ἐκάς Ἄργεος : Ἐδῶ Ἄργος
ὀνομάζει τὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρον, ἦτοι καὶ τὸ Πελασγικὸν καὶ τὸ Ἀ-
χαϊκὸν Ἄργος. — ἰσχειν μεγαλήτορα θυμόν : Ὁ Ὀδυσσεὺς θέλει νὰ
ὑπενθυμίση εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι ἔχει ἐκ φύσεως τὸ ἐλάττωμα νὰ ἐξά-
πτηται καὶ νὰ εἶναι ἀκαμπτος εἰς τὴν ὀργὴν του. Ὅσον διὰ τὴν συμβου-
λὴν τοῦ Πηλέως πρὸς τὸν υἱὸν του « φιλοφροσύνῃ ἀμείνων », ἔχει τόσην
ἀλήθειαν καὶ τόσην σοφίαν, ὥστε ἀξίζει νὰ ἐπαναλαμβάνεται ὡς διδαγμα
πρὸς τὴν νεότητα. — ἀπύρους τρίποδας : Οἱ τρίποδες (λέβητες) ἦσαν
ἐν χρῆσει εἰς τὴν ὀμηρικὴν, ὅπως καὶ εἰς μεταγενεστέραις ἐποχάς. Συνή-
θως προωρίζοντο δι' οἰκιακὴν χρῆσιν (μαγειρικὴν, θέρμανσιν ὕδατος κ.ἄ.).
Ἄλλὰ ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὡς ἐπιπλα διακοσμητικά. Ἐνίοτε δὲ ἐδί-
δοντο καὶ ὡς ἔπαθλα. — τάλαντα : Δὲν γνωρίζομεν ποῖον ἀκριβῶς βάρος
ἔχει τὸ τάλαντον εἰς τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν. Πάντως ἀντιπροσωπεύει
ποσότητα χρυσοῦ. — ἵππους ἀθλοφόρους : Τὸ ἐπίθετον τοῦτο μᾶς ἀφί-
νει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ ἵπποδρομῖαι ἦσαν σύνθητες ἀγώνισμα κατὰ τὴν
ὀμηρικὴν ἐποχὴν. — Λαοδίχη : Ὑποτίθεται ὅτι ἡ κόρη αὐτῆ τοῦ Ἀ-
γαμέμνονος εἶναι ἡ Ἥλέκτρα, τὴν ὅποιαν γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν τραγικὴν
ποίησιν. — ἀνάεδνος : Εἰς τὰς παλαιωτέρας ἐποχάς ὁ μνηστήρ ἔδιδεν ἔδρα
(ἔεδρα) εἰς τὸν πατέρα τῆς νέμφης ὡς ἀντίτιμον τῆς γυναικός, τὴν ὅποιαν
οὕτως ἠγόραζεν. Ὁ Ἀγαμέμνων δίδει τὴν κόρην του εἰς τὸν Ἀχιλλέα,
χωρὶς νὰ ἀπαιτῇ οὐδὲν τίμημα. — ἑπτὰ πτολίεθρα : Πόλεις μεσσηνιακαί,
αἱ ὅποια ἀνῆγον εἰς τὴν προσωπικὴν περιουσίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος. —

θέμιστες: Ἡ λέξις σημαίνει γενικῶς τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, ἣ ὅποια ἦτο πολλαπλῆ κατὰ τοὺς ὀμηρικοὺς χρόνους. Ὁ βασιλεὺς ἦτο ἀνώτατος ἄρχων ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου, ἀνώτατος δικαστῆς κ.ἄ. Αἱ θέμιστες ἐδίδοντο εἰς αὐτὸν κατὰ θέλησιν τοῦ Διὸς μαζί με τὸ σκῆπτρον. Ἐδῶ ἡ λέξις σημαίνει εἰδικῶς τὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια εἶχεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῶν ὑπηκόων του.

Ὁ λόγος τοῦ Ὀδυσσεὺς θεωρεῖται ὑπόδειγμα τέχνης πειστικῆς, ὅπως ἀσκεῖται αὐτὴ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου, δηλ. με σύνεσιν, με ἀφέλειαν καὶ χωρὶς βεβιασμένα ἐπιχειρήματα. Νὰ διακρίνετε: 1) εἰς ποῖα σημεῖα τοῦ λόγου ἐντείνεται ἡ πειθὴ, 2) πῶς ὁ Ὀδυσσεὺς βαθμηδὸν προσπαθεῖ νὰ κάμῃ τὸν Ἀχιλλεὺς καὶ 3) ποῖον τρόπον ἐπινοεῖ κατὰ τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του, διὰ νὰ κινήσῃ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἥρωος.

307 - 363

α') 307 - 327:—τὸν μῦθον = τὴν ἀπόφασίν μου.—ἀπηλεγέως = ἀπεριφράστως, ὀρθά - κοφτά (ἀπὸ + ἄλεγος = φροντίς).—ἀποειπεῖν = νὰ ἐκφράσω.—ἦ περ δὴ = ὅπως ἀκριβῶς.—τετελεσμένον ἔσται· ἐνν. μοι = καὶ ὅπως θὰ τὸ ἐκτελέσω.—ὡς μὴ τρύζητε = διὰ νὰ μὴ μοῦ παίρνετε τὰ αὐτιά. Ἡ λέξις ἠχοποιήτος: τρύζω=κάμνω τοῦ - τοῦ.—παρήμενοι = καθήμενοι πλησίον μου, δηλ. ὅπως τώρα.—γάρ· αἰτιολογεῖ τὴν ὁμῆν εἰλικρίνειαν, με τὴν ὅποιαν θὰ ὁμιλήσῃ.—ὁμῶς· (ἐπίρρ.) = ὁμοίως, ἐξ ἴσου.—κεύθω = κρύπτω.—χάρις = ἀναγνώρισις, εὐγνωμοσύνη.—ἦεν ἐνν. ἐμοί.—δήιος· Ε 117.—νωλεμές· (ἐπίρρ.) = διαρκῶς.—μένοντι· ἐνν. παρὰ νησί. Ἡ μετχ. ὑποθετ. : εἰ μένει καὶ εἰ μάλα πολεμίζοι.—ἴος· Ζ 422.—κάτθανε· ῥ. καταθήησκα : γνωμικὸς ἄβρ.—ἀεργός = φυγόπνονος, ἀδρανῆς (στερ. α + Φεργος).—ἐοργώς· ἔοργα, παρακμ. τοῦ ἔορδο.—περίκειται = εὐρίσκεται περίξ μου, μοῦ μένει περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους.—παραβάλλω = βάζω ἐμπρός, ἐκθέτω εἰς κινδύνους.—ἀπτὴν - ἦνος = ποὺ δὲν δύναται νὰ πετάξῃ.—ὁ μασταξ = μασημένη τροφή (μαστάζω = μασῶ).—κακῶς πέλει οἱ αὐτῇ = δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν εἶναι κακόν, αὐτὴ ὑποφέρει.—ιαύω = περνῶ τὴν νύκτα.—διαπρήσσω ἤματα = περνῶ ἡμέρας.—ἡ ὄαρ = ἡ σύζυγος.

328 - 347 : — **ἀλαπάζω** · I 278. — **πεζός** = εἰς ἐπιδρομὰς κατὰ ξηράν. — **κατὰ Τροίην** = ἐν τῇ Τροίᾳ. — **κειμήλια** = θησαυροί. Κυρίως : πᾶν ὅ,τι κεῖται, πᾶν ὅ,τι εἶναι περιουσία. — **δόσκον** · θαμιστ. ἀόρ. β' τοῦ **δίδομι**. — **θός** · A 12. — **διὰ δασάσκετο** = ἐμοῖράζεν εἰς τοὺς ἄλλους · δασάσκομαι θαμιστ. τοῦ **δαίωμα** - **δατέομαι**. — **γέρα** · κατηγγρμ. εἰς τὸ ἄλλα. — **ἔμπεδα** = εἰς τὸν τόπον τους, ἄθικτα. — **εἶλετο** · ἀντικμ. ἄλοχον **θεμαρέα**. — **θυμαρῆς** = προσφιλῆς (**θυμός** + **ἄρ** -, **ἀρέσκω**). — **παριαύων** = κοιμώμενος πλησίον τῆς. — **μέροψ** · A 250. — **ἐπεὶ** · δικαιολογεῖ τὸ ἀντίθετον τῆς ἐρωτήσεως : ὄχι βέβαια, δὲν ἀγαποῦν μόνοι οἱ Ἄτρεῖδαι τὰς γυναῖκάς των, διότι... — **ἐχέφρων** = συνετός. — **δουρικτητός** = αἰχμάλωτος πολέμου (**δόω** + **κτητός**). — **πειρῶμαι** (**τινος**) = δοκιμάζω, προσπαθῶ νὰ πείσω κάποιον. — **ἀλεξέμεναι** · **ἀλέξω** · I 251.

348 - 363 : — **πονέομαι** = κάμνω τι. — **νόσφιν** = μακράν, χωρίς. — **καὶ δὴ** = καὶ μάλιστα. — **δέμω** = κτίζω, ἐγείρω. — **εἰλάω** = τραβῶ, ἐκτείνω. — ὁ **σκόλοψ** = πάσσαλος. — **οὐδ' ὡς** = παρ' ὅλα αὐτά. — **ἀπὸ τείχεος** = μακράν, εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τείχους (τοῦ Ἰλίου). — **ὄρνυμι μάχην** = κινῶ, συνάπτω μάχην. — **στ. 354** = Z 237. — **οἶον** · προσδιορίζει τὸ νοούμενον ἐμέ. — **μίννω** = ἀναμένω. — **νηέω** · I 279. — **ἀλαδε** · εἰς ἄλα = εἰς τὴν θάλασσαν. — **αἶ κέν τοι τὰ μεμήλη** = ἂν σ' ἐνδιαφέρῃ αὐτό. — **ἦρι** · ἐπίρρ. = πρῶι. — **ἐρέσσω** = κοπηλατῶ. — **μεμαῶτας** = ἐπιθυμοῦντας, προθύμους. — **ἤματι τριτάτῳ** = μετὰ τρεῖς ἡμέρας. — **ἐρίβωλος** · **ἐμβῶλαξ** · A 155.

β') Ἄσυναίρετοι τύποι γεν. πληθ. : **σφετεράων, τάων, πασέων**.

— Τὸ τακτικὸν τοῦ τρεῖς : **τρίτατος** ὡς καὶ **τέτρατος, ἕνατος, δέκατος**.

— **Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἦεν, δῶη, ἰῆ, ἐθέλεσκε**.

γ') **ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος...** Οἱ δύο αὐτοὶ στίχοι εἶχον γίνεαι παροιμία εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Πράγματι γίνεται ἀπεχθῆς ὁ ἄνθρωπος, ὅστις συγκρούσκει τὴν ἀληθῆ σκέψιν του καὶ ὑποκρίνεται. — **κάτθανε ὁμῶς...** Ὁ Ἀχιλλεὺς λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του περίπτωσιν γενικεύει τὴν σκέψιν του καὶ ἐκφράζεται μετὰ τόσῃν ἀπαισιοδοξίᾳ διὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀνδρείας. Με

τὴν διαγωγὴν του ὅμως κατόπιν ἀπέδειξεν, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπίστευε καὶ ἤθελε νὰ ἐπιτελέσῃ γενναῖα ἔργα ἀδιαφορῶν διὰ τὸν θάνατον.—
δάρων ἔνεκα σφετεράων: Προφανῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐννοεῖ τὴν Ἑλένην. Χρησιμοποιεῖ ὅμως πληθυντικόν, διὰ νὰ ἐκφράσῃ ὅλην τὴν περιφρόνησίν του πρὸς τοὺς δύο Ἀτρεΐδας.—**Ὀδυσσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσιν φραζέσθω:** Ὁ λόγος τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὸ μέρος τοῦτο γίνεται σαρκαστικὸς καὶ ἰδιαιτέρως ἡ παρακίνησις αὐτῆ ἐνθυμίζει τὴν καύχησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτι δὲν χρειάζεται καὶ τόσον τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀχιλλέως (Α 173-175).—**Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα:** Ἐννοεῖ ἐδῶ ὄχι ἀκριβῶς τὰ στενὰ τοῦ Ἑλλήσποντου, ἐφ' ὅσον ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ ἔπλεε πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, ἀλλὰ τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνοίγεται ὁ Ἑλλήσποντος.—**ἤματί κε τριτάτῳ...** Τὸν στίχον αὐτὸν παρεμβάλλει ὁ Πλάτων εἰς τὸν διάλογον « Κρίτων », ἔνθα συμβολικῶς « *Φθίην ἐρίβωλον* » ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου θὰ μετέβαινε μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ τοῦ φιλοσόφου.

α') 143 - 158 : — **βάσκ'** ἴθι = φεύγα, πήγαινε· παρβλ. βῆ ἰέναι Ζ 296.— **ταχεῖα** = ταχέως, με ὅλην σου τὴν ταχύτητα. Κατηγρμ.— τὸ ἔδος=ἡ ἔδρα, ἡ κατοικία (ῥίζ. σεδ - ἔζομαι).— **λύομαι** = ἀπολυτρώνω, ἐξαγοράζω.— **ἰαίνω** = εὐχαριστῶ, καταπραΰνω.— **ἄμα** = μαζί.— **γεραίτερος** = μᾶλλον γέρον, ἡλικιωμένος.— **ὄς ἰθύνοι**· ἀναφ. τελ. πρότ.— **προτί**=πρός.— **μηδὲ μελέτω οἱ** = καὶ καθόλου νὰ μὴ σκεφθῆ.— τὸ **τάρβος** = ὁ φόβος.— **ὁ πομπὸς** = ὁ συνοδός.— **ὀπάζω** = δίδω.— **ἀργεῖφόντης** = ὁ αἰφνιδίως ἐμφανιζόμενος (ἀργός=ταχύς + φαίνω). Μυθολ. ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ.— **ῆος**· Α 193.— **πελάζω** = φέρω πλησίον· μτβ.— **ἀπὸ ἐρύξει** = θὰ ἐμποδίσῃ· ῥ. ἐρύκω.— **ἄσκοπος** = ἀπερίσκεπτος.— **ἀλιτήμων** = ἀμαρτωλός, ἀσεβής.— **ἐνδυκέως** = ἐπιμελῶς, με σεβασμὸν (ἐν - ῥίζ. δευκ-, ἡ ὅποια σημαίνει φροντίζειν).— **πεφιδῆσεται** = θὰ λυπηθῆ, ῥ. φεῖδομαι.

159 - 170 :— **ἀελλόπος** = ταχεῖα ὡς θύελλα (ἀελλα + πούς).— **κίχεν**· κίχάνω, κίχημι· Ε 187.— ἡ **ἐνοπή** = φωνὴ λύπης.— τὸ **εἶμα** = τὸ ἔνδυμα.— **φύρω** = βρέχω.— **ἐντυπᾶς** = σφικτὰ εἰς τὸ σῶμα, ὥστε νὰ διαγράφεται τὸ σῶμά του.— **κόπρος** = σκόνη καὶ ἀκαθαρσία.— **τοῖο**· τοιούτου, ἦτοι εἰς τὸ κεφάλι τοῦ γέροντος, ὅστις ἦτο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν.— **κυλίνδομαι** = κυλιόμαι.— **καταμήσατο**· καταμάομαι = μαζεύω.— ἡ **νυὸς** = ἡ νύμφη.— **οἱ δὴ... ὀλέσαντες**· ἡ σειρά τῶν λ. : οἱ δὴ κέατο πολλέες τε καὶ ἐσθλοὶ ὀλέσαντες ψυχὰς ὑπὸ χειρὸσιν Ἀργείων.— **κέατο**· ἔκειντο.— **τυτθὸν** = σιγά, ψιθυριστά.— **γυῖα**· Ε 122.

171 - 187 :— **ὀσσομένη**· ὀσσομαι = ἀντικρύζω, βλέπω κατὰ νοῦν, σκέπτομαι.— **τότε** = ἐδῶ.— **ἀνευθεν** = μακράν.— **ἑών**· ἐναντ. μετοχ.— **ἐκέλευσεν**· ὁ ἄορ. ἀναφέρεται εἰς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἔδωσεν ὁ Ζεὺς τὴν διαταγὴν εἰς τὴν Ἴριν.— στ. 176 - 187 εἰς εὐθὺν λόγον τὸ περιεχόμενον τῶν στ. 147 - 158.

188 - 199 : — υἱας· συναπτ. πρὸς τὸ ἠρώγει.— ὀπλιζῶ = ἄρμα-
τώνω, ἐτοιμάζω.— ἡ πείρινος - νθος = ψάθινον κιβώτιον.— κηώεις· Z
288.— τὰ γλήνεα = κοσμήματα, πολύτιμα πράγματα.— κεχάνδει·
χαράνω = περιέχω, περικλείω.— δαιμονιή· Z 486.— τί τοι φρεσὶν
εἶδεται εἶναι; — τί σοῦ φαίνεται πὼς εἶναι αὐτό;

200 - 215 : — κώκυσεν = ἔβγαλε φωνήν.— πῆ οἴχονται = ποῦ
ἐπῆγαν.— ἦς· αἷς δοτκ. τῆς αἰτίας.— ἔκλεο· κλέομαι = εἶμαι ξακου-
στός.— ἦδ' (ἐπὶ τούτοις) οἷσιν ἀνάσσεις = καὶ εἰς τοὺς ὑπάρχουσ σου.—
πῶς ἐθέλεις = πῶς ἔχεις διαθέσιν.— ἐξενάριξε· E 151.— αἰρήσει
καὶ ἐσόψεται· σχ. πρωθύστερον.— εἰ ἐσόψεται = ἀν σὲ ἀναγνωρίση.—
ὠμηστής = ἄγριος.— ὄδε = αὐτός, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλοῦμεν.— γει-
νομένῳ (χρον.) = ὅταν ἐγεννήθη.— ἐπένησε λίνῳ = ἔκλωσε μὲ τὸ νῆ-
μά της· ῥ. ἐπιπέω.— ἀργίποδες = γοργόποδες (ἀργός = ταχύς).— ἄσαι
= νὰ χορτάση. Ἐπεξ. τοῦ ὡς· ῥ. ἄω.— κρατερὸς = βίαιος, σκληρός.—
ἔχομι· καθαρὰ εὐκτική = μακάρι νὰ εἶχα.— ἐσθέμεναι· ἔσθω, ἐσθίω.
Ἐνεστώς ἐξακολουθητικὸς δηλώνει τὸ πάθος τῆς Ἐκάβης = νὰ τὸ
κατατρώω ἀδιάκοπα.— προσφῦσα = προσκολληθεῖσα.— ἀντιτα γέ-
νοιτό (μοι) = θὰ τὸν ἐξεδικούμην.— ἀντιτα· ἀντὶ ἀντίτιτα (τίνομαι).—
ἔργα· ἐνν. τοῦ Ἀχιλλέως = δι' ὅ,τι ἔκαμεν.— κακιζόμενον = ὡς
ἀνανδρον.— ἐσταότα = ἰστάμενον ὡς ὑπερασπιστήν, ὑπερασπίζοντα.—
ἀλεωρῆ = ἄμυνα, τρόπος νὰ σωθῆ.

216 - 227 : — ὄρνις = πουλί, οἰωνός.— πέλευ = πέλομαι.— ἦ οἱ =
ἦ αὐτοὶ ποῦ... — θυσοκόος = ὁ μαντεύων ἀπὸ τὰς θυσίας.— νοσφί-
ζομαι = ἀπορρίπτω, ἀποφεύγω.— ἐσέδρακον· ἐσδέρομαι = βλέπω.—
ἀντην = ἐμπρὸς μου.— ἄλιος = μάταιος, ἀνεκτέλεστος.— ἔπος = ὁ
λόγος μου.— ἀγκάς· ἐπίρρ. = εἰς τὰς ἀγκάλας.— ἔξ ἔρον εἶην· πρβλ.
ἐξ ἔρον ἐντο· I 222.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἰκέτεω, τοῖο,
ἔην, κέατο, υἱας.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον αἱ φράσεις :

1) ἦός κεν ἄγων Ἀχιλλῆι πελάσση.

2) αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν.

3) οὐ ἔ κακιζόμενόν γε κατέκτα.

γ') ἀμφὶ δὲ πολλή κόπρος ἔην κεφαλῇ: Ἡ ἐκδήλωσις αὐτῆ τοῦ πένθους ἦτο συνήθης. Καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου, ἔχυνε κόπρον αἰθαλόεσσαν εἰς τὴν κεφαλὴν του καὶ κατήσχυνε τὸ χαρίεν του πρόσωπον. Ὁ ποιητὴς προσθέτων τὴν λεπτομέρειαν, ὅτι ὁ γέρον βασιλεὺς ἦτο σφιχτὰ τυλιγμένος εἰς τὴν χλαῖνάν του, καθιστᾷ περισσότερον δραματικὴν τὴν εἰκόνα, τὴν ὅποιαν ἀντίκρουσε ἡ Ἴρις εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου.—**Δαρδανίδης**: ὀνομάζεται ὁ Πριάμος ὡς ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, παλαιοῦ βασιλέως τῶν Τρώων.—**ἐς θάλαμον κηώνετα** κτλ. Πρβλ. Z 288.—**ἑσταότα πρὸ Τρώων**: Ἡ Ἐκάβη ἐνθυμεῖται καλῶς τὴν τελευταίαν φορὰν ποῦ εἶδε τὸν υἱόν της. "Ὅταν ὁ Ἀχιλλεύς κατεδίωξε τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ κλεισθοῦν εἰς τὴν πόλιν, μόνος ὁ Ἔκτωρ ἔμεινε ἔξω τοῦ τείχους, διὰ νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν φοβερὸν ἀντίπαλον. Ἰστατο ὡς μόνος πρόμαχος τῆς πόλεως, ἐνῶ οἱ γονεῖς καὶ οἱ φίλοι του εἰς μάτην τὸν ἰκέτευσαν νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ τεῖχος (X 25 κ.έ.).

228 - 280

α') 228 - 246 :—**ἡ φωριασμός**=τὸ κιβώτιον.—**τὸ ἐπίθημα**=κάλυμμα.—**ἀπλοῖδες χλαῖναι**=μοναὶ χλαῖναι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ διπλοῖς, δίπλαξ· Γ 126.—**τάπητες**=σκεπάσματα καθισμάτων καὶ κλινῶν.—**τὸ φᾶρος**=τὸ ἐξωτερικὸν ἔνδυμα, τὸ ἱμάτιον.—**ἴστημι**=ζυγίζω.—**πίσυρες**=τέσσαρες.—**ἐξεσίην**=εἰς πρεσβείαν, ὡς ἀπεσταλμένος (ἐξίημι).—**μέγα**=σπουδαῖον.—**τὸ κτέρας**=κτῆμα.—**περι**=σφόδρα, ὑπερβολικᾶ.—**ἀπέεργε**· ἔναρκτ.=ἤρχισε νὰ ἀποδιώκῃ· ῥ. ἀποέργω.—**ἐνίσσω**=ἐπιπλήττω.—**ἔρρετε**=φύγετ' ἀπ' ἐδῶ, πηγαίνετε στὴν ὀργή.—**λωβητῆρες**=ἐλεεινοί.—**ἐλεγχείες**=ἐπονείδιστοι.—**κηδήσοντες**=διὰ νὰ μὲ λυπήσετε (κήδω).—**ὀνόσασθαι**· ὀνομαί=περιφρονῶ, δὲν λογαριάζω τίποτε.—**ῥηίτεροι ἔσσεσθαι ἐναίρεμέν**· προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ.: **ῥηίτερον ἔσσεσθαι Ἀχαιοῖσιν ἐναίρεμέν ὑμᾶς**.—**ἐναίρω**=φονεύω.—**ἀλαπάζω**· E 166.—**κεραϊζομαι**=ἐρημόνομαι.

247 - 264 :—**σκηπάνιον**=ῥάβδος, σκῆπτρον.—**δίεπε**=τοὺς διεχώριζε καὶ περνοῦσε· ῥ. διέπω.—**σπέρχομαι**=βιάζομαι.—**ὀμόκλα**· ὀμοκλάω=φωνάζω, διατάσσω.—**νεικείω**=ἐπιπλήττω.—**βοὴν ἀγαθός**· E 114.—**ἡ κατηφών**· ὕβρις πρὸς τοὺς ἔχοντας κακὴν διαγωγὴν=αἰσχροί.—**αἰθ' ὠφέλετε πεφάσθαι**=εἶθε νὰ εἶχατε φονευσθῆ

σεῖς... (παρακμ. ἐκ ρίζ. φερ-, φόρος).—πανάποτμος = δύσμοιρος.—
τὰ ἐλέγγεα = τὰ κοροΐδα.—χοροϊτυπή = χοροπηδήματα.—ἐπιδή-
μιοι = εἰς τὴν χώραν σας, εἰς βάρος τῶν συμπολιτῶν σας.—πρήσσω
ὁδοῖο = κάμνω τὸν δρόμον. Ἡ γεν. διαιρετ.

265 - 280 :—ὕποδειςαντες=τρομαγμένοι ὑπήκουσαν ῥ. ὑποδείδω.
—ἄειραν = ἐπῆγαν καὶ ἔφεραν.—πρωτοπαγῆς· E 194.—πεῖρινθα·
Ω 190.—ἀπήνη = ἄμαξα τετράτροχος συρομένη ἀπὸ ἡμιόνους.—νῆεον·
νῆεω· I 279.—οἱ κρατερώνυχες = οἱ ἔχοντες ἰσχυρὰς ὀπλάς, ῥωμα-
λέοι.—ἐντεσιεργοὶ = οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ σύροντες τὰ ἔπτεα, ἦτοι τὸ
συγκρότημα τῆς ἀμάξης.—ἀτιτάλλω· E 271.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν οἱ τόποι : ὕμες, πίσυρες, ἔσκε.

—Νὰ μεταφραστοῦν εἰς ἄπτικὸν λόγον αἱ προτάσεις :

1) οὐδέ νυ τοῦ περ φείσατο ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων.

2) ῥηίτεροι μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν ἔσεσθε, κείνου τεθνηῶτος,
ἐναίρεμέν.

γ') τάλαντον· I 264.—Θρηῆκες ἄνδρες : Οἱ Θρηῆκες ἦσαν φυλετι-
κῶς συγγενεῖς μὲ τούς Τρῶας καὶ σύμμαχοι αὐτῶν. Τὸ δέπας ἐδόθη εἰς
τὸν Πρίαμον, πρὶν γίνῃ βασιλεὺς, ὅτε ἐστάλη πρέσβυς ὑπὸ τοῦ πατρὸς
του Λαομέδοντος.—ἀπήνη : Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄμαξαν, ἡ ὁποία
σύρεται ἀπὸ ἵππους, ἡ ἀπήνη σύρεται ἀπὸ ἡμιόνους, εἶναι δὲ τετρά-
τροχος καὶ προορίζεται μᾶλλον διὰ φορτία.—Μυσοί : Κάτοικοι τῆς Μυ-
σίας εἰς τὰ ΒΔ τῆς Μ. Ἀσίας.

281 - 338

α') 281 - 298 :—ζευγνύσθην = διέταξαν νὰ ζευχθοῦν δι' αὐτοὺς
τὰ ζῶα. Τὸ ῥ. μέσ. διάμεσ.—πυκινὰ μῆδεα = σοβαρὰ σκέψεις.—ἀγ-
χιμόλον· ἐπίρρ.=πλησίον.—τετιηῶς = λυπημένως ῥ. τετίημαι.—με-
λίφρων = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχὴν.—λείφαντε· λείβω = χύνω.—
τῆ· δεικτ. = ὀρίστε.—ἄψ = ὀπίσω.—ἐπεὶ ἄρ(α)γε = ἀφοῦ τέλος
πάντων.—μέν· βεβαιωτ.—ἔπειτα = τώρα, ἦτοι ἀφοῦ ἀπεράσισες
ὀπωσδήποτε νὰ ὑπάγῃς.—κελαινεφής· Z 267.—Ἰδαῖος = ὁ λα-
τρευόμενος ἐπὶ τῆς Ἰδης.—κατὰ ὀράται = κοιτάζει, βλέπει κάτω.
—εὔ, οὔ· προσ. ἄντων.—δεξιὸν = νὰ πετάξῃ δεξιὰ σου.—πίσυνος·
E 205.—εἰ δὲ = ἂν ἕμως.—εὐρύοπα· E 265.—οὐκ ἂν κελοίμην

= δὲν θὰ σὲ προέτρεπα, ἄρα : θὰ σὲ ἀπέτρεπα.—ἐποτρύνουσα = μὲ τὰς συμβουλὰς μου.—μάλα περ μεμαῶτα = παρ' ὄλην σου τὴν ἐπιθυμίαν.

299 - 321 :—τοι ἐφιεμένη τόδε = εἰς αὐτὴν σου τὴν ἐπιθυμίαν.—
 χεῖρας ἀνασχέμεν... = Z 257.—ἦ· (ἡμί = λέγω).—ἀκήρατος = καθαρός, διαυγής.—παρέστη = ἐστάθη κοντά του.—τὸ χέρνιβον = ἡ λεκάνη, ὅπου χύνεται ἀπὸ τὴν πρόχουον τὸ ὕδωρ πρὸς νίψιν τῶν χειρῶν.—τὸ ἔρκος = ὁ φραγμὸς τῆς αὐλῆς καὶ συνεκδοχ. ἡ αὐλή.—εἰσανιδῶν = ἀτενίσας πρὸς τὰ ἄνω.—μηδέων = βασιλεύων.—φίλον ἠδ' ἔλειπονδόν = νὰ κινήσω τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν οἶκτον.—μητιέτα· A 175.—ἦκε· ἦμι.—τελειότατον = ἀληθέστατον.—μόρφνος· εἶδος ἀετοῦ μελανοῦ χρώματος. Τὸ ἴδιον σημαίνει καὶ περιγνός.—ὄσση θύρη τέτυκται = ὅση ἔχει κατασκευασθῆ ἡ θύρα.—ἀφνειός = πλούσιος.—ἐὺ κληῖσ' ἀραρυῖα = καλῶς διὰ κληρίδων (σύρτης) ἡρμοσμένη.—εἴσατο· εἶδομαι = φαίνομαι.—ἀἰξας· ἀἴσω = πετῶ (διάττοντες).—γηθέω = χαίρω.—ιάνθη· ιαίνω· Ω 147.

322 - 338 :—σπέρχομαι· Ω 248.—ξεστός = καλὰ πελεκημένος, σπιλπνός· πρβλ. Z 244 : ξεστοῖο λίθιο.—ἐκ ἔλασε = ἐτράβηξεν ἔξω, ἐνν. τοὺς ἔππους του.—ἐρίδουπος = ὅπου ἀντηχεῖ πολὺ κάθε κρότος, ἡχηρός.—ἐφέπω = διευθύνω.—καρπαλίμως = ταχέως.—κατὰ ἄστν = κατερχόμενος τὴν πόλιν.—ἄψορρος = ὀπίσω (ἀψ + ῥέω).—ἀπονεόμαι = φεύγω.—προφανέντε = μόλις ἐνεφανίσθησαν.—ἐταιρίζω = γίνομαι σύντροφος, συνοδεύω.—βάσx' ἴθι· Ω 144.—Πηλεϊωνάδε = εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλεϊωνος, τ.ἔ. τοῦ Ἀχιλλέως.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σφί, ἐθέλησθα.

γ') Κρονίωνι Ἰδαίω, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὁρᾶται :

Ἄπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τῆς Ἰδης, τὸ Γάργαρον, φαίνεται ὁλόκληρος ἡ Τρωικὴ χώρα καὶ ἀκόμη μεγαλύτερα ἔκτασις. Ἐξ ἄλλου τὸ ῥῆμα ὁρᾶται ἐδῶ ἐκφράζει τὴν προστατευτικὴν διάθεσιν τοῦ Διὸς διὰ τὴν χώραν τοῦ Πριάμου.—χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦσαι ἀκήρατον : Πρὸ πάσης ἱεροπραξίας ἔπρεπεν αἱ χεῖρες νὰ νίπτωνται.—μέσω ἔρκει : Εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς αὐλῆς ἔκειτο ὁ βωμὸς τοῦ Ἐρκειῶν Διὸς, ὅπου προσεφέροντο αἱ ἐπίσημοι βασιλικαὶ θυσίαι.—καὶ αἰθού-

σης ἐριδούπου : Ἐννοεῖται ἡ στοά, ἡ ὁποία ἀπετέλει τὸ ἐξωτερικὸν πρόθυρον τῆς αὐλῆς. Εἰσερχόμενος κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτὴν αἴθουσαν εὐρίσκειτο εἰς τὴν αὐλὴν (ἔρκος) καὶ ἀντίκρυζε ἄλλην στοάν, ἣτις ἦτο ἡ εἴσοδος τοῦ μεγάρου (αἶθουσα δώματος). Εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου ἔβλεπε κανεὶς στοὰς (ξεσταὲς αἰθούσας) καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐλῆς· Z 243.

339 - 404

α') 339 - 348:—ἀπίθησε = παρήκουσε· οὐδ' ἀπίθησε=ὐπήκουσε.—διάκτορος=ὁ κομίζων καὶ ἐκτελῶν τελείως τὰς διαταγὰς τῶν θεῶν.—ἀργεῖφόντης· Ω 153.—αὐτίκα ἔπειτα = εὐθὺς ἀμέσως.—ἀμβρόσιος = ἀθάνατος, θεϊκὸς (α + (μ)βροτός).—ἡμὲν - ἡδὲ = καὶ - καὶ.—ὕγρη· ὡς οὐσιαστ. (πρβλ. ἡ ξηρὰ ἐνν. γῆ).—ἅμα πνοιῆς = μαζὶ μὲ τὰς πνοάς, καθὼς ἔπνεεν ὁ ἄνεμος.—τῆ· ἀναφορ. δοτικ. ὄργ.—θέλω = μαγεύω.—τοὺς δ' αὐτε = ἐνῶ ἀντιθέτως ἄλλους.—ὕπνάω = κατέχομαι ἀπὸ ὕπνου.—κρατὺς = κραταίος.—βῆ ἰέναι· Z 229.—αἰσυμνητῆρ = ὁ κρίνων τὰ δίκαια, ὁ ἄρχων (αἶσα + μέμνημαι).—κοῦρος αἰσυμνητῆρ = νεαρὸς ἄρχων, ἀρχοντόπουλο.—πρῶτον ὑπηνήτηρ = τοῦ μόλις φυτρῶνον τὰ γένειά του (ὑπήνη = τὸ γένειον).

349 - 357 :—ἔλασαν παρέξ σῆμα Ἴλιοι = ἐπροσπέρασαν τὸ μῆμα τοῦ Ἴλου.—δὴ γὰρ = διότι ἤδη.—τὸ κνέφας = τὸ σκότος.—τόν δέ· συναπτ. πρὸς τὸ Ἑρμείαν = καὶ τοῦτον, δηλ. τὸν Ἑρμῆν.—ἐξ ἀγχιμόλοιο· Ω 283.—φράζομαι = ἀντιλαμβάνομαι.—φράζω, Δαρδανίδη = πρόσεχε ἐκεῖ, Δαρδανίδη.—φραδῆς = φρόνιμος.—τέτυκται ἔργα = ἔχουν γίνει ἔργα· εἰς τὴν νεοελλ. : ἔγινε δουλειὰ τοῦ χρειάζεται τοῦν φρόνιμον.—διαρραίομαι = καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.—μιν· συναπτ. πρὸς τὸ λιταρεύομεν.

358 - 371 :—σὺν χύτο = ἐταράχθη.—δεΐδια· δέδια.—γναμπτός = εὐλόγιστος.—ταφών· τέθηπα = κυριεύομαι ἀπὸ ἐκπληξίν.—αὐτός = αὐθορμήτως, μόνος του.—ἐριούνιος = εὐεργετικὸς (ἐπιτατ. ἐρι + ὀνίημι = ὠφελῶ)· ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ.—ἐξείρετο = τοῦ ἀπῆλυθονεν ἐρώτησιν.—πάτερ· προσφών. νεωτέρων πρὸς γέροντας.—ἰθύνω = διευθύνω.—ἀμβροσίη νύξ = θεϊκὴ νύξ.—εὐδω = κοιμᾶμαι, ἡσυχάζω.—μένεα πνείοντες = ὄρμητικοί, γενναῖοι.—ἀνάρσιος = ἐχθρικός (στερ. α + ἄρσιος, ἀραρίσκω).—θοός· A 12. Ἡ νύξ λέγεται θοή,

διότι μεσολαβοῦντος τοῦ ὕπνου φαίνεται ὅτι παρέρχεται γρήγορα.—τὸ ὄνειρα-ατος=πολύτιμον πράγμα.— τίς ἂν νόος τοι εἶη ; — ποῖα σκέψις θὰ σοῦ ἐγένετο ; τί θὰ ἔβαζες εἰς τὸν νοῦν σου ; — ὀπηδέω = ἀκολουθῶ.— ἀπαμύνασθαι · (συναπτ. πρὸς τό : οὐτ' αὐτὸς νέος ἐσσί) = ὥστε νὰ ἀποκρούσῃς.— χαλεπαίνω = φέρομαι ἐθρικῶς, κάμνω κακόν.— ῥέξω · ῥέξω.— καὶ δέ = καὶ μάλιστα.— ἀπαλεξήσαιμι · ἀπαλέξω· I 251.— δέ· αιτιολ.— εἶσκω = παρομοιάζω.

372 - 377 : — οὕτω πη = ἔτσι κάπως.— ὑπερέσχετε χεῖρα = ἄπλωσε τὸ χεῖρι ἀπὸ πάνω μου, μὲ ἐπροστάτευσεν.— ἦκεν = ἔστειλεν. ῥ. ἦμι.— ὀδοιπόρον = διαβάτην.— ἀντιβολέω = συναντῶ.— αἴσιος = πού φέρνει καλόν, τυχερός.— ἀγητός = θαυμάσιος.— πέπνυμαι νόω = ἔχω πολὺν νοῦν.

378 - 388 : — ναὶ δὴ = ναὶ πράγματι.— κατὰ μοῖραν = ὀρθά.— ἀτρεκέως = χωρὶς περιστροφάς, εἰλικρινῶς.— πῆ = κάπου.— κειμήλια = θησαυροί.— ἴνα· ἀναφ. τόπου = ὅπου.— ὄριστος · ὁ ἄριστος.— οὐ τι = οὐδὲν.— ἐπιδεύομαι = εἶμαι κατώτερος.— μάχης = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μάχην.— φέριστος = ἐξαίρετος, θαυμάσιος.— τέων· τίνων.— ὁ οἶτος = ἡ μοῖρα.— ἄποτμος = ἄμοιρος.— ἔνισπες· ἐντέπω.

389 - 404 : — πειράομαι τινος = δοκιμάζω κάποιον.— εἴρεαι Ἐκτορα = ἐρωτᾷς περὶ τοῦ Ἐκτορος.— κυδιάνειρα = δοξάζουσα ἄνδρας (κῦδος + ἀνήρ). Λέγεται περὶ τῆς μάχης καὶ περὶ τῆς ἀγορᾶς.— δαΐζω = κατακόπτω.— μία = ἡ αὐτή.— εὐεργής = καλὰ καμωμένη.— ἔξιμι = βγαίνω, προέρχομαι.— πάλλω κλήρω = τινάσσω κλήρους εἰς μίαν περικεφαλαίαν, ἕως ὅτου ἐκπηδῆσῃ ἕνας· παλλόμενος κλήρω = κατὰ τὴν κλήρωσιν.— ἐλίκωψ· A 98.— ἀσχαλάω = δυσανασχετῶ.— ἔσσυμαί τινος = σπεύδω πρὸς τι, θέλω κάτι.

β') Ἄδρ. β' τοῦ ὑπερέχω κατ' ἐπέκτασιν : ὑπερέσχετε.
— Γεν. πληθ. τῆς ἐρωτημ. ἀντωνυμ. τίς : τέων.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀπτικὸν λόγον :

1) οὐτ' αὐτὸς νέος ἐσσί.

2) καὶ δέ κεν ἄλλον σεῦ ἀπαλεξήσαιμι.

γ') σῆμα Ἴλιου: Ὁ Ἴλος κατὰ τὴν παράδοσιν ἦτο οἰκιστὴς τοῦ Ἴλιου. Προχωροῦντες πρὸς τὸν Σκάμανδρον ὁ Πρίαμος καὶ ὁ κῆρυξ ἄφησαν ἀριστερὰ τὸ μνήμα τοῦ Ἴλου, τὸ ὁποῖον ἔκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῶν Σκαϊῶν Πυλῶν μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀχαιῶν.—**φεύγωμεν ἐφ' ἵππων**: Ὁ Ἰδαῖος προτείνει νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἄμαξαν, πού περιεῖχε τοὺς θησαυρούς, καὶ νὰ σωθοῦν φεύγοντες ἐπὶ τοῦ ἄρματος τοῦ συρομένου ὑπὸ τῶν ἵππων.—**Πολύκτωρ**: εἶναι φανταστικὸν ὄνομα, ὅπως εἶναι καὶ ὀλόκληρος ἡ ἱστορία, τὴν ὁποίαν διηγεῖται ὁ Ἑρμῆς διὰ τὸν ἐρχομὸν του εἰς τὴν Τροίαν. Ἐνῶ τώρα εἶναι πρῶτον ὑπηρέτης, πρὸ δέκα ἐτῶν εἶχε κληρωθῆ, διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν πόλεμον!

405 - 467

α') 405 - 423 :—**μελεῖστί**=εἰς τεμάχια (*μελεῖζω*).—**προὔθηκεν**· *προτιθῆμι* = βάλλω ἐμπρός, *ρίχνω*.—**αὕτως** = ἔτσι, δηλ. ὅπως πρῖν, ὅπως ἔταν ἐφονεύθη.—**ἐν κλισίῃσι**· ἀντὶ *ἐν κλισίῃ*.—**δυωδεκάτη ἡώς** (*ἔστι*) = εἶναι δωδεκάτη ἡμέρα δι' αὐτόν, ἐπέρασαν δώδεκα ἡμέραι πρὸς αὐτόν...—ὁ **χρῶς** - **χροός** = τὸ δέρμα.—**αἱ εὐλαί** = σκώληκες σηπομένου κρέατος.—**ἀρηίφατος** = φονευθεὶς εἰς τὸν πόλεμον (*ἄρηι + φατός*).—**κατέδω** = κατατρόγω. — **ἦ μὲν** = καὶ ὅμως.—**ἀκηδέστως** = χωρὶς οἴκτον.—**αἰσχύνω** = παραμορφώνω.—**θηοῖό κεν** = θὰ θαυμάσης βλέπων· ῥ. *θηέομαι* = βλέπω μὲ θαυμασμόν.—**ἐερσῆεις** = δροσερὸς (ἡ *ἔερση* = πρωινὴ δρόσος).—**περὶ νένιπται** = ἔχει ἐντελῶς ξεπλυθῆ.—**μιαρὸς** = λερωμένος.—**σὺν μέμυκε** = ἔχουν κλείσει· ῥ. *μύω* = κλείω κυρίως τοὺς ὀφθαλμούς (*μύωφι, μυστήριον*).—**ῥσσα**· σύστοιχ. ἀντικμ. εἰς τὸ *ἐτόπη* = ὅσας πληγὰς ἔλαβεν.—**υἱὸς ἔηος** = τοῦ σοῦ υἱοῦ.—**νέκυς**· A 52.—**περὶ** = περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον.—**φίλος κῆρι** = ἐγκάρδια ἀγαπητός.

424 - 431 :—**γῆθησεν**· Ω 321.—**ἦ ῥα** = ἀλήθεια λοιπόν.—**ἀγαθόν**· ἐνν. ἐστὶ.—**δῶρα ἐναίσιμα** = τὰ πρέποντα δῶρα.—**οὐ λήθετο θεῶν** = δὲν παρέλειπε τὸ καθήκον του πρὸς τοὺς θεούς.—**τῶ** = διὰ τοῦτο.—**οἱ ἀπεμνήσαντο** = τοῦ ἀπέδωσαν τὴν ἀνάμνησιν, τὸν ἐνεθυμήθησαν καὶ αὐτοί.—**τὸ ἄλεισον** = τὸ ποτήριον.—**αὐτόν τε** = καὶ ἐμὲ αὐτόν.—**ῥύω** = σφάζω.—**πέμπω** = συνοδεύω.

432 - 439 :—νεωτέρου· ἐπειδὴ εἶμαι νεώτερος. Κατηγ.—ὄς κέ-
 λαι· ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = ἀφοῦ μὲ προτρέπεις.—παρῆξ Ἄχιλλῆα =
 χωρὶς νὰ τὸ ἤξεύρη ὁ Ἄχιλ.—τὸν μὲν=ἐν τούτοις αὐτόν.—συλεύω =
 ἀφαιρῶ.—μετόπισθε = κατόπιν.—πομπός· κατηγορμ. = ὡς συνοδός
 σου.—Ἄργος· τὸ Πελασγικὸν εἰς Θεσσαλίαν, τὴν χώραν τῶν Μυρ-
 μιδόνων.—ἐνδυκέως = ἐπιμελῶς, μὲ προσοχὴν.—ὀμαρτέω = πηγαίνω
 μαζί, ἀκολουθῶ.—ὄνοσσάμενος· ὄνομαι· Ω 241.

440 - 467 :—ἀναίξας = πηδήσας ἐπάνω.—λάζετο = ἔπιασε (λά-
 ζομαι ἀρχ. τύπος τοῦ λαμβάνω).—ἦϋς - ἦεἰα - ἦϋ· Γ 167.—οἱ δὲ
 φυλακτῆρες = ἐνῶ οἱ φύλακες.—νέον = μόλις.—τὸ δόρπον = τὸ βρα-
 δυνὸν φαγητόν.—πονέομαι = ἀσχολοῦμαι.—ἄφαρ = εὐθὺς κατόπιν.—
 ὦιξε· οἶγω.—ὁ ὄχευς = ὁ σύρτης.—ἐπ' ἀπήνης = τὰ εὕρισκόμενα
 ἐπὶ τῆς ἀπήνης.—ποίησαν· ὡς ὑπερσυντέλ.= εἶχον κάμει.—κέρσαν-
 τες· κείρω = κουρεύω, κόβω.—ἐρέφω = θέτω ὀροφήν, στεγάζω.—λα-
 χνήεις = μαλλιαρός, πυκνός.—λειμωνόθεν = ἀπὸ τοὺς λειμῶνας.—
 ἀμάω· Ω 165.—ὁ σταυρός = ὁ πάσσαλος.—ἔχω = κρατῶ, συγκρα-
 τῶ.—ὁ ἐπιβλής = ὁ μάνδαλος, σύρτης (ὄχευς, κληίς).—ἐπιρρήσ-
 σεσκον = συνήθως ἔσυραν· θαμ. τοῦ ἐπιρρήσω.—ἦ τοι = ἀληθῶς.—
 σοι· συναπτ. πρὸς τὸ ὄπασεν ὀπάζω· Ω 153.—πάλιν εἶσομαι = θὰ
 ἐπανέλθω· μέλλ. τοῦ εἶμι.—νεμεσσητόν = ἀξιοκατάκριτον.—ᾧδε =
 ὅπως ἔχω ἦδη κάμει.—ἀγαπάζω = χαιρετίζω, φέρομαι φιλικὰ (πα-
 ράλλ. τύπος τοῦ ἀγαπάω).—τύνη· Ζ 262.—ὑπὲρ πατρός = ἐν ὀνό-
 ματι τοῦ πατρός.—λίσσομαι = ἱκετεύω.—σὺν ὀρίνης = συγκινήσης.

β') Τὸ ῥ. θεάομαι εἰς ἰωνικ. τύπον θηέομαι. "Ὄθεν εὐκτ. β' προσ.
 θηοῖο.—Τὸ ῥ. εἶμι εἰς μέσ. μέλλοντα χρόνον : εἶσομαι.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : εἶς, τύνη.

—Νὰ μεταφραστοῦν εἰς ἀττικὸν λόγον :

1) ἔοῦ ἐτάριοιο φίλιοιο.

2) ὄφρα κεν ἀφίκωμαι.

3) καὶ μιν ὑπὲρ πατρός καὶ τέκεος λίσσεο.

γ') ὄσσα ἐτύπη : "Ὄταν ὁ Ἄχιλλεὺς ἐφόνησε τὸν Ἔκτορα καὶ τὸν
 ἐγύμνωσεν ἀπὸ τὰ ὄπλα του, ἔσπευσαν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ ἰδοῦν ἀπὸ
 κοντὰ νεκρὸν τὸν ἀνδρόφονον ἦρωα, ἐκεῖνον ὅστις ἠπέιλησε νὰ ἐμπρήση

τὰ πλοῖά των. Ὁ ποιητὴς διηγεῖται (X 369 - 375), ὅτι δὲν ἔμεινε κανεὶς ποῦ νὰ μὴ τὸν τρυπήσῃ μὲ τὴν αἰχμὴν του.— εἶ ποτ' ἔην γε : Ἡ ἔκφρασις αὐτὴ φανερώνει τὴν μεγάλην λύπην τοῦ Πριάμου διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ υἱοῦ του. Ὁ ἄριστος, ὁ μεγάλθυμος ὑπερασπιστὴς τοῦ Ἰλίου εἶναι πλέον μόνον ἀνάμνησις διὰ τὸν ἀπαρηγόρητον πατέρα.— **πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον :** Ἐφ' ὅσον ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπέχευε τῆς μάχης, οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ εἶναι ἀσφαλεῖς ἀπὸ τὰς ἐφόδους τοῦ Ἑκτορος, περιέβαλον τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρον καὶ τεῖχος, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἀντέσχευε εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν Τρώων. — **καὶ τέκεος :** Πρόκειται περὶ τοῦ Νεοποτολέμου, ὁ ὁποῖος διεκρίνετο καὶ εἰς τὴν μάχην καὶ εἰς τὰς βουλὰς, ὡς καὶ ὁ πατὴρ του. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου αὐτὸς ὠδήγησε τοὺς Μυρμιδόνας ὀπίσω εἰς τὴν Ἑλλάδα.

468 - 551

α') 468 - 485 : — **μακρὸς** = ὑψηλός. — **ἐξ ἵππων ἄλτο χαμαῖζε** · E 111. — **αὐθι** · Γ 244. — **ἰθὺς οἴκου** = κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν κατοικίαν. — **ἴζεσκε** = ἐκάθητο συνήθως. — **ἀπάνευθε** = χωριστά. — **καθεῖατο** = ἦσαν καθισμένοι. — **ἄζος** · A 234. — **ποίπνουον** = ἦσαν ἀπησχολημένοι, κατεγίνοντο. — **ἔτι καὶ παρέκειτο** = ἀκόμη μάλιστα ἦτο πλησίον του. — **ἔλαθεν εἰσελθὼν** = ἀπαρατήρητος εἰσῆλθε. — **κύσε** · Z 474. — **πυκινὴ ἄτη** = μεγάλη συμφορὰ. — **ἄλλον δῆμον** = εἰς ξένην χώραν. — **ἀφνειός** · E 9. — **εἰσορόωντας** · ὑποκ. : τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ.

486 - 506 : — **ἐπιείκελος** · A 131. — **ὀλοὺς οὐδὸς γήρατος** = τὸ θλιβερόν κατώφλιον τοῦ γήρατος, τὸ ἔσχατον γῆρας. — **καὶ μὲν κεῖνον** = ὠρισμένως ἐκεῖνον. — **περιναίεται** — **περιωαιετόντες** = κατοικοῦντες γύρω. — **ἀμφι ἔοντες** · πλεονασμ. εἰς τὸ περιωαιεταί. — **τεῖρω** · Z 255. — **ἡ ἀρή** = τὸ κακόν. — **λοιγός** · A 67. — **ἐπὶ τ' ἔλπεται** = καὶ ἐπὶ πλέον ἐλπίζει. — **ἡματα πάντα** = ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. — **ἀπὸ ἰόντα** = ἐρχόμενον ὀπίσω. — **αὐτάρ** · ἐναντ. — **στ. 493 - 494** ὡς **Ω 255 - 256**. — **ἰος - ἰα - ἰον** · Z 422. — **ἡ νηδὺς** = ἡ κοιλία. — **τῶν πολλῶν** = πολλῶν ἐκ τούτων. — **οἶος** = μοναδικός, ἐξαιρετικός. — **εἴρυτο ἄστν καὶ αὐτοὺς** = ἔσφριζε τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας. — **πρώην** = πρὸ ὀλίγου. — **ἔτλην** · **τλήναι** = ὑπομένειν. — **ἄνδρὸς παιδοφόνοιο... ὀρέγεσθαι** · ἡ σειρὰ τῶν λέξ. ὀρέγεσθαι στόμα ποτὶ χεῖρα ἄνδρὸς παιδοφόνοιο. — **ὀρέγομαι** = τείνω, φέρω πρὸς.

507 - 517 : — ὑπὸ ᾧρσε = ἐξήγειρεν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του. — ἴμερον γόοιο = ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ. — πατρός· γεν. αἰτίας. — ἦκα = ἦσυχια, μαλακά. — ἀδινά = ἀφθόνως, πολὺ. — ἔλυσθεις· ἐλύομαι = στρέφομαι, σωριάζομαι. — στοναχὴ ὀρώρει = ὑψώνετο, ἀντηχοῦσεν ὁ στεναγμός. — πολὺς = φαίος.

518 - 551 : — ᾗ = ἄχ. — δειλὸς = δυστυχῆς. — ἦ δὴ = πράγματι λοιπόν. — ἄνσχεο· ἀνέχομαι. — ἔμπης = ἐν τούτοις. — ἐάσομεν κατακεῖσθαι = ἄς ἀφήσωμεν νὰ ἦσυχάσουν. — ἄχνυμαι = θλίβομαι. — οὐ τις πρῆξις πέλεται = δὲν γίνεται τίποτε, δὲν βγαίνει τίποτε. — ὡς ἐπεκλώσαντο = ἔτσι προώρισαν οἱ θεοί· ἐνν. μὲ τὸ νῆμα τῶν Μοιρῶν. — αὐτοὶ δὲ = ἐνῶ αὐτοί. — ἀκηδέες = χωρὶς βάσανα. — δοιοί· Γ 236. — τὸ οὐδας = ἔδαφος, πάτωμα. Συνεχδ. = ὁ οἶκος, τὸ παλάτι. — ἐάων = ἀγαθῶν. — κύρομαι τινι = συναντῶ κάτι, μοῦ τυχαίνει κάτι. — τῶν λυγρῶν = ἀπ' αὐτὰ τὰ δεινὰ, ἀπὸ τὰ δεινὰ ποὺ περιέχονται εἰς τὸν δεύτερον πίθον. — λωβητὸς = στιγματισμένος. — ἔθηκην· τίθησι· γνωμ. ἄορ. — ἡ βούβρωστις = ἡ ἀθλιότης. — φοιτῶ = περιπλανῶμαι. — θεοῖσι = εἰς τὰ μάτια τῶν θεῶν. — τετιμένος· τίομαι, τίω = τιμῶ. — ἐκ γενετῆς = ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἐγεννήθη. — ἐκέκαστο· καίνυμαι = ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ. — ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῷ... : ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀλλὰ θεὸς θῆκε κακὸν καὶ ἐπὶ τῷ. — γονὴ παίδων = πολλὰ παιδιὰ. — κρείοντες = οἱ ὅποιοι θὰ ἐβασίλευον. — παναώριος = μέλλων νὰ ἀποθάῃ ἐντελῶς πρόωρα, ὀλιγόζωος. — κομίζω = περιποιοῦμαι. — ἦμαι = εὐρίσκομαι. — κήδω = προξενῶ θλίψεις. — ὄσσον· ὄσον ἔδαφος, ὄσους λαούς. — ἄνω = πρὸς βορρᾶν. — ἔδος = ἡ ἔδρα. — ἐντὸς ἐέργει = περικλείει. — τῶν = τῶν κατοικούντων εἰς τὰς χώρας ταύτας. — πῆμα = συμφορὰ. — ἄνσχεο = κάμει ὑπομονήν. — ἀλίστατον = ἀδιαλείπτως· ἐπίορ. (α + λιάζομαι = παρεκκλίνω). — ἀκαχήμενος· ἀκαχίζω, ἀκάχημαι = πικραίνομαι.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : καθείατο, κτεῖνας, τετάρπετο, ἄνσχεο.

γ') τοὺς δ' ἔλαθεν εἰσελθόν : Μόνον κατὰ ὑπερφυσικὸν τρόπον ὁ Πρίαμος ἠδύνατο νὰ εἰσελθῇ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀπαρατήρητος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διότι βεβαίως ἡ σκηνὴ ἦτο ἐν μόνον δωματίον. —

γυναῖκες: Αἱ γυναῖκες αὐταὶ δὲν ἦσαν παλλακίδες αἰχμάλωτοι, ἀλλὰ κόραι βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Οἱ υἱοὶ τῶν ἐθεωροῦντο βασιλόπαιδες, ὅπως καὶ οἱ υἱοὶ τῆς Ἐκάβης. Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου ἴσχυον τὰ ἔθιμα τῶν μοναρχῶν τῆς Ἀνατολῆς. — **δοιοὶ γὰρ πίθοι:** Ὁ μῦθος αὐτὸς παριστᾷ τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἄδικον καὶ ἀνόητον. Θεωρεῖ ἐξ ἄλλου τὸν ἄνθρωπον ἐντελῶς ἀνεύθυνον διὰ τὰς πράξεις του. — **Μάκαρος ἕδος:** Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Μάκαρ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἴου καὶ ἐξορισθεὶς ἀπὸ τὴν Τρωάδα δι' ἀδελφοκτονίαν ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Λέσβον.

552 - 620

α') 552 - 570 : — **ἀκηδῆς** = ἀπεριποίητος, ἄταφος (στερ. α + κῆδος = φροντίς). — **ἀπόναιο**· ἀπονίναμι = χαίρομαι, ἀπολαμβάνω κάτι. — **ὑπόδρα**· Α 148. — **νοέω** = ἔχω κατὰ νοῦν. — **ἄλιος** = θαλάσσιος (ἄλις). ἄλιος γέρων λέγεται ὁ Νηρεὺς. — **καὶ δέ· καὶ δὴ** = καὶ μάλιστα. — **σέ γιγνώσκω** (τὸ σέ ἀντικμ. τοῦ γιγνώσκω κατὰ πρόκληψιν) = καταλαβαίνω ὅτι καὶ σύ... — **ἠβῶν** = νέος καὶ δυνατός. — **φυλακούς**· φύλακας. — **ὀχῆα**· Ω 446. — **μετοχλίσειε**· μετοχλίζω = μετακινῶ. — **ἀλίτωμαι**· μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ἀλιταίνω = ἀμαρτάνω.

571 - 595 : — **οἶκοιο**· ἐξ οἴκου, ἦτοι ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς του. — **καλήτωρ** = ὁ καλῶν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. — **δίκερος**· Ζ 354. — **ἐϋσωτρός ἀπήνη** = ἔχουσα ὠραῖα τὰ σῶτρα, ἦτοι τὰς περιφερείας τῶν τροχῶν, συνών. τοῦ ἐϋκυκλος. — **ἥρεον**· αἰῶν. Ὁ παρατ. δηλώνει τὸ πλῆθος τῶν δῶρων, τὰ ὅποια συνεχῶς ἐβγαζαν ἀπὸ τὴν ἀμαξάν. — **φάρεα**· Ω 231. — **ἐϋννητος** = καμωμένος με ὠραῖον νῆμα, πολυτελής. — **πυκάσας** = σκεπάσας, τυλίξας (πύκα = σφικτά). — **ἐκκαλέσας** = καλέσας ἐκ τοῦ θαλάμου. — **μῆ οὐκ ἐρύσαιτο** = μήπως δὲν συγκρατήσῃ. — **λεχέων** = ἐπάνω εἰς στρῶμα. — **σὺν ἡειραν** = ἐβοήθησαν νὰ τὸν σηκώσῃ καὶ νὰ τὸν τοποθετήσῃ. — **σκυδμαινέμεν**· σκυδμαίνω = εἶμαι θυμωμένος. — **εἰν Ἄιδος** = μέσα εἰς τὸ παλάτι τοῦ Ἄιδος, δηλ. τοῦ Ἅδου. — **οὐκ ἀεικέα** = πλοῦσια. Σχῆμα λιτότητος. — **ἀποδάσσομαι**· ἀποδατέομαι = ξεχωρίζω μερίδιον.

596 - 620 : — **κλισμός**· Ι 200. — **τοίχου τοῦ ἐτέρου**· Ι 219. — **καὶ γὰρ** = ἄλλως τε καὶ ἦ... — **τῆ περ**· ἡ δοτ. κτητ. — **ἀπὸ βιοῖο** = με

τὴν βολὴν τοῦ τόξου του· ὁ βίος· Α 49.— **χωόμενος**· Α 46.— **ιοχέαιρα**· Ε 53.— **ισάσκετο** = συχνὰ συνέκρινε τὸν ἑαυτὸν τῆς (ἴσος).— **φῆδοιῶ**...· ἐπεζήγ. τοῦ *ισάσκετο*. — **τεκέειν**· ὑποκμ. τὴν *Λητώ*. — ἡ δ' αὐτὴ = ἐνῶ αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ.— **ἐννήμαρ**· Α 53. — **κάμε** = ἀπέκαμεν, ἐξηγνητλήθη.— **οιοπόλος** = ἐρημικὸς (*οἶος* + *πέλω*).— **εὐνῆ** = ὁ τόπος ὅπου διατρύβει τις, τὸ λημέρι. — **πέσσει κήδεα** = χωνεύει θλίψεις, καταπίνει τοὺς καημοὺς τῆς. — **μέδομαι** = σκέπτομαι.

β') *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : καὶ δὲ εἶσαν, πύθαι, ἦιε, ποτί.*

— *Νὰ μετατραποῦν εἰς ἄπτικὸν λόγον :*

1) ἄμα ἡοῖ φαινομένηφιν.

2) ὄθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνάς νυμφάων.

γ') **ὑπόδρα ἰδών** : Κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐκδηλώνεται πάλιν ὁ ὀργίλος χαρακτὴρ τοῦ Ἀχιλλέως. Δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ περισσοτέρους λόγους διὰ τὴν λύσιν τοῦ Ἑκτορος, οἱ ὅποιοι θὰ τὸν ἠρέθιζον καὶ θὰ τοῦ ὑπενθύμιζον τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἐπαινετὸς ὁ ἦρωας, ὅτι ἀναγνωρίζων τὴν σφοδρότητα τοῦ πάθους του, προλαμβάνει τὸ κακόν. — αὐτὸς Ἀχιλλεὺς **λεχέων ἐπέθηκε** : Ἐπανορθῶν ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν ἀγρίαν σκληρότητα, τὴν ὁποίαν ἔδειξε πρὸς τὸν Ἑκτορα, ἀπονέμει εἰς τὸν νεκρὸν τὴν τελευταίαν αὐτὴν τιμὴν.— **Νιόβη** : Κατὰ τὴν ποιητικὴν παράδοσιν ἡ Νιόβη ἦτο κόρη τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Λυδίας, καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίονος. Ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, ὅπως περίπου ἰστορεῖται ἐδῶ, ἀνεφέρετο ἀπὸ μεταγενεστέρους ποιητὰς, ἢ διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἠθικὸν δίδαγμα, ὅτι ἡ μεγαλαυχία τιμωρεῖται, ἢ διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν δεινοτέραν θλίψιν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ὑποστῇ ἓνας θνητός. — ἐν **Σιπύλῳ** : Σίπυλον εἶναι προέκτασις τοῦ Τρώλου, ὁ ὁποῖος εἶναι ὄρος τῆς Λυδίας.— **Ἀχελῷον** : Ἀχέλης ἢ Ἀχελῶος ὠνομάζετο ποταμός, ὅστις ἐπήγαγεν ἀπὸ τὸ Σίπυλον καὶ ἐχύνετο εἰς τὸν Σμυρναϊκὸν κόλπον.— **λίθος περ εὐόσα** : Ἐνας βράχος τοῦ Σιπύλου φαίνεται ἀπὸ ὠρισμένον σημεῖον ὡς μορφή γυναικὸς δακρυρροούσης. Διὰ τοῦτο ἡ τοπικὴ παράδοσις ἔλεγεν, ὅτι αὐτὴ ἡ μορφή ἦτο ἡ Νιόβη, ἢ ὁποῖα, καὶ ἀφοῦ ἀπελιθώθη, ἐξηκολούθει νὰ θρηνῇ διὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων τῆς.

α') 621 - 642 : — ἄργυφος = λευκός (ρίζ. ἄργυ-, arguo = φω-
τιζώ). — ἔδερον· δέρον = γδέρνω. — ἄμφεπον· ἀμφέπω καὶ ἀμφιέπω
= ἐτοιμάζω. — στ. 623 ὡς I 210. — περιφραδέως = με προσοχήν. —
ἐρύσαντο· ἐρύω = ἀποσύρω, τραβῶ. — στ. 625 - 626 ὡς I 216 - 217. —
στ. 627 - 628 ὡς I 221 - 222. — ὄσσοι = πόσον μεγαλόσωμος. — οἶος
= πόσον ὠραῖος. — ἄντα = κατὰ πρόσωπον, ὅταν τὸν ἐκρίταζε κατὰ
πρόσωπον. — ὄψιν ἀγαθὴν = τὴν εὐγενικὴν μορφήν. — λέξον = βάλει με
νὰ πλαγιάσω· ῥ. λέγω. — ὑπὸ ὕπνω (συναπτ. πρὸς τὸ τερατώμεθα με
σημ. δοτ. ὄργ.) = με ὕπνον ἢ κατὰ κυριολ. = κάτω ἀπὸ ὕπνον, διότι
ὁ ὕπνος σὺν νὰ σκεπάξῃ τὸν κοιμώμενον. — μύσαν· Ω 420. — κήδεια
πέσσω· Ω 617. — ὁ χόρτος = ὁ περίβολος. — πασάμην· πατέομαι =
τρώγω, γεύομαι. — ἡ λαυκανίη = ὁ λαιμός, ὁ φάρυγγ. — λαυκανίης
καθέηκα = ἔρριψα κάτω εἰς τὸν λαιμόν μου, ἤπια.

643 - 658 : — τὰ δέμνια = ἑλαφρὰ κινητὴ κλίση. — ὑπ' αἰθούση
= ὑπὸ τὸ πρόπυλον, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ προπύλου. — τὰ ῥήγεια =
σκεπάσματα κλίσης χρωματιστὰ (ῥέζω = βάφω). — ἔσασθαι· ὥστε
ἔσασθαι = διὰ νὰ σκεπασθῇ· ἔσασθαι (ρίζ. ἔσ-, ἔσασθαι, ἐσθής). — τὸ
δάος = ὁ πυρός, ἡ δάξ. — ἐγκονέουσαι· ἐγκονέω = κάμνω κάτι γρή-
γορα καὶ πρόθυμα (ρίζ. κον-, διάκονος). — ἐπικερτομέω = πειράζω,
ἀστειεύομαι. — λέξο = πλάγιασε, προστακτ. μέσου ἄορ. τοῦ λέγω. —
βουληφόρος· Α 144. — βουλεύω βουλὰς = παρακάθημαι εἰς συμ-
βούλιον, συσκέπτομαι. — ἡ θέμις ἐστὶ = ὅπως γίνεται κατὰ τὸν θε-
σμόν. — στ. 653 ὡς Ω 366. — ἀνάβλησις = ἀναβολή, ἀργοπορία. —
ποσσῆμαρ = ἐπὶ πόσας ἡμέρας. — μέμονα = ἐπιθυμῶ. — κτερεῖζω =
ἀπονέμω τὰς τελευταίας τιμὰς εἰς νεκρὸν (κτέρεα). — τέως = κατὰ
τὸ διάστημα τοῦτο, εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ. — μένω = νὰ μένω εἰς τὴν
σκηπὴν μου, νὰ ἀπέχω τῆς μάχης.

659 - 676 : — τάφον = ἐνταφιασμόν. — μοί· συναπτ. πρὸς τὸ κεχα-
ρισμένα. — κεχαρισμένα θεῖης· ἀντὶ χαρίζοιο = θὰ μοῦ ἔκαμνες χάριν. —
ἐέλεμθα = εἴλομαι E 203. — ἡ ὕλη = τὰ ξύλα. — ἀξέμεν· ὥστε ἄξαι. —
δαινῦτο· εὐκτ. τοῦ δαίνεσθαι = παρακάθημαι εἰς δεῖπνον. — μὴ
πως δεῖσειε = διὰ νὰ μὴ ἔχη κανένα φόβον. — πυκινὰ φρεσί...
Ω 282.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σῆς, ἐνθέμεναι, στόρεσαν, λύσιος, ἀξέμεν.

γ') δέμνια θέμεναι ὑπ' αἰθούσῃ : Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ οἴκου ἐστράνετο συνήθως ἡ κλίνη διὰ τοὺς ξένους. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ αἰθουσα εἶναι στοὰ μόνον ἐστεγασμένη, ὁ ξένος ἐκοιμᾶτο σχεδὸν εἰς τὸ ὑπαιθρον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ οἰκοδεσπότης διατάσσει « χλαίνας ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι ». — ἐννήμαρ γασόιμεν αὐτόν : Τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ πένθους φαίνεται ὑπερβολικόν. Ἴσως κατ' ἀνατολικὴν συνήθειαν παρετείχετο τόσον πολὺ ὁ θρῆνος, ἢ, καὶ πιθανώτερον, μὲ τὴν πρόφασιν τῆς κηδείας ζητεῖ ὁ Πρίαμος νὰ ἐξασφαλίσῃ ὀλίγων ἡμερῶν ἡσυχίαν διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Ἰλίου. — σχήσω πόλεμον : Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀφοῦ ἐφόνευσε τὸν Ἑκτορα καὶ ἔσφασε τοὺς Ἀχαιοὺς, ἔχει ἀπόλυτον ἐξουσίαν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς ὑπόσχεται εἰς τὸν Πρίαμον ἀνακωχὴν ὀλίγων ἡμερῶν.

— Ποῖα συναισθήματα μᾶς προκαλεῖ ὁ ποιητής, ὅταν περιγράψῃ τὸν σιωπηλὸν θαυμασμὸν τοῦ Πριάμου καὶ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς ἀλλήλους ;

— Εἰς ποῖον σημεῖον ἐκδηλώνεται περισσώτερον ἢ συμπάθεια τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Πρίαμον ;

677 - 804

α') 677 - 691 : — ἵπποκορυστής = ὁ τακτοποιῶν πρὸς μάχην τὰ ἄρματα, πολεμιστῆς (ἵππος + κορύσσω = ὀπλιζῶ). — ἐριούνιος · Ω 360. — ἔμαρπτε · μάρπτω · Ε 65. — ὀρμαίνοντα · ὀρμαίνω = διαλογίζομαι. Ἡ μτχ. αἰτιολ. — ἐκπέμφσειε = ὀδηγήσῃ ἔξω. — ἱερός = ἰσχυρός, βωμάλεος. — πυλαωρός = φρουρός τῶν πυλῶν. — οἶον ἔθ' εὐδεις = ἔτσι πὺ κοιμᾶσαι ἀκόμα. — εἶασε = ἐφείσθη. — τοὶ λελειμμένοι = ὅσοι ἔχουν μείνει. — αἶ κε γνώη σε = ἂν μάθῃ τὴν ἐδῶ παρουσίαν σου. — ῥίμφα · Ζ 511.

692 - 706 : — ἐύρρεϊος · Ζ 508. — δινήεις = πὺ κάμνει δίνας, ὀρμητικός. — κροκόπεπλος = ἔχουσα πέπλον χρώματος κρόκου, χρυσιζουσα (κρόκος = τὸ φυτὸν ζαφορά). — ἐκίδνατο = ἐσκορπιζέτο· κίδνα-

μαι παρόλλ. τύπος τοῦ σκεδάννυμαι.— ἔλων· ἐάλω, ἐλαίνω.— ἄστυ-
βοώτην· ὡς ἐν Ω 577 καλήτορα.— κώκυσε· Ω 200.— γέγωνε =
ἐφώναξε δυνατά.— ὄψεσθε ἰόντες = ἐλάτε νὰ ἰδῆτε.— χαίρετε· ἐχαι-
ρετε· παρατ.

707 - 717 : — ἀάσχετον = ἀσυγκράτητον (στερ. α + ἄ(ν)σχετος,
ἀνασχεῖν). — ξύμβληντο· θὰ νοηθῆ ὡς ἀντικμ. Προιάμω.— τίλλομαι =
ἀποσπῶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου.— πρόπαν = ὀλόκληρον.— Ἔκτο-
ρα· συναπτ. πρὸς τὸ ὀδόροτον.— εἴξατε = κάμετε τόπον.— οὔρευσι·
οὔρηες· Α 50.— ἄσεσθε· ἄω = χορταίνω.

718 - 745 : — τρητὸς = τρυπητὸς (τεῖρω).— παρὰ εἶσαν = ἔφε-
ραν κοντὰ εἰς τὸν νεκρόν.— ἀοιδός· ἐνταῦθα εἰδικὸς εἰς θρηνώδη ἄσμα-
τα.— ἐξάρχους θρήνων = διὰ νὰ ἀρχίσουν τὸν θρήνον.— οἱ τε στο-
νόεσσαν ἀοιδὴν· θὰ νοηθῆ τὸ ῥῆμα μετὴν ἔννοιαν τοῦ ἄδειν καὶ ἡ ὅλη
φράσις θὰ ἐξηγηθῆ: καὶ οἱ ὅποιοι θὰ ἔψαλλον τὸ πολυστένακτο τρα-
γοῦδι.— ἐπὶ στενάχοντο = συνώδευον με στεναγμὸν τὸ θρηνητικὸν
ἄσμα.— τῆσι = μεταξὺ αὐτῶν.— αἰών = τὸ διάστημα τοῦ βίου, ἡ
ζωή.— δυσάμμορος = δυστυχῆς (δυσ + ἄμμορος, ἄσμορος).— πέρσε-
ται· ὁ μέσ. μέλλ. ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ περθήσεται.— ἐπίσκοπος· κατηγ.
εἰς τὸ ὑποκμ. τοῦ ὄλωτας = ἐχάτης σὺ ὁ προστάτης.— ῥύσκει· ἐρύσκει·
θαμιστ. τύπ. τοῦ ῥόομαι.— ἔχεις = ὑπερήσπιζες.— κεδνός = σεβαστός.
— ἀεικῆς = ἀνάρμοστος, ἐξευτελιστικός.— ἀθλεύων = ἐργαζόμενος ὡς
δοῦλος.— πρὸ ἀνακτος = χάριν ἑνὸς κυρίου.— ᾧ δήπου = τοῦ ὀ-
ποίου πολὺ πιθανόν...— ἐν παλάμησιν· ὡς ἀπλῆ δοτικ. ὄργαν.—
ὀδάξ = μετὰ δόντια.— ἄσπετος = ἀνέκφραστος, ἀπέραντος (α + σπ,
ῥίζης τοῦ εἶπεῖν).— οὔδας· Ω 527.— ἐν δαί = ἐν τῇ μάχῃ (τοπ.
δοτ. ὄνομ. συγγεν. πρὸς τὸ δήιος = καταστρεπτικός).— ἀρητὸς = κα-
τηραμένος, φοβερὸς (ἀρή, ἀράομαι).

746 - 759 : — ἀδινὸς γόος = θρήνος μετὰ πολλὰ δάκρυα.— πέρνασκε·
θαμιστ. τοῦ πέρονημι = πωλῶ.— ἀμιχθαλόεις = ὀμιχλώδης.— ψυχῆ =
ζωή.— ταναηκῆς = κοφτερὸς (τανάος + ἄκος, ἀκή).— πολλὰ = πολ-
λάκις.— ῥυστάζεσκεν = ἔσυρε κάθε τόσον, θαμιστ. (ῥυστάζω, ἐρύω).
ἐρσήεις· Ω 419.— ἀγανός = εὐμενῆς, φιλόφρων.— ἀγανὰ βέλη = βέ-
λη πού δίδουν ἀνώδυνον θάνατον.

760 - 776 : — **άλιαστον** = ἀδιάλειπτον (ἀ + λιάζομαι = ἀπομακρύνομαι). — **δάηρ** · Γ 180. — **ὥς ὤφελλον ὀλέσθαι** · Γ 173, Ζ 345. — **ἀσύφηλος** = προσβλητικός. — **ἐνίπτω** = ἐπιπλήττω. — **στ. 769 ὡς Ζ 378.** — **ἐκυρὸς - ἦ** · Γ 172. — **παραιφάμενος** · *παράφημι* = συμβουλευῶ. — **ἀγανοφροσύνη** = καλωσύνη, μαλακοὶ τρόποι. — **ἀχθυμένη κῆρ** = κατὰκαρδα λυπημένη. — **πεφρίκασί με** = αἰσθάνονται φρίκην δι' ἐμέ. — **δήμος** = τὸ πλῆθος, ὁ λαός.

777 - 787 : — **ἄξετε** · ὁ μέλλ. ἀντὶ προστακτ. — **πυκινὸν λόχον** = καμμίαν δολερὰν ἐνέδραν. — **πημανέειν** · *πημαίνω* = βλάπτω, προξενῶ κακόν. — **ἀγίνεον** · *ἀγινέω* = φέρω· παράλλ. τύπος τοῦ] ἄγω. — **ἄσπετον** · Ω 738. — **φαεσίμβροτος** = ἡ φέρουσα τὸ φῶς εἰς τοὺς θνητούς. — **θρασύς** = τολμηρὸς, γενναῖος. — **ἐν πυρῇ ὑπάτη** = ἐπάνω - ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς.

788 - 804 : — **ἦμος** = ὅταν. — **ἠριγένεια** = πρωινή (ἠρι = πρωὶ + ρίζ. γεν.)· ἐπίθ. τῆς Ἡοῦς. — **ρόδοδάκτυλος** = ἔχουσα ῥόδινα δάκτυλα, ἐπίθ. τῆς Ἡοῦς. — **τῆμος** · (τὸ δεικτ. τοῦ ἦμος) = τότε. — **ἤγρετο** · ἀγείρομαι. — **ἐπέσχε** (τόπον) = κατέσχε, ἐξετάθη. — **λέγομαι** = περιμαζεύω. — **μύρομαι** · Ζ 373. — **κατείβομαι** = χύνομαι κάτω. — ἡ **κάπετος** = τάφος, λάκκος. — ὁ **λᾶας** = ὁ λίθος. — **σῆμα χέω** · Ζ 419. — **εἶατο** = ἐτοποθέτησαν (ῥ. ἦμαι). — **πάλιν κίον** = ἐπέστρεψαν ἐνν. εἰς τὴν πόλιν. — **ἐρικυδῆς** = μεγαλοπρεπῆς. — **ἀμφιέπω** = φροντίζω, ἐτοιμάζω. — **τάφος** · Ω 660.

β') Σχηματισμὸς τοῦ ἀορ. β' τοῦ γιγνώσκω κατὰ τὰ βαρύτενα : γνώη - γνώωσι.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* **σεῖο, τοι, λελειμμένοι, ἴξον, πτόλει, ἀγάγωμι, ἤγρετο.**

γ') ὅτε δὴ πόρον ἴξον : Μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ ὁ Πρίαμος δὲν εἶχε πλέον νὰ φοβηθῇ τίποτε. Καὶ κατὰ τὴν μετὰβασίν του εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα ἀκριβῶς εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, ὅπου ἤρχιζεν ὁ κίνδυνος, ἐνεφανίσθη ὁ Ἐρμῆς. — **Κασσάνδρη** : "Ὅπως καὶ ὁ Ἑλενος, εἶχε καὶ ἡ Κασσάνδρα προφητικὴν δύναμιν. Ἐθαυμάζετο καὶ διὰ τὴν ἔξοχον καλλονὴν τῆς καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀγαμέμνων μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου τὴν

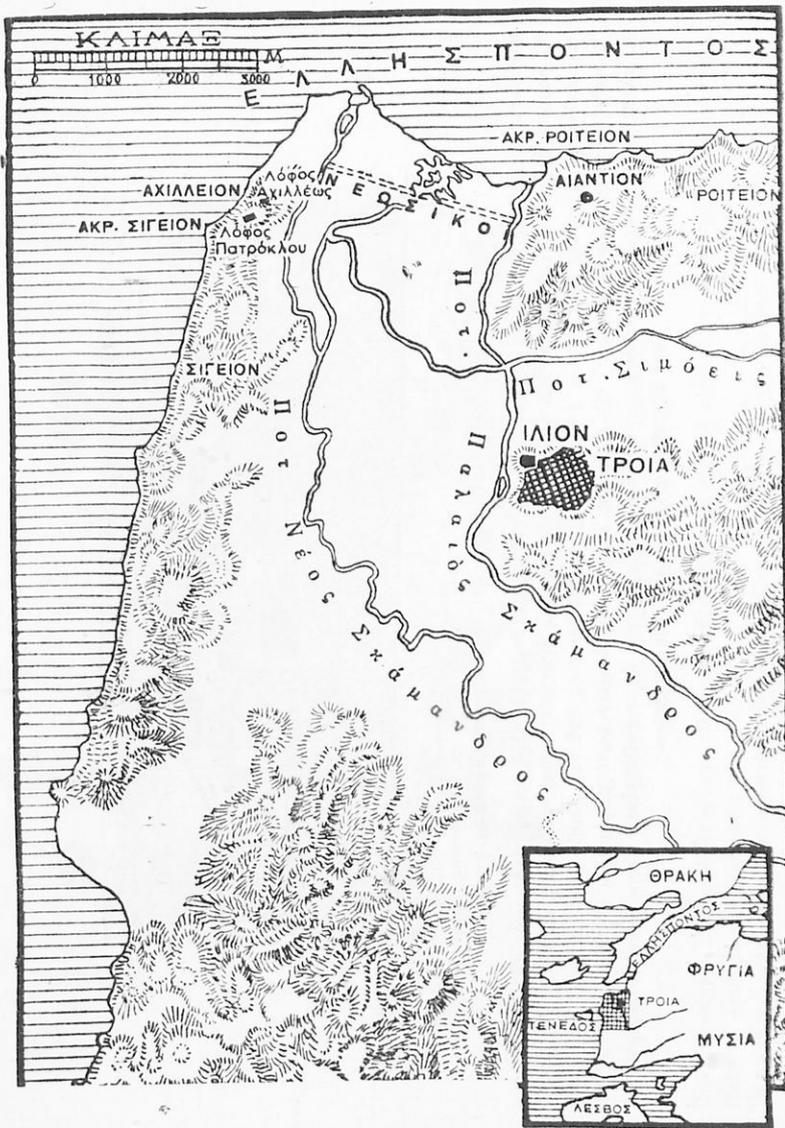
ἔφερον ὡς αἰχμάλωτον εἰς τὴν Ἑλλάδα.— **σὺ δ' αὖ, τέκος...** τὸ προαίσθημα τοῦτο τῆς Ἀνδρομάχης διὰ τὸν μικρὸν Ἀστυάνακτα ἐπηλήθευσεν ἀκριβῶς κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν μεταγενεστέρων ποιητῶν.— **κατεστόρεσαν πυκνοῖσιν λάεσσι :** Μετὰ τὴν τοποθέτησιν τῆς νεκρικῆς θήκης εἰς τὸν λάκκον καὶ τὴν ἰσοπέδωσιν τοῦ ἐδάφους ἐτοποθετεῖτο μία σειρά ἀπὸ λίθους. Ἐπ' αὐτῆς κατόπιν ἐχύνετο χῶμα, διὰ νὰ σχηματισθῇ ὁ τύμβος.

— Πῶς παρουσιάζουν τὸν Ἔκτορα οἱ θοῆροι ἐκάστης τῶν συγγενῶν του ;

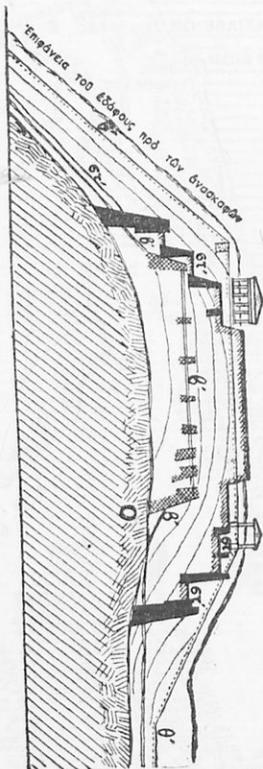
— Νὰ ἐξαποθῇ ἡ μεγαλοπρεπῆς ἀπλότης, μὲ τὴν ὁποίαν τελειώνει τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

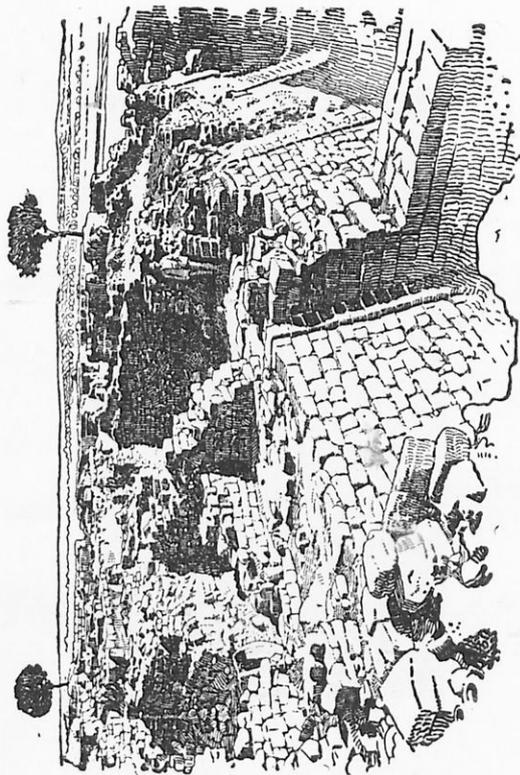

Εἰκ. 1. Χάρτης τῆς ἀρχαίας Τρωάδος.

Εικ. 2. Διάγραμμα του γηλόφου της αρχαίας Τροίας.

- Φαίνονται τὰ τείχη τῆς 2ας καὶ τῆς 3ης πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς Ἑλληνιστικὸς ἑστῆς τῆς 3ης πόλεως.
- ο. Ὁ φυσικὸς βράχος τοῦ λόφου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εὐρέθησαν ἔγγραφοὶ ἀποδείκνυσι τὴν ἀρχαίαν πόλιν.
 - β. Τὰ κεκλιμένα τείχη τῆς 2ας πόλεως (ἡμίμαυρα), χρονολογούμενης ἀπὸ τοῦ 2500 - 2000 π.Χ.
 - στ. Τὰ τείχη τῆς 3ης πόλεως (μαύρα) τῆς ἀρχαίας Τροίας, τῶν ὁποίων φωτογραφίαν βλ. εἰς τὴν εἰκόνα 3.
- Διὰ τὴν πόλιν μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ εὐρέθους πρὸ τῶν ἀνασκαφῶν εἶναι ἀνεπιβεβαιωτὸν ἐπιβεβαιωτὸν καὶ ἐξασφαλιστὸν κατὰ τὰς ἀνασκαφάς.

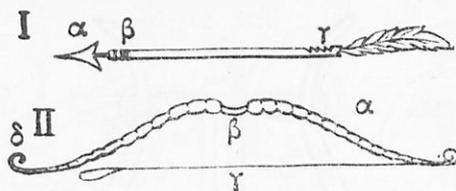
Εἰχ. 3. Τὰ τεῖχη τῆς ὀμηρικῆς Τροίας.
(Κτισθέντα περὶ τὸ 1500 π.Χ.)

Πρὸς τὰ δεξιὰ ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῶν τεχνῶν ἐξωγαζομένων πρὸς τὸ κατώτερον μέρος, χάριν σαφενότητος.
Πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πόλεως.
Τὰ τεῖχη ταῦτα ἐπὶ δέκα ἔτη ἐπροστάτευον τὸ ἱερόν παρολιεθρον τῆς Τροίας.

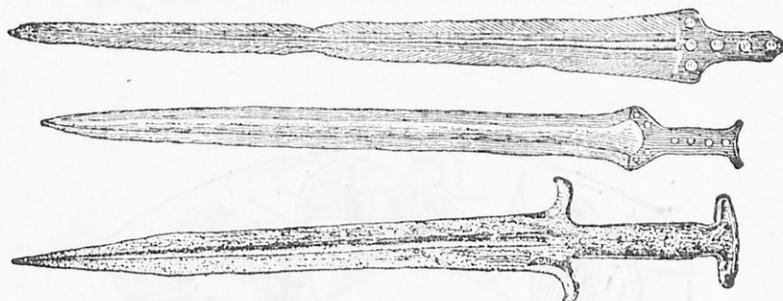
Εικ. 4. Πολεμιστάι Ἀχαιοί.
(Ἐκ πηλίνου ἀγγείου Μοκηνῶν.)

Φέροντες πῆληκα (κόρυν) μὲ ῥοφον καὶ φάλουε ἐξέχοντες ὡς κέρατα. Πρῶφιλᾶσ-
σονται μὲ βραχὺν θώρακα, χάρτηι τοῖς ὀπλοῦ φαίνεται ὁ χιτῶν. Κρατοῦν μικρῶν
ἀσπίδα καὶ φοροῦν κνημῖδας.

Εικ. 5. Βέλος και τόξον.

- I. Βέλος (ἀναπαράστασις) α) αἰχμή, β) ξύλον, γ) γλυφίδες και πτερόν.
 II. Τόξον » α) κέρατα, β) πῆχυς, γ) νευρά, δ) κορώνη.

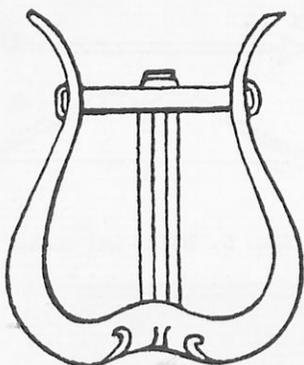

Εικ. 6. Ὀρειχάλκινα ξίφη ἐκ Μυκηναίων.

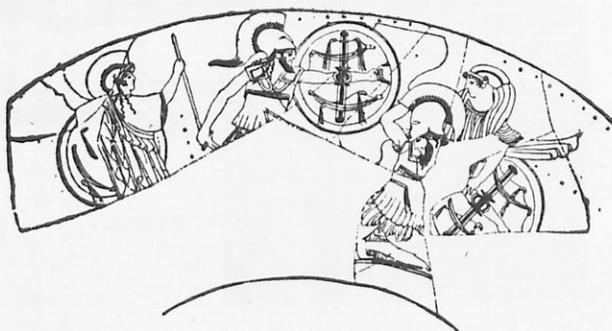

Εικ. 7. Αἰχμαὶ δοράτων.

Αὗται ἦσαν δύο εἰδῶν : ἢ εἶχον ὀπὴν, εἰς τὴν ὀποίαν ἐτίθετο τὸ ξύλον, ἢ ἐκαρφώ-
 νοντο ἐπὶ τοῦ ξύλου.

Εικ. 8, Φόρμιγξ. (Αναπαράσταση.)

Εικ. 9. Μονομαχία Διομήδους και Αινείου.
(Άγγειογραφία).

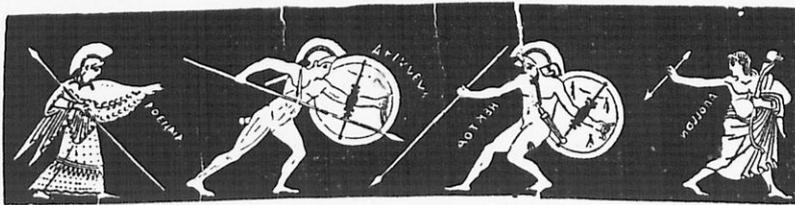
Ὁ Διομήδης ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ γονατισμένου Αἰνείου, ὁ ὁποῖος ἔχει πληγωθῆ εἰς τὸ ὑπογάστριον. Ἄλλ' ἡ Ἀφροδίτη μὲ τὰς δύο χεῖράς της ἀρπάζει τοὺς βραχίονας τοῦ υἱοῦ της Αἰνείου μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ τὸν σώσῃ. Ὅπισθεν τοῦ Διομήδους ἴσταται ἡ Ἀθηναῖα, ἡ ὁποία παρακολουθεῖ ἡρέμως τὸ γεγονός.

(Ἰλιάδος Ε 309-317.)

Εἰκ. 10. Μάχη παρὰ τὰς ναῦς.
(Ἐξ ἀγγείου.)

Παρὰ τὴν πρῶμνῃν τοῦ πλοίου ἵσταται ὁ Αἴας πιεζόμενος ὑπὸ τῶν Τρώων, ἐκ τῶν ὁποίων εἷς κρατεῖ δῆδα ἀνημμένῃν, διὰ νὰ πυρπολήσῃ τὸ πλοῖον. Δύο Ἄχαιοι ἔχουν ἀνατραπῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἀμύνεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν.
(Ἰλιάδος Ο 420.)

Εἰκ. 11. Μονομαχία Ἀχιλλέως καὶ Ἑκτορος.
(Ἐξ ἀγγείου.)

Ἡ Ἀθηνᾶ ἐξωθεῖ τὸν Ἀχιλλεῦ, ἐνῶ ὁ προστάτης τοῦ Ἑκτορος Ἀπόλλων ἐγκαταλείπει αὐτόν. (Ἰλιάδος Χ.)

Η εικόνα απεικονίζει μια ομάδα ανθρώπων που κάθονται γύρω από ένα τραπέζι, πιθανώς σε μια αίθουσα διδασκαλίας ή σε μια συνεδρίαση. Οι φιγούρες είναι απλοποιημένες και η σκηνή είναι πολύ φωτεινή, με χαμηλή αντίθεση.

Η εικόνα απεικονίζει μια ομάδα ανθρώπων που φαίνεται να συμμετέχουν σε κάποιο σπορ ή σε μια δραστηριότητα. Οι φιγούρες είναι απλοποιημένες και η σκηνή είναι πολύ φωτεινή, με χαμηλή αντίθεση.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
1. Εισαγωγή	7
2. Κείμενον και περιλήψεις.....	15
3. Γνωσται ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας γραμματικαὶ διαφοραὶ παρ' Ὀμήρω.....	89
4. Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	97
5. Παράρτημα εἰκόνων	189

Τὰ αντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουσι τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον ἐπὶ ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐπίσημον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Ι', 1963 (IV) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 35.000 ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1126/29-1-63

Ἐκδόσεις - Βιβλιοθεσία ΑΔΕΛΦΩΝ Γ. ΡΟΔΗ — Κεραμεικοῦ 40, Ἀθήναι

0020556744

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

